

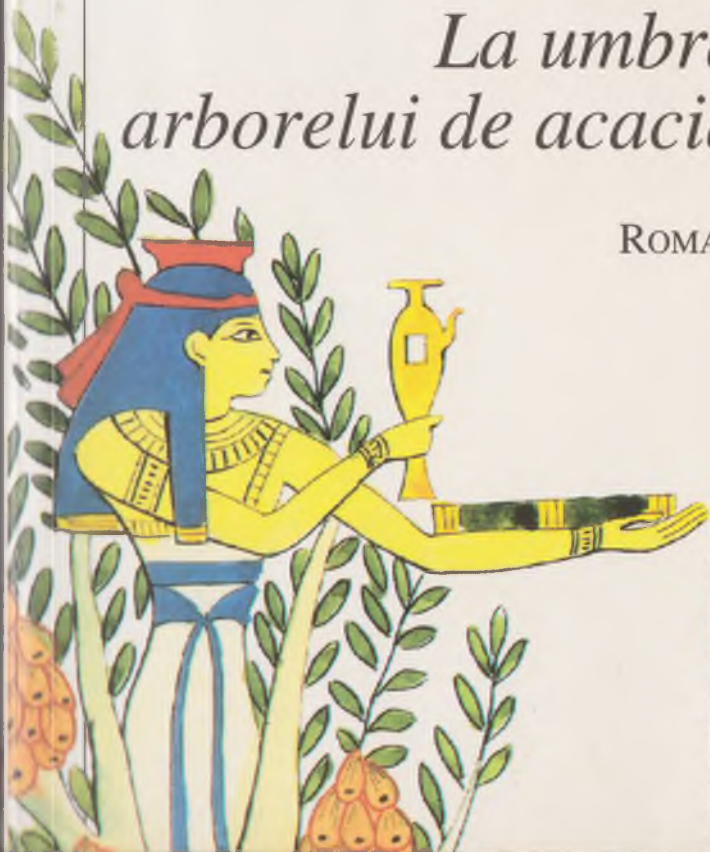
CHRISTIAN
JACQ

RAMSES

*****

*La umbra
arborelui de acacia*

ROMAN

EDITURA ALFA

Christian Jacq

RAMSES

* * * * *

La umbra arborelui de acacia

volumul V

RAMSÈS * SOUS L'ACACIA D'OCCIDENT

Christian Jacq

Copyright © Éditions Robert Laffont, S.A., Paris, 1997

RAMSES * LA UMBRA ARBORELUI DE ACACIA

Christian Jacq

Copyright © 2004, Editura ALLFA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale

JACQ, CHRISTIAN

RAMSES * LA UMBRA ARBORELUI DE ACACIA / Christian Jacq;

trad. Liliana Urian: București, ALLFA, 2004

ISBN 973-8457-51-3

Vol. 5. - 368 p., 18 cm. - ISBN 973-8457-79-3

I. Urian, Liliana (trad.)

Toate drepturile rezervate Editurii ALLFA.

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată

fără permisiunea scrisă a Editurii ALLFA.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside Romania,
without the written permission
of ALLFA, is strictly prohibited.

Copyright © 2004 by ALLFA.

Editura ALLFA:

Bd. Timișoara nr. 58,
sector 6, cod 061317 – București

Tel.: 402 26 00

Fax: 402 26 10

Departamentul distribuție:

Tel.: 402 26 23; 402 26 25; 402 26 34

Comenzi la:

comenzi@all.ro

www.all.ro

Redactor:

Olimpia Novicov

Procesare copertă: Andreea Dobreci

Pe copertă:

sus – © Nimatallah / Artephot

jos – Frescă a zeiței Isis, de Rosellini, 1834.

Fundația Dosne-Thiers, Paris © G. Dagli Orti.

Christian Jacq

RAMSES

* * * * *

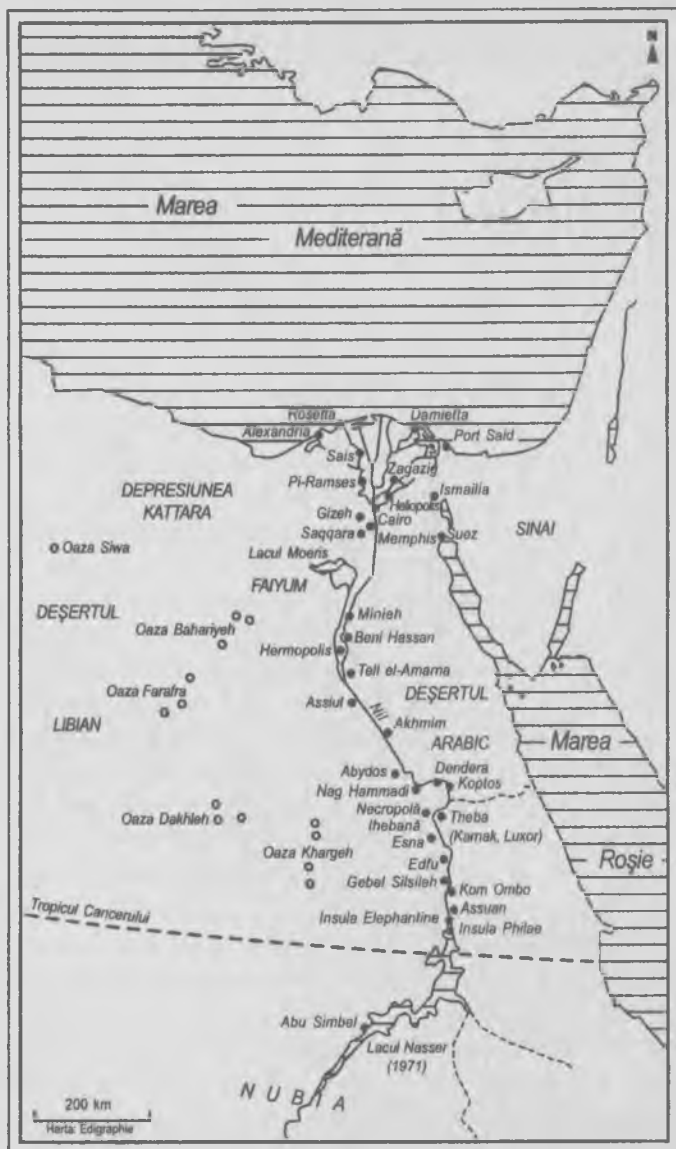
La umbra arborelui de acacia

volumul V

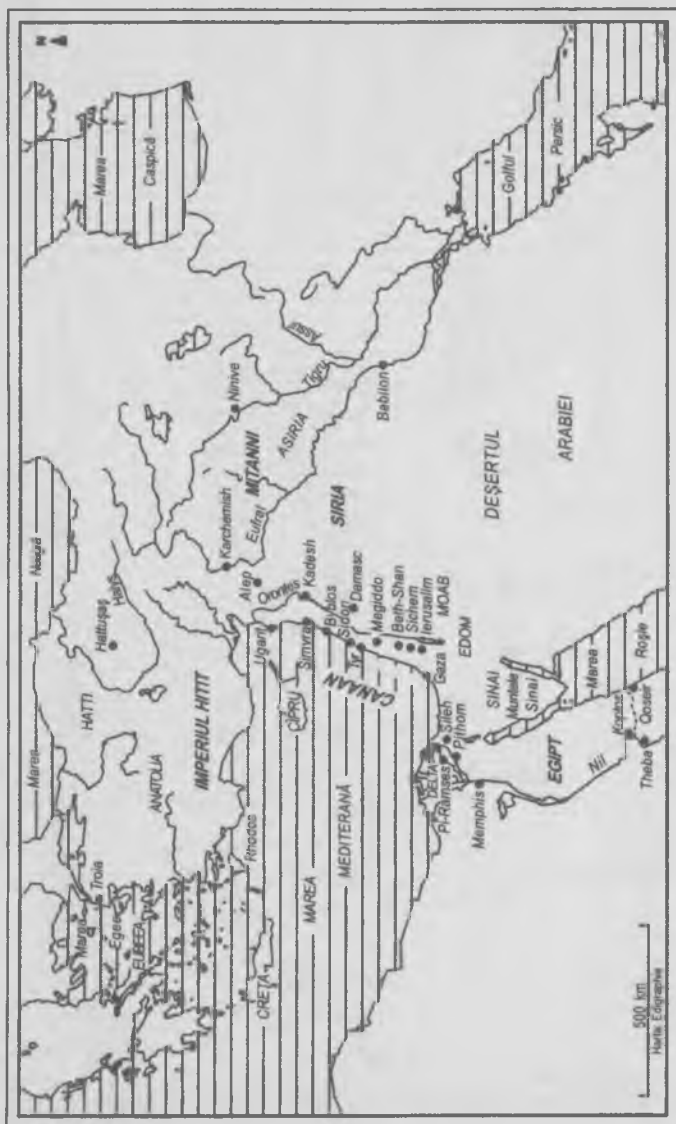
Traducere de Liliana Urian

EDITURA ALLFA

HARTA EGIPTULUI

HARTA DE LA VECHIUL ORIENT APROPIAT PÂNĂ LA NOUL IMPERIU

Razele soarelui care apunea acopereau cu aur celest faşadele templelor din Pi-Ramses, capitala pe care Ramses cel Mare o construisese în Deltă. Cetatea turcoazei, numită așa datorită culorii țiglelor lăcuite ce orna faşadele locuințelor, întruchipa bogăția, puterea și frumusețea.

Era plăcut să trăiești aici, dar în acea seară uriașul sard Serramanna nu se bucura nici de blândețea aerului, nici de tandrețea cerului care se colora în roz. Purtând pe cap o cască ornată cu coarne, cu sabia la îndemână, cu mustățile răsucite, bătrânul pirat, devenit șeful gărzii personale a lui Ramses, galopa foarte prost dispus spre vila prințului hitit Uri-Teșub, care avea domiciliu forțat de mai mulți ani.

Uri-Teșub, fiul decăzut al împăratului hitit, Muwattalis, dușmanul de moarte al lui Ramses. Uri-Teșub, care-și asasinase propriul tată pentru a-i lua locul. Dar el fusese mai puțin viclean decât Hattușil, fratele împăratului. Când Uri-Teșub credea că ține țara în mână, Hattușil pusese stăpânire pe tron, obligându-și rivalul să fugă. O fugă organizată de diplomatul Acha, prietenul din copilărie al lui Ramses.

Serramanna zâmbi. Implacabilul luptător anatolian, un fugar! Și culmea ironiei, Ramses, omul pe care Uri-Teșub îl ura cel mai mult, a fost cel care i-a acordat azil politic, în schimbul informațiilor despre trupele hitite și despre armamentul lor.

După ce, în al douăzeci și unulea an al domniei lui Ramses, spre surprinderea celor două popoare, Egiptul și Hatti încheiaseră un tratat de pace și de asistență mutuală în caz de agresiune din exterior, Uri-Teșub crezuse că i-a sosit ceasul. N-ar fi fost el victima ispășitoare prin excelență și un cadou perfect oferit de Ramses lui Hattușil pentru a pecetlui înțelegerea lor? Dar, respectând legea azilului, faraonul refuzase să-și extrădeze oaspetele.

Astăzi, Uri-Teșub nu mai conta. Iar lui Serramanna nu-i plăcea deloc misiunea pe care i-o încredințase Ramses.

Vila hititului se afla la liziera de nord a orașului, în mijlocul unei plantații de palmieri; cel puțin se bucurase de o existență luxoasă pe acest pământ al faraonilor pe care visase să-l distrugă.

Serramanna îl admira pe Ramses și i-ar fi fost fidel până-n ultima clipă; de aceea executa teribilul ordin pe care i-l dăduse regele, dar fără nici o tragere de inimă.

La intrarea în vilă, doi polițiști înarmați cu pumnale și bastoane. Doi oameni aleși de Serramanna.

– Nimic deosebit?

– Nimic, șefu'. Hititul trage la aghioase în grădină, lângă bazin.

Uriașul sard trecu pragul domeniului și, cu pași grăbiți, o luă pe aleea cu nisip care ducea la bazin. Trei alți polițiști îl supravegheau în permanență pe ex-generalul șef al armatei hitite care își petrecea timpul mâncând, bând, înotând și dormind.

Rândunele se zbenguiau în înaltul cerului, o pupăză îi atinse umărul lui Serramanna. Cu dinții încleștați, cu pumnii strânși, cu ochi răutăcioși, el se pregătea să acționeze. Pentru prima dată, regreta că era în serviciul lui Ramses.

Ca o fiară care simte apropierea primejdiei, Uri-Teșub se trezi înainte de a auzi pașii grei ai uriașului.

Mare, musculos, Uri-Teșub purta părul lung; pe tors, o claie de păr roșu. Ignorând frigul, chiar și în timpul iernii anatoliene, el nu-și pierduse forța.

Întins pe dalele din jurul bazinului, cu ochii mijiiți, hititul se uita cum se apropie șeful gărzii personale a lui Ramses cel Mare.

Așadar, venise clipa.

De la semnarea monstruosului tratat de pace între Egipt și Hatti, Uri-Teșub nu se mai simțea în siguranță. De sute de ori se gândise să evadeze, dar oamenii lui Serramanna nu-i dăduseră ocazia s-o facă. Scăpase de extrădare numai pentru a fi înjunghiat ca un porc de o brută la fel de neînduplecată ca și el.

– Ridică-te, ordonă Serramanna.

Uri-Teșub nu era obișnuit să primească ordine. Cu încetineală, ca și cum ar fi savurat ultimele sale gesturi, el se ridică și-i ținu piept bărbatului care avea să-i taie gâtul.

În privirea sardului se citea o furie abia stăpânită.

– Lovește, măcelarule, spuse hititul cu dispreț, de vreme ce stăpânul tău ți-o cere. Nu-ți voi oferi nici măcar plăcerea de a mă apăra.

Degetele lui Serramanna se încleștară pe mânerul săbiei lui scurte.

– Ia-o din loc.

Uri-Teșub crezu că n-a auzit bine.

– Ce vrei să spui?

– Ești liber.

– Liber... Cum adică liber?

– Părăsește această casă și du-te unde vrei. Faraonul aplică legea. Nu mai există nici un motiv pentru care să fii reținut aici.

– Glumești!

– Este pace, Uri-Teșub. Dar dacă faci greșeala de a rămâne în Egipt și dacă provoci cea mai mică tulburare, o

să te arestez. Nu vei mai fi considerat un demnitar străin, ci un criminal de drept comun. Când va sosi momentul să-ți împlânt sabia în pântece, nu voi ezita.

– Dar deocamdată n-ai dreptul să mă atingi. Asta e, nu-i așa?

– Cară-te!

O rogojină, o perizoma*, sandale, o pâine rotundă, o legătură de ceapă și două amulete din faianță pe care putea să le schimbe pe mâncare: în asta consta firavul bagaj permis lui Uri-Teșub care, timp de mai multe ore, rătăci pe străzile din Pi-Ramses ca un somnambul. Libertatea regăsită avea efectul unei beții, hititul nu mai judeca.

„Nu există cetate mai frumoasă ca Pi-Ramses, spunea un cântec popular; aici ceea ce e mic e considerat mare, acacia și sicomorul își oferă umbra trecătorilor, palatele strălucesc de aur și de turcoază, vântul este blând, păsările zboară în jurul lacurilor.” Uri-Teșub se lăsa vrăjit de farmecul capitalei construită într-o regiune fertilă, în apropierea unuia din brațele Nilului, încadrată de două canale mari. Prerii cu pășuni din belșug, livezi numeroase adăpostind faimoșii meri, vaste plantații de măslini despre care se spunea că furnizau mai mult ulei decât nisipul de pe țărmuri, vii care dădeau un vin dulce și aromat, case împodobite cu flori... Pi-Ramses era cu totul diferit de rigida Hattușaş, capitala Imperiului hitit, cetate fortificată ridicată pe un platou înalt din Anatolia.

Un gând dureros precum o mușcătură îl smulse pe Uri-Teșub din toropeală. Niciodată n-o să mai ajungă împărat în Hatti, dar se va răzbuna pe Ramses care comisese eroarea de a-i acorda libertatea. Dacă-l suprima pe faraon, considerat egalul unui zeu în urma victoriei de la Kadesh asupra coaliției

---

* Perizoma – fâșie de pânză înfășurată în jurul șoldurilor și a coapselor și înnodată în față (n. trad.)

care ar fi trebuit să-l strivească, Uri-Teșub ar arunca Egiptul în haos, și poate întreg Orientul Apropiat. Ce-i mai rămânea, dacă nu această dorință arzătoare de a face rău și de a distruge, care l-ar consola pentru faptul de a fi fost jucăria unui destin potrivnic?

În jurul lui, o mulțime pestriță în care se amestecau egipteni, nubieni, sirieni, libieni, greci și mulți alții veniți să admire această capitală pe care hitiții voiseră să o șteargă de pe fața pământului înainte de a se înclina în fața lui Ramses.

Să-l ucidă pe Ramses... Uri-Teșub n-avea nici o șansă să facă asta. El nu mai era decât un războinic învins.

– Stăpâne... murmură o voce în spatele lui.

Uri-Teșub se întoarce.

– Stăpâne... Mă recunoașteți?

Uri-Teșub își coborî privirea asupra unui bărbat de talie mijlocie, cu ochii căprui și plini de viață; un bandou de în îi strângea părul des, o barbă roșcată, tăiată scurt și ascuțită, îi împodobește bărbia. Umilul personaj purta o robă cu dungi colorate care îi ajungea până la glezne.

– Raia... Tu ești?

Negustorul sirian se înclină.

– Tu, un spion hitit... Te-ai întors la Pi-Ramses?

– E pace, stăpâne; o nouă eră a început, vechile greșeli au fost șterse. Eram un comerciant bogat și respectat, mi-am reluat negoțul. Nimeni nu mi-a reproșat acest lucru, sunt din nou stimat de înalta societate.

Membru al rețelei de spionaj hitit din Egipt, însărcinat cu destabilizarea lui Ramses dar deconspirat de anchetatorii egipteni, Raia reușise să fugă. După o ședere la Hattușaş, se întorsese în țara de adopție.

– Cu atât mai bine pentru tine.

– Cu atât mai bine pentru noi.

– Ce vrei să spui?

– Credeți că această întâlnire este rodul hazardului?

Uri-Teșub îl privi pe Raia cu mai multă atenție.

– M-ai urmărit?

– Circulau tot felul de zvonuri în ceea ce vă privește: fie o eliminare brutală, fie o eliberare. De mai bine de o lună, oamenii mei supravegheau în mod constant vila în care erați ținut cu forța. V-am lăsat să redobândiți gustul acestei lumi și... iată-mă. Pot să vă ofer o bere rece?

Uri-Teșub tremura, într-atât ziua se dovedea bogată în emoții puternice. Dar instinctul îi spunea că negustorul sirian putea să-l ajute să-și concretizeze proiectele.

În tavernă, discuțiile erau pe drumul cel bun. Raia asista la metamorfoza lui Uri-Teșub: încet-încet, exilatul redevenea un războinic crud, gata pentru orice cucerire. Negustorul sirian nu se înșelase; în ciuda anilor de exil, ex-generalul șef al armatei hitite nu-și pierduse nimic din țăfna și din violența lui.

– Nu sunt obișnuit să stau la palavre, Raia. Ce aștepți de la mine?

Negustorul sirian spuse cu voce șoptită:

– N-am decât o întrebare să vă pun, stăpâne. Vreți să vă răzbunați pe Ramses?

– M-a umilit. Eu n-am făcut pace cu Egiptul! Dar să-l dobori pe acest faraon pare imposibil.

Raia clătină din cap.

– Depinde, stăpâne, depinde...

– Te-ai îndoi de curajul meu?

– Cu tot respectul, curajul nu va fi de ajuns.

– De ce tu, un negustor, ai risca să te arunci într-o aventură atât de periculoasă?

Raia zâmbi crispat.

– Pentru că ura mea nu e mai puțin arzătoare decât a voastră.

Purtând un colier larg de aur, îmbrăcat cu o perizoma albă, asemănătoare celei care le plăcea faraonilor din vremea piramidelor, încălțat cu sandale albe, Ramses cel Mare celebra ritualurile zorilor în templul său pentru veșnicie, Ramesseum, construit pe malul occidental al Thebei. Aici veghea în pace puterea divină ascunsă în naos. Grație ei, energia va circula între cer și pământ, Egiptul va fi asemănător cosmosului și dorința de a distruge, înnăscută în speța umană, va fi împiedicată.

La cincizeci și cinci de ani, Ramses era un atlet de un metru optzeci, cu capul alungit, împodobit cu păr blond, cu fruntea largă, cu arcadele sprâncenelor proeminente, cu ochi pătrunzători, cu nas lung, subțire și coroiat, cu urechi rotunde, tivite fin. Persoana sa emana magnetism, forță și autoritate naturală. În prezența lui, chiar și caracterele mai călite se pierdeau cu firea. Nu cumva un zeu îl însuflețea pe acest faraon care umpluse țara de monumente și își doborâse toți dușmanii?

Treizeci și trei de ani de domnie... Singur Ramses cunoștea adevărata povară a încercărilor pe care le îndurase. Ele începuseră cu moartea tatălui său, Seti, a cărui pierdere îl lăsase dezorientat în momentul în care hitiții se pregăteau de război. Fără ajutorul lui Amon, tatăl său celest, Ramses,

trădat de propriile sale trupe, n-ar fi triumfat la Kadesh. Desigur, avusese parte de fericire și pace, dar mama sa, Tuya, care simboliza legitimitatea puterii, se alăturase ilustrului ei soț în ținutul luminii unde trăiau în eternitate sufletele celor drepți. Și destinul, inexorabil, lovise din nou în modul cel mai atroce, provocându-i regelui o rană care nu se va vindeca niciodată. Marea lui soție regală, Nefertari, murise în brațele lui la Abu Simbel, în Nubia, unde Ramses ridicase două temple pentru a glorifica unitatea indestructibilă a cuplului regal.

Faraonul pierduse cele trei ființe care îi erau cele mai apropiate, cele trei ființe care îl formaseră și a căror dragoste era fără limite. Totuși, el continuase să domnească, să reprezinte Egiptul cu aceeași credință și cu același entuziasm.

Patru alți tovarăși îl părăsiseră, după ce repurtase atâtea victorii alături de ei: cei doi cai ai săi, atât de curajoși pe câmpul de luptă, leul său, Voinicul, care îi salvase viața de mai multe ori, și câinele lui galben, Străjerul, care beneficiase de o mumificare de prim rang. Un alt Străjer îi succedase, apoi un al treilea, care tocmai se născuse.

Dispăruse, de asemenea, poetul grec Homer care își sfârșise zilele în grădina lui din Egipt, contemplându-și lămâiul. Ramses se gândea cu nostalgie la primele întâlniri cu autorul Iliadei și Odiseei, care se îndrăgostise de civilizația faraonilor.

După moartea lui Nefertari, Ramses fusese tentat să renunțe la putere și să i-o încredințeze fiului său cel mare, Kha. Dar prietenii lui se opuseseră, amintindu-i monarhului că un faraon era ales pe viață și că nu își mai aparținea. Oricare fusese suferințele lui umane, el trebuia să-și îndeplinească sarcina până la sfârșitul existenței. Așa cerea Regula și Ramses, ca și predecesorii săi, se va conforma.

De aici, din templul său pentru veșnicie, emițător al unui flux magic care-i proteja domnia, de aici își trăsesese Ramses

forța necesară pentru a continua. Deși o importantă ceremonie îl aștepta, monarhul întârzia în sălile Ramesseumului înconjurat de o incintă lungă de trei sute de metri, adăpostind două mari curți cu stâlpi reprezentându-l pe rege în chip de Osiris, o vastă sală cu 48 de coloane, adâncă de treizeci și unu de metri și largă de patruzeci, și un sanctuar unde se simțea prezența divină. Marcând accesul în templu, piloni înalți de șaptezeci de metri despre care textele scrise spuneau că urcă până la cer. Pe latura de sud a primei curți, palatul. Împrejurul locului sfânt, o vastă bibliotecă, antrepozite, o comoară conținând metale prețioase, birourile scribilor și casele preoților. Acest oraș-templu funcționa zi și noapte, căci serviciul divin nu cunoștea odihnă.

Ramses rămase câteva clipe în acea parte a sanctuarului consacrat soției lui, Nefertari, și mamei sale Tuya. El contemplă basoreliefurile care prezentau uniunea reginei cu parfumul zeului Amon-Ra, misterios și luminos în același timp, și alăptarea faraonului, căruia i se asigura astfel o tinerețe perpetuă.

La palat, probabil ca cei care-l așteptau se impacientau. Regele se smulse din amintiri, nu se opri nici în fața colosului înalt de optsprezece metri, sculptat într-un singur bloc de granit roz, numit „Ramses, lumina regilor”, nici în fața arborelui de acacia plantat în al doilea an al domniei lui și se îndreptă spre sala de audiență cu șaisprezece coloane unde se adunaseră diplomații străini.

Cu ochii verzi și înțepători, cu nasul mic și drept, cu buzele fine, cu bărbia abia marcată, frumoasa Iset, trecută de cincizeci de ani, era tot plină de viață și veselă. Anii nu trecuseră peste ea; grația și puterea ei de seducție erau intacte.

– Regele a ieșit din templu? o întrebă ea neliniștită pe cameristă.

– Nu încă, Maiestate.

– Ambasadorii vor fi furioși.

– Nu vă faceți griji; să-l vezi pe Ramses este așa un privilegiu încât nimeni nu va îndrăzni să se impacienteze.

Să-l vezi pe Ramses... Da, era cel mai mare privilegiu dintre toate! Iset își aminti prima întâlnire de dragoste cu prințul Ramses, acel tânăr înflăcărat care părea îndepărtat de la putere. Cât de fericiți fuseseră în coliba de stuf, la marginea unui câmp de grâu, gustând secretul unei plăceri împărtășite! Apoi își făcuse apariția sublima Nefertari care, fără să o știe, poseda calitățile unei mari soții regale. Ramses nu se înșelase. Totuși, frumoasa Iset fusese cea care îi dăruise doi fii, Kha și Merenptah. Pentru o scurtă perioadă, încercase un resentiment față de Ramses; dar Iset se simțea incapabilă de a-și asuma sarcina zdrobitoare a unei regine și n-avea altă ambiție decât aceea de a împărți, oricât de puțin, existența cu bărbatul pe care îl iubea la nebunie.

Nici Nefertari, nici Ramses nu o respinseseră; „soție secundară”, conform protocolului, Iset avusese fericirea incomparabilă de a fi lângă monarh și de a trăi în umbra lui. Unii considerau că-și irosea viața, dar Iset nu lua în seamă criticile. Pentru ea era mai bine să fie servitoarea lui Ramses decât soția unui demnitar stupid și pretențios.

Moartea lui Nefertari o aruncase într-o profundă nenorocire. Regina nu era o rivală, ci o prietenă față de care manifesta respect și admirație. Știind că nici un cuvânt n-ar atenua durerea sfâșietoare a monarhului, ea rămăsese în umbră, mută și discretă.

Și ceea ce era de neconceput se produse.

La sfârșitul perioadei de doliu, după ce închise el însuși ușa mormântului lui Nefertari, Ramses îi ceruse frumoasei

Iset să devină noua mare soție regală. Nici un suveran nu putea să domnească singur, căci Faraonul reprezenta uniunea dintre principiile masculin și feminin, conciliate și armonizate.

Niciodată frumoasa Iset nu urmărise să devină regina Egiptului. Comparația cu Nefertari o înspăimânta. Dar voința lui Ramses nu se discuta. Iset se supusese, în ciuda angoasei care o stăpânea. Ea devenea „blândețea iubirii, cea care-i vedea pe zeii Horus și Seth împăcați, în sfârșit, în ființa Faraonului, suverana Celor Două Țări, Egiptul de Jos și cel de Sus, cea a cărei voce aducea bucuria”... Dar aceste titluri tradiționale n-aveau nici o importanță. Adevăratul miracol era acela de a împărtăși existența lui Ramses, speranțele și suferințele lui. Iset era soția celui mai mare monarh cunoscut vreodată pe pământ și încrederea pe care i-o acorda era suficientă pentru fericirea ei.

– Maiestatea sa vă cheamă, spuse camerista.

Purtând o perucă în formă de vultur, cu două pene mari în vârful*, îmbrăcată cu o rochie lungă albă, strânsă în talie cu o centură roșie din poliedre mișcătoare, împodobită cu un colier și cu brățări de aur, marea soție regală se îndreptă spre sala de audiență. Datorită educației pe care o primise ca tânără nobilă și bogată, știa să facă impresie bună în timpul ceremoniilor oficiale. De data asta, ea era, ca soție a Faraonului, ținta privirilor demnitarilor lipsiți de indulgență.

Frumoasa Iset rămase nemișcată la un metru de Ramses.

El, prima și unica ei iubire, continua s-o impresioneze. Era prea mare pentru ea care n-ar putea percepe niciodată amploarea gândirii lui, dar magia pasiunii umplea acest gol de netrecut.

---

* Coafura *neret* – un vultur cu aripile de o parte și de alta a feței și capul păsării în frunte – era specifică reginelor egiptene; cele două pene înalte reprezintă semnul vieții (*ankh*), fiind atributul zeilor și regilor și marcând aspectul divin (n. trad.)

– Ești gata?

Regina Egiptului se înclină.

Când cuplul regal își făcu apariția, conversațiile se întrerupseră. Ramses și frumoasa Iset luară loc pe tron.

Prieten din copilărie al faraonului și ministru al Afacerilor externe, foarte elegantul Acha, care lansa bucuros moda, înaintă. Cine și-ar fi imaginat că acest personaj rafinat, cu mustăcioara îngrijită, cu ochii strălucind de inteligență și cu alura aproape disprețuitoare, era îndrăgostit de aventură și că nu ezitase să-și riște viața pe teritoriul hitit în timpul unei periculoase acțiuni de spionaj? Amator de femei drăguțe, de haine frumoase și de bucate alese, Acha arunca asupra lumii o privire ironică, uneori dezabuzată, dar ardea de o dorință pe care nimic și nimeni nu reușea s-o potolească: să contribuie la gloria lui Ramses, singura ființă față de care avea, fără să-i fi mărturisit-o vreodată, o admirație fără limite.

– Maiestate, Sudul vi se supune și vă aduce bogățiile, cerându-vă suflul vieții; Nordul imploră miracolul prezenței voastre; Estul își reunește pământurile pentru a vi le oferi; Vestul îngenunchează umil, șefii lui înaintează plecați.

Ambasadorul din Hatti se desprinsese din masa de diplomați și făcu o plecăciune în fața cuplului regal.

– Faraonul este stăpânul strălucirii, declară el, focul care dă viață și care distruge. Fie ca el să existe veșnic prin ka-ul său, fie ca vremurile lui să fie fericite, bogăția să vină la momentul potrivit, căci el pune în mișcare energia divină, el care aparține în același timp cerului și pământului. În timpul domniei lui Ramses nu mai există rebeli, fiecare țară trăiește în pace.

După discursuri, urmară cadourile. Din cel mai ascuns colț al Nubiei până la protectoratele Canaanului și ale Siriei, imperiul lui Ramses cel Mare îi aducea omagiu stăpânului său.

Palatul era adormit; numai biroul regelui mai era încă luminat.

– Ce se întâmplă, Acha? întrebă Ramses.

– Cele Două Țări sunt prospere, abundența domnește în fiecare provincie, hambarele ajung până la cer, tu ești viața poporului tău, tu...

– Discursurile s-au terminat. De ce ambasadorul hitit s-a lansat în elogi atît de insistente?

– Diplomația...

– Nu, e mai mult decît atît. Nu crezi?

Acha își trecu degetul arătător manichiurat peste mustața parfumată.

– Mărturisesc că sunt tulburat.

– Crezi că Hattușil ar pune din nou în discuție problema păcii?

– În cazul ăsta, ar face să ne parvină mesaje de alt ordin.

– Spune-mi adevărata ta părere.

– Crede-mă, sunt nedumerit.

– Să rămâi într-o stare de îndoială cînd e vorba hitiți, ar fi o eroare fatală.

– Să înțeleg că mă însărcinezi să descopăr adevărul?

– Am avut prea mulți ani pașnici; în ultima vreme, leneveai.

Mic, firav și slab, în ciuda cantităților enorme de mâncare pe care le îngurgita la orice oră din zi sau din noapte, Ameni era, ca și Acha, un prieten din copilărie al lui Ramses. Scrib până-n adâncul sufletului, muncitor neobosit, el era șef peste o echipă restrânsă de vreo douăzeci de specialiști care pregăteau sinteze, pe toate subiectele importante, destinate faraonului. Ameni făcea dovada unei remarcabile eficacități și, în ciuda invidioșilor care nu erau zgârșiți cu criticile nefondate, Ramses continua să-i acorde toată încrederea.

Suferind de dureri de spate, dar încăpățânându-se să ducă el-însuși grămezi de tăblițe de lemn și de papirus, scribul avea tenul atât de palid încât părea adesea atins de boală. Totuși, el își epuiza subordonații, n-avea nevoie decât de scurte perioade de somn și mânuia ore în șir pensulele pentru a redacta note confidențiale de care doar Ramses lua cunoștință.

Pentru că Faraonul hotărâse să petreacă mai multe luni la Theba, Ameni se deplasase acolo cu asistenții lui. Considerat, în mod oficial, purtătorul de sandale al regelui, scribul nu lua în seamă titlurile și onorurile. Ca și pentru stăpânul Egiptului, unica lui obsesie era prosperitatea țării. Motiv pentru care nu-și acorda nici un moment de odihnă, de frică să nu comită o eroare fatală.

Ameni se îndopa cu terci de ovăz și cu brânză proaspătă când Ramses pătrunse în biroul său ticsit de documente.

– Ți-ai terminat prânzul?

– N-are nici o importanță, Maiestate. Prezența ta aici nu prevestește nimic bun.

– Ultimele tale rapoarte păreau mai degrabă liniștitoare.

– „Păreau”... De ce această restricție? Doar nu-și imaginează Maiestatea Ta că-i ascund vreun detaliu, cât de mic!

Cu vârsta, Ameni devenea morocănos. Suporta rău critica, se plângea de condițiile de lucru și nu ezita să-i bruftuluiască pe cei care încercau să-i dea sfaturi.

– Nu-mi imaginez nimic de felul acesta, spuse Ramses cu seninătate, încerc să înțeleg.

– Să înțelegi ce?

– Nu există nici un domeniu care să te îngrijoreze?

Ameni reflectă cu voce tare.

– Irigarea este perfect asigurată, ca și întreținerea digurilor... Șefii din provincie se supun directivelor și nu manifestă nici o dorință de independență neavenită... Agricultură este bine administrată, populația mănâncă pe săturate, are unde locui, organizarea serbărilor nu prezintă nici un defect, comunitățile de mână de lucru, muncitorii de la cariere, cioplitorii, sculptorii și pictorii sunt la muncă în toată țara... Nu, nu văd.

Ramses ar fi trebuit să fie liniștit, căci Ameni n-avea egal în a sesiza orice disfuncție în sistemul administrativ și economic al țării. Totuși regele era îngrijorat.

– Maiestatea Ta îmi ascunde o informație esențială?

– Știi foarte bine că sunt incapabil să fac asta.

– Atunci, ce se petrece?

– Ambasadorul hitit s-a arătat mult prea lingușitor în privința Egiptului.

– Bah! Oamenii ăia nu știu decât să facă războaie și să mintă.

– Am simțit apropierea unei furtuni izbucnind chiar în interiorul Egiptului, o furtună cu grindină devastatoare.

Ameni luă în serios intuiția monarhului. Ca și tatăl său, Seti, Ramses avea legături particulare cu terifiantul zeu Seth, stăpânul perturbațiilor celeste și al fulgerului, dar și apărător al bărcii solare împotriva monștrilor care încercau să o distrugă.

– „Chiar în interiorul Egiptului”, repetă scribul tulburat. Ce semnifică această prevestire?

– Dacă Nefertari ar mai fi în această lume, privirea ei ar descifra viitorul.

Ameni rulă un papirus și își aranjă pensulele. Gesturi derizorii pentru a alunga tristețea care pune stăpânire pe sufletul său ca și pe cel al lui Ramses. Nefertari era frumoasă, inteligența și grația, surâsul liniștit al unui Egipt împlinit. Când avusese șansa s-o vadă, Ameni aproape că uitase de munca lui. În schimb, secretarul particular al faraonului n-o aprecia deloc pe frumoasa Iset. Ramses avusese, fără îndoială, dreptate s-o asocieze la tron, deși funcția de regină era prea grea pentru umerii acestei femei atât de îndepărtată de realitățile puterii. Cel puțin, ea îl iubea pe Ramses, iar această calitate îi ștergea multe defecte.

– Maiestatea Ta are o pistă să-mi propună?

– Din păcate, nu!

– Va trebui deci să dublăm vigilența.

– Nu-mi place să aștept mult loviturile.

– Știu, știu, mormăi Ameni. Și eu care voiam să-mi iau o zi liberă, voi lăsa acest privilegiu pentru mai târziu.

Aproape în întregime albă, cu roșu pe spate, cu nuanțe de verde pe flancuri, lungă de un metru douăzeci, vipera cu coarne, cu capul turtit și coada groasă, se târî lateral în direcția cuplului care făcea dragoste la umbra unui palmier. După ce petrecuse ziua îngropată în nisip, reptila pleca la vânătoare la căderea nopții. În perioadele calde, mușcătura ei provoca moartea imediată.

Nici bărbatul, nici femeia, înlănțuiți cu ardoare, nu păreau conștienți de pericol. Felină, suplă ca o liană, surâzătoare, drăguța nubiană își obliga amantul, un tip trecut de cincizeci de ani, robust și bondoc, cu părul negru și pielea mată, să-și etaleze toate resursele virilității. Când blândă, când repezită, nubiana nu-i lăsa nici un răgaz egipteanului care o asalta cu înflăcăarea primei întâlniri. În aerul călduț al nopții, ei împărtășeau o plăcere arzătoare ca un soare de vară.

Vipera nu era decât la un metru de cuplu.

Cu o brutalitate simulată, bărbatul o răsturnă pe femeie pe spate și o sărută pe săni. Bucuroasă, ea îl primi. Sorbindu-se din ochi, ei se devorau cu poftă.

Cu un gest rapid și ferm, Lotus înhăță vipera cu coarne de gât. Reptila șuieră și mușcă în gol.

— Frumoasă captură, comentă Setau, fără a înceta să facă dragoste cu soția lui. Venin de cea mai bună calitate obținut fără să ne obosim.

Deodată drăgălașa Lotus se arată mai puțin amabilă.

— Am un presentiment rău.

— Din cauza acestei vipere ?

— Ramses este în pericol.

Îmblânzitor de șerpi, prieten din copilărie al faraonului și însărcinat de el cu administrarea provinciei nubiene, Setau lua foarte în serios avertismentele frumoasei vrăjitoare pe care o luase de nevastă. Amândoi capturasera un număr incalculabil de reptile, unele mai periculoase ca altele, și adunaseră veninul indispensabil fabricării remediilor active împotriva bolilor grave.

Independenți, nesupuși, Setau și Lotus îl însoțiseră totuși pe Ramses pe câmpul de luptă, atât la Sud cât și la Nord, și îi îngrijiseră pe soldații răniți. Numiți în fruntea unui laborator de stat, ei cunoscuseră o fericire fără limite când faraonul le ceruse să valorifice teritoriul nubian pe care îl iubeau atât

de mult. Desigur, viceregele Nubiei, funcționar conformist și prudent, încerca să împiedice acțiunile lor, dar se temea de acest cuplu a cărui locuință era păzită de cobre.

– Despre ce pericol e vorba? se îngrijoră Setau.

– Nu știu.

– Vezi vreo față?

– Nu, răspunse Lotus, e un fel de slăbiciune, dar am știut, preț de-o clipă, că Ramses era amenințat.

Ținând încă vipera strâns în mână, ea se ridică.

– Trebuie să intervii, Setau.

– Ce pot face aici?

– Să mergem în capitală.

– Viceregele Nubiei va profita de absența noastră pentru a ne anula reformele.

– Cu atât mai rău. Dacă Ramses are nevoie de ajutorul nostru, trebuie să fim alături de el.

Aprigul Setau, căruia nici un înalt funcționar nu-i putea dicta conduita, nu mai comenta de mult directivele blândeii Lotus.

Marele preot din Karnak, Nebu, atinsese o vârstă înaintată. Cum scrisese înțeleptul Ptah-hotep în celebrele sale *Maxime*, bătrânețea extremă se manifesta printr-o permanentă epuizare, o slăbiciune care se reînnoia mereu și o tendință de a dormi chiar și în timpul zilei. Vederea scădea, deveneau tare de ureche, îți lipsea puterea, inima ceda, gura nu mai vorbea, oasele te dureau, gustul dispărea, nasul se înfunda, era la fel de penibil să te ridici ca și să te așezi.

În ciuda acestor rele, bătrânul Nebu continua să-și îndeplinească misiunea pe care i-o încredințase Ramses: aceea de a veghea asupra bogățiilor zeului Amon și a cetății-templu de la Karnak. Marele preot îi delegă aproape toate sarcinile materiale lui Bakhen, al doilea profet care își exersa autoritatea asupra a optzeci de mii de persoane folosite pe șantiere, în ateliere, pe câmp, în livezi și pe podgorii.

Când Ramses îl numise mare preot, Nebu nu se înșelase; tânărul monarh cerea ca cetatea Karnak să i se supună și să nu manifeste nici o pretenție de independență. Dar Nebu nu era un om de paie și luptase pentru ca templul de la Karnak să nu fie spoliat pentru profitul altor temple. Cum faraonul se preocupase de menținerea armoniei în întreaga țară, Nebu fusese un pontif fericit.

Informat de Bakhen, bătrânul nu mai ieșea deloc din modesta sa locuință de trei camere construită în apropierea lacului sfânt din Karnak. Seara îi plăcea să ude straturile de iriși plantați de o parte și de alta a porții de la intrare. Când nu va mai avea puterea să facă asta, o să-i ceară regelui să-l demită din funcțiile pe care le ocupa.

Ghemuit pe vine, un grădinar smulgea buruienile. Nebu nu-și ascunse nemulțumirea.

– Nimeni nu este autorizat să se atingă de irișii mei!

– Nici chiar faraonul Egiptului?

Ramses se ridică și se întoarse cu fața.

– Maiestate, vă rog să...

– Ai dreptate să veghezi tu însuși asupra acestei comori, Nebu. Ai lucrat bine pentru Egipt și pentru Karnak. Să plantezi, să vezi crescând, să întreții această viață fragilă și atât de frumoasă... Există sarcină mai nobilă ca asta? După moartea lui Nefertari, m-am gândit să devin grădinar, departe de tron, departe de putere.

– N-aveți dreptul, Maiestate.

– Speram la mai multă înțelegere.

– Un bătrân ca mine să viseze la odihnă este legitim, dar Maiestatea Ta...

Ramses contempla luna care se ridica pe cer.

– Furtuna se apropie, Nebu. Am nevoie de oameni siguri și competenți pentru a înfrunta elementele dezlănțuite. Oricare ar fi vârsta și starea ta de sănătate, lasă pe mai târziu proiectele de retragere. Continuă să controlezi Karnakul cu fermitate.

Ambasadorul din Hatti, un omuleț uscățiv de vreo șaizeci de ani se prezentă la intrarea Ministerului Afacerilor Externe. Conform obiceiului, el depuse un buchet de crizanteme și crini pe un altar de piatră, la picioarele unei statui de babuin, reprezentându-l pe Thot, zeul scribilor, al limbii sfinte și al cunoașterii. Apoi se adresă unui gradat înarmat cu o lance.

– Ministrul mă așteaptă, spuse el pe un ton sec.

– Îl anunț.

Îmbrăcat cu o robă roș-albastră cu franjuri, cu părul negru strălucitor dat cu o rășină aromată, cu fața umbrită de o barbă asemănătoare unui colier, ambasadorul se învârtea ca un leu în cușcă.

Surâzând, Acha veni să-l întâmpine.

– Sper că nu v-am făcut să așteptați prea mult. Să mergem în grădină, prietene, acolo vom fi liniștiți.

În jurul unui bazin acoperit cu lotuși albaștri, palmieri și arbori de iuiuba asigurau o umbră agreabilă. Pe un gheridon, un servitor puse cupe de alabastru umplute cu bere proaspătă, un coș cu smochine și apoi dispăru.

– Fiți liniștit, spuse Acha, nimeni nu ne poate auzi.

Ambasadorul hitit ezită să se așeze pe un scaun pliant din lemn acoperit cu o pernă de in verde.

– De cine vă e teamă?

– De tine, Acha.

Şeful diplomației egiptene nu renunță la zâmbetul său.

– Am îndeplinit misiuni de spionaj, e adevărat, dar acea perioadă este revolută. Am devenit un personaj oficial, care ține la respectabilitatea sa și n-are nici cea mai mică dorință de a se lansa în acțiuni necinstite.

– De ce te-aș crede?

– Pentru că n-am decât un țel, ca și tine: să consolidez pacea între popoarele noastre.

– Faraonul a răspuns la ultima scrisoare a împăratului Hattușil?

– Bineînțeles. Ramses i-a dat excelente vești despre regina Iset și despre cail săi și s-a felicitat pentru perfecta respectare a tratatului care unește pentru totdeauna Egiptul și Hatti.

Fața ambasadorului se întunecă.

– Din punctul nostru de vedere este cu totul insuficient.

– Ce-ați vrea?

– Împăratul Hattușil a fost șocat de tonul ultimelor scrisori ale faraonului. Are sentimentul că Ramses l-ar considera un supus și nu un egal.

Agresivitatea diplomatului era cu greu mascată.

– Această nemulțumire a luat proporții alarmante? Întrebă Acha.

– Mă tem că da.

– Un diferend atât de mic ar putea să repună în discuție alianța noastră?

– Hitiții sunt oameni mândri. Oricine le rănește orgoliul își atrage răzbunarea lor.

– Nu e aberant să dăm o asemenea amploare unui incident minor?

– Din punctul nostru de vedere, este major.

– Mi-e teamă că nu înțeleg... Această poziție nu este supusă negocierilor?

– Nu este.

Acha se temea de această eventualitate. La Kadesh, Hattușil comandase o coaliție învinsă de Ramses. Ranchiuna lui nu se stinsese, căuta orice pretext pentru a-și reafirma supremația.

– Ați merge până la...?

– Până la anularea tratatului, preciză ambasadorul hitit. Acha se hotărî să utilizeze arma lui secretă.

– Acest text v-ar readuce la sentimente mai conciliante?

Egipteanul îi înmână hititului o scrisoare redactată de Ramses. Intrigat, diplomatul citi cu voce tare misiva:

Să fii sănătos, frate Hattușil, la fel și soția, familia ta, caii tăi și provinciile tale. Tocmai am examinat reproșurile tale: tu crezi că te-am tratat ca pe unul din supușii mei și asta mă mâhnește. Fii sigur că îți acord considerația potrivită rangului tău. Cine altul, în afară de tine, este împăratul hitiților? Fii sigur că te consider precum un frate.

Ambasadorul păru uimit.

– Ramses este autorul acestei scrisori?

– Nu vă îndoiiți de asta.

– Faraonul Egiptului și-ar recunoaște greșeala?

– Ramses vrea pace. Și eu am o decizie importantă să vă anunț: inaugurarea, la Pi-Ramses, a unui palat al țărilor străine unde dumneavoastră și ceilalți diplomați veți beneficia de o administrare permanentă și de un personal calificat. Capitala egipteană va fi astfel centrul unui dialog permanent cu aliații și vasalii săi.

– Remarcabil, cedă hititul.

– Pot să sper că intențiile voastre belicoase se vor estompa rapid?

– Mi-e teamă că nu.

De data asta, Acha fu într-adevăr îngrijorat.

– Trebuie să trag concluzia că nimic nu va atenua susceptibilitatea împăratului?

– Pentru a ne întoarce la ceea ce este esențial, Hattușil dorește și el să consolideze pacea, dar pune o condiție.

Ambasadorul hitit dezvăluie adevăratele intenții ale împăratului. Acha nu mai avea chef să zâmbească.

Ca în fiecare dimineață, ritualiștii celebrau cultul *ka*-ului lui Seti, în magnificul templu al acestuia de la Gurnah, pe malul occidental al Thebei. Responsabilul acestei fundații funerare se pregătea să depună pe un altar o ofrandă de struguri, smochine și lemn de ienupăr, când unul din subordonații săi îi șopti câteva cuvinte la ureche.

– Faraonul, aici? Dar n-am fost prevenit!

Întorcându-se, preotul zări statura înaltă a monarhului, îmbrăcat cu o robă de în alb. Puterea și magnetismul lui Ramses erau suficiente pentru a-l deosebi de ceilalți preoți.

Faraonul luă platoul cu ofrande și pătrunse în capela unde trăia sufletul tatălui său. În acest templu, Seti anunțase încoronarea fiului său mai mic, punând astfel capăt inițierii făcute cu dragoste și rigoare încă din adolescență. Cele două coroane, „însemnele magiei”, fuseseră solid fixate pe capul Fiului luminii al cărui destin se confundase cu cel al Egiptului.

Să-i urmezi lui Seti părea imposibil. Dar adevărata libertate a lui Ramses constase în a nu alege, în a respecta Regula și a-i satisface pe zei, astfel ca oamenii să fie fericiți.

Astăzi, Seti, Tuya și Nefertari străbăteau frumoasele drumuri ale eternității și pluteau în bărcile celeste. Pe pământ, templele și mormintele lor le imortalizau numele. Spre *ka*-ul lor se întorceau ființele umane când simțeau dorința de a pătrunde misterele celeilalte lumi.

O dată ritualul terminat, Ramses se îndreaptă spre grădina templului străjuită de un sicomor în care se cuibăreau bâtlani cenușii.

Melodia blândă și gravă a oboiului îl încântă. Un ritm lent, inflexiuni triste care îți smulgeau un surâs, ca și când speranța ajungea mereu să alunge mâhnirea.

Așezată pe un zid mic la umbra frunzarului, muziciană cânta cu ochii închiși. Cu părul negru și strălucitor, cu trăsăturile feței pure și regulate ca acelea ale unei zeițe, Meritamon, în vârstă de treizeci și trei de ani, era la apogeul frumuseții ei.

Inima lui Ramses se strânse. Semăna într-atât cu mama ei, Nefertari, de parcă era sosia ei. Dotată pentru muzică, Meritamon alesese, de foarte tânără, să intre în templu și să ducă o existență de solitară în serviciul divinității. Acesta fusese visul lui Nefertari pe care Ramses i-l sfârâmasese, cerându-i să fie marea lui soție regală. Meritamon ar fi putut ocupa o poziție de prim rang în rândul muzicienelor sfinte ale templului din Karnak, dar prefera să stea aici, lângă sufletul lui Seti.

Ultimele note își luă zborul spre soare. Interpreta își puse oboiul pe zid și deschise ochii verzi-albaștri.

– Tată! Ești aici de mult?

Ramses își luă fiica în brațe și o strânse îndelung.

– Îmi lipsești, Meritamon.

– Faraonul este soțul Egiptului, iar copilul lui este poporul întreg. Tu care ai mai mult de o sută de fii și fiice, îți mai amintești de mine?

El se îndepărtă și o privi cu admirație.

– „Copiii regali”... Sunt doar titluri onorifice. Tu ești fiica lui Nefertari, unica mea iubire.

– Acum, soția ta este frumoasa Iset.

– Mi-o reproșezi?

– Nu, ai făcut bine; ea n-o să te trădeze.

– Accepți să vii la Pi-Ramses?

– Nu, tată. Lumea exterioară mă plictisește. Ce e mai important decât celebrarea riturilor? În fiecare zi mă gândesc la mama: îi împlinesc visul și sunt convinsă că fericirea mea îi întreține eternitatea.

– Ea ți-a lăsat moștenire frumusețea și caracterul ei. Am vreo șansă să te conving?

– Nici una, o știi bine.

El îi luă cu blândețe mâinile.

– Chiar nici una?

Ea surâse cu grația lui Nefertari.

– Vei îndrăzni să-mi dai ordin?

– Tu ești singura în fața căreia Faraonul renunță să-și impună voința.

– Nu este o înfrângere, tată; la templu, sunt mai utilă decât la curte. Să fac să trăiască spiritul bunicilor mei și al mamei mi se pare o sarcină majoră. Fără legătura cu strămoșii, ce fel de lume am construi?

– Continuă să câști această muzică celestă, Meritamon. Egiptul va avea nevoie de ea.

Îngrijorarea strânse inima tinerei.

– De ce pericol te temi?

– O furtună ne amenință.

– Nu ești tu stăpânul?

– Cântă, Meritamon, cântă și pentru Faraon, creează armonie, desfătă divinitățile, atrage-le spre Cele Două Țări. Furtuna amenință și va fi cumplită.

Serramanna lovi cu pumnul în peretele sălii gărzilor. O bucată de tencuială se desprinsese.

– Cum adică a dispărut?

– A dispărut, șefule, confirmă soldatul însărcinat cu supravegherea prințului hitit, Uri-Teșub.

Gigantul sard își înhăță subordonatul de umeri și nefericitul, deși robust, crezu că o să fie strivit.

– Îți bați joc de mine?

– Nu, șefule, jur că nu!

– Atunci, a șters-o pe sub nasul tău?

– A dispărut în mulțime.

– De ce n-ai pus să fie răscolite casele cartierului?

– Acest Uri-Teșub este un om liber, șefule! N-avem nici un motiv să trimitem poliția pe urmele lui. Vizirul ne-ar acuza pentru intervenție abuzivă.

Serramanna mugii ca un taur furios și-i dădu drumul din strânsoare subordonatului său. Neîndemânaticul avea dreptate.

– Care sunt ordinele, șefu'?

– Am dublat protecția faraonului. Primul care nu respectă disciplina, îi înfig casca în craniu!

Membrii gărzii din preajma lui Ramses nu nesocotiră amenințarea. Într-un acces de furie, fostul pirat era capabil să o pună în aplicare.

Ca să-i treacă turbarea, Serramanna împlântă o serie de pumnale în inima unei ținte de lemn. Această dispariție a lui Uri-Teșub nu prevestea nimic bun. Ros de ură, hititul s-ar folosi de libertatea regăsită ca de o armă împotriva stăpânului Egiptului. Dar când și în ce mod?

Asistat de Acha, Ramses în persoană inaugură palatul țărilor străine în prezența unei cohorte de diplomați. Cu talentul său obișnuit, Acha ținu un discurs călduros în care cuvintele „pace”, „înțelegere cordială”, „cooperare economică” reveneau la intervale regulate. Așa cum se impunea, un somptuos banchet încheie ceremonia care marca transformarea orașului Pi-Ramses în capitala Orientului Apropiat, primitoare pentru toate popoarele.

Ramses moștenise de la tatăl său, Seti, puterea de a ghici secretele sufletelor. În ciuda talentului de actor al lui Acha, el își dădu seama că prietenul său era îngrijorat și că neliniștea lui avea legătură cu furtuna pe care suveranul o prevăzuse.

O dată mondenitățile terminate, cei doi bărbați se retraseră.

– Strălucită perorație, Acha.

– Obligațiile meseriei, Maiestate. Această inițiativă te va face și mai popular.

– Cum a reacționat ambasadorul hitit la scrisoarea mea?

– Excelent.

– Dar Hattușil vrea mai mult, nu-i așa?

– Nu ceva imposibil.

– Nu suntem între diplomați, Acha. Spune-mi adevărul.

– Atât cât să te previn: dacă nu accepți condițiile lui Hattușil, va fi război.

– Șantaj! În acest caz, nu vreau nici măcar să le cunosc.

– Ascultă-mă, te rog! Am muncit prea mult la pacea asta, și eu și tu, ca s-o vedem distrusă într-o clipă.

- Vorbește-mi fără să-mi ascunzi nimic.
- Știi că Hattușil și soția lui, Putuhepa, au o fiică. Se spune că e o femeie foarte frumoasă și inteligentă.
- Cu atât mai bine pentru ea.
- Hattușil dorește să consolideze pacea și, după el, cel mai bun mijloc este de a celebra un mariaj.
- Trebuie să înțeleg că...?
- Ai înțeles-o de la primele mele cuvinte. Pentru a pecetlui definitiv înțelegerea noastră, Hattușil cere nu numai s-o iei de nevastă pe fiica lui, ci mai ales să faci din ea marea ta soție regală.
- Uți că frumoasa Iset deține această funcție?
- Pentru un hitit, acesta gen de detaliu contează prea puțin. Femeia trebuie să se supună soțului ei. Dacă acesta o repudiază, ea nu poate decât să se încline și să tacă.
- Suntem în Egipt, Acha, nu într-o țară barbară. Mi-ai recomanda s-o îndepărtez pe Iset pentru a mă recăsători cu o hitită, fiica celui mai rău dușman al meu?
- Astăzi, cel mai bun aliat, rectifică ministrul Afacerilor externe.
- Această cerere este absurdă și revoltătoare!
- În aparență, da. În realitate, ea nu este lipsită de interes.
- N-o voi supune unei asemenea umilințe pe Iset.
- Tu nu ești un soț ca oricare altul, măreția Egiptului trebuie să treacă înaintea sentimentelor tale.
- Nu cumva ai frecventat prea multe femei, Acha, de ai devenit atât de cinic?
- Fidelitatea îmi este străină, recunosc, dar părerea mea este cea a ministrului și prietenului tău.
- Inutil să ceri părerea fiilor mei, Kha și Merenptah, știu dinainte răspunsul lor.
- Cine ar putea să le reproșeze venerația pentru mama lor, frumoasa Iset, marea soție regală a lui Ramses? Pacea sau războiul... Iată alegerea cu care te confrunți.

- Să luăm prânzul cu Ameni, aş vrea să-l consult.
- Vei afla şi părerea lui Setau care tocmai a sosit din Nubia.
- În sfârşit o veste bună!

Setau, împlânzitorul de şerpi îndrăgostit de Nubia, Acha, diplomatul cu vedere pătrunzătoare, Ameni, scribul riguros şi devotat... Nu mai lipsea decât Moise ca să fie reconstituit grupul de studenţi ai universităţii din Memphis care, cu mulţi ani în urmă, împărtăşeau fericirea prieteniei şi îşi puneau întrebări asupra naturii adevăratei puteri.

Bucătarul lui Ramses se întrecuse pe sine: cuburi de praz şi dovlecei în zeamă de carne, friptură de miel cu cimbrisor garnisită cu piure de smochine, rinichi marinaţi, brânză de capră, prăjitură cu miere, însiropată cu suc de roşcove. În onoarea acestei reîntâlniri, Ramses ceruse să fie servit un vin roşu din anul 3 al domniei lui Seti, al cărui buchet îi provocă lui Setau un fel de extaz.

– Seti merită toate elogiile! exclamă prietenul cobrelor, îmbrăcat cu veşnica lui tunică din piele de antilopă, cu multe buzunare pline de remedii împotriva veninului. Când o domnie produce asemenea minunăţii, înseamnă că e binecuvântată de zei.

– În domeniul eleganţei, îl deplânse Acha, n-ai făcut nici un progres.

– Exact, aprobă Ameni.

– Tu, scribule, mulţumeşte-te să mănânci de două ori cât greutatea ta! Care e secretul tău, de nu te îngraşi?

– Munca în serviciul regatului.

– Ai să-mi reproşezi ceva în legătură cu felul în care am pus în valoare Nubia?

– Dacă s-ar fi pus problema, aş fi redactat de mult un raport negativ.

– Când o să terminaţi cu obişnuitele voastre înţepături, interveni Acha, poate vom putea trece la lucruri mai serioase.

– Moise este singurul absent, le aminti Ramses gânditor; unde se află el acum, Acha?

– Continuă să rătăcească prin deșert și să se lupte cu unii și cu alții; n-o să ajungă niciodată pe Pământul Făgăduit.

– Moise s-a înșelat în privința drumului, dar acest drum îl conduce către un țel pe care îl va atinge.

– Ca și pe tine, mărturisi Ameni, și pe mine mă încearcă nostalgia, dar cum să uit că prietenul nostru evreu a trădat Egiptul?

– N-avem timp de amintiri, i-o tăie scurt Setau. Pentru mine, un prieten care se îndepărtează astfel, nu mai este prieten.

– L-ai respinge chiar dacă s-ar căi? întrebă Ramses.

– Când un om a întrecut anumite limite, nu se mai poate întoarce. Iertarea este alibiul celor slabi.

– Din fericire, spuse Acha, Ramses nu ți-a încredințat ție diplomația țării.

– Cu șerpii, nu există jumătăți de măsură, veninul – ori te vindecă, ori te omoară.

– Moise nu mai constituie o problemă la ordinea zilei, estimează Ameni.

– Sunt aici, explică Setau, din cauza lui Lotus; datorită calităților ei de clarvăzătoare, ea m-a alertat. Ramses este în pericol, nu-i așa?

Faraonul nu încercă să dezmintă. Setau se întoarce spre Ameni.

– În loc să înfuleci prăjitura asta, spune-ne ce ai dibuit?

– Dar... nimic! Pentru mine, totul este în ordine.

– Dar din partea ta, Acha?

Diplomatul își clăti degetele într-un bol cu apă cu lămâie.

– Hattușil are o pretenție neașteptată: să-și mărite fiica cu Ramses.

– Care este problema? se amuză Setau. Acest gen de mariaj diplomatic a fost practicat cu succes în trecut și apoi această hitită nu va fi decât o soție secundară în plus!

- În cazul de față, situația este mai complexă.
- Mireasa e hidoasă?
- Împăratul hitit vrea să facă din fiica sa o mare soție regală. Setau se înfurie.
- Asta înseamnă că... vechiul nostru dușman îi impune faraonului s-o repudieze pe Iset!
- Formularea ta este cam brutală, consideră Acha, dar nu e lipsită de perspicacitate.
- Îi detest pe hitiți, mărturisi Setau, golind o nouă cupă de vin. Frumoasa Iset nu e Nefertari, desigur, dar nu merită o astfel de soartă.
- Pentru prima dată, declară Amenî pe un ton ursuz, sunt de acord cu tine.
- Sunteți prea impulsivi, declară Acha. Este în joc pacea.
- Hitiții nu ne vor impune legea lor! protestă Setau.
- Nu mai sunt dușmanii noștri, le aminti ministrul Afacerilor externe.
- Te înșeli! Hattușil și semenii lui nu vor renunța niciodată să pună mâna pe Egipt.
- Bați câmpii. Împăratul hitit vrea pacea, dar pune condițiile lui. De ce să-l refuzăm, fără să reflectăm?
- Eu nu cred decât în instinct.
- Eu, spuse Amenî, eu am reflectat. Nu o apreciez deloc pe frumoasa Iset, dar ea este regina Egiptului, marea soție regală aleasă de Ramses după moartea lui Nefertari. Nimeni, fie el și împăratul hitiților, n-are dreptul să o ofenseze.
- Ce atitudine insensibilă! zise Acha. Vreți să trimiteți la moarte mii de egipteni, să însângerați protectoratele noastre din Nord și să puneți în pericol întreaga țară?
- Amenî și Setau îl interogară pe Ramses din priviri.
- Voi lua singur decizia, spuse faraonul.

Şeful convoiului ezita.

Să meargă de-a lungul coastei, trecând prin Beirut, pentru a se îndrepta spre sud, să traverseze Canaanul şi să ajungă la Sileh sau să o ia pe drumul care mărgineşte Anti-Libanul şi muntele Hermon, lăsând Damascul la est?

Fenicia nu era lipsită de farmec: păduri de stejari şi cedri, nuci cu umbră răcoroasă, smochini cu fructe delicioase, oraşe primitoare unde era agreabil să poposeşti.

Dar trebuia să livreze cât mai repede olibanul* la Pi-Ramses, acest oliban recoltat în peninsula arabică cu mari eforturi.

La această tămâie albă pe care egiptenii o numeau *sonter*, „cea care divinizează”, se adăuga mirul roşiatic, nu mai puţin preţios. Templele aveau nevoie de substanţe rare pentru a-şi celebra riturile; în sanctuare se răspândeau parfumul lor care urca până la cer şi îi încânta pe zei. Îmbălsămătorii şi doctorii se foloseau în egală măsură de ele.

Arborele de tămâie din Arabia, cu frunzuliţe de un verde închis, măsura între cinci şi opt metri înălţime; în august şi în septembrie se desfăceau florile aurite cu mijloc purpuriu în timp ce, sub coajă, străluceau picuri de răşină albă. Un

---

* Olibanul era considerat tămâie pură şi provenea din răşina unui arbust, *Boswalia carteri*. De culoare albă, această răşină era numită „alb de lapte”, „leban” în arabă, de unde denumirea de oliban (n. trad.).

expert capabil să jupoaie coaja obține treizeci de recolte pe an, recitând vechea formulă magică: „Fii fericit cu mine, arbore de tămâie, Faraonul te va face să crești și mai mare.”

Însoțitorii convoiului transportau de asemenea cupru de Asia, cositor și sticlă, dar aceste materiale, căutate și ușor de vândut, n-aveau valoarea tămâiei. După efectuarea acestei livrări, patronul se va odihni în frumoasa lui vilă din Deltă.

Cu fruntea descrețită, cu burta umflată, furnizorul olibanului era un bun comesean, dar nu glumea când era vorba de muncă. Verifica el însuși starea căruțelor și a măgarilor. Cât despre angajați, hrăniți cum trebuie și beneficiind de opriri lungi, ei n-aveau voie să se plângă dacă nu voiau să-și piardă locul.

Șeful convoiului optă pentru drumeagul muntos, mai dificil, dar mai puțin lung decât drumul de coastă. Aici umbra va fi deasă și animalele vor profita de o relativă răcoare.

Măgarii înaintau sprinteni, cei douăzeci de însoțitori fredonau un cântec, vântul le ușura mersul.

– Șefule...

– Ce este?

– Am impresia că suntem urmăriți.

Șeful convoiului ridică din umeri.

– Când o să-ți uiți trecutul de mercenar? Azi e pace iar noi călătorim în siguranță.

– Nu zic că nu-i așa, dar totuși suntem urmăriți. Este bizar.

– Nu suntem noi singurii negustori!

– Dacă sunt vagabonzi, nu conta pe mine să le dau rația mea.

– Nu-ți mai face griji și supraveghează-ți măgarii.

Cel din fruntea convoiului se opri brusc.

Furios, șeful lui merse în fața coloanei. El constată că o grămadă de crăci îi împiedica pe măgari să înainteze.

– Dați astea la o parte!

În momentul în care însoțitorii din fața convoiului se apucară de treabă, un stol de săgeți îi doborî la pământ. Uluiți, colegii lor încercară să fugă, dar nu scăpară de agresori. Ex-mercenarul învârti în aer un pumnal, escaladă panta bolovănoasă și se aruncă asupra unuia dintre arcași. Dar un atlet cu părul lung îi despică craniul cu tăișul unei barde.

Drama nu durase decât câteva minute. Numai șeful convoiului fusese cruțat. Tremurând, incapabil de a fugi, el privi cum se apropie ucigașul cu torsul lat acoperit de o blană de păr roșu.

– Lasă-mă în viață... Voi face din tine un om bogat!

Uri-Teșub izbucni în râs și își înfipse sabia în burta nefericitului. Hititul detesta negustorii.

Acoliiții săi, fenicieni, își recuperară săgețile din cadavre. Măgarii se supuseră ordinelor noilor lor stăpâni.

Sirianul Raia se temea de violența lui Uri-Teșub, dar nu găsisese alt aliat mai bun pentru a apăra cauza grupărilor care refuzau pacea și care voiau să-l dea jos pe Ramses prin orice mijloc. În timpul acestui armistițiu, Raia se îmbogățea. Dar el era convins că războiul se va relua și că hitiții vor lansa atacul asupra Egiptului. Vechiul general șef, Uri-Teșub, va fi ales atunci de trupele lui și el le va insufla gustul victoriei. Faptul că l-a ajutat să iasă din prăpastie o să-i aducă lui Raia, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, o poziție privilegiată.

Când hititul apărură în depozitul său, Raia nu putu să-și reprime o imperceptibilă mișcare de recul. Avea sentimentul că această ființă plină de cruzime, înfierbântată și înghețată, în același timp, putea să-i taie gâtul doar din simpla plăcere de a ucide.

– V-ați și întors!

– Nu ești mulțumit să mă revezi, Raia?

– Dimpotrivă, prințe! Dar sarcina Domniei Tale nu era așa de simplă și...

– Am simplificat-o.

Bărbuța negustorului sirian tremură. Îi ceruse lui Uri-Teșub să ia contact cu fenicienii și să răscumpere de la ei tămâia provenind din peninsula arabică. Negocierile riscau să fie lungi, dar Raia îi dăduse lui Uri-Teșub destule plăci de cositor pentru a-l convinge pe șeful convoiului să-i cedeze încărcătura. Sirianul pusese, de asemenea, în balanță o placă de argint de contrabandă, vase rare și bucăți frumoase de stofă.

– Simplificată... În ce fel?

– Negustorii pălăvrăgesc, așa că am acționat.

– L-ai convins așadar ușor pe șeful convoiului să-ți vândă olibanul.

Zâmbetul lui Uri-Teșub fu acela al unui carnivor.

– Foarte ușor.

– Totuși, are o reputație de temut în afaceri.

– Nimeni nu discută cu sabia mea.

– Doar nu l-ai...

– Am angajat mercenari și i-am suprimat pe însoțitorii convoiului, inclusiv pe șeful lor.

– Dar de ce...?

– Nu-mi place să parlamentez și apoi am olibanul. Nu asta era esențial?

– Va avea loc o anchetă!

– Am aruncat corpurile într-o râpă.

Raia se întrebă dacă n-ar fi trebuit să ducă existența liniștită a unui negustor, dar era prea târziu ca să mai dea înapoi. La cea mai mică reticență, Uri-Teșub n-ar ezita să se debaraseze de el.

– Și acum?

– Trebuie să distrugem olibanul, estimează Raia.

– Încărcătura asta nu valorează o avere?

– Ba da, dar cumpărătorul, oricine ar fi el, ne-ar trăda. Acest oliban era destinat templelor.

– Am nevoie de arme, de cai și de mercenari.

– Nu vă asumați riscul de a vinde!

– Sfaturile negustorilor sunt întotdeauna detestabile! O să vinzi pentru mine în cantități mici comercianților care sunt gata de plecare spre Grecia și Cipru. Și vom începe să formăm rețele de oameni fideli, hotărâți să distrugă această pace blestemată.

Planul lui Uri-Teșub nu era nesăbuit. Grație intermediarilor fenicieni, Raia va scăpa repede de tămâie, fără prea multe riscuri. Absolut ostilă Egiptului, Fenicia adăpostea mulți decepționați de politica lui Hattușil.

– Am nevoie de respectabilitate, continuă hititul. Serramanna nu va înceta să mă hărțuiască, decât dacă voi părea leneș și decis să mă bucur de plăcerile vieții.

Raia reflectă.

– Trebuie deci să luați de nevastă o femeie bogată și onorabilă. Singura soluție ar fi o văduvă bogată care duce lipsă de iubire.

– Ai una la îndemână?

Raia își scărpină bărbuța.

– Clientela mea este vastă... Am două-trei idei. Săptămâna viitoare, voi organiza un banchet și o să vă prezint.

– La ce dată va pleca din peninsula arabică viitoarea încărcătură de oliban?

– Nu știu încă, dar avem timp. Rețeaua mea de informatori nu va întârzia să ne prevină. Dar... o nouă acțiune violentă nu va declanșa o reacție a armatei egiptene?

– Nu va rămâne nici o urmă de violență iar autoritățile egiptene vor fi luate prin surprindere. Fiindcă noi o să punem mâna pe toată recolta din acest an. Dar de ce ești atât de convins că lipsa tămâiei o să-l clatine pe Ramses?

– Pentru Egipt, îndeplinirea ritualurilor este esențială; dacă nu sunt celebrate conform regulilor stabilite de pe vremea strămoșilor, echilibrul țării este în pericol. Când preoții vor băga de seamă că le lipsește olibanul și mirul, ei se vor întoarce împotriva lui Ramses. Ce va putea acesta să facă, dacă nu să constate propria lipsă de prevedere? Va fi acuzat că-i disprețuiește pe zei, că nemulțumește clerul și poporul. Dacă reușim să răspândim câteva zvonuri false care vor spori confuzia și să-l lipsim pe Ramses de unul sau doi susținători majori, vor izbucni tulburări grave în principalele orașe.

Uri-Teșub își imaginează un Egipt în flăcări, însângerat, lăsat pradă jefuitoarelor, coroanele Faraonului călcate în picioare de armata hitită, privirea lui Ramses cuprinsă de teroare.

Ura îi deforma fața hititului până într-atât că îl înspăimântă pe negustorul sirian. Pentru câteva clipe, Uri-Teșub intrase în regatul tenebrelor, pierzând contactul cu lumea oamenilor.

– Vreau să lovesc repede și puternic, Raia.

– Răbdarea este indispensabilă, stăpâne. Ramses este un adversar de temut. Precipitarea ne-ar duce la eșec.

– Am auzit vorbindu-se despre protecțiile lui magice... Dar ele slăbesc o dată cu vârsta, și Nefertari nu mai este acolo pentru a-l ajuta pe acest monarh blestemat.

– Rețeaua noastră de spionaj reușise să-i manipuleze pe fratele lui Ramses și pe ministrul Meba, aminti Raia. Ei sunt morți, dar am păstrat prețioase contacte în înalta administrație. Funcționarii sunt uneori vorbăreți. Unul dintre ei mi-a dat de înțeles că relațiile diplomatice între Hatti și Egipt riscă să se degradeze.

– E o veste formidabilă! Care e cauza discordiei?

– Secretul este încă bine păstrat, dar voi afla mai multe.

– Norocul e pe cale să se întoarcă, Raia! Și crezi că eu voi fi mai puțin de temut decât Ramses?

Servitoarea frumoasei Iset săpuni îndelung spatele reginei înainte de a vărsa pe trupul ei zvelt apa caldă și parfumată. Folosea o substanță bogată în saponină, extrasă din scoarța și din pulpa fructului unui arbore prețios și generos. Visătoare, regina Egiptului se lăsă în seama manichiuristei și a coafezei. Un servitor îi aduse o cupă de lapte proaspăt.

La Pi-Ramses, frumoasă Iset se simțea mai în largul ei decât la Theba. Acolo, pe țărmul occidental, se afla mormântul lui Nefertari, în Valea Reginelor, și capela sa de la Ramesseum unde Ramses însuși celebra adesea cultul. Aici, în capitala cosmopolită creată de Faraon, existența era învolburată și te gândeai mai puțin la trecut și la viața de dincolo.

Iset se contemplă într-o oglindă din bronz șlefuit, în formă de disc și al cărei mâner reprezenta o femeie goală, cu picioare lungi și capul încoronat de o umbrelă de papirus.

Da, era încă frumoasă. Pielea ei era fină, ca o stofă prețioasă, fața ei păstrase o extraordinară prospețime, iubirea îi strălucea în priviri. Dar frumusețea ei nu o va egala niciodată pe cea a lui Nefertari și ea îi era recunoscătoare lui Ramses că nu o mințise pretinzând că o s-o uite într-o bună zi pe prima lui soție regală. Iset nu era geloasă pe Nefertari. Dimpotrivă, aceasta îi lipsea. Niciodată Iset cea frumoasă

nu jinduise la locul ei. Faptul că îi dăruise doi fii lui Ramses era suficient pentru a fi fericită.

Cât erau de diferiți! Cel mare, Kha, în vârstă de treizeci și șapte de ani, titular al unor înalte funcții religioase, își petrecea cea mai mare parte a timpului în bibliotecile templelor. La douăzeci și șapte de ani, mezinul, Merenptah, era la fel de athletic precum tatăl său și avea o înclinație pronunțată pentru conducere. Poate că unul din ei va fi chemat să domnească. Dar faraonul putea la fel de bine să aleagă ca succesor pe unul din numeroșii „fii regali”, din care majoritatea erau străluciți administratori.

Lui Iset nu-i păsa de putere și de viitor. Ea savura fiecare clipă a miracolului pe care i-l oferea destinul. Să trăiască în preajma lui Ramses, să participe alături de el la ceremoniile oficiale, să-l vadă domnind asupra Celor Două Țări... Există viață mai minunată?

Servitoarea împleti părul reginei, îl parfumă cu mir, apoi îi puse o perucă scurtă pe care adăugă o diademă de perle și cornalină.

– Iertați-mi familiaritatea... Dar Maiestatea Voastră arată încântător!

Iset surâse. Trebuia să rămână frumoasă pentru Ramses, să-l facă să uite cât mai mult timp posibil că tinerețea ei dispăruse.

În clipa în care se ridică, el apărură. Nici un om nu se putea compara cu el, nici unul nu avea inteligența, forța și prestața lui. Zeii îi dăruiseră totul și el restituia această ofrandă țărilor sale.

– Ramses! Nu sunt încă îmbrăcată.

– Trebuie să-ți vorbesc despre o problemă gravă.

Frumoasei Iset îi fusese teamă de această încercare. Nefertari știa să guverneze, ea nu. Faptul de a fi asociată la conducerea corăbiei Statului o teroriza.

– Decizia ta va fi cea bună.
– Te privește direct, Iset.
– Pe mine? Dar pot să-ți jur că n-am intervenit în nici un fel, că...

- E vorba de propria ta persoană și e pacea în joc.
- Explică-mi, te rog!
- Hattușil îmi cere s-o iau de soție pe fiica lui.
- O soție diplomatică... De ce nu?
- El cere mai mult: ca ea să devină mare soție regală.

Frumoasa Iset rămase încremenită pentru câteva clipe, apoi ochii i se umplură de lacrimi. Miracolul se sfârșea. Trebuia să se dea la o parte și să-i cedeze locul unei tinere și drăguțe hitite, simbolul înțelegerii cordiale dintre Egipt și Hatti. În balanță, frumoasa Iset cântărea mai puțin decât o pană.

– Decizia îți aparține, declară Ramses. Accepti să renunți la funcția ta și să te retragi?

Regina schiță un surâs.

- Această prințesă hitită trebuie să fie foarte tânără...
- Vârsta ei contează mai puțin.
- Tu m-ai făcut foarte fericită, Ramses; voința ta este cea a Egiptului.

– Deci, te supui.

– Să fiu un obstacol în calea păcii, ar fi o crimă.

– Ei, bine, eu nu mă supun! Împăratul din Hatti nu-i va dicta deciziile sale faraonului Egiptului. Noi nu suntem un popor de barbari care tratează femeile ca pe niște creaturi inferioare. Care dintre stăpânii Celor Două Țări a îndrăznit vreodată să-și repudieze marea soție regală, cea care face parte din ființa faraonului? Și un războinic din Anatolia îndrăznește să-mi ceară mie, Ramses, să încalc legea strămoșilor noștri!

Ramses luă cu tandrețe mâinile frumoasei Iset.

– Ai vorbit gândindu-te la Egipt, așa cum trebuia s-o faci o adevărată regină. Acum, e rândul meu să acționez.

Pătrunzând prin una din cele trei ferestre mari a *claustra** care luminau vastul birou al lui Ramses, lumina asfințitului învăluia în aur statuia lui Seti. Adusă la viață prin magia sculptorului și prin deschizătura ritualică a gurii și a ochilor, efigia monarhului continua să transmită un mesaj de rectitudine pe care doar fiul său îl percepea, în timp ce pacea serii se împodobește cu splendoarea divină.

Pereți albi, o masă mare pe care era desfășurată o hartă a Orientului Apropiat, un fotoliu cu spătar drept pentru faraon, scaune de culoarea paiului pentru vizitatori, o bibliotecă conținând cărțile consacrate protecției sufletului regal și un dulap cu papirusuri: acesta era decorul auster în care Ramses cel Mare lua, singur, deciziile cu privire la viitorul țării sale.

Monarhul îi consultase pe înțelepții din Casa Vieții de la Heliopolis, pe marii preoți din fruntea sanctualelor importante, pe Ameni, pe vizir și pe miniștri, apoi se închisese în biroul său și dialogase cu sufletul tatălui său. Altădată, s-ar fi sfătuit cu Nefertari și Tuya. Frumoasa Iset își cunoștea limitele și nu-i era de nici un ajutor. Povara solitudinii creștea. În curând va trebui să-i pună la încercare pe cei doi fii ca să știe care dintre ei va fi apt să continue lucrarea începută din timpul primului faraon.

Egiptul era puternic și fragil. Puternic, pentru că legea lui Maat se perpetua, dincolo de meschinăriile umane; fragil, pentru că lumea se schimba, acordând un loc din ce în ce mai mare tiraniei, avidității și egoismului. Faraonii vor fi, fără îndoială, ultimii care vor lupta pentru domnia zeiței Maat, încarnarea Regulii universale, a justiției, a iubirii care lega între ele elementele și componentele vieții. Căci ei știau că,

---

* *claustra* – grile de piatră cu bare verticale, situate foarte sus, pe pereții laterali (n. trad.)

fără Maat, această lume n-ar fi decât un câmp închis unde barbarii s-ar lupta cu arme tot mai destructive pentru a-și mări privilegiile și pentru a distruge orice legătură cu zeii.

S-o pună pe Maat în locul dezordinii, al violenței, al nedreptății, al minciunii și al urii: aceasta era sarcina Faraonului, îndeplinită cu sprijinul puterilor invizibile. Și ceea ce pretindea împăratul hitit era împotriva lui Maat.

O gardă îl introduse pe Acha, îmbrăcat cu o robă de in și cu o cămașă cu mâneci lungi ale cărei cusături erau de o finețe excepțională.

– Nu mi-ar plăcea să lucrez într-un loc ca acesta, îi spuse el lui Ramses; este într-adevăr prea auster.

– Tatălui meu nu-i plăceau decorurile încărcate și nici mie nu-mi plac.

– A fi Faraon nu mai lasă destul loc pentru fantezie. Cei care te invidiază sunt niște imbecili și niște inconștienți. Maiestatea Ta a luat o decizie?

– Consultațiile mele s-au terminat.

– Am reușit să te conving?

– Nu, Acha.

Ministrul Afacerilor externe privi harta Orientului Apropiat.

– Tocmai de asta mă temeam.

– Cererile lui Hattușil sunt o insultă. Să-i cedez ar însemna să reneg instituția faraonică.

Acha puse degetul arătător pe teritoriul Imperiului hitit.

– Un refuz echivalează cu o declarație de război, Maiestate.

– Condamni decizia mea?

– Este cea a Faraonului și a lui Ramses cel Mare. Tatăl tău n-ar fi luat alta.

– Mi-ai întins o capcană?

– Mi-am făcut munca de diplomat în favoarea păcii. Aș mai fi prietenul lui Ramses, dacă nu l-aș pune la încercare?

Buzele regelui schițară un surîs.

– Când va da Maiestatea Ta ordinul de mobilizare generală?

– Șeful diplomației mele este destul de pesimist.

– Răspunsul tău oficial va provoca furia lui Hattușil care nu va ezita nici o clipă să deschidă ostilitățile.

– Îți lipsește încrederea în tine, Acha.

– Sunt realist.

– Dacă mai poate cineva să salveze pacea, acela ești tu.

– Altfel spus, Faraonul îmi ordonă să plec la Hattușas, să-i precizez poziția ta împăratului hitit și să-l fac să revină asupra deciziei sale.

– Îmi citești gândurile.

– N-am nici o șansă de succes.

– Acha... n-ai făcut tu și alte fapte vitejești?

– Am îmbătrânit, Maiestate.

– Ai deci experiență! Să te mulțumești cu o controversă, apropo de acest mariaj imposibil, nu va fi suficient; e bine să te arăți mai ofensiv.

Diplomatul încruntă sprâncenele. Credea că-l cunoaște bine pe Ramses, dar, încă o dată, faraonul îl surprindea.

– Am încheiat un tratat de asistență mutuală cu marele nostru prieten Hattușil, continuă regele. O să-i explici că mă tem de un atac libian la frontiera occidentală. Or, de la instaurarea păcii, armamentul nostru s-a învechit și ducem lipsă de fier. Îi vei cere așadar împăratului hitit să ne furnizeze o cantitate importantă. Mulțumită lui, și conform convențiilor încheiate între noi, vom putea să ne apărăm împotriva agresorului.

Uluit, Acha își încrucișă brațele.

– Asta este într-adevăr misiunea mea?

– Uitam un detaliu: vreau ca fierul să ne fie livrat în cel mai scurt timp.

Kha, fiul lui Ramses și al frumoasei Iset, refuzase să facă carieră în armată și administrație. Aceste sarcini profane nu-l captivau, dar era stăpânit de o veritabilă pasiune pentru scrierile înțelepților și pentru monumentele Vechiului Imperiu. Cu fața colțuroasă și severă, ras în cap, cu ochii de un albastru închis, mai degrabă slab, cu mersul cam rigid din cauza articulațiilor uneori dureroase, Kha era un cercetător înnăscut. Se remarcase luptând contra lui Moise și a magiilor lui repetate și conducea cu fermitate clerul zeului Ptah din Memphis. De mult timp, Kha delegase aspectul temporal al însărcinării sale pentru a putea scruta forțele ascunse care se manifestau în aer și în piatră, în apă și în lemn.

Casa Vieții de la Heliopolis conserva „sufletele luminii”, adică arhivele secrete datând din perioada vârstei de aur în timpul căreia faraonii înălțaseră piramidele și înțelepții redactaseră ritualurile. În această epocă binecuvântată, nu pătrunseseră ei secretele vieții și ale morții? Nemulțumiți de a fi explorat misterele universului, acești înțelepți le transcriseseră în hieroglife cu scopul de a transmite viziunea lor generațiilor viitoare.

Recunoscut de toți ca cel mai bun expert al tradiției, Kha fusese ales organizator al primei sărbători *sed* al lui Ramses, care marca cel de-al treizecilea an de domnie. La

capătul unei atât de lungi perioade de exercitare a puterii, forța magică a faraonului era considerată epuizată. Fusese nevoie așadar să fie adunați în jurul lui toți zeii și zeițele pentru ca această comunitate supranaturală să-i redea o nouă energie. Mulți demoni încercaseră, în van, să se opună regenerării lui Ramses*.

Kha nu se mulțumea să descifreze cărțile magice. Proiecte vaste îl obsedau, atât de vaste încât ar fi avut nevoie de aprobarea faraonului. Înainte de a supune visele atenției tatălui său trebuia să le aducă încet-încet la realitate. De aceea, încă din zori, străbătea cariera de la Muntele Roșu, de lângă Heliopolis, pentru a căuta blocuri de cuarțit. În aceste locuri, conform mitului, zeii îi masacraseră pe oamenii care se revoltaseră împotriva luminii și sângele lor se impregnase pentru totdeauna în pietre.

Deși nu beneficiase de formația unui cioplitor sau a unui sculptor, Kha comunica din instinct cu materialul brut, percepea energia latentă care curgea în venele pietrei.

– Ce cauți, fiule?

Țâșnind din lumina răsăritului de soare care, învingând tenebrele, își întindea imperiul asupra deșertului, Ramses îl contempla pe Kha.

Fiul cel mare al regelui încetă să mai respire. Kha nu era străin de faptul că Nefertari își sacrificase viața pentru a-l salva de farmecele unei magii negre și se întreba adesea dacă Ramses nu avea ceva resentimente în ceea ce-l privește.

– Ai greșit, Kha. N-am nici un reproș să-ți fac.

– Îmi descifrezi gândurile cele mai secrete!

– Nu doreai să mă vezi?

---

* În legătură cu acest episod, vezi trilogia mea *Le Juge D'Égypte* (Judecătorul Egiptului): 1. *La Pyramide assassinée* (Piramida asasinată); 2. *La Loi du désert* (Legea deșertului); 3. *La Justice du vizir* (Justiția vizirului) (Ed. Plon și Pocket).

- Te credeam la Theba și iată-te aici, la Muntele Roșu.
  - Un grav pericol amenință Egiptul, trebuie să-i fac față.
- Era indispensabil să meditez în acest loc.
- N-am încheiat pace cu hitiții?
  - Nu e vorba poate decât de un armistițiu.
  - Vei evita războiul sau îl vei câștiga... Orice s-ar întâmpla, tu vei ști să protejezi Egiptul de nenorocire.
  - Nu dorești să mă ajuți?
  - Politica... Nu, sunt incapabil. Și domnia ta va dura mult timp, dacă respecti ritualurile ancestrale. Din acest motiv voiam să vorbesc cu tine.
  - Ce ai să-mi propui?
  - Trebuie chiar de pe acum pregătită viitoarea ta sărbătoare de regenerare.
  - La trei ani după cea dintâi?
  - De acum înainte, trebuie celebrat acest rit la intervale regulate și apropiate. Asta este concluzia cercetărilor mele.
  - Fă ceea ce e necesar.
  - Nu puteai să-mi provoci o mai mare bucurie, tată. Nu va lipsi nici o divinitate de la viitorul tău jubileu. Bucuria se va răspândi în Cele Două Țări, zeița Nut va semăna în ceruri malahit și turcoază.
  - Ai un alt proiect, Kha. Cărui templu îi sunt destinate blocurile de cuarțit pe care le cauți?
  - De mai mulți ani, mă aplec asupra originilor noastre. Printre primele noastre ritualuri, era alergarea unui taur numit Apis care incarna capacitatea regelui de a birui toate spațiile. Se cuvine să onorăm mai mult acest animal extraordinar și să-i acordăm o sepultură demnă de forța lui... Fără a uita să restaurăm vechile monumente, ca unele piramide care au suferit atacurile timpului și ale invadatorului hyksos. Îmi dai echipe de constructori care să ducă la bun sfârșit aceste munci?
  - Alege tu însuși șeful lucrării și cioplitorii.

Fața severă a lui Kha se luminează.

– Acest loc este ciudat, remarcă Ramses, sângele celor revoltați impregnează aceste pietre. Aici, eterna luptă a luminii împotriva tenebrelor a lăsat urme profunde. Muntele Roșu este un loc al puterii ascunse unde e bine să te aventurezi cu prudență. Nu ești aici din întâmplare, Kha, ce comoară cauți?

Fiul cel mare al regelui se așează pe un bloc maroniu de piatră.

– Cartea lui Thot. Cartea ce conține secretul hieroglifelor. Se află undeva în necropola de la Saqqara. O voi găsi, chiar dacă va dura mai mulți ani.

La cincizeci și patru de ani, doamna Tanit era o foarte frumoasă feniciană ale cărei forme planturoase atrăgeau privirile bărbaților mult mai tineri. Văduva unui bogat negustor, prieten al sirianului Raia, ea moștenise o avere considerabilă de care se bucura fără reținere, organizând banchet după banchet în somptuoasa sa vilă din Pi-Ramses.

Apetisanta feniciană se consolase repede după moartea unui soț pe care-l considera vulgar și plictisitor. După ce simulase tristețea timp de câteva săptămâni, Tanit se aruncase în brațele unui magnific nubian cu dotări evidente. Dar acesta o părăsise, ca și ceilalți amanți, căci în ciuda virilității lor, ei se epuizau mai repede decât ea. Și o amantă atât de avidă de plăcere ca Tanit nu le putea ierta această deplorabilă lipsă de rezistență.

Tanit ar fi putut să se întoarcă în Fenicia, dar îi plăcea din ce în ce mai mult Egiptul. Datorită autorității și strălucirii lui Ramses, pământul faraonilor avea un parfum paradisiac. În nici o altă parte o femeie nu era atât de liberă să trăiască așa cum voia.

La căderea serii, invitații sosiră. Egipteni bogați care făceau afaceri cu doamna Tanit, înalți funcționari fascinați de feniciană, compatrioți râvnind la averea ei, fără a mai

vorbi de noii veniți pe care stăpâna casei se amuza să-i descopere. Ce putea fi mai excitant decât să simtă asupra ei privirea plină de dorință a unui bărbat? Tanit știa să se arate când veselă, când distantă, nelăsându-și niciodată interlocutorul să ghicească cum se va termina întâlnirea lor. În toate împrejurările, ea păstra inițiativa și lua decizia. Mascu-
cul care încerca s-o domine n-avea nici o șansă s-o seducă.

Ca de obicei, bucatele erau suculente, mai ales spata de iepure în sos de bere, cu garnitură de vinete, iar vinurile remarcabile. Datorită relațiilor pe care le avea la palat, Tanit obținuse chiar câteva ulcioare de vin roșu de Pi-Ramses, datând din anul 21 al domniei lui Ramses, data încheierii tratatului de pace cu hitiții. Și, ca de obicei, feniciana arunca o privire lascivă asupra celor mai frumoși bărbați, în căutarea viitoarei sale victime.

– Cum o mai duci, buna mea prietenă?

– Raia! E o bucurie să vă revăd. O duc minunat.

– Dacă nu m-aș teme să vă flatez, aș zice că frumusețea dumneavoastră nu încetează să crească.

– Climatul îmi priește. Și apoi, durerea pierderii regretatului meu soț începe să se estompeze.

– Din fericire, aceasta este legea naturii. O femeie ca dumneavoastră nu este făcută pentru singurătate.

– Bărbații sunt mincinoși și brutali, se sclifosi ea, nu trebuie să am încredere.

– Aveți dreptate să fiți prudentă, dar sunt convins că destinul o să vă rezerve o nouă fericire.

– Și cum vă merg afacerile?

– Muncă, multă muncă... Ca să faci conserve de lux îți trebuie o mână de lucru foarte calificată care cere salarii mari. Cât despre vasele exotice atât de apreciate în înalta societate, importul lor necesită multe negocieri și călătorii. Artizanii serioși nu sunt ieftini. Cum reputația mea se bazează

pe calitate, trebuie mereu să investesc. De aceea nu voi fi niciodată bogat.

– Norocul v-a surâs... Cred că necazurile tale s-au terminat.

– Am fost acuzat, pe nedrept, de simpatii puternice pentru hitiți. De fapt, am făcut comerț cu ei, fără să mă ocup de politică. Instaurarea păcii a spălat aceste vechi acuzații. În prezent, colaborarea cu noii noștri parteneri străini este chiar încurajată. Nu este asta cea mai frumoasă victorie a lui Ramses?

– Faraonul este atât de seducător... Păcat că este inaccesibil.

Pacea, tratatul semnat de Ramses și Hattuşil, pierderea spiritului de cucerire a Imperiului hitit, Egiptul triumfător... Raia nu mai suporta lașitățile și neregulile care cauzaseră acest dezastru. El luptase pentru ca supremația armatei anatoliene să se extindă asupra întregului Orient Apropiat și nu renunța la această bătălie.

– Aș putea să vă prezint un prieten? o întrebă el pe Tanit care se arătă imediat curioasă.

– Cine e?

– Un prinț hitit care se află pentru un timp în Egipt. A auzit mult vorbindu-se de dumneavoastră, dar este un bărbat mai degrabă timid. A trebuit să insist ca să accepte să participe la acest banchet, atât de tare îl înspăimântă mondenitățile.

– Arată-mi-l.

– Se află acolo jos, lângă desișul de leandri.

Așezată pe un stâlp, o lampă îl lumina pe Uri-Teșub, separat de grupurile de invitați care schimbau între ei banalități. Lumina tremurătoare îi puneă în evidență brutalitatea feței, bogăția părului lung, virilitatea torsului acoperit de păr roșu, asprimea musculaturii de războinic.

Tanit rămase mută de emoție. Niciodată nu contemplase un animal sălbatic degajând o senzualitate atât de intensă. Banchetul încetă să mai existe, ea nu mai avea decât un gând: să facă dragoste cât mai repede cu acest armăsar.

Ramses asista la lupta în care se angajaseră Serramanna și Merenptah. Echipat cu o platoșă articulată, cu o cască cu coarne, care avea în vârf un disc de bronz, și cu un scut rotund, sardul lovea cu sabia în scutul dreptunghiular al mezinului lui Ramses, obligat să se retragă. Faraonul îi ceruse șefului gărzii sale să nu-și menajeze adversarul. Întrucât Merenptah voia să-și dovedească valoarea în luptă, nici nu putea să viseze la un adversar mai bun.

În vârstă de douăzeci și șapte de ani, Merenptah, „Cel iubit de zeul Ptah”, era un atlet frumos, curajos, chibzuit, dotat cu reflexe excelente. Deși sardul trecuse de cincizeci, nu pierduse nimic din forța și dinamismul lui; să-i rezisti era deja un act de vitejie.

Merenptah ceda din teren, revenea în asalt, para loviturile, sărea în lateral; încet-încet îl obosea pe Serramanna.

Deodată, uriașul rămase nemișcat și își aruncă la pământ sabia lungă cu lamă triunghiulară și scutul.

– Gata cu joaca. Să ne batem cu mâinile goale.

Merenptah ezită o clipă, apoi îl imită pe sard. Ramses retrăi înfruntarea de pe țărmul Mediteranei când îl învinsese pe piratul Serramanna, înainte de a-l face șeful gărzii sale personale.

Fiul regelui fu luat prin surprindere de atacul, cu capul înainte, al colosului. La școala militară, Merenptah nu

învățase să se bată ca un sălbatic. Trântit pe spate în praful cazărmii, crezu c-o să se sufoce sub greutatea fostului pirat.

– Instrucția s-a terminat, declară Ramses.

Cei doi bărbați se ridicară. Merenptah era furios.

– M-a atacat mișelește!

– Dușmanul atacă mereu așa, fiule.

– Vreau să reluăm lupta.

– Inutil, am văzut ceea ce voiam să văd. Întrucât ți s-a dat o lecție profitabilă, te numesc general-șef al armatei Egiptului.

Serramanna încuviință printr-o clătinare din cap.

– În mai puțin de o lună, continuă Ramses, îmi vei preda un raport complet și detaliat asupra stării trupelor și a calității armamentului lor.

În timp ce Merenptah își trăgea sufletul, Ramses se îndepărtă în carul său pe care îl conducea el-însuși. Cui să încredințeze destinul Egiptului: eruditului Kha sau războinicului Merenptah? Dacă talentele fiecăruia ar fi fost reunite într-o singură ființă, alegerea ar fi fost ușoară. Și Nefertari nu mai era acolo pentru a-l sfătui pe monarh. Cât despre numeroșii „fii regali”, nu lipsiți de calități, nici unul nu posedă o personalitate atât de puternică ca aceea a celor doi fii ai frumoasei Iset. Iar Meritamon, fiica lui Nefertari, alesese să trăiască în singurătate într-un templu.

Ramses trebuia să țină seama de părerea pe care și-o exprimase Ameni chiar în acea dimineață: „Maiestatea Ta să se regenereze prin ritualuri pentru a continua să domnească până la epuizarea totală a energiei sale. Pentru Faraon, n-a existat niciodată alt drum și nici nu va exista niciodată un altul”.

Raia ieși din antrepozitul său, traversă cartierul atelierelor, trecu prin fața palatului regal și o luă pe marea alee care

ducea la templele din Pi-Ramses. Mărginită de salcâmi și sicomori care ofereau o umbră binefăcătoare, ea era considerată de locuitorii capitalei lui Ramses, maiestuoasă și liniștitoare.

Negustorul lăsa în stânga templul lui Amon și în dreapta templul lui Ra. Cu un mers care se voia liniștit, se îndreptă spre templul lui Ptah. În apropierea edificiului, fu nevoit să bată în retragere. În peretele exterior erau încastrate stele pe care sculptorii gravaseră urechi și ochi. Zeul nu auzea el cuvintele cele mai secrete și nu vedea intențiile cele mai ascunse?

„Superstiție”, gândi Raia, totuși prost dispus. El evită s-o ia pe la colțul zidului unde era amenajată o nișă care adăpostea o statueta a zeiței Maat. În acest fel, poporul putea contempla secretul major al civilizației faraonice, această Regulă imuabilă născută dincolo de timp și de spațiu.

Raia se prezentă la intrarea artizanilor. Gardianul îl cunoștea. Ei schimbă câteva vorbe anodine despre frumusețea capitalei, negustorul se plânse de zgârcenia unor clienți, apoi fu autorizat să intre în templu, în sectorul rezervat aurarilor. Specialist în vasele prețioase, Raia îi frecventa pe cea mai mare parte dintre ei și nu uita să ceară vești despre familia unuia sau despre sănătatea altuia.

– Vrei să ne smulgi secretele, bombăni un bătrân tehnician care aranja lingouri într-o căruță.

– Am renunțat la asta, mărturisi Raia, mă mulțumesc să vă văd muncind.

– Totuși, doar nu vii aici ca să te odihnești?

– Mi-ar plăcea să cumpăr una sau două piese frumoase.

– Ca să le vinzi de trei ori mai scump!

– Ăsta-i negoțul, prietene.

Bătrânul tehnician îi întoarse spatele lui Raia care era obișnuit cu aceste primiri ostile. Discret, aproape invizibil,

el îi observă pe ucenicii ce aduceau lingourile calfelor care le cântăreau sub supravegherea scribilor specializați. Metalul prețios era apoi depozitat într-un vas acoperit, pus pe foc. Cu un pai se atâta flacăra. Suflătorii aveau adesea obraji umflați pentru a nu pierde ritmul. Alți tehnicieni vărsau metalul topit în receptacule de forme diverse și încredințau materialul aurarilor care îl modelau pe o nicovală, cu ciocane de piatră, pentru a forma coliere, brățări, vase, decorațiuni pentru porțile templelor și statuete. Secretele meseriei se transmiteau de la maestru la discipol, de-a lungul unei inițieri care presupunea mai mulți ani.

– Magnific, spuse Raia unui aurar care tocmai terminase un pectoral.

– Va orna statuia unui zeu, preciză artizanul.

Negustorul spuse în șoaptă.

– Putem sta de vorbă?

– E suficient zgomot în atelier. Nimeni nu ne va auzi.

– Am auzit că cei doi băieți ai tăi vor să se însoare.

– Posibil.

– Dacă le ofer niște mobilă, n-ai fi mulțumit?

– Care e prețul pe care trebuie să-l plătesc?

– O simplă informație.

– Nu conta pe mine ca să-ți dezvălui procedeele de fabricație.

– Nu cer așa ceva!

– Ce vrei să știi?

– Există un oarecare număr de sirieni care s-au instalat în Egipt și mi-ar plăcea să-i ajut să se integreze mai bine. N-ai angajat unul sau doi în atelierul tău?

– E adevărat, am angajat unul.

– E mulțumit de soarta lui?

– Mai mult sau mai puțin.

– Dacă accepți să-mi spui numele lui, o să-i vorbesc.

– E tot ceea ce vrei, Raia?

– Încep să îmbătrânesc, n-am copii, posed ceva bunuri și mi-ar plăcea să favorizez un compatriot.

– Egiptul te-a învățat să fii mai puțin egoist... Cu atât mai bine. În timpul judecății sufletului, marele zeu apreciază generozitatea. Sirianul tău e unul dintre suflători. Cel mai gras, cu urechile clăpăuge.

– Sper ca darurile mele să contribuie la fericirea fiilor tăi.

Raia așteaptă terminarea lucrului pentru a-i vorbi compatriotului său. După două eșecuri cu un dulgher și un zidar, mulțumiți de condiția lor, succesul fu deplin.

Suflătorul sirian, ex-prizonier capturat lângă Kadesh, refuza să admită înfrângerea hitiților și își dorea ca pacea să fie distrusă. Înăcrit, ranchiunos și răzbunător, era genul de om de care Uri-Teșub și Raia aveau nevoie. În plus, muncitorul avea câțiva prieteni care îi împărtășeau părerile.

Lui Raia nu-i fu deloc greu să-l convingă să muncească pentru el și să intre într-un grup de rezistență a cărui misiune era să atace interesele vitale ale Egiptului.

Uri-Teșub își mușcă amanta de gât și o penetra cu violență. Tanit suspină de plăcere. În sfârșit, cunoștea pasiunea, acest amestec de brutalitate și dorință mereu nesatisfăcută.

– Mai vreau, imploră ea.

Hititul se bucura fără reținere de trupul împlinit al frumoasei feniciene. În fortărețele Anatoliei, Uri-Teșub învățase să le satisfacă pe femei așa cum meritau.

Pentru o clipă, Tanit simți un fel de spaimă. Pentru prima dată, ea nu mai controla situația. Acest bărbat bestial, cu sevă inepuizabilă, era aproape înspăimântător. Niciodată n-o să mai găsească un asemenea amant capabil să-i împlinească viciile cele mai delirante.

Pe la mijlocul nopții, se dădu bătută.

– Destul... Nu mai pot.

– Deja?

– Ești un monstru!

– N-ai cunoscut decât puștani, frumoaso, eu sunt bărbat.

Ea se ghemui lângă el.

– Ești minunat... Mi-ar plăcea ca zorii să nu mai vină niciodată.

– Ce importanță are?

– Dar... trebuie să pleci! O să ne revedem mâine noapte.

– Rămân.

– Știi ce înseamnă asta, în Egipt?

– Când un bărbat și o femeie trăiesc sub același acoperiș, cu știrea și în văzul tuturor, ei sunt considerați căsătoriți. Suntem așadar căsătoriți.

Șocată, ea se îndepărtă de el.

– O să ne mai vedem, dar...

Uri-Teșub o răsturnă cu forța pe spate și se întinse peste ea.

– O să mi te supui femeie. Eu sunt fiul defunctului împărat din Hatti și moștenitorul legitim al imperiului. Tu nu ești decât o târfă feniciană care o să-mi ofere plăceri și o să-mi satisfacă toate nevoile. Ești conștientă de onoarea pe care ți-o fac, luându-te de nevastă?

Tanit încercă să protesteze, dar Uri-Teșub o pătrunse cu încăpățânarea unui șap și ea se lăsă purtată în vârtoarea deliciilor.

– Dacă mă trădezi, murmură hititul cu o voce aspră, te omor.

Dintr-un coș de trestie, Setau scoase o bucată de pâine triunghiulară, un bol cu terci de ovăz, pește uscat, un porumbel înăbușit în cuptor, o prepeliță friptă, doi rinichi fierți în vin, o coastă de vită cu garnitură de ceapă prăjită, smochine și o bucată de brânză cu ierburi. Cu încetineală, el puse bucatele una câte una pe biroul lui Ameni, obligat să dea la o parte papirusurile pe care le consulta.

– Ce e asta?

– Ești orb? Un prânz convenabil care-ți va potoli foamea pentru două sau trei ore de-acum înainte.

– N-aveam nevoie de...

– Ba da, aveai cea mai mare nevoie. Creierul tău nu funcționează corect dacă nu ai burta plină.

Scribul cu tenul palid se revoltă.

– Mă insultă?

– Este singura metodă prin care îți pot atrage atenția.

– N-o să-mi vorbești iar de...

– Ba da! Vreau mai multe credite pentru Nubia și n-o să mă amuz completând cincizeci de formulare ca orice alt funcționar.

– Ai un superior ierarhic, viceregele Nubiei.

– Un imbecil și un leneș! Nu se gândește decât la cariera lui și nu-i pasă de această provincie pe care Ramses m-a

însărcinat s-o pun în valoare. Ca s-o umplu de temple și de capele, ca să-i măresc suprafața cultivabilă, îmi trebuie oameni și materiale.

– Ar trebui totuși respectate anumite reguli.

– Ah, regulile! Ele sufocă viața. Uită-le, Ameni!

– Nu sunt atotputernic, Setau. Vizirul Pazer și regele însuși vor să vadă socotelile.

– Dă-mi ceea ce-ți cer și o să socotești după aia.

– Altfel spus, mă faci responsabil pentru viitoarele tale greșeli.

Setau păru surprins.

– Dar... bineînțeles! Folosind limbajul obscur al scribilor, tu vei putea să ne justifici.

Porumbelul înăbușit era o minunăție. Ameni nu putu să-și ascundă plăcerea.

– Lotus l-a gătit, nu-i așa?

– Nevasta mea este o adevărată vrăjitoare.

– Ești pe cale să corupi un funcționar.

– O să mă ajuți, Ameni?

– Dacă Ramses nu manifesta atâta afecțiune pentru Nubia...

– Datorită mie, în câțiva ani, ea va fi mai bogată decât o provincie egipteană!

Ameni se repezi la prepelița friptă.

– Acum că aceste mici probleme s-au rezolvat, spuse Setau, pot să-ți mărturisesc că sunt foarte neliniștit.

– Din ce motiv?

– Ieri seară, făceam dragoste cu Lotus, când, deodată, ea s-a ridicat și a strigat: „Un monstru dă târcoale!” Nu vorbea nici despre cele două cobre ale noastre care veghează la picioarele patului, nici de armata hitită pe care Ramses o va învinge pentru a doua oară, dacă e nevoie.

– Ai identificat acest monstru?

– Pentru mine nu e nici o îndoială: e vorba de bruta hitită, Uri-Teşub.

– N-avem nimic să-i reproşăm.

– L-ai alertat pe Serramanna?

– Bineînţeles.

– Şi care a fost reacţia lui?

– Îl detestă pe Uri-Teşub ca şi tine şi crede că eliberarea lui a fost o greşeală. Dar hititul n-a comis nici o nelegiuire. Pentru mine, acest războinic învins este un prinţ castrat. Ce motiv avem să ne temem de el?

Când primele raze ale soarelui îi luminară camera, Serramanna deschise ochii. La stânga sa, o tânără nubiană adormită. La dreapta, o libiană un pic mai tânără. Uriaşul sard nu-şi mai amintea numele lor.

– Scularea, ştrengărişelor!

Cum nu-şi dădea exact seama de forţa lui, palma pe care uriaşul o administră delicatului posterior al celor două amante de-o noapte fu mai puţin mângâietoare decât şi-o dorise. Tipetele lor de găşte speriate îi provocară dureri de cap.

– Hai, îmbrăcaţi-vă şi valea!

Serramanna plonjă în bazinul care ocupa cea mai mare parte a grădinii sale şi înotă vreo douăzeci de minute. Nu cunoştea remediu mai bun pentru a alunga efectul vinului şi al zbenguieilor amoroase.

Refăcut, se pregătea să devoreze o pâine proaspătă, ceapă, slănină şi carne de vită uscată când servitorul îi anunţă vizita unuia dintre subordonaţii săi.

– Noutăţi, şefu', am dat de urma lui Uri-Teşub.

– Sper că e mort, nu?

– E foarte viu şi... însurat.

– Cu cine?

– Cu o văduvă feniciană bogată, Tanit.

– E una dintre cele mai bogate femei din Pi-Ramses! Trebuie că te înșeli.

– Du-te să vezi cu ochii tăi, șefu’.

– Să mergem.

Cu o enormă bucată de carne uscată între dinți, Serramanna sări pe cal.

Gardianul vilei doamnei Tanit ar fi trebuit să-i ceară uriașului sard un document oficial care-l autoriza s-o interogheze pe proprietară. Dar privirea mânioasă a lui Serramanna îl făcu să se răzgândească. El îl chemă pe grădinar și îl rugă să-l conducă pe șeful gărzii personale a lui Ramses la stăpâna casei.

Îmbrăcată cu o robă de in transparent care nu-i ascundea aproape nimic din farmecele plinuțe, Tanit își lua micul dejun pe o terasă umbroasă în compania lui Uri-Teșub, îmbrăcat doar cu propria blană de păr roșu.

– Ilustrul Serramanna! exclamă hititul, vizibil bucuros de această vizită. Să-l invităm să ia masa cu noi, draga mea?

Uriașul sard rămase neclintit în fața fenicienei care se lipi de Uri-Teșub.

– Știți cine este acest bărbat, doamnă Tanit?

– Da, știu.

– Fiți mai explicită.

– Uri-Teșub este un prinț hitit, fiul defunctului împărat.

– A fost și generalul-șef al armatei hitite și barbarul cel mai înverșunat al distrugerii Egiptului.

– Este un trecut îndepărtat, interveni Uri-Teșub glumeț. Ramses și Hattușil au încheiat o pace trainică, faraonul mi-a redat libertatea și toată lumea e fericită! Nu e și părerea ta, Serramanna?

Sardul observă că gâtul fenicienei avea urme de mușcături.

– Acest hitit a petrecut noaptea sub acoperișul dumnea-voastră și se pare că a hotărât să locuiască aici... Știți ce semnifică asta, doamnă Tanit?

– Bineînțeles.

– Vă forțează să vă căsătoriți cu el, amenințându-vă că vă torturează, nu-i așa?

– Răspunde, dragă, ordonă Uri-Teșub. Spune-i că ești o femeie liberă, ca oricare altă egipteană și că iei singură hotărârile.

Feniciana se arată virulentă.

– Îl iubesc pe Uri-Teșub și îl iau de bărbat! Nici o lege nu se poate opune.

– Cândiți-vă bine, doamnă Tanit. Dacă mărturișiți că acest individ v-a brutalizat, îl arestez imediat și nu vă mai pân-dește nici un pericol. Îl voi duce imediat în fața tribunalului și sancțiunea nu va fi ușoară. Maltratarea unei femei e o crimă.

– Ieșiți din casa mea!

– Sunt surprins, adăugă Uri-Teșub ironic. Credeam că primim un prieten și bag de seamă că suntem interogați de un polițist agresiv. Ai un document oficial care să te autorizeze să intri pe o proprietate privată, Serramanna?

– Aveți grijă, doamnă Tanit, vă expuneți unor mari necazuri.

– Soția mea și cu mine am putea să facem plângere, adăugă hititul. Dar fie, de data asta! Dispari, Serramanna, și lasă în pace un cuplu cinstit care nu se gândește decât să se bucure de fericire.

Uri-Teșub o sărută cu înflăcărare pe feniciană. Uitând de prezența sardului, ea începu să-și mângâie soțul fără pic de rușine.

Etajerele și dulapurile din biroul lui Ameni amenințau să se prăbușească sub greutatea documentelor administrative. Niciodată secretarul particular al regelui n-avusese de rezolvat atâtea dosare importante în același timp. Cum verifica el-însuși fiecare detaliu, nu mai dormea mai mult de două

ore pe noapte și, în ciuda protestelor colaboratorilor, suspendase concediile în următorul trimestru. Prime substanțiale calmaseră spiritele.

Ameni se ocupa de cererile lui Setau privind Nubia și respingea argumentele viceregelui, partizan al lipsei de schimbare; își dădea acordul pentru vizirul Pazair care nu avea încredere în specialiștii în economie; mergea în fiecare zi la Ramses pentru a-i solicita o mie și una de decizii, după ce pregătise, în prealabil, cu grijă, toate datele concrete pe care le cerea suveranul. Și mai era restul, întregul rest, pentru că Egiptul trebuia să rămână o mare țară, un pământ de neînlocuit pe care trebuia să-l servești fără să te gândești la propria ta persoană.

Totuși, când Serramanna năvăli în biroul său, scribul cu tenul palid și trăsăturile adâncite se întrebă dacă umerii săi ar mai suporta o nouă încărcătură.

– Ce mai e?

– Uri-Teșub este frumos și foarte înșurat cu feniciana Tanit.

– N-a căzut rău. Averea este la fel de rotunjoară ca și doamna.

– E catastrofal, Ameni!

– De ce? Ex-generalul șef se va moleși în plăcere și lene.

– Nu pot să-l supraveghez ca lumea. Dacă îi reperează pe oamenii mei, va depune plângere și va obține câștig de cauză. Acum, el este un om liber. Oficial vorbind, n-am nimic să-i reproșez și în acest timp el pregătește o lovitură urâtă.

– Ai stat de vorbă cu doamna Tanit?

– A lovit-o și amenințat-o, sunt sigur! Dar ea s-a îndrăgostit de el.

– Sunt și oameni fără ocupație care au timp să se gândească la dragoste! Liniștește-te, Serramanna, Uri-Teșub a reputat în sfârșit o victorie, dar aceasta îl va îndepărta pentru totdeauna de cărările războiului.

Hattușaş*, capitala Imperiului hitit, nu se schimbase. Construită pe platoul Anatoliei centrale, expusă verilor arzătoare și iernilor glaciale, cetatea fortificată se compunea dintr-un oraș de jos, unde cel mai remarcabil monument era templul zeului Furtunii și al zeiței Soarelui, și dintr-un oraș de sus, dominat de austerul palat al împăratului, dornic să supravegheze în permanență cei nouă kilometri de metereze acoperite de turnuri și creneluri.

Acha revăzu, nu fără oarecare emoție, Hattușaş, întruchiparea în piatră a puterii militare hitite. Nu fusese el cât pe ce să-și piardă viața în timpul unei misiuni de spionaj foarte periculoasă care precedase bătălia de la Kadesh?

Convoiul șefului diplomației egiptene fusese nevoit să traverseze stepe aride și să treacă prin defilee neospitaliere înainte de a ajunge în capitala înconjurată de masive muntoase a căror prezență era o piedică considerabilă pentru un eventual agresor. Hattușaş era o fortăreață inexpugnabilă construită pe vârfurile stâncoase, cu prețul unor incredibile performanțe tehnice. Cât de departe erai de Egipt și de orașele lui deschise, primitoare și călduroase! Accesul în Hattușaş se făcea prin cinci porți fortificate, două în zidurile orașului de

---

* Actualul Bogazköy, situat la 150 km est de Ankara (Turcia).

jos, trei în cele ale oraşului de sus. Escorta hitită care însoţea delegaţia egipteană de la o distanţă de o sută de kilometri o conduse la punctul de acces cel mai înalt, poarta Sfincşilor.

Înainte de a trece de ea, Acha celebră ritul hitit. El rupse trei pâini, vărsă vin pe pietre şi pronunţă formula obligatorie: „Fie ca această piatră să fie eternă.” Egipteanul remarcă prezenţa recipientelor umplute cu ulei şi miere, menite să-i împiedice pe demoni să-şi răspândească miasmele peste cetate. Împăratul Hattuşil nu modificase obiceiurile.

De data asta, Acha simţise oboseala călătoriei. Când era mai tânăr, detesta să rămână într-un loc, îi plăcea pericolul şi nu ezita să-şi asume riscuri. O dată cu maturitatea, părăsirea Egiptului i se părea o povară. Această plecare în străinătate îl priva de o plăcere de neînlocuit: aceea de a-l vedea pe Ramses guvernând. Respectând regula lui Maat, Faraonul ştia că „a asculta este lucrul cel mai preţios”, conform maximei înţeleptului Ptah-hotep, autorul preferat al lui Nefertari. El îşi lăsa miniştrii să vorbească îndelung, atent la fiecare intonaţie, la fiecare atitudine. Şi deodată, cu viteza crocodilului Sobek ţâşnind din adâncul apelor pentru a face soarele să renască, Ramses decidea. O simplă frază, luminoasă, evidentă, definitivă. El mânuia cârma cu o abilitate incomparabilă, căci a lui era corabia Statului şi el era cârmaciul. Zeii care îl aleseseră nu se înşelaseră şi oamenii fuseseră îndreptăţiţi să li se supună.

Doi gradaţi, cu caschete, platoşe şi cizme îl conduseră pe Acha spre sala de audienţă a împăratului Hattuşil. Palatul trona pe un impozant vârf stâncos format din trei piscuri. Pe crenelurile turnurilor înalte vegheau în permanenţă soldaţi de elită. Stăpânul ţării era la adăpost de orice agresor din exterior. De aceea претендентii la puterea supremă preferaseră adesea otrava în locul atacului asupra palatului care n-avea nici o şansă de reuşită.

Hattușil ar fi recurs și el la asta pentru a-l suprima pe Uri-Teșub dacă Acha, îndeplinindu-și misiunea cu o rară dexteritate, n-ar fi reușit să-i faciliteze fuga generalului-șef responsabil de moartea tatălui său, împăratul Muwattalis. Refugiat în Egipt, Uri-Teșub îi furnizase lui Ramses informații utile despre armata hitită.

O singură intrare permitea accesul în „marea fortăreață”, după cum o numea poporul care o privea cu spaimă. Când poarta grea de bronz se închise în urma lui, Acha avu impresia că era prizonier. Mesajul pe care trebuia să i-l ducă lui Hattușil nu-l incita la optimism.

Semn liniștitor, împăratul nu-l lăsa să aștepte. Acha fu introdus într-o sală glacială, cu piloni grei și ai cărei pereți erau ornați cu trofee militare.

Mic, plăpând, cu un bandou peste păr, cu gâtul împodobit cu un colier de argint, cu o brățară de fier la cotul stâng, Hattușil era îmbrăcat cu obișnuita lui robă lungă în roșu și negru. Un observator superficial ar fi tras concluzia că era mai degrabă insignifiant, ba chiar inofensiv; ceea ce însemna că nu cunoștea caracterul încăpățânat și capacitățile strategice de care dispunea preotul zeiței Soarelui care, după un lung conflict, sfârșise prin a i-o lua înainte temutului Uri-Teșub. În timpul acestei lupte implacabile, el avusese sprijinul soției lui, frumoasa Putuhepa, a cărei inteligență era de temut atât în casta militarilor cât și în cea a negustorilor.

Acha se înclină în fața suveranilor așezați pe tronuri masive, lipsite de eleganță.

– Fie ca toate divinitățile din Egipt și Hatti să fie favorabile Maiestăților Voastre și domnia lor să dureze o veșnicie ca și cerul.

– Ne cunoaștem de destul de mult timp, Acha, pentru a te lipsi de formulele de politețe. Vino și te așază lângă noi. Ce mai face fratele meu, Ramses?

– Mai bine, Maiestate. Aș putea să-i mărturisesc împărătesei că frumusețea ei luminează palatul?

Putuhepa surâse.

– Lingușirea rămâne una din armele preferate ale șefului diplomației egiptene.

– Suntem pe timp de pace, nu mai am nevoie să vă flatez, declarația mea este fără îndoială lipsită de respect, dar sinceră.

Împărăteasa roși.

– Dacă ai rămas amator de femei frumoase, conchise împăratul, va trebui să mă tem.

– Nu mi-a pierit această înclinație și nu sunt făcut să fiu fidel.

– Totuși l-ai salvat pe Ramses de capcanele pe care Hatti i le întindea și ai deconspirat rețeaua noastră de spionaj.

– Să nu exagerăm, Maiestate, am pus în aplicare planul faraonului și destinul mi-a fost favorabil.

– Toate astea aparțin deja trecutului! Astăzi, trebuie să construim viitorul.

– Asta este și părerea lui Ramses: el acordă cea mai mare importanță consolidării păcii încheiate cu Hatti. De ea depinde fericirea popoarelor noastre.

– Suntem fericiți să auzim aceste cuvinte, spuse Putuhepa.

– Permite-mi să insist pe voința Faraonului, continuă Acha. Pentru el, vremea conflictelor a luat sfârșit și nimic nu trebuie să le aprindă din nou.

Hattușil se întunecă la față.

– Ce ascunde această insistență?

– Nimic, Maiestate. Fratele vostru, Ramses, ține să-i cunoașteți gândurile cele mai intime.

– Mulțumește-i pentru încrederea pe care mi-o acordă și precizează-i că suntem în perfectă armonie.

– Popoarele noastre și aliații lor se vor bucura. Totuși...

Șeful diplomației egiptene își puse bărbia pe mâinile împreunate la înălțimea pieptului, într-o atitudine meditativă.

– Ce este, Acha?

– Egiptul este o țară bogată, Maiestate. Va înceta ea vreodată să fie obiectul dorințelor?

– Cine o amenință? Întrebă împărăteasa.

– În Libia, agitația s-a reluat.

– Faraonul nu este capabil să împiedice această rebeliune?

– Ramses ar dori să acționeze repede și să utilizeze un armament eficace.

Privirea aspră a lui Hattușil îl scrută pe Acha.

– Al lui n-ar fi suficient?

– Faraonul dorește ca fratele lui, împăratul din Hatti, să-i dea o mare cantitate de fier cu care să fabrice arme ofensive și să anihileze amenințarea libiană.

O tăcere îndelungată urmă cererii șefului diplomației egiptene. Apoi Hattușil se ridică și străbătu nervos, cu pași mari, sala de audiență.

– Fratele meu Ramses îmi cere o adevărată avere! Nu am fier și chiar dacă aș avea, l-aș păstra pentru propria mea armată! Faraonul caută să mă sărăcească și să ruineze Hatti, el care este atât de bogat? Rezervele mele sunt inexistente și acum nu este un bun moment pentru a fabrica fier.

Acha rămase impasibil.

– Înțeleg.

– Fratele meu Ramses să scape de libieni cu armele lui obișnuite. Mai târziu, dacă mai are nevoie de fier, îi voi trimite o cantitate rezonabilă. Mai spune-i că această cerere mă surprinde și mă șochează.

– O să-i transmit, Maiestate.

Hattușil reveni și se așează.

– Să ne întoarcem la ce e esențial: la ce dată va putea fiica mea să părăsească Hatti pentru a deveni marea soție regală a lui Ramses?

– Ei bine... această dată n-a fost fixată.

– N-ai venit aici ca să mi-o anunți?

– O decizie de o asemenea importanță cere timp de gândire și...

– Răgaz diplomatic, interveni împărăteasa. Ramses acceptă sau nu s-o repudieze pe frumoasa Iset și s-o ridice pe fiica noastră la rangul de regină a Egiptului?

– Situația este delicată, Maiestate. Justiția egipteană nu admite repudierea.

– Va face legea o femeie? întrebă sec Hattușil. Nu-mi pasă de această Iset și de dorințele ei. Ramses nu s-a căsătorit cu ea decât pentru a o înlocui pe Nefertari, o veritabilă regină al cărei rol a fost determinant în construirea păcii. Iset nu contează. Pentru a pecetlui definitiv alianța, Ramses trebuie să se căsătorească cu o hitită.

– Poate că fiica voastră ar putea deveni o soție secundară și...

– Va fi regina Egiptului sau...

Hattușil se întrerupse, ca și cum cuvintele pe care urma să le pronunțe îl înspăimântau chiar și pe el.

– De ce Ramses se încapățânează să refuze propunerea noastră? întrebă el pe un ton conciliant.

– Pentru că un faraon nu-și repudiază marea soție regală. Este împotriva legii lui Maat.

– Această poziție este definitivă?

– Mă tem că da, Maiestate.

– Ramses este conștient de consecințele intransigenței lui?

– Ramses n-are decât o grijă: să acționeze în spiritul dreptății.

Hattușil se ridică.

– Întrevederea noastră s-a terminat. Spune-i fratelui meu, faraonul, următoarele: ori stabilește cât mai repede data căsătoriei cu fiica mea, ori va fi război.

Ameni suferea de dureri de spate dar n-avea niciodată timp de masaj. Și, ca și cum n-avea destul de lucru, trebuia să-i dea o mână de ajutor și lui Kha pentru a organiza a doua sărbătoare de regenerare a regelui. Pretinzând că are o sănătate excelentă, Ramses dorea să amâne evenimentul, dar fiul său invoca autoritatea textelor tradiționale.

Ameni aprecia rigoarea lui Kha și îi plăcea să discute cu el literatură. Dar grijile cotidiene îl copleșeau prea mult pe secretarul particular și purtător de sandale oficial al faraonului ca să mai savureze plăcerile unei proze frumoase.

După încheierea unei întruniri a marelui consiliu în timpul căruia Ramses lansase un vast program de plantare de copaci în provinciile din Sud și îl muștrase pe responsabilul cu repararea digurilor care era în întârziere față de calendarul prevăzut, Amenî se plimba împreună cu regele prin grădina palatului.

- Maiestatea Ta are vești de la Acha?
- A ajuns cu bine la Hattușuş.
- Nu va fi ușor să-l convingă pe Hattușil să renunțe.
- N-a îndeplinit Acha numeroase misiuni?
- De data asta, șansa de reușită este mai degrabă minimă.
- Care sunt informațiile prea confidențiale pentru a fi auzite de membrii marelui consiliu?

– Mai întâi, Moise; apoi, un incident.

– Moise?

– Ne pune într-o situație proastă cu evreii lui. Toată lumea se teme de ei și sunt nevoiți să se lupte pas cu pas pentru a supraviețui. Dacă am interveni, problema ar fi repede rezolvată. Dar e vorba de Moise, prietenul nostru din copilărie, și știu că tu îl vei lăsa să-și urmeze destinul.

– Dacă știi răspunsul, de ce mă mai întrebi?

– Poliția deșertului rămâne în alertă. Dacă evreii ar vrea să se întoarcă în Egipt, ce-ai hotărî?

– Când se vor întoarce, nici Moise, nici eu nu vom mai fi în această lume. Și incidentul?

– Încărcătura de tămâie pe care o așteptam nu va mai sosi.

– Din ce cauză, Ameni?

– Am primit un lung raport al negustorului fenician care negociază cu producătorii: o violentă furtună de grindină a lovit arborii deja atinși de o boală. Anul acesta, nici vorbă de recoltă.

– A mai avut loc vreodată o asemenea catastrofă?

– Am consultat arhivele și pot să-ți răspund afirmativ. Din fericire, fenomenul e rar.

– Rezervele noastre sunt suficiente?

– Nici o restricție nu va fi impusă templelor. Am dat deja ordin negustorilor fenicieni să ne livreze cât mai repede viitoarea recoltă, ca să putem să ne refacem stocurile.

Raia jubila. El, atât de sobru de obicei, băuse, una după alta, două cupe de bere tare. Capul i se învârtea puțin, dar cum să nu îl îmbete înlănțuirea micilor reușite care conduceau spre victoria finală?

Întâlnirea cu compatrioții sirieni îi depășise toate așteptările. Flacăra propagată de Raia reanimase energiile

sfârșite ale celor învinși, geloziile și dorințele. Sirienilor li se adăugau hitiții, decepționați de politica lui Hattușil, vinovat de moliciune și incapabil să pornească din nou la cucerirea Egiptului. Când și unii și alții se întâlniseră cu Uri-Teșub în mare secret, într-un antrepozit al lui Raia, entuziasmul fusese general. Cu un astfel de șef, puterea va fi într-o bună zi în mâna lor.

Și mai erau multe alte vești îmbucurătoare pe care Raia i le va comunica lui Uri-Teșub, când acesta va înceta să le admire pe cele trei nubiene goale care dansau în onoarea invitaților noului cuplu ce era la modă în Pi-Ramses, prințul hitit și doamna Tanit.

Bogata feniciană trăia în același timp paradisul și infernul. Paradisul, pentru că amantul său o copleșea, la orice oră din zi și din noapte, cu o virilitate inepuizabilă și cu o violență care o făcea să delireze de plăcere; infern, pentru că se temea să nu fie lovită de acest monstru cu reacții imprevizibile. Ea, care știuse să trăiască după bunul plac, devenise o sclavă, mulțumită și speriată în același timp.

Cei o sută de invitați ai lui Tanit și Uri-Teșub n-aveau ochi decât pentru cele trei tinere dansatoare. Sâniilor lor rotunji și fermi nici nu tresăltau. Picioarele lor lungi și subțiri îi excitau chiar și pe cei mai blazați. Dar aceste delicioase artiste erau intangibile. O dată prestația terminată, ele vor dispărea fără a adresa vreo vorbă cuiva. Și trebuia așteptată viitoarea lor apariție în timpul vreunui banchet la fel de somptuos ca acesta pentru a putea fi apreciat iarăși un spectacol asemănător.

Uri-Teșub se îndepărtă de soția lui, discutând cu doi oameni de afaceri gata să semneze orice contract numai să nu piardă nici o fărâmbă din coregrafie. Hititul luă o boabă de strugure și se așeză pe perne, lângă o coloană pe care erau pictate ornamente cu viță de vie. De cealaltă parte,

Raia. Fără să se privească, cei doi bărbați puteau să-și vorbească cu voce înceată, în timp ce orchestra cânta.

– Ce este atât de urgent, Raia?

– Am discutat cu un bătrân curtean căruia îi fac un preț bun la cele mai frumoase vase ale mele. Palatul este în fierbere din cauza unui zvon. De două zile am încercat să obțin confirmarea. Afacerea îmi părea serioasă.

– Despre ce e vorba?

– Pentru a consolida pacea, împăratul Hattușil cere ca fiica sa să se căsătorească cu Ramses.

– Încă o căsătorie diplomatică... Ce importanță are?

– Nu, nu... Hattușil vrea ca ea să devină mare soție regală!

– O hitită pe tronul Egiptului?

– Exact.

– De neconceput!

– Se pare că Ramses ar fi refuzat s-o repudieze pe frumoasa Iset și să-i cedeze ultimatumului lui Hattușil.

– Altfel spus...

– Da, stăpâne: o speranță de război!

– Iată ce ne dă nouă planurile peste cap.

– E prea devreme să spunem asta. După părerea mea, e de preferat să nu schimbăm nimic până nu vom obține certitudini. Se pare că Acha s-ar afla la Hattușas pentru a negocia cu împăratul. Am încă mulți prieteni acolo și vom fi bine informați despre turnura evenimentelor. Dar asta nu e tot... Mi-ar plăcea să vă întâlniți cu un personaj interesant.

– Unde este?

– Ascuns în grădină. Am putea...

– Adu-l în camera mea și așteptați-mă. Treci prin spatele viei și intră în casă prin dormitor. Imediat ce se termină acest banchet, voi veni și eu.

O dată ultimul invitat plecat, Tanit se agăță de gâtul lui Uri-Teșub. Ardea în ea un foc pe care doar amantul ei știa să-l potolească. Cu o mână aproape tandră, el o trase în camera lor, un cuib al iubirii plin cu mobile luxoase, cu

buchete de flori și vase în care ardeau mirodenii. Înainte de a trece pragul, feniciană își smulse rochia de pe ea.

Uri-Teșub o împinse înăuntru.

Tanit crezu că este un joc nou, dar încremeni descoperindu-l pe Raia, negustorul sirian, în compania unui străin cu fața pătrată, cu părul ondulat și cu ochi negri în care luceau cruzimea și nebunia.

– Cine sunteți voi? întrebă ea.

– Sunt prieteni, răspunse Uri-Teșub.

Terorizată, Tanit luă un cearșaf de in și își ascunse formele generoase. Uluit, Raia nu înțelegea de ce hititul o amesteca pe feniciană în această întrevvedere. Bărbatul cu ochi cruzi rămase nemișcat.

– Vreau ca Tanit să audă tot ce vom discuta aici, declară Uri-Teșub, și să devină complicea și aliata noastră. De acum înainte, averea ei va servi cauza noastră. La cea mai mică extravaganta din partea ei, va fi suprimată. De acord?

Necunoscutul dădu afirmativ din cap și Raia îl imită.

– Vezi, draga mea, n-ai nici o șansă să scapi de unul din noi trei sau de cei care ni se supun. M-am făcut bine înțeles?

– Da... Oh, da!

– Sprijinul tău necondiționat ne este dat?

– Ai cuvântul meu, Uri-Teșub!

– Nu vei regreta.

Cu mâna dreaptă, hititul atinse ușor sânii soției lui. Acest gest simplu alungă panica ce pusese stăpânire pe Tanit.

Hititul se întoarse spre Raia.

– Prezintă-mi invitatul tău.

Calm, negustorul sirian vorbea cu lentoare.

– Avem noroc, mult noroc...

– Rețeaua noastră de informații era condusă de un mag libian pe nume Ofir. În ciuda puterilor sale excepționale și a loviturilor date familiei regale, el a fost arestat și executat.

Pentru clanul nostru este o pierdere grea. Dar cineva este hotărât să reia torța și să-l răzbune pe Ofir, e fratele lui, Malfi.

Uri-Teșub îl examinează pe libian din cap până-n picioare.

– Lăudabil proiect... dar de ce mijloace dispune?

– Malfi este șeful tribului cel mai bine înarmat din Libia.

Să lupte împotriva Egiptului este singura sa rațiune de a trăi.

– Va accepta el să mi se supună fără discuții?

– Se va pune sub ordinele voastre cu condiția să-l distrugeți pe Ramses și imperiul său.

– S-a făcut. Tu vei servi drept intermediar și vei fi gata să acționezi.

– Malfi va ști să se arate răbdător, stăpâne. Sunt atâția ani de când Libia speră să înece în sânge afronturile aduse de Faraon!

– Să aștepte instrucțiunile mele.

– Libianul dispăru fără să spună un singur cuvânt.

Deși soarele se ridicase pe cer de mult, palatul din Pi-Ramses era scufundat într-o liniște profundă. Desigur, fiecare își vedea de treburile lui, dar având grijă să nu facă nici cel mai mic zgomot. De la bucătari la cameriste, angajații se deplasau ca niște umbre.

Furia lui Ramses umpluse de teroare întregul personal. Bătrânii servitori, care-l cunoșteau pe monarh de când era tânăr, nu-l mai văzuseră niciodată în această stare. Puterea lui Seth se manifestase cu violența unei furtuni care-și lăsa victimele năucite.

Ramses avea o puternică durere de dinți.

Pentru prima dată, în cincizeci și cinci de ani, el se simțea handicapat de o suferință fizică. Furios din cauza îngrijirilor mediocre pe care i le acordau dentiștii palatului, el le ordonase acestora să dispară din fața ochilor săi. Cu excepția lui Ameni, nimeni nu știa că un alt motiv întreținea mânia faraonului: Hattușil îl reținea pe Acha în capitala hitită sub pretextul continuării negocierilor. Nu era oare vorba, mai degrabă, de o luare de ostateci?

Cei de la curte nu-și pusese ră speranțe decât într-o singură persoană: medicul-șef al regatului. Dacă nici el nu reușea să-i fie de ajutor monarhului, starea acestuia risca să se agraveze și mai mult.

În ciuda durerii, Ramses continua să lucreze cu singura ființă capabilă să-l suporte într-un astfel de moment: Ameni, el însuși morocănos și detestând sclifoselile curtezanilor. Când lucrai, nu era nevoie să fii amabil și faptul că regele se simțea dezagreabil, nu însemna că nu trebuia să rezolve dosarele urgente.

– Hattușil își bate joc de Egipt, spuse faraonul.

– Poate caută o porțiță de ieșire, sugeră Ameni. Refuzul tău este o ofensă intolerabilă, dar împăratul regatului hitit este cel care va lua decizia de a deschide un nou conflict.

– Acest vulpoi bătrân va arunca vina asupra mea!

– Acha și-a jucat rolul cu finețe. Sunt convins că Hattușil este încă șocat.

– Te înșeli! Este un răzbunător!

– Când Acha o să-ți trimită un mesaj, vom ști adevărul. Datorită codului pe care îl folosește, vei ști dacă negociază în libertate sau dacă este prizonier.

– Este reținut împotriva voinței lui, este evident.

Se auzi un ciocănit discret la ușă.

– Nu vreau să văd pe nimeni, decretă regele.

– Poate că e medicul-șef, obiectă Ameni, mergând să deschidă.

În prag, marele șambelan era mort de frică la ideea de a-l deranja pe monarh.

– Medicul-șef a sosit, murmură el; Maiestatea Sa acceptă să-l primească?

Marele șambelan și Ameni se dădură la o parte pentru a lăsa să treacă o tânără femeie frumoasă ca aurora primăverii, ca un lotus care se deschide, ca un val care strălucește în mijlocul Nilului. Cu părul bătând înspre blond, cu o față inocentă cu trăsături tandre, ea avea o privire îndrăzneță și ochii precum albastrul cerului de vară. La gâtul lung, un colier de lapislazuli; la încheieturile mâinilor și la glezne,

brățări din cornalină. Rochia de in lăsa să se ghicească sâni fermi și ridicați, umeri delicați, perfect modelați, și picioare lungi și subțiri. Neferet, „Frumoasa, Perfecta, Desăvârșita”... Ce alt nume ar fi putut să poarte? Chiar și Ameni, care n-avea deloc timp pentru femei, creaturi infidele și incapabile să se concentreze ore în șir pe un papirus tehnic, trebuia să admită că ea ar fi putut rivaliza în frumusețe cu Nefertari.

– Ați ajuns foarte târziu, se plânse Ramses.

– Sunt dezolată, Maiestate, mă aflu în provincie pentru o intervenție chirurgicală care sper că va salva viața unei fete.

– Colegii tăi sunt niște imbecili și niște incapabili!

– Medicina este în același timp o artă și o știință. Poate că sunt lipsiți de abilitate.

– Din fericire, bătrânul doctor Pariamakhu este la pensie. Toți cei pe care nu îi mai îngrijește au o șansă să fie salvați.

– Dar chiar suferiți.

– N-am timp să sufăr, Neferet! Însănătoșește-mă cât mai repede!

Ameni rulă papirusul contabil pe care tocmai îl supusese atenției lui Ramses, o salută pe Neferet și se întoarce în biroul său. Purtătorul de sandale al Faraonului nu suporta nici țipetele de durere, nici vederea sângelui.

– Maiestatea Voastră e de acord să deschidă gura?

Neferet examinează ilustrul pacient. Înainte de a ajunge la rangul de doctor generalist, ea studiasse și practicasse numeroase specialități, de la dentistică la chirurgie trecând prin oftalmologie.

– Un dentist competent o să vă îngrijească, Maiestate.

– Tu vei fi acela, nimeni altcineva.

– Pot să vă propun un specialist cu mâna foarte sigură...

– Tu, imediat. E postul tău în joc.

– Veniți cu mine, Maiestate.

Centrul medical al palatului era aerisit și însorit. Pe pereții albi, imagini de plante medicinale.

Regele fu instalat într-un fotoliu confortabil, cu capul dat pe spate, cu ceafa rezemată pe o pernă.

– Pentru anestezie locală, explică Neferet, voi folosi unul din produsele fabricate de Setau; n-o să simțiți nimic.

– Care este cauza durerii?

– O carie cu complicații infecțioase care a provocat un abces pe care o să-l drenez. Nu va fi nevoie să scot dintele, voi face o obturație cu un amestec de rășină și de substanțe minerale. Pentru celălalt dinte bolnav, voi pulveriza un remediu specific care va „astupa durerea” cum spunem noi în jargonul nostru: ocru medicinal, miere, pudră de cuarțit, fruct tăiat de sicomor, făină de bob, chimen, dovleac, împărăteasă*, clei de salcâm și „sudoare” de turiță sunt ingredientele utilizate.

– Cum le-ai ales?

– Am tratate de medicină scrise de înțelepții timpurilor străvechi, Maiestate, și verific compoziția cu instrumentul meu favorit.

Între degetul mare și arătător, Neferet ținea un fir de in la capătul căruia oscila o bucățică de granit tăiat în formă de romb care începu să se învârtă foarte repede deasupra leacului.

– Practicați radiestezia, ca și tatăl meu.

– Și ca și Maiestatea Voastră. Nu așa ați găsit apă în deșert? Și asta nu e tot: după această mică operație, va trebui să vă îngrijiți gingiile mestecând în fiecare zi o pastă pe bază de împărăteasă, ienupăr, absint, fruct de sicomor, tămâie și ocru medicinal. În caz de durere, veți bea un decoct pe bază de scoarță de salcie**; este un analgezic foarte eficace.

– Mai ai și alte vești proaste?

---

* Împărăteasă (Bryonia alba) – plantă erbacee agățătoare cu flori albe-verzui, a cărei rădăcină este toxică (n. trad.)

** Din care provine moderna noastră aspirină.

– Examenul pulsului și al fundului de ochi dovedește că sunteți dotat cu o energie excepțională care o să vă permită să sufocați în fașă multe boli; dar bătrânețea va fi însoțită de reumatisme... Și va trebui să le acceptați.

– Sper să mor înaintea acestei decăderi!

– Întruchipați pacea și fericirea, Maiestate. Egiptul dorește să atingeți o vârstă înaintată. Aveți datoria imperioasă de a vă îngriji. Vârsta înțelepților nu este de o sută zece ani? Cam atâtia avea Ptah-hotep înainte de a-și redacta *Maximele*.

Ramses surâse.

– Când vă privesc și vă ascult, nu mai simt durerea.

– Este efectul anesteziei, Maiestate.

– Ești mulțumită de politica mea de sănătate?

– O să redactez în curând raportul meu anual. În ansamblu, situația este satisfăcătoare, dar n-o să dezvoltăm niciodată destul igiena publică și privată. Directorul Dublei Case de aur și de argint nu trebuie să se zgârcească la cumpărarea produselor scumpe și rare care intră în compoziția remediilor. Tocmai am aflat că nu vom primi livrarea obișnuită de tămâie; or, eu nu mă pot lipsi de așa ceva.

– Fii liniștită, rezervele noastre sunt abundente.

– Suntem gata, Maiestate?

În fața miilor de hitiți dezlănțuiți, la Kadesh, Ramses nu tremurase. Dar când văzu instrumentele dentare apropiindu-se de gura lui, închise ochii.

Carul lui Ramses mergea atât de repede încât Serramanna abia îl urma. De când Neferet îl îngrijise cu o remarcabilă eficacitate, dinamismul monarhului se dublase. Singur Ameni, în ciuda durerilor de spate, reușea să țină ritmul de lucru cu suveranul.

O scrisoare codată din partea lui Acha îl liniștise pe Ramses; șeful diplomației sale nu era prizonier, ci stătea la

Hattușaș pentru a purta negocieri pe o durată nedeterminată. Așa cum bănuise Amenî, împăratul hitit se temea să se arunce într-o aventură războinică cu un rezultat nesigur.

În timp ce apa se retrăgea din Egiptul de Jos, la sfârșitul acestei luni de septembrie a cărei dulce căldură era un adevărat balsam pentru corp, carul regelui mergea de-a lungul unui canal care deservea satele. Nimeni, nici chiar Amenî, nu cunoștea natura misiunii urgente pe care Ramses credea că e bine s-o îndeplinească el-însuși.

De la moartea lui Șenar, fratele mai mare al regelui, și a complicilor săi, securitatea lui Ramses era mai ușor de asigurat. Dar libertatea de acțiune a lui Uri-Teșub îl neliniștea pe uriașul sard care deplângea îndrăzneala monarhului, abia atenuată de vârstă. Ramses se opri lângă un copac înflorit, pe marginea canalului. Frunzele lui lanceolate erau încântătoare.

– Vino să vezi, Serramanna! Conform arhivelor din Casa Vieții, asta este cea mai veche salcie a Egiptului. Din scoarța ei, se extrage o substanță antiinflamatoare care m-a însănătoșit. De aceea am venit să-i mulțumesc. Și voi face mai mult: cu mâinile mele, voi planta ramuri ale salciei la Pi-Ramses, în apropierea iazurilor, și voi ordona să se facă la fel în toată țara. Zeii și natura ne-au dat totul: să fructificăm comorile lor.

„Nici un alt pământ, gândi fostul pirat, n-ar fi putut naște un rege ca acesta.”

Un vânt rece sufla pe înaltul platou al Anatoliei. La Hattușaş, toamna semăna uneori cu iarna. Acha nu se putea plânge de ospitalitatea lui Hattușil. Mâncarea era convenabilă, chiar dacă rustică, şi cele două tinere hitite trimise să-l distreze îşi îndeplineau sarcina cu zel şi convingere.

Dar Egiptul îi lipsea. Egiptul şi Ramses. Acha îşi dorea să îmbătrânească la umbra monarhului pe care îl slujise toată viaţa şi pentru care acceptase, cu un entuziasm ascuns, să înfrunte cele mai mari pericole. Adevărata putere, care îl fascina pe adolescentul Acha în perioada studiilor de la Memphis, Ramses o deţinea şi nu Moise, cum crezuse el pentru scurt timp. Moise lupta pentru punerea în practică a unui adevăr revelat şi definitiv, Ramses construia zi de zi adevărul unei civilizaţii şi al unui popor. pentru că actele sale erau ofranda adusă lui Maat, invizibilului şi principiului vieţii. Ca şi înaintaşii lui, Ramses ştia că ceea ce era împietrit mergea spre moarte. De aceea semăna cu un muzician capabil să cânte la mai multe instrumente şi să creeze neîncetat noi melodii cu aceleaşi note ale eternităţii. Ramses nu făcuse din puterea lăsată moştenire de zei o putere asupra oamenilor, ci o datorie a dreptăţii; şi această fidelitate faţă de Maat era cea care nu-i permitea unui faraon al Egiptului să devină un tiran. Rolul său nu consta în a-i servi pe oameni, ci în a-i elibera de ei-înşişi.

Să-l vezi pe Ramses domnind era ca și cum ai contempla un cioplitor în piatră în timp ce sculpta fața unei divinități.

Îmbrăcat cu o manta de lână vopsită în roșu și negru, asemănătoare celei pe care o purtase fratele său defunct, Hattușil intră în apartamentul atribuit șefului diplomației egiptene.

– Ești satisfăcut de primirea mea, Acha?

– Aș fi și cu mai puțin, Maiestate.

– Acest frig timpuriu nu te afectează?

– Aș minți afirmând contrariul. E o vreme atât de blândă pe malurile Nilului, în acest anotimp.

– Fiecare țară are avantajele ei... Nu-ți place Hatti?

– Cu cât îmbătrânesc, Maiestate, cu atât devin mai greu de urnit de acasă.

– Am o veste bună: timpul meu de gândire s-a terminat. Începând de mâine, vei putea să-ți reiei drumul spre Egipt. Dar am și o veste rea: nu mă învoiesc și cererile mele nu s-au schimbat. Fiica mea trebuie să devină marea soție regală a lui Ramses.

– Și dacă Faraonul persistă în refuzul său?

Hattușil întoarse spatele egipteanului.

– Ieri, mi-am convocat generalii și le-am ordonat să pregătească trupele de luptă. Pentru că fratele meu faraonul mi-a cerut fier, am confecționat pentru el o armă unică.

Împăratul se întoarse și scoase din buzunarul interior al mantalei o dagă de fier pe care i-o dădu lui Acha.

– O minunăție, nu-i așa? Atât de ușor de mânuit, dar capabilă să străpungă orice scut. Le-am arătat daga generalilor mei și le-am promis că voi merge eu însumi s-o recuperez de la cadavrul fratelui meu Ramses, dacă îmi refuză condițiile.

Soarele apunea peste templul lui Seth, edificiul cel mai ciudat din Pi-Ramses. Sanctuarul unde își avea reședința

stăpânul tulburărilor cosmice fusese construit în locul capitalei hyksoșilor, acești ocupanți urâți de toți pe care îi vânașeră primii regi ai celei de-a optsprezecea dinastii. Ramses transformase acest loc nefast în pol de energie pozitivă; îl înfruntase pe Seth și își însușise puterea lui.

Aici, pe un domeniu interzis, unde singur fiul lui Seti îndrăznea să pătrundă, găsisese Faraonul forța necesară pentru a purta următoarea bătălie.

Când Ramses ieși din templu, fiul său mai mic, Merenptah, se apropie de el.

– Mi-am îndeplinit sarcina, tată.

– Ai lucrat repede...

– Nici o cazarmă din Pi-Ramses și din Memphis n-a scăpat investigațiilor mele.

– Nu acordai nici un credit rapoartelor ofițerilor superiori?

– Ei, bine...

– Vorbește deschis.

– Nici unul, Maiestate.

– Din ce cauză, Merenptah?

– L-am observat. Sunt niște bogătani, atât de încrezători în pacea pe care ai instaurat-o încât uită să conducă manevre importante. Sigură de forța ei, mândră de victoriile trecute, armata noastră adoarme.

– Starea armamentului?

– Cantitate suficientă, calitate adesea îndoielnică. Fierarii lucrează încet de mai mulți ani, numeroase care au nevoie de revizii amănunțite.

– Ocupă-te de asta.

– Risc să provoc susceptibilități.

– N-are importanță, când soarta Egiptului este în joc. Comportă-te ca un adevărat general-șef, trimite în rezervă ofițerii moleșiți, numește oameni siguri în posturile care necesită responsabilitate, redă-i armatei noastre armamentul

de care are nevoie. Să nu apari în fața mea decât după ce-ți vei fi îndeplinit misiunea.

Merenptah se înclină în fața Faraonului și se întoarce la cartierul general.

Un tată ar fi trebuit să-i vorbească altfel fiului său, dar Ramses era stăpânul Celor Două Țări și Merenptah posibilul lui succesor.

Frumoasa Iset își pierduse somnul.

Totuși ea cunoștea fericirea: să-l vadă pe Ramses în fiecare zi, să schimbe confidențe cu el, să-i fie alături în timpul ritualurilor și ceremoniilor oficiale... Și cei doi fii ai ei, Kha și Merenptah, aveau o strălucită carieră.

Dar frumoasa Iset era din ce în ce mai tristă și din ce în ce mai singură, ca și cum acest exces de fericire o măcina și o lipsea de forță. Cauza nopților ei albe era identificată: Nefertari fusese artizanul păcii; ea, Iset, devenea sinonimă cu conflictul. Așa cum Elena fusese la originea teribilului război al Troiei, așa și Iset va trece în ochii poporului drept cea care va declanșa o nouă înfruntare între Egipt și Hatti.

Sub impulsul lui Merenptah, căruia ofițerii nu-i contestau autoritatea, Pi-Ramses suporta un acces de febră militară. Antrenamentul intensiv și producția de arme fuseseră reluate.

Coafeza reginei se neliniști.

– Când voi putea să vă machiez, Maiestate?

– Regele s-a sculat?

– De mult!

– O să luăm masa împreună?

– L-a prevenit pe majordomul dumneavoastră că va lucra toată ziua cu vizirul și cu șefii fortărețelor din Canaan, chemați de urgență la Pi-Ramses.

– Spune să-mi pregătească lectica.

– Maiestate! De-abia am început să vă coafez, nu v-am pus peruca, nu v-am machiat, nu...

– Grăbește-te.

Frumoasa Iset era o povară ușoară pentru cei doisprezece vlăjgani care o duseră pe regina palatului la biroul lui Ameni. Cum marea soție regală le ceruse să se grăbească, aveau să beneficieze de o primă și de un repaus suplimentar.

Regina pătrunse într-un adevărat stup. Cei douăzeci de scribi care formau echipa restrânsă a lui Ameni se ocupau de un număr considerabil de dosare și n-aveau o secundă ca să stea la taclale. Trebuiau să citească, să facă rezumate pentru secretarul particular al regelui, să trieze, să arhiveze, să nu se plângă de nici o întârziere.

Iset traversă sala coloanelor. Unii funcționari nu ridicară nici măcar ochii. Când ea intră în biroul lui Ameni, acesta mesteca o felie de pâine unsă cu untură de găscă și redacta o scrisoare de avertisment la adresa unui controlor al hambarelor.

Mirat, purtătorul de sandale al lui Ramses se ridică.

– Maiestate...

– Așază-te, Ameni. Vreau să-ți vorbesc.

Regina închise ușa de lemn a biroului și trase zăvorul. Scribul nu se simțea în largul lui. Pe cât de mult o admira pe Nefertari, pe atât o detesta pe Iset cu care se confruntase deja. Contrar obiceiului, ea nu arăta prea grozav: privirea stinsă, fața obosită pe care nici un artificiu de machiaj nu o puneă în valoare.

– Ajutorul tău îmi este indispensabil, Ameni.

– Nu văd, Maiestate...

– Încetează să mă mai contrazici. Știu că întreaga curte ar râsufla ușurată dacă Faraonul m-ar repudia.

– Maiestate!

– Așa este, nu mai pot schimba nimic. Tu care știi totul, spune-mi ce gândește poporul?

– Este destul de delicat...

– Sunteți marea soție regală, nici o critică nu trebuie să vă atingă.

– Adevărul, Ameni.

Scribul plecă ochii, ca și cum s-ar fi concentrat pe papi-rusul său.

– Trebuie să înțelegeți poporul, Maiestate; s-a obișnuit cu pacea.

– Poporul o iubea pe Nefertari și nu mă apreciază deloc: iată adevărul pe care vrei să mi-l ascunzi.

– Circumstanțele sunt de vină, Maiestate.

– Vorbește cu Ramses, spune-i să sunt conștientă de gravitatea situației și că sunt gata să mă sacrific pentru a evita un conflict.

– Ramses a luat hotărârea.

– Insistă pe lângă el, Ameni, te implor.

– Secretarul particular al regelui fu convins de sinceritatea frumoasei Iset. Pentru prima dată, ea îi păru demnă de a fi regina Egiptului.

– De ce îți amâni plecarea? îl întrebă împăratul Hattușil pe Acha.

– Pentru că încă mai sper să vă fac să reveniți asupra deciziei.

Încotoșmănat în mantaua de lână vopsită în roșu și negru, purtând pe cap o scufie, stăpânul din Hatti se temea de rafalele reci care măturau meterezele capitalei lui. Și chiar înfășurat în capa lui mare, șeful diplomației egiptene simțea mușcăturile frigului.

– Imposibil, Acha.

– Veți declanșa un război inutil din cauza unei femei? Troia ne-a servit de exemplu. De ce să devenim sclavii unei nebunii ucigătoare? Reginele trebuie să dea viață, nu moarte.

– Argumentele tale sunt excelente, dar atât de egiptene! Hatti nu mi-ar ierta pierderea demnității. Dacă dau înapoi în fața lui Ramses, tronul meu se clatină.

– Nimeni nu vă amenință.

– Dacă comportamentul meu umilește armata hitită, nu voi mai trăi mult timp. Suntem un popor războinic, Acha; tiranul care m-ar înlocui ar fi mai rău decât mine, fii sigur de asta.

– Ramses dorește ca domnia ta să fie durabilă, Maiestate.

– Pot să te cred?

– Jur pe ceea ce am mai scump: viața lui Ramses.

Cei doi bărbați făcură câțiva pași pe drumul în cerc care domina capitala, acoperită de turnuri de pază. Peste tot armata era prezentă.

– N-ați obosit să vă tot războiți, Maiestate?

– Soldații mă plictisesc. Dar fără ei, Hatti ar dispărea.

– Egiptul n-are gustul luptei; el preferă dragostea și construirea templelor. Bătălia de la Kadesh nu aparține ea trecutului?

– Acha, nu mă forța să spun că mi-ar fi plăcut să mă nasc egiptean!

– Orice nou conflict între Egipt și Hatti ar fi un dezastru care ar slăbi țările noastre în avantajul Asiriei. Acceptați ca fiica dumneavoastră să devină soția diplomatică a lui Ramses iar frumoasa Iset să rămână marea soție regală.

– Nu mai pot să dau înapoi, Acha.

Ministrul Afacerilor externe al lui Ramses cel Mare contemplă orașul de jos, a cărui inimă era templul Zeului Furtunii și al Zeiței Soarelui.

Oamenii sunt animale perverse și periculoase, gândi el; vor sfârși prin a murdări pământul și prin a aneantiza propria lor rasă. Când sunt porniți să distrugă ceea ce au creat ei-înșiși, nici un argument nu-i mai poate face să se răzgândească. De ce această obstinație de a alergera spre propria pierzanie?

– Pentru că oamenii se îndepărtează din ce în ce mai mult de zei, răspunse Hattușil. Când orice legătură va fi tăiată, nu vor mai fi decât fanatici manipulați de tiranii care vor domni peste un imens popor de furnici.

– Curios lucru, Maiestate... Mă obligați să vă mărturisesc că mi-am petrecut viața luptând pentru Maat, pentru armonia între cer și pământ, ca și cum restul n-ar fi fost decât inutilitate.

– Altfel, ai fi fost prietenul lui Ramses?

Vântul deveni mai violent, frigul se înteti.

– Ar fi mai bine să ne întoarcem, Acha.

– Este prea stupid, Maiestate.

– Asta este și părerea mea, dar noi nu putem face nimic, nici tu, nici eu. Să sperăm că divinitățile din Hatti și Egipt sunt martorii bunei noastre credințe și că vor provoca un miracol.

Pe cheiul portului fluvial din Pi-Ramses mișuna o mulțime surescitată. În aceeași zi, mai multe vapoare provenind din Memphis, Theba și din alte orașe din Sud își descărcaseră marfa. Piața locală, de obicei foarte animată, căpătase o amploare fără precedent. Deținătorii celor mai bune amplasamente, printre care numeroase femei excelând în arta comerțului, erau hotărâți să obțină beneficii substanțiale.

Ținându-se de mână, Uri-Teșub și Tanit se plimbau printre acei gură-cască, aruncând câte-un un ochi spre stofe, spre sandale, spre lădițele din lemn prețios și spre alte câteva minunății. Întregul Pi-Ramses era prezent la întâlnire și frumoasa feniciană se forța să zâmbească nenumăratelor cunoștințe seduse de virilitatea prințului hitit.

Nu fără o profundă satisfacție, acesta constatare că zbirii lui Serramanna nu-l mai urmăreau. Hărțuirea unui cetățean cinstit fiind un delict, Uri-Teșub n-ar fi ezitat să depună plângere.

– Pot... cumpăra? îl imploră feniciană.

– Draga mea, ești liberă să faci ce vrei.

Tanit se lansă într-o frenezie a cumpărăturilor care îi calmă nervozitatea. Din tarabă în tarabă, cuplul ajunsese în fața celei a lui Raia. Negustorul sirian vindea cupe de cositor, vase de alabastru cu forme alungite, fiole din sticlă colorată cu parfum pe care se băteau femeile elegante. În timp ce

Tanit se târguia la preț cu unul din asistenții lui Raia, acesta se apropie de Uri-Teșub.

– Am vești excelente de la Hattușas; negocierile duse de Acha au eșuat. Împăratul refuză să renunțe la pretențiile lui.

– Discuțiile sunt definitiv încheiate?

– Acha a reluat drumul Egiptului. Răspunsul lui Hattușil pentru Ramses este o dagă de fier pe care împăratul a promis să o recupereze din trupul Faraonului după ce-l va fi ucis.

Uri-Teșub rămase tăcut un moment destul de lung.

– În seara asta, vino tu însuși să livrezi obiectele pe care nevasta mea le-a cumpărat.

Robustul Setau se minuna pe fiecare zi ce trecea.

Cum se făcea că Lotus, frumoasa lui soție nubiană, nu îmbătrânea? Întrucât nu folosea nici unguente, nici pomezi, era clar că doar vrăjitoria îi păstra intactă o putere de seducție căreia soțul ei îi era incapabil să reziste. Alături de ea, dragostea era un joc delicios, cu fantezii inepuizabile.

Setau îi sărută sânii lui Lotus.

Deodată ea se crispă.

– Nu auzi un zgomot?

– E inima ta care bate mai puternic...

Înflăcărarea lui Setau o molipsi și pe Lotus care nu se mai gândi decât la plăcerea ametoitoare și împărtășită.

Vizitatoarea neașteptată rămase nemișcată. Când intrase în laborator, sperase ca cei doi să nu fie acolo, dar când se aflau la Pi-Ramses, Setau și Lotus nu se îndepărtau cu plăcere de recipientele conținând venin de cobra regală, cobra neagră, viperă șuierătoare sau viperă cu coarne. În deplin acord cu medicul-șef al regatului, ei își continuau cercetările cu speranța de a descoperi noi remedii sau de a le îmbunătăți pe cele vechi. Banchetele și mondenitățile îi plictiseau. Cum

să preferi orele interminabile de conversație găunoasă studiului acestor substanțe care provocau moartea dar care puteau să și salveze vieți?

Suspinele și gâfâielile o liniștiră pe vizitatoare. Cei doi amanți erau prea ocupați pentru a-și da seama de prezența ei. De ea depindea să nu comită nici o stângăcie și să ia un flacon de venin în cea mai perfectă liniște. Dar pe care să-l aleagă? Întrebare inutilă. Toate aceste otrăvuri nu erau la fel? În stare brută și înaintea tratamentului, efectele lor erau de temut.

Un pas, apoi un altul, apoi un al treilea... Picioarele goale alunecau pe pavaj. Încă un metru și intrusa ar fi în inima acestui domeniu interzis.

Deodată, o formă se ridică.

Înspăimântată, femeia rămase nemișcată. În semiîntuneric, ea văzu o cobră regală care se undula înainte și înapoi. Frica fu atât de puternică încât hoța nu reuși nici măcar să strige. Instinctul îi porunci să se retragă cu o extremă lentoare, într-o mișcare imperceptibilă.

Avu impresia că fuga ei a durat ore în șir. Când femeia dispăru din câmpul ei vizual, cobra gardian adormi.

Ameni numără din nou papyrusurile: patruzeci și două, câte unul pentru fiecare provincie. Rezultatele vor fi diferite, în funcție de numărul canalelor și al întinderilor de apă. Datorită marelui lac amenajat de faraonii din Imperiul de Mijloc, Fayum, deja bine înzestrat cu numeroase specii de arbori, va fi avantajat. Conform ordinelor lui Ramses, sălciile vor fi plantate în tot Egiptul iar laboratoarele templelor vor extrage din scoarță substanța analgezică pusă din belșug la dispoziția medicilor.

Această muncă în plus îi provocase lui Ameni un acces de furie care se revărsase asupra subordonaților săi, dar

directivele Faraonului nu se discutau. Din fericire, purtătorul de sandale al regelui nu trebuia totuși să se preocupe și de pregătirile de război! Merenptah se achita foarte bine de această sarcină și nu venea să se plângă în biroul lui.

Cu brațele încărcate de papirusuri, Ameni îi tăie drumul monarhului care se ducea la templul lui Amon pentru ritualurile de seară.

– Maiestatea Ta ar putea să-mi acorde o clipă?

– Doar pentru o afacere urgentă.

– Bine, nu insist...

– Manevra ta nu este improvizată: ce te preocupă?

– Frumoasa Iset a venit să discute cu mine.

– O interesează afacerile Statului?

– Nu vrea să fie cauza unui conflict cu Hatti. Trebuie să-ți mărturisesc că sinceritatea ei m-a emoționat.

– Dacă farmecul lui Iset are efect asupra ta, nu cumva regatul este în pericol?

– E ceva serios, Maiestate. Marea soție regală se teme într-adevăr să nu fie la originea unui nou război.

– Această problemă este încheiată, Ameni. Dacă cedăm un singur deget de pământ hitiților, luptele pe care le-am dus se vor dovedi a fi fost inutile. Să repudiez o mare soție regală ar însemna să deschid poarta barbariei. Iset nu poartă nici o parte de responsabilitate în această dramă; singurul vinovat este Hattușil.

O ploaie rece cădea peste Hattușaş. Convoiul şefului diplomaţiei egiptene era gata de plecare. Elegantă şi distinsă în rochia ei roşie cu franjuri, ignorând frigul, împărăteasa veni să-şi ia rămas bun de la Acha.

- Împăratul este ținuit la pat, spuse ea.
- Sper că nu e nimic grav.
- Un pic de febră care o să-i treacă repede.
- Transmiteți-i însănătoșire grabnică, Maiestate.
- Sunt dezolată de eșecul negocierilor, mărturisi Putuhepa.
- Și eu, Maiestate.
- Și dacă totuși Ramses va ceda până la urmă?
- Să nu ne facem nici o iluzie.
- Nu v-am văzut niciodată atât de pesimist, Acha.
- Nu ne mai rămân decât două speranțe: un miracol și... Maiestatea Voastră. N-ați putea atenua intransigența soțului dumneavoastră?

- Până acum, am eșuat... Dar voi continua.
- Maiestate, voiam să vă spun... Nu, n-are importanță.
- Vă ascult.
- E într-adevăr ceva lipsit de importanță.

Cum putea Acha să-i mărturisească împărătesei Regatului hitit că, dintre toate femeile pe care le întâlnise, ea era

singura pe care ar fi luat-o bucuros de soție? Ar fi fost o lipsă de gust de neiertat.

Acha o privi pe Putuhepa cu intensitate, ca și cum voia să-și întipărească în minte amintirea unei fețe inaccesibile. Apoi se înclină.

– Nu pleca trist, Acha, voi face totul pentru a evita ce e mai rău.

– Și eu, Maiestate.

Când convoiul se puse în mișcare spre sud, Acha nu se uită înapoi.

Setau se simțea minunat. Ieși din cameră fără s-o trezească pe Lotus al cărui corp gol, atât de senzual, nu înceta să-i trezească dorința. Ezită o clipă, apoi se îndreptă spre laborator. Veninul viperei cu coarne recoltat noaptea trecută trebuia să fie tratat în timpul zilei. Activitatea lui de administrator al unei provincii nubiene nu-l făcuse pe împlânzitorul de șerpi să uite regulile meseriei.

O tânără servitoare care aducea un platou cu fructe rămase țintuită în fața lui. Însăpăimântată de alura brutală a lui Setau, ea nu îndrăzni să fugă. Acest bărbat nu era magicianul care înhăța șerpii veninoși fără să se teamă că ar putea fi mușcat?

– Mi-e foame, micuțo, du-te și adu-mi pește uscat, lapte și pâine proaspătă.

Tremurând, servitoarea se supuse. Setau ieși în grădină și se întinse în iarbă pentru a simți savoarea pământului. El măncă cu poftă apoi, fredonând un refren rezervat urechilor celor avizați, se întoarse în aripa palatului destinată experimentelor.

Îi lipsea haina lui obișnuită, tunică din piele de antilopă, plină de antidoturi împotriva mușcăturilor de șarpe. Trebuia să folosească aceste produse cu circumspecție, căci remediul

putea să se dovedească mai rău decât boala. Datorită acestei farmacii ambulante, Setau era capabil să combată numeroase maladii.

Înainte de a o lua pe Lotus în brațe, își lăsase tunica pe un scăunel. Ba nu, se înșela... O lăsase într-o altă cameră. Setau inspectă anticamera, o mică sală cu coloane, baia, closetele.

Zadarnic.

Ultima soluție: dormitorul. Da, bineînțeles... Acolo își abandonase prețioasa tunică.

Lotus se trezea. Setau o sărută tandru pe sâni.

– Spune-mi, scumpa mea... unde mi-ai pus tunica?

– Nu mă ating niciodată de ea.

Nervos, Setau scotoci prin cameră, fără succes.

– A dispărut, conchise el.

Serramanna spera ca, de data asta, Ramses să-l ia cu el pentru a-i înfrunta pe hitiți. De mulți ani, fostul pirat își dorise să taie gâtul barbarilor Anatoliei și mâinile celor învinși, pentru a le număra. Când regele pierduse bătălia de la Kadesh, uriașul sard primise ordin să rămână la Pi-Ramses și să asigure securitatea familiei regale. De atunci, el formase oameni capabili să se achite de această sarcină și acum nu visa decât să se ia la harță.

Năvălirea lui Setau în cazarma unde se antrena sardul reuși să-l surprindă pe acesta din urmă. Cei doi bărbați nu fuseseră mereu în relații excelente, dar învățaseră să se aprecieze și se știau legați printr-un punct comun: fidelitatea față de Ramses.

Fostul pirat se opri din lovirea manechinului de lemn pe care îl zguduia cu lovituri de pumn.

– Un necaz, Setau?

– Mi s-a furat bunul cel mai de preț: tunica mea medicinală.

– Ce bănuieli ai?

– Un medic gelos, mai mult ca sigur; și nici nu va ști măcar cum s-o folosească!

– Poți fi mai precis?

– La naiba, nu!

– Cineva a vrut să-ți joace o festă, pentru că te întinzi prea mult în Nubia. La curte nu ești iubit.

– Trebuie să scotocim palatul, vilele nobililor, atelierile...

– Calmează-te, Setau! Voi pune doi oameni să se ocupe de asta, dar ne aflăm în stare de mobilizare generală și tunică ta n-are cum să fie o prioritate.

– Ai idee câte suflete a salvat deja?

– Știu, dar ar fi mai bine să-ți faci rost de alta!

– Ușor de spus. Mă obișnuisem cu aia.

– Haide, zău, Setau! Nu mai face atâta tevdatură și vino să bei cu mine! Mai devreme sau mai târziu, trebuie să schimbi pielea!

– Vreau să-l cunosc pe autorul acestui furt.

Ramses citi ultimul raport, clar și concis, al lui Merenptah. Fiul său mai mic făcea dovada unei splendide lucidități. După ce Acha se va întoarce din Hatti, faraonul va începe ultimele negocieri cu Hattușil. Dar împăratul nu se va lăsa păcălit și, ca și regele Egiptului, va folosi această perioadă pentru a-și pregăti armata de luptă.

Trupele de elită egiptene erau într-o stare mai bună decât bănuise Ramses. Ar fi ușor să angajeze mercenari căliți și să accelereze pregătirea tinerilor recruți. Cât despre armament, acesta ar fi repede completat grație producției sporite a armurierilor. Oficialii numiți de Merenptah cu garanția lui Ramses ar încadra soldații capabili să-i înfrunte victorios pe hitiți.

Când Ramses se va afla în fruntea armatei sale pentru a merge spre nord, certitudinea triumfului va înflăcăra inima regimentelor.

Hattușil greșise renunțând la pace. Egiptul nu numai că va lupta cu ardoare pentru supraviețuire, ci ar avea și inițiativa de a-i ataca prin surprindere pe războinicii Anatoliei. De data asta, Ramses ar pune mâna pe fortăreața de la Kadesh.

Totuși, o anxietate neobișnuită strângea inima regelui, de parcă n-ar fi fost sigur de conduita pe care o avea. Fiindcă Nefertari nu mai era acolo ca să-i lumineze drumul, monarhul trebuia să consulte o divinitate.

Ramses îi ordonă lui Serramanna să-i pregătească un vapor rapid până la Hermopolis*, în Egiptul de Mijloc. În timp ce suveranul pășea pe pasarelă, frumoasa Iset îl imploră.

– Pot veni cu tine?

– Nu, am nevoie să fiu singur.

– Ai vești de la Acha?

– Se va întoarce în curând.

– Îmi cunoști sentimentele, Maiestate; dă un ordin și mă voi supune. Fericirea Egiptului contează mai mult decât a mea.

– Îți sunt recunoscător, Iset, dar această fericire ar dispărea dacă Egiptul și-ar îndoi șira spinării în fața nedreptății.

Pânzele albe se îndepărtară spre sud.

La marginea deșertului, în apropierea necropolei în care fuseseră înhumați marii preoți ai zeului Thot, creștea un imens palmier cu tulpina ramificată, mult mai înalt decât cei din specia lui. Conform legendei, Thot, inima luminii divine și stăpânul limbii sacre, le apărea aici credincioșilor săi cărora le apărase gura de cuvinte inutile. Ramses știa că zeul scribilor era un izvor proaspăt pentru cel tăcut, izvor care îi rămânea inaccesibil vorbărețului. Așa că regele medită o zi

---

* Orașul Khemenu, „cetatea celor opt (zei creatori)”, a fost numit de greci Hermopolis, „cetatea lui Hermes”, Hermes fiind corespondentul grec al lui Thot, care domnea peste acest loc, actualul Ashmunein.

și o noapte lângă palmier, ca să mai potolească valul tumultuos al gândurilor sale.

În zori, un țipăt puternic salută nașterea soarelui.

La mai puțin de trei metri de Ramses stătea o maimuță colosală, un cinocefal cu falcă agresivă. Faraonul se uită în ochii lui.

– Deschide-mi drumul, Thot, tu care cunoști misterele cerului și pământului. Tu ai dezvăluit Regula zeilor și oamenilor, ai șlefuit cuvintele puterii. Fă-mă să urmez calea cea dreaptă, cea care va fi de folos Egiptului.

Cinocefalul se așează pe labelle din spate. Mai mare decât Ramses, el își ridică labelle din față spre soare, în semn de admirație. Regele, ai cărui ochi suportau lumina fără să fie arși, îl imită.

Vocea lui Thot țâșni din cer, din palmierul uriaș și din gâtul babuinului. Faraonul o primi în inima lui.

Ploaia cădea de mai multe zile și ceața îngreuna înaintarea convoiului șefului diplomației egiptene. Acha admira măgarii care, în ciuda încărcăturilor de câte șaiszeci și două de kilograme, înaintau cu pas sigur, indiferenți la vremea urâtă. Egiptul vedea în ei una din încarnările zeului Seth, cu putere inepuizabilă. Fără măgari nu exista prosperitate.

Acha se grăbise să părăsească Siria de Nord, să traverseze Fenicia și să intre pe teritoriul protectoratelor egiptene. De obicei, călătoriile îl amuzau, dar aceasta din urmă îi părea o povară pe care abia o ducea. Peisajele îl plictiseau, munții îl făceau să nu se simtă în largul său, fluviile îi provocau gânduri negre.

Responsabilul militar al convoiului era un veteran ce făcuse parte din armata de salvare care sărise în ajutorul lui Ramses în timp ce se bătea singur împotriva hitiților, la Kadesh. Bărbatul îl cunoștea bine pe Acha și îl stima. Isprăvile agentului secret și faptul că acesta cunoștea terenul impuneau respect. Ministrul Afacerilor externe avea și reputația de a fi un personaj amabil, strălucit în conversație. Dar, de la plecare, el era abătut și trist.

Cu ocazia unei opriri la o stână unde animalele și oamenii se încălziră, veteranul se așeză lângă Acha.

– Sunteți suferind?

– Doar obosit.

– Veștile sunt proaste, nu-i așa?

– Ar putea fi mai bune, dar atâta vreme cât Ramses va guverna, situația nu va fi niciodată disperată.

– Eu îi cunosc bine pe hitiți; sunt niște brute și niște cuceritori. Cei câțiva ani de armistițiu i-au făcut și mai răzbunători.

– Vă înșelați, lumea noastră se va destrăma probabil din cauza unei femei. Este adevărat că este diferită de toate celelalte, pentru că este vorba de marea soție regală. Ramses are dreptate: nu trebuie să cedezi nimic când valorile fundamentale ale civilizației noastre sunt în joc.

– Iată un limbaj nu prea diplomatic!

– Vârsta retragerii se apropie. Mi-am promis să demisionez atunci când călătoriile mi se vor părea epuizante și searbede. Ziua aceea a venit.

– Regele nu va accepta să se despartă de dumneavoastră.

– Sunt la fel de încăpățânat ca și el și voi încerca să negociez. Va fi mai ușor decât se crede să mi se găsească un succesor. „Fiii regali” nu sunt toți simpli curteni, unii sunt chiar excelenți servitori ai Egiptului. În meseria mea, când curiozitatea se stinge, trebuie să știi să te oprești. Lumea exterioară nu mă mai interesează, nu mai am altă dorință decât să stau la umbra frunzelor de palmier și să privesc Nilul curgând.

– Nu este doar un moment de oboseală? îl chestionă veteranul.

– Nu mă mai interesează să negociez și să sporovăiesc. Decizia mea este irevocabilă.

– Și pentru mine este ultima călătorie. În sfârșit, o să am liniște!

– Unde locuiți?

– Într-un sat de lângă Karnak. Mama mea este foarte în vârstă, voi fi fericit să o ajut să aibă o bătrânețe liniștită.

- Sunteți însurat?
- N-am avut timp de asta...
- Nici eu, spuse Acha visător.
- Sunteți încă tânăr.

– Prefer să aștept ca vârsta înaintată să-mi stingă pasiunea pentru femei. Până atunci, îmi voi asuma curajos această slăbiciune. Să sperăm că tribunalul marelui zeu mi-o va ierta.

Veteranul aprinse un foc cu silex și lemn uscat.

- Avem o excelentă carne uscată și un vin acceptabil.
- Mă voi mulțumi cu o cupă de vin.
- Vă pierdeți pofta de mâncare?
- M-au părăsit și alte pofte. Poate acesta este începutul

înțelepciunii?

Ploaia se oprise în sfârșit.

– Am putea pleca.

– Și animalele și oamenii sunt obosiți, obiectă veteranul.

Dacă vor fi odihnite, vor merge mai repede.

– O să dorm un pic, spuse Acha, știind că n-o să aibă somn.

Convoiul traversă o pădure de stejari verzi care domina o pantă abruptă presărată cu blocuri de piatră crăpate. Pe cărarea îngustă, nu se putea avansa decât în șir indian. Pe cerul schimbător, cohorte de nori.

Un sentiment ciudat îl obseda pe Acha, un sentiment pe care era incapabil să-l definească. Încerca zadarnic să-l alunge visând la malurile Nilului, la grădina umbroasă a vilei din Pi-Ramses unde zilele se scurgeau liniștite, la câinii, maimuțele și pisicile de care va avea în sfârșit timp să se ocupe.

Își puse mâna dreaptă pe daga de fier pe care i-o încredințase Hattușil pentru a semăna neliniștea în spiritul lui Ramses. Să-l sperie pe Ramses... Hattușil îl cunoștea foarte puțin pe faraon. Niciodată acesta n-ar ceda sub amenințare.

Acha avu tentația să arunce arma în râul care curgea la vale, dar nu această dagă va declanșa ostilitățile.

Fusese o vreme când Acha crezuse că ar fi bine să se unifice costumele și să se abolească diferențele între popoare. Acum, el era convins de contrariul. Uniformizarea ar naște monștri, ființe fără geniu supuse puterilor tentaculare și profitorilor care ar pleda cauza omului doar pentru a-l sufoca și pentru a-l face să reîntre în rând.

Doar un Ramses era capabil să abată umanitatea de pe panta ei naturală, a prostiei și a lenei, și să o conducă spre zei. Și dacă viața n-o să-i mai ofere speței umane măcar un Ramses, ea va dispărea în haosul și sângele luptelor fratricide.

Ce bine era să te lași în seama lui Ramses în privința deciziilor vitale! Faraonul n-avea alți ghizi decât invizibilul și lumea de dincolo. Era singur cu divinitatea în naosul templului și tot singur era și în fața poporului pe care trebuia să-l servească fără a se gândi la propria sa glorie. Și, de mii de ani, instituția faraonică învinsese obstacolele și rezistase crizelor, pentru că ea nu era din această lume.

Când avea să renunțe la bagajele lui de ministru itinerant, Acha avea de gând să strângă textele vechi care vorbesc despre dubla natură, celestă și terestră, a faraonului și să-i ofere culegerea lui Ramses. Și amândoi vor sta de vorbă în timpul serilor blânde, sub bolta de viță sau pe malul vreunui lac plin de lotuși.

Acha avusese noroc, mult noroc. Să fie prietenul lui Ramses cel Mare, să-l ajute să demaște comploturile și să respingă pericolul hitit... Ce-ar fi putut să-și dorească mai mult? De sute de ori, Acha se temuse pentru ziua de mâine, din cauza josniciei, a lenei și a mediocrității, dar, de sute de ori, prezența lui Ramses făcuse ca soarele să strălucească din nou.

Un copac mort.

Înalt, cu trunchiul gros, cu rădăcinile înșelătoare, el părea totuși indestructibil.

Acha surâse. Acest copac mort nu continua el oare să fie o sursă de viață? Păsările își găseau refugiul în el iar insectele hrana. El simboliza misterul relațiilor invizibile dintre ființele vii. Ce altceva erau faraonii dacă nu niște copaci imenși, atingând cerul, oferind hrană și protecție unui întreg popor? Ramses nu va muri niciodată pentru că funcția lui îl obligase, încă din viață, să pătrundă în lumea de dincolo. Și doar cunoașterea supranaturalului permitea unui monarh să se orienteze corect în cotidian.

Acha nu frecventase deloc templele, dar fusese în preajma lui Ramses și, prin osmoză, se inițiasse în unele secrete al căror depozitar și gardian era Faraonul. Poate că ministrul lui Ramses renunța deja la liniștita retragere chiar înainte de a o trăi. N-ar fi mai tentant să părăsească lumea exterioară pentru o existență solitară, cu scopul de a cunoaște o altă aventură, cea a spiritului?

Cărarea devenea abruptă, calul lui Acha urca cu greu. Încă un pas și va urma coborârea spre Canaan și drumul spre frontiera de nord-est a deltei Egiptului. Mult timp, Acha refuzase să creadă că s-ar mulțumi cu o fericire simplă, pe pământul unde se născuse, la adăpost de tumult și de pasiuni. În dimineața plecării, privindu-se într-o oglindă, își văzuse primul fir de păr alb. Zăpada munților Anatoliei avansa. Un semn clar, victoria bătrâneții de care se temuse atât de mult.

Numai el singur știa că organismul său era uzat de prea multe călătorii, prea multe riscuri, prea multe pericole. Neferet, medicul-șef al regatului, ar reuși să-l scape de câteva rele și să încetinească degradarea, dar Acha nu dispunea, precum Ramses, de o energie reînnoită prin rituri. Diplomatul își forțase prea mult puterile, timpul vieții lui era aproape epuizat.

Deodată se auzi strigătul terifiant al unui om rănit de moarte. Acha își opri calul și se întoarse. Din spate, veneau

alte strigăte. Mai în jos, se purtau lupte iar din vârful stejarilor zburau săgeți.

Jumătate din soldații egipteni fură exterminați în câteva minute. Supraviețuitorii reușiră să ucidă câțiva dintre agresorii mult mai numeroși.

– Fugiți! Îl sfătui veteranul pe Acha. Galopați drept înainte!

Acha nu ezită. Agitând în aer daga de fier, el se năpusti asupra unui arcaș libian, ușor de recunoscut după cele două pene înfipite în părul strâns cu un bandou negru cu verde. Cu un gest amplu, egipteanul îi tăie gâtul.

– Atenție, aten...

Avertismentul veteranului se pierdu într-un horcăit. Sabia grea ținută de un demon cu plete lungi și cu pieptul acoperit de păr roșu îi despică craniul.

În aceeași clipă, o săgeată îl atinse pe Acha în spate. Cu suflarea tăiată, șeful diplomației egiptene căzu pe pământul umed.

Orice rezistență încetase.

Demonul se apropie de rănit.

– Uri-Teșub...

– Ei, da, Acha, eu sunt învingător! În sfârșit, mă răzbun pe tine, diplomat blestemat, tu care ai contribuit la decăderea mea! Dar tu nu erai decât un obstacol în drumul meu. Acum este rândul lui Ramses. Ramses care va crede că autorul acestei agresiuni este lașul de Hattușil! Ce părere ai de planul meu?

– Cred că... lașul... ești tu.

Uri-Teșub apucă daga de fier și o înfipse în pieptul lui Acha. Jaful începuse deja. Dacă hititul nu intervenea, libienii se omorau între ei.

Acha nu mai avea forța să scrie numele lui Uri-Teșub cu sângele său. Cu ultimele puteri, el trasă, cu degetul arătător, o singură hieroglifă, pe tunică, în locul inimii, după care se sfârși.

Această hieroglifă, Ramses o va înțelege.

Palatul era cufundat în liniște. La întoarcerea de la Hermopolis, Ramses înțelese imediat că se întâmplase ceva. Curtenii se făcuseră nevăzuți, personalul administrativ se ascunsese în birouri.

– Du-te și caută-l pe Ameni, îi ordonă regele lui Serramanna. Să vină pe terasă.

Din punctul cel mai înalt al palatului, Ramses își contempla capitala printre arhitecții căreia se număra și Moise. Casele albe cu fațade turcoaz somnolau sub palmieri, oamenii stăteau la taifas prin grădini, pe lângă fântâni, catarcele cu flamuri aurii ridicate pe piloni afirmau prezența divinității.

Zeul Thot îi ceruse monarhului să mențină pacea, oricare ar fi sacrificiile pe care ar trebui să le facă. În labirintul ambițiilor, era de datoria lui să găsească drumul cel bun prin care să se evite masacrele și nenorocirile. Lărgind inima regelui, zeul cunoașterii îi dăruise o voință nouă. Fiul lui Ra, soarele în care se încarna lumina divină, era în același timp și fiul lui Thot, soarele nopții.

Ameni era mai palid ca de obicei și în ochi i se citea o infinită tristețe.

– Tu, măcar tu vei îndrăzni să-mi spui adevărul.

– Acha e mort, Maiestate.

Ramses rămase nemișcat.

– În ce împrejurări?

– Convoiul lui a fost atacat. Un păstor a descoperit cadavrele și i-a anunțat pe polițiștii canaaneni. Aceștia s-audus la fața locului și unul dintre ei l-a recunoscut pe Acha.

– Corpul lui a fost identificat?

– Da, Maiestate.

– Unde se află acum?

– Într-o fortăreață, alături de cele ale celorlalți membri ai convoiului diplomatic.

– Nici un supraviețuitor?

– Nici unul.

– Martori?

– Nu.

– Serramanna să meargă la locul atacului, să caute cel mai neînsemnat indiciu, apoi să aducă corpurile neînsuflețite ale lui Acha și ale tovarășilor lui. Se vor odihni pe pământul Egiptului.

Uriașul sard și un mic grup de mercenari istoviseră mai mulți cai pentru a ajunge la fortăreață și pentru a se întoarce cu aceeași promptitudine. Încă de la sosirea la Pi-Ramses, Serramanna dusese cadavrul lui Acha la un îmbălsămător care îl spălase, îl parfumase și îl pregătise pentru a fi prezentat faraonului.

Ramses își luase prietenul în brațe și îl depusese pe un pat, într-una din camerele palatului.

Fața lui Acha era senină. Înfășurat într-un lînțoliu alb, șeful diplomației egiptene părea că doarme.

În fața lui, Ramses încadrat de Ameni și Setau.

– Cine l-a ucis? întrebă Setau, ai cărui ochi erau roșii de mult ce plânsese.

– Vom afla, promise regele, aștept raportul lui Serramanna.

– Locul lui de veci este terminat, preciză Ameni; judecata oamenilor i-a fost favorabilă, zeii îl vor face să renască.

– Fiul meu Kha va conduce ritualul și va pronunța formulele antice de înviere. Ce a fost înnodat aici jos va fi și dincolo. Fidelitatea lui Acha față de țară îl va apăra de pericole pe lumea cealaltă.

– Îl voi ucide pe criminal cu propriile mele mâini, spuse Setau. De azi înainte, acest gând nu-mi va da pace.

Serramanna se prezintă în fața monarhului.

– Ce ai descoperit?

– Acha a fost atins de o săgeată care s-a înfipt în omoplatul drept, dar această rană nu era mortală. Iată arma care l-a ucis.

Fostul pirat îi întinse lui Ramses daga.

– Fier! exclamă Ameni. Sinistrul cadoul al împăratului hitit! Acesta este mesajul lui: asasinarea ambasadorului Egiptului, prietenul apropiat al lui Ramses!

Serramanna nu-l văzuse niciodată pe Ameni atât de furios.

– Știm așadar cine este asasinul, conchise Setau glacial. Hattușil n-are decât să se ascundă în citadela sa, o să pătrund acolo și o să-i arunc cadavrul din înaltul meterezelor.

– Am o rezervă, începu sardul.

– Te înșeli, voi reuși!

– Rezervă nu în privința dorinței tale de răzbunare, Setau, ci a identității asasinului.

– Această dagă de fier nu este hitită?

– Bineînțeles că este, dar am găsit un alt indiciu.

Serramanna le arată o pană ruptă.

– Este ornamentul războinic al libienilor.

– Libienii aliați cu hitiții... Imposibil!

– Când forțele răului decid să se unească, estimează Ameni, nimic nu este imposibil. Totul e clar: Hattușil a ales varianta forței. Ca și predecesorii săi, el nu se gândește decât să distrugă Egiptul și este gata să se alieze și cu demonii din infern!

– O altă observație, comentă Serramanna: convoiul cuprindea un număr mic de călători. Agresorii trebuie să fi fost vreo patruzeci, cincizeci cel mult. A fost o bandă de jefuitori care le-a întins o capcană, nu o armată obișnuită.

– Nu e decât interpretarea ta, obiectă Amenî.

– Nu, e realitatea. Când am examinat peisajul, îngustimea drumului și urmele lăsate de călăreți, n-am mai avut nici un dubiu. Sunt convins că nu era nici măcar un singur car hitit pe acolo.

– Și ce-i cu asta? întrebă Setau. Hattușil a dat ordin unui comando să-l omoare pe Acha cu un frumos cadou pentru Ramses, această dagă de fier! Pentru că Faraonul refuză să se căsătorească cu fiica lui, împăratul hitit îl asasinează pe unul dintre prietenii lui apropiați, un om al păcii și al dialogului. Nimeni nu poate schimba spiritul popoarelor; hitiții vor fi mereu niște barbari fără cuvânt.

– Maiestate, declară Amenî cu gravitate, eu am oroare de violență și urăsc războiul. Dar să lași această crimă nepedepsită ar fi o nedreptate intolerabilă. Atâta vreme cât Hatti nu va fi strivit, Egiptul va fi în pericol de moarte. Acha și-a dat viața pentru ca noi să înțelegem asta.

Ramses ascultase fără să manifeste nici cea mai mică emoție.

– Altceva, Serramanna?

– Nimic, Maiestate.

– Acha n-a scris nimic pe pământ?

– N-a avut timp, lovitura pumnalului a fost de o violență extremă și i-a provocat o moarte rapidă.

– Bagajele lui unde sunt?

– Au fost furate.

– Și hainele?

– Le-a luat mumificatorul.

– Să mi le aduci!

– Dar... trebuie că le-a distrus deja!

– Adu-mi-le, și repede.

Serramanna fu cuprins de cea mai mare spaimă a vieții lui. De ce s-ar fi interesat de o tunică și de o manta pătate de sânge?

Sardul ieși din palat în fugă, sări pe cal și galopă până în satul îmbălsămaților, situat în afara orașului. Șeful mumificatorilor pregătise cadavrul lui Acha pentru ultima întâlnire pământească dintre Faraon și prietenul lui.

– Hainele lui Acha, ceru sardul.

– Nu le mai am, răspunse mumificatorul.

– Ce-ai făcut cu ele?

– Păi... ca de obicei, le-am dat unui spălător din partea de nord a satului...

– Unde locuiește?

– În ultima casă de pe strada care cotește, pe malul canalului.

Uriașul sard plecă în mare viteză. Își forță calul să sară peste zidurile joase, trecu prin grădini, pătrunse pe străduțe, riscând să dea peste trecători și o luă, fără să încetinească, pe strada care cotea.

În dreptul ultimei case, el trase de frâu pentru a-și opri calul lac de sudoare și bătu în oblon.

– Spălătorule!

Îi deschise o femeie.

– E la canal. Muncește.

Abandonându-și calul, Serramanna alergă până la canalul unde se spălau hainele murdare și lenjeria. Ajuns acolo, el îl înhăță de păr pe bărbatul care tocmai începea să săpunească tunica lui Acha.

Pe manta, erau urme de sânge. La fel și pe tunică, numai că diferența era clară: pe aceasta din urmă, cu un deget tremurând, Acha trasase un semn.

– Este o hieroglifă, constată Ramses; cum o interpretezi, Ameni?

– Două brațe întinse, cu palmele orientate spre pământ... Semnul negației.

– „Nu”... Și eu am citit la fel.

– Să fie începutul unui nume sau al unui cuvânt... Ce a vrut să spună Acha?

Setau, Ameni și Serramanna erau năuciți. Ramses căzu pe gânduri.

– Acha n-a avut decât câteva secunde înainte de a muri și n-a putut să traseze decât o hieroglifă. El și-a dat seama că vom ajunge la concluzia că autorul acestui abominabil atentat nu poate fi decât Hattușil și că voi fi deci obligat să-i declar război imediat. Atunci, Acha a pronunțat un ultim cuvânt pentru a evita o tragedie: „Nu”. Nu, adevăratul vinovat nu este Hattușil.

Funeraliile șefului diplomației egiptene fură grandioase. Îmbrăcat cu o piele de panteră, Kha îndeplini ritualul deschiderii ochilor, a urechilor și a gurii deasupra sarcofagului din lemn de salcâm aurit în care se afla mumia lui Acha. După care Ramses închise ușa locuinței de veci.

Când liniștea se pogorî din nou asupra necropolei, regele rămase singur în capela neacoperită. El fu primul care îndeplini funcția de preot al *ka*-ului prietenului său defunct, depunând pe altar un lotus, iriși, o pâine proaspătă și o cupă de vin. De acum înainte, în fiecare zi, un preot plătit de palat va aduce ofrande și va întreține domeniul funerar al lui Acha.

Moise plecase spre visul său, Acha în lumea de dincolo, cercul prietenilor din copilărie se micșora. Uneori, Ramses regreta această prea lungă domnie presărată cu umbre. Ca și Seti, Tuya și Nefertari, Acha era de neînlocuit. Prea puțin înclinat spre confidențe, el trecuse prin viață cu eleganța unei feline. El și Ramses n-avuseseră nevoie să-și vorbească prea mult pentru a-și cunoaște gândurile cele mai secrete.

Nefertari și Acha clădiseră pacea. Fără implicarea și fără curajul lor, Hatti n-ar fi acceptat niciodată să renunțe la violență. Cel care l-a ucis pe Acha n-a luat în seamă legăturile indestructibile de prietenie. În fața propriei morți, Acha

a mai găsit o ultimă picătură de energie capabilă să înfrângă minciuna.

Oricine ar fi avut dreptul să-și înece supărarea în beție, să încerce să alunge suferința rememorând, alături de cei apropiați, amintirile fericite. Oricine, în afara Faraonului.

Să-l vezi pe Ramses cel Mare între patru ochi, chiar dacă erai în același timp fiul lui cel mic și generalul-șef al armatei sale, tot ți se tăia răsuflarea. Merenptah încerca să nu se piardă cu firea, știind că tatăl său l-ar judeca, așa cum Thot cântărea faptele oamenilor.

– Tată, aș vrea să-ți spun...

– Inutil, Merenptah. Acha era prietenul meu din copilărie, nu al tău. Condoleanțele nu-mi vor ușura durerea. Singurul lucru care contează este perenitatea ka-ului, dincolo de moartea fizică. Armata mea este gata de luptă?

– Da, Maiestate.

– De acum înainte, n-o să ne mai lăsăm în voia sorții. Lumea se va schimba mult, Merenptah. Va trebui să fim, în permanență, gata de apărare. Vigilența ta să nu slăbească.

– Să înțeleg că am declarat război?

– Acha ne-a împiedicat să cădem în capcană și să fim noi primii care rupem tratatul de pace cu Hatti. Dar această pace nu este salvată doar prin atâta lucru. Pentru a-și păstra onoarea, pe care o consideră rănită, Hattușil va fi obligat să invadeze Canaanul și să lanseze o amplă ofensivă împotriva Deltei.

Merenptah nu-și ascunse uimirea.

– Își permite să... nu ne ia în seamă?

– Va crede că suntem dezorganizați și incapabili de a riposta. Îl vom ataca în momentul în care va comite imprudența de a o lua pe brațele Nilului și de a-și fracționa trupele. Pe terenul nostru, hitiții nu vor ști să-și execute manevrele.

Merenptah părea încordat.

– Ce părere ai de planul ăsta, fiule?

– Este... îndrăzneț.

– Vrei să spui: periculos?

– Tu ești faraonul și eu trebuie să mă supun.

– Fii sincer, Merenptah.

– Am încredere, Maiestate, am încredere în tine, ca și în toți egiptenii.

– Fii pregătit.

Serramanna se baza pe instinctul lui de pirat. El nu credea că moartea lui Acha survenise în urma unei lupte normale dusă de un ofițer supus ordinelor împăratului Hattușil. Și același instinct îl conducea pe o altă pistă: aceea a unui sălbatic în stare să ucidă pentru a-i slăbi puterea lui Ramses și pentru a-l priva pe acesta de un sprijin prețios, ba chiar indispensabil.

Din acest motiv, sardul se postase în apropierea vilei doamnei Tanit și aștepta plecarea lui Uri-Teșub.

Hititul părăsi locuința imediat după prânz și se îndepărtă pe un cal negru, cu pete albe, nu înainte de a verifica dacă nu era urmărit.

Serramanna se prezentă în fața portarului.

– Vreau s-o văd pe doamna Tanit.

Feniciana îl primi pe sard într-o superbă încăpere cu două coloane, luminată de patru ferestre înalte dispuse în așa fel încât să asigure o ventilație plăcută.

Frumoasa feniciană era slăbită.

– E o vizită oficială, Serramanna?

– Deocamdată, amicală. Următoarea va depinde de răspunsurile dumneavoastră, doamnă Tanit.

– E vorba deci de un interogatoriu!

– Nu, doar de o simplă discuție cu o persoană de calitate care s-a înșelat apucând-o pe un drum greșit.

– Nu înțeleg.

– Bineînțeles că mă înțelegeți. Au avut loc evenimente grave: Acha, ministrul Afacerilor externe a fost asasinat în timp ce se întorcea din Hatti.

– Asasinat...

Tanit păli. Pentru a se debarasa de Serramanna, era de ajuns să strige după ajutor. Imediat, cei patru libieni ascunși în locuința ei l-ar suprima pe sard. Dar eliminarea șefului gărzii personale a lui Ramses ar declanșa o anchetă și Tanit ar fi strivită în mașinăria judiciară. Nu, trebuia să-i țină piept.

– Vreau să-mi spuneți în detaliu ce-a făcut soțul dumneavoastră, Uri-Teșub, în ultimele două luni.

– Și-a petrecut cea mai mare parte a timpului în această casă, căci suntem foarte îndrăgostiți. Când iese, merge într-o tavernă sau se plimbă prin oraș. Suntem atât de fericiți împreună!

– Când a părăsit Pi-Ramses și când s-a întors?

– De la căsătoria noastră, n-a mai ieșit din capitala ale cărei farmece le savurează. Astfel, încet-încet, își dă uitării trecutul. Datorită mariajul nostru, el a devenit un om fidel Faraonului, ca dumneata și ca mine.

– Uri-Teșub este un criminal, spuse Serramanna; vă amenință și vă terorizează. Dacă îmi spuneți adevărul, o să vă iau sub protecția mea și justiția o să vă scape de el.

Pentru o clipă, Tanit fu tentată să fugă în grădină. Serramanna ar urma-o, ea l-ar avertiza în legătură cu prezența libienilor și ar fi din nou liberă... Dar nu l-ar mai revedea niciodată pe Uri-Teșub! Să renunțe la un asemenea amant era peste puterile ei.

În timpul absenței lui, fusese bolnavă. Avea nevoie de el ca de un drog. Datorită lui Uri-Teșub, Tanit cunoscuse din plin adevărata plăcere, o plăcere inepuizabilă care merita toate sacrificiile.

– Chiar dacă m-ați târî în fața unui judecător, Serramanna, tot nu mi-aș modifica declarațiile.

– Uri-Teșub o să vă distrugă, doamnă Tanit.

Ea surâse, gândindu-se la tăvălelile înfierbântate pe care le trăise cu câteva minute înainte de venirea sardului.

– Dacă v-ați terminat lista stupidă de acuzații, plecați!

– Mi-ar face plăcere să vă salvez, doamnă Tanit.

– Nu sunt în pericol.

– Când o să vă hotărâți, contactați-mă.

Perfidă, ea își trecu mâna mângâietor pe enormul antebraț al uriașului sard.

– Sunteți un bărbat frumos... Din păcate pentru dumneavoastră, sunt satisfăcută din plin.

Împodobită cu un colier de aur de care atârna un scarabeu de lăpislazuli, cu brățări de turcoază la încheieturile mâinilor și la glezne, îmbrăcată cu o rochie de in regal plisată și cu o capă roz, purtând pe cap coroana cu cele două pene înalte, marea soție regală, frumoasa Iset, parcurgea încet, în carul ei, bulevardele din Pi-Ramses. Conducătorul carului alesese doi cai liniștiți, acoperiți pe spinare cu câte un valtrap multicolor și cu capetele împodobite de panașuri din pene de struț vopsite în albastru, roșu și galben.

Spectacolul era magnific. Vestea trecerii reginei se răspândi foarte repede și în curând mulțimea se înghesui s-o vadă. Copiii aruncară petale de lotus în fața cailor, în timp ce aclamațiile izbucneau. S-o vezi atât de aproape pe marea soție regală, nu era o promisiune de fericire? Se uitaseră zvonurile despre război și fiecare îi dădea dreptate lui Ramses: nu trebuia s-o repudieze pe frumoasa Iset, oricare ar fi consecințele deciziei sale.

Crescută într-un mediu aristocratic, frumoasa Iset gusta această întâlnire cu poporul ei în care se amestecau clasele

sociale și culturile. Toți locuitorii din Pi-Ramses își manifestau atașamentul.

În ciuda reticențelor conducătorului de car, regina ceru să viziteze cartierele cele mai populare unde i se făcu o primire călduroasă. Ce bine era să fie iubită!

La întoarcerea la palat, frumoasa Iset se întinse pe patul ei ca vrăjită. Nu trăise nimic mai emoționant decât această manifestare de încredere a unei populații plină de speranțe și de zile vesele. Ieșind din coconul ei, frumoasa Iset descoperise țara a cărei regină era.

În timpul dineului la care fuseseră invitați șefii provinciei, Ramses le anunță iminența conflictului. Fiecare observă că frumoasa Iset era radioasă. Fără a o putea egala pe Nefertari, ea devenea demnă de funcția sa și suscita respectul bătrânilor curteni.

Și unora și altora, ea le adresă cuvinte de îmbărbătare. Egiptul n-avea nici un motiv să se teamă de Hatti, el va ști să treacă peste această încercare, grație lui Ramses. Șefii provinciei se dovediră impresionați de convingerile reginei.

Când Ramses și Iset rămaseră singuri pe terasa care domina orașul, Ramses o strânse tandru în brațe.

- Ți-ai purtat bine rangul, Iset.
- Ești, în sfârșit, mândru de mine?
- Te-am ales ca mare soție regală și nu m-am înșelat.
- Negocierile cu Hatti sunt rupte definitiv?
- Suntem gata de luptă.

Frumoasa Iset își rezemă capul pe umărul lui Ramses.

- Orice s-ar întâmpla, tu vei fi învingător.

Kha nu își ascunse îngrijorarea.

– Război... De ce război?

– Pentru a salva Egiptul și pentru a-ți permite să găsești cartea cunoașterii, răspunse Ramses.

– Este într-adevăr imposibilă o înțelegere cu Hatti?

– Trupele hitite se apropie de provinciile pe care le controlăm. E timpul să ne desfășurăm dispozitivul. Plec împreună cu Merenptah și îți încredințez conducerea regatului.

– Tată! Eu nu sunt în stare să te înlocuiesc, chiar și pentru o scurtă perioadă.

– Te înșeli, Kha. Cu ajutorul lui Ameni, îți vei îndeplini misiunea pe care ți-o încredințez.

– Și... dacă fac greșeli?

– Preocupă-te de fericirea poporului și le vei evita.

Ramses urcă în carul său pe care avea să-l conducă singur în fruntea regimentelor pe care prevăzuse să le dispună în mai multe puncte strategice din Deltă și de la frontiera de nord-est. În spatele lui, Merenptah și generalii a patru corpuri de armată.

În momentul în care regele se pregătea să dea semnalul de plecare, un călăreț intră în goană în curtea cazărmii.

Serramanna sări din șa și alergă spre carul lui Ramses.

– Maiestate, trebuie să vă vorbesc!

Faraonul îi ordonase sardului să asigure securitatea palatului. Era conștient de faptul că-l decepționa pe uriaș, dornic să omoare hitiți, dar pe cine altcineva ar fi putut alege ca să vegheze asupra lui Kha și a frumoasei Iset?

– Nu-mi voi schimba decizia, Serramanna, rămâi la Pi-Ramses.

– Nu e vorba de mine, Maiestate. Veniți, vă implor!
Sardul părea bulversat.

– Ce se întâmplă?

– Veniți, Maiestate, veniți...

Ramses îi ceru lui Merenptah să-i avertizeze pe generali că se întârzia plecarea.

Carul Faraonului urmă calul lui Serramanna care luă drumul palatului.

Camerista, lenjereasa și servitoarele stăteau ghemuite pe culoare și plângeau.

Serramanna se opri nemișcat pe pragul camerei frumoasei Iset. În privirea sardului se citea uimire și tulburare.

Ramses intră.

Un parfum de crini, amețitor, se simțea în încăperea luminată de soarele după-amiezei. Frumoasa Iset, îmbrăcată cu o rochie albă de gală și purtând pe cap diadema de turcoaze, era întinsă pe pat, cu brațele pe lângă corp și cu ochii mari deschiși.

Pe noptiera ei din lemn de sicomor, o tunică din piele de antilopă. Haina lui Setau pe care o furase din laboratorul acestuia.

– Iset...

Frumoasa Iset, prima iubire a lui Ramses, mama lui Kha și a lui Merenptah, marea soție regală pentru care se pregătea să poarte o bătălie... frumoasa Iset contempla cealaltă lume.

– Regina a ales moartea pentru a împiedica războiul, explică Serramanna. Otrăvindu-se cu veninul de care era plină tunică lui Setau, ea a încetat să mai fie un obstacol în fața păcii.

– Bați câmpii, Serramanna!

Ameni interveni.

– Regina a lăsat un mesaj. Eu l-am citit și i-am cerut lui Serramanna să te anunțe.

Conform tradiției, Ramses nu închise ochii defunctei; trebuia să înfrunte lumea de dincolo cu o privire îndrăznească și cu o față senină.

Înhumată în Valea Reginelor, frumoasa Iset se odihnea într-un mormânt mai modest decât cel al lui Nefertari. Ramses efectuase el însuși ritualurile de înviere asupra mormintei. Cultul ka-ului reginei avea să fie asigurat de un colegiu de preoți și preotese, care aveau sarcina să păstreze vie memoria ei.

Pe sarcofagul mării soții regale, faraonul depusese o ramură din sicomorul plantat de el în grădina vilei din Memphis, pe când avea șaptesprezece ani. Această amintire din tinerețe va reîntineri sufletul lui Iset.

Chiar la sfârșitul ceremoniei, Amen și Setau îi ceruseră o audiență lui Ramses. Fără să le răspundă, regele urcase pe una din coline. Setau pornise pe urma lui și, în ciuda efortului impus constituției lui fragile, Amen îl imitase.

Nisipul, panta plină de pietriș, mersul rapid al lui Ramses care-i făcea plămânii să-i ia foc... Amen bombăni tot drumul, dar ajunsese în vârful colinei de unde regele contempla Valea Reginelor și lăcașurile lui Nefertari și al frumoasei Iset.

Setau observă în liniște priveliștea grandioasă care i se oferea privirii. Gâfâind, Amen se așeză pe un bloc de piatră și își șterse fruntea cu dosul palmei.

El îndrăzni să rupă meditația regelui.

– Maiestate, trebuie să luați decizii urgente.

– Nimic nu este mai urgent decât contemplarea țării iubite de zei. Ei au vorbit și vocea lor a devenit cer, munte, apă și pământ. În pământul roșu al lui Seth, noi am săpat sepulturi, a căror cameră de înviere se află în oceanul primordial ce înconjoară lumea. Prin ritualurile noastre, noi păstrăm energia primei dimineți și patria noastră reînvie în fiecare zi. Restul este derizoriu.

– Pentru a reînvia, trebuie să începi prin a supraviețui! Dacă Faraonul uită oamenii, zeii se vor retrage pentru totdeauna în invizibil.

Setau se aștepta ca tonul critic al lui Ameni să provoace un răspuns usturător din partea lui Ramses. Dar regele se mulțumi să constate separarea brutală a culturilor de deșert, a cotidianului de etern.

– Ce capcană ai mai pus la cale, Ameni?

– I-am scris lui Hattușil, împăratul regatului Hatti, pentru a-i anunța moartea frumoasei Iset. În timpul perioadei de doliu, nu se pune problema de a declanșa războiul.

– Nimeni n-ar fi putut s-o salveze pe Iset, preciză Setau. A luat o cantitate prea mare de substanțe al căror amestec era mortal. Am ars tunică aia blestemată, Ramses.

– Nu te consider vinovat. Iset a crezut că acționează în interesul Egiptului.

Ameni se ridică.

– A avut dreptate, Maiestate.

Mânios, regele se întoarce spre el.

– Cum îndrăznești să vorbești astfel, Ameni?

– Mi-e teamă de furia ta, dar țin să-ți spun ce cred: Iset a părăsit această lume pentru a salva pacea.

– Ce spui de asta, Setau?

Ca și Ameni, Setau era tulburat de privirea inflamată a lui Ramses. Dar trebuia să fie sincer.

– Ramses, dacă refuzi să înțelegi mesajul frumoasei Iset, o s-o ucizi încă o dată. Fă în așa fel ca sacrificiul ei să nu fie inutil.

– Și cum ar trebui să fac?

– Să o iei de soție pe prințesa hitită, declară Amenî cu gravitate.

– Acum, nu te mai împiedică nimic, adăugă Setau.

Ramses strânse pumnii.

– Inima voastră este la fel de dură precum granitul? Iset de-abia a fost pusă în sarcofag și voi îndrăzniți să-mi vorbiți de căsătorie!

– Tu nu ești un văduv care-și plânge nevasta, atacă Setau, ci faraonul Egiptului care trebuie să păstreze pacea și să-și salveze poporul. Lui nu-i pasă de sentimentele tale, de bucuria sau de tristețea ta. El dorește să fie guvernat și condus pe drumul cel bun.

– Un faraon unit cu o mare soție regală hitită... nu e monstruos?

– Dimpotrivă, consideră Amenî. Cum să pecetluiești într-un mod mai strălucit apropierea definitivă dintre cele două popoare? Dacă ești de acord cu acest mariaj, spectrul războiului se va îndepărta pentru mulți ani. Îți închipui sărbătoarea pe care o vor celebra tatăl tău Seti și mama ta Tuya printre stele? Și nu mai vorbesc de memoria lui Acha care și-a dat viața pentru a clădi o pace durabilă.

– Devii un redutabil orator, Amenî.

– Nu sunt decât un scrib cu sănătatea fragilă, nu foarte inteligent, dar am onoarea de a purta sandalele stăpânului Celor Două Țări. Și n-am chef ca ele să fie din nou pătate de sânge.

– Regula îți impune să guvernezi alături de o mare soție regală, îi aminti Setau. Alegând-o pe această străină, vei câștiga cea mai frumoasă dintre bătlîi.

- O detest deja pe această femeie!
- Viața ta nu îți aparține, Ramses, Egiptul îți cere acest sacrificiu.
- Și voi la fel, prieteni, și voi mi-l cereți!
- Ameni și Setau dădură din cap afirmativ.
- Lăsați-mă singur, trebuie să mă gândesc.

Ramses își petrecu noaptea pe vârful colinei. După ce se înfruptase din răsăritul de soare, el întârzie în Valea Reginelor, apoi se întoarse la escortă. Fără să spună un cuvânt, Ramses urcă în carul lui și grăbi mersul până la Ramesseum, templul său pentru veșnicie. După ce celebră aici ritualurile zorilor și se reculese în capela lui Nefertari, faraonul se retrase în palatul său unde procedă la îndelungi abluțiuni, bău lapte, mănă smochine și pâine proaspătă.

Cu fața odihnită, ca și cum ar fi dormit mai multe ore, monarhul deschise ușa biroului unde Ameni, cu figura boțită, redacta curierul administrativ.

– Alege un papirus nou, de calitate superioară și scrie-i fratelui meu, împăratul din Hatti.

– Și... care este conținutul scrisorii?

– Anunță-l că m-am hotărât să fac din fiica lui marea mea soție regală.

Uri-Teşub goli cea de-a treia cupă de vin fiert. Dulce, plin de mirosenii şi de răşină, acest lichid era folosit de îmbălsămători la conservarea viscerelor ca şi de doctori pentru proprietăţile lui antiseptice.

– Beţi prea mult, observă Raia.

– Trebuie să ştii să profiţi de plăcerile Egiptului... Acest vin este o minune! Nu te-a urmărit nimeni?

– Fiţi liniştit.

Negustorul sirian aşteptase miezul nopţii pentru a se strecura în vila fenicienei. Nu detectase nici o prezenţă suspectă.

– Ce-i cu vizita asta neaşteptată?

– Veşti importante, stăpâne, foarte importante.

– Războiul, în sfârşit?

– Nu, stăpâne, nu... Nu va fi nici un conflict între Egipt şi Hatti.

Uri-Teşub îşi aruncă cupa de vin cât acolo şi îl apucă pe sirian de gulerul tunicii.

– Ce tot spui? Capcana mea era perfectă!

– Frumoasa Iset a murit şi Ramses se pregăteşte s-o ia de soţie pe fiica împăratului Hattuşil.

Uri-Teşub îi dădu drumul aliatului său.

– O hitită regina Egiptului... De necrezut! Trebuie că te înșeli, Raia!

– Nu, stăpâne. Informația este oficială. L-ați ucis degeaba pe Acha.

– Trebuia neapărat să ne debarasăm de acest spion. Acum, avem mâinile libere. Nici unul dintre consilierii lui Ramses nu are inteligența lui Acha.

– Am pierdut, stăpâne. Este pace... o pace pe care nimeni nu va reuși s-o distrugă.

– Imbecilule! Știi cine e femeia care va deveni marea soție regală a faraonului? O hitită, Raia, o hitită adevărată, mândră, vicleană, neîmblânzită!

– Este fiica dușmanului vostru, Hattușil.

– Este înainte de toate o hitită! Și ea nu se va supune niciodată unui egiptean, fie el și faraon! Iată șansa noastră.

Raia oftă. Vinul de oază fieri i se urcase la cap ex-generalului șef al armatei hitite. În lipsa oricărei speranțe, el inventa o lume imaginară.

– Părăsiți Egiptul, îl sfătui el pe Uri-Teșub.

– Gândește-te că această prințesă hitită ar fi de partea noastră, Raia; am avea o aliată chiar în inima palatului!

– Iluzii, stăpâne.

– Nu, un semn pe care destinul ni-l trimite, un semn pe care voi ști să-l folosesc în avantajul meu!

– Veți fi decepționat.

Uri-Teșub goli o a patra cupă de vin de palmier.

– Am omis un detaliu, Raia, dar mai este timp să intervenim. Te vei folosi de libieni.

O perdea se mișcă și negustorul sirian arătă cu degetul arătător spre locul suspect.

Ca o felină, Uri-Teșub se apropie fără zgomot de perdea, o trase brusc și o întoarse spre el pe Tanit care tremura.

– Ne ascultai?

– Nu, nu, te căutam...

– N-avem secrete față de tine, draga mea, pentru că tu nu poți să ne trădezi.

– Ai cuvântul meu!

– Du-te la culcare, voi veni și eu.

Privirea îndrăgostită a lui Tanit îi promitea hititului o noapte animată. În câteva fraze seci, Uri-Teșub îi dădu ordinele lui Raia.

Armurăria principală din Pi-Ramses continua să facă săbii, lănci și scuturi într-un ritm susținut. Atâta timp cât căsătoria cu prințesa hitită nu va fi fost celebrată, pregătirile de război vor continua.

Într-un atelier din apropierea cuptoarelor erau păstrate armele luate de la hitiți. Artizanii egipteni le studiaseră cu atenție pentru a pătrunde secretele de fabricație. Unul din tehnicieni, un metalurgist tânăr foarte inventiv, era interesat de daga de fier pe care tocmai i-o încredinșase palatul.

Calitatea metalului, calitatea și lățimea lamei, suplețea mânerului... Totul era remarcabil.

Nu-i va fi ușor s-o imite. Vor fi necesare câteva încercări infructuoase pentru a reuși s-o facă. Tentat, tehnicianul cântări în mână daga.

– Te caută cineva, îl anunță un planton.

Vizitatorul era un mercenar cu trăsături grosolane.

– Ce vrei?

– M-au trimis de la palat să duc înapoi daga de fier.

– Ai un ordin scris?

– Bineînțeles.

– Arată-mi-l.

Dintr-un săculeț de piele agățat la centură, mercenarul scoase o tăbliță de lemn și o întinse tehnicianului.

– Dar... unde sunt hieroglifele?

Dintr-o lovitură violentă de pumn în tâmplă, libianul trimis de Raia îl omorî pe egiptean. Apoi luă tăblița și daga de fier pe care victima sa le lăsase și ieși în fugă din atelier.

După mai multe interogatorii, Serramanna fu convins că tehnicianul nu era complicele celui care furase daga, probabil un mercenar avid de profit cum erau atâția în armata egipteană.

– E unul din soldății plătiți de Uri-Teșub, îi spuse sardul lui Amenî.

Scribul continua să scrie.

– Ai vreo dovadă?

– Instinctul îmi e de ajuns.

– Nu crezi că înverșunarea ta este zadarnică? Uri-Teșub a obținut bogăția și plăcerea. De ce ar pune să fie furată daga lui Hattușil?

– Fiindcă a pus la cale un plan pentru a-i face rău lui Ramses.

– În momentul de față, orice conflict cu hitiții este imposibil. Esențialul este ancheta ta legată de asasinarea lui Acha. Ai mai progresat?

– Nu încă.

– Ramses cere identificarea ucigașului.

– Crima și furtul acestui pumnal... Totul este legat. Dacă mi se întâmplă ceva, să urmezi pista Uri-Teșub.

– Dacă ți se întâmplă ceva... La ce te gândești?

– Ca să fac progrese, trebuie să mă infiltrez în mediile libiene. Riscul e mare. Când mă voi apropia de adevăr, vor încerca să mă elimine.

– Ești șeful gărzii personale a lui Ramses! Nimeni nu va îndrăzni să se ia de tine.

– N-au ezitat să-l ucidă pe Ministrul Afacerilor externe al Faraonului care-i era prieten din copilărie.

- Nu există o metodă mai puțin periculoasă?
- Mă tem că nu, Ameni.

În inima deșertului Libiei, departe de orice oază, cortul lui Malfi era o ciudată fortăreață, păzită de oameni de încredere. Șeful tribului bea lapte și mânca curmale. El nu consuma nici vin, nici bere, considerând aceste băuturi demoniace fiindcă ele îți tulburau mințile.

Garda personală a lui Malfi era formată exclusiv din oameni din satul lui care, fără el, ar fi rămas țărani săraci. Mâncând pe săturate, îmbrăcați ca lumea, înarmați cu lănci, săbii, arcuri și praștii, putând să aleagă femeile care le plăceau, ei aveau un adevărat cult pentru Malfi pe care-l considerau încarnarea unui geniu al deșertului. N-avea el rapiditatea unei pantere, degete tăioase ca lama și ochi la ceafă?

- Stăpâne, o încăierare, îi semnală purtătorul lui de apă.

Malfi se ridică încet. Cu fața pătrată, cu fruntea lată, ascunsă pe jumătate de un turban alb, el ieși din cort.

Câmpul de antrenament adăpostea vreo cincizeci de luptători care se înfruntau cu arma albă sau cu pumnii goi în plină amiază. Lui Malfi îi plăceau condițiile dure pe care le ofereau căldura și deșertul. Doar cei care aveau un adevărat temperament de războinic ieșeau învingători din probele la care erau supuși.

Probe indispensabile în vederea sarcinii care o aștepta pe armata libiană în formare: să strivească forțele lui Ramses. Malfi se gândea fără încetare la generațiile întregi de șefi libieni umiliți de faraoni. Ostilitățile durau de secole, accentuate de înfrângerile de către egipteni a triburilor din deșert, curajoase, dar prost organizate.

Ofir, fratele mai mare al lui Malfi, folosise o armă pe care o crezuse decisivă: magia neagră pusă în serviciul rețelei de spionaj pro-hitit pe care o conducea. Plătise eșecul

cu viața și Malfi se jurase să-l răzbune. Încet-încet el federalizase triburile libiene al căror stăpân necontestat avea să fie mai devreme sau mai târziu.

Întâlnirea cu hititul Uri-Teșub îi dăduse o șansă în plus să reușească. Cu un aliat de o asemenea valoare, victoria nu mai era o utopie. Malfi ar șterge secole de rușine și frustrare.

Un războinic spătos, de o agresivitate rar întâlnită, tocmai uitase că se antrena și își pierduse capul, ucigând cu lovituri de pumn doi adversari mai mari totuși decât el și înarmați cu lănci. În timp ce Malfi se apropia de el, războinicul se umfla în pene strivind cu piciorul capul unuia dintre învinși.

Malfi scoase un pumnal ascuns sub tunică și îl înfipse în ceafa războinicului spătos.

Imediat duelurile se întrerupseră. Toate fețele se întoarseră spre Malfi.

– Continuați să vă antrenați fără să vă pierdeți cu firea, ordonă libianul. Și amintiți-vă că dușmanul poate să apară de oriunde.

Era uimitor să descoperi marea sală de audiență din Pi-Ramses. Chiar și curtenii obișnuiți să urce scara monumentală, ornată cu figuri de dușmani căzuți la pământ și obligați de către Faraon să se supună legii lui Maat, trăiau această ascensiune cu o profundă emoție. În jurul ușii de acces, numele de încoronare ale lui Ramses, pictate în albastru pe fond alb, erau înscrise în cartușe ale căror forme ovale simbolizau circuitul cosmic peste care domnea stăpânul Celor Două Țări.

Audiențele în plen, la care era poftită întreaga curte, nu erau frecvente. Numai evenimentele excepționale, punând în joc viitorul Egiptului, îl făceau pe Ramses să se adreseze înaltei administrații în ansamblu.

Îngrijorarea se simțea în aer. Conform zvonurilor, împăratul hitit nu s-ar mai urni. Dar Ramses nu-l insultase, refuzând la început să se căsătorească cu fiica lui? Acceptarea tardivă a faraonului nu spălase afrontul.

Marea sală era pavată cu țigle de pământ ars lăcuite și colorate. Printre motivele decorative, bazine, grădini înflorite, rațe înotând pe un lac verde-albastru și pești ascunzându-se printre lotuși albi. Ritualişti, scribi, miniştri, şefi de provincie, responsabili cu ofrandele, gardieni ai secretelor și doamne de vază admirară feeria de verde pal, roșu intens,

albastru deschis, galben auriu și alb gălbui care se etala pe pereții unde se zbenguiau pupeze, colibri, rândunele, pițigoi, privighetori și pescărei-albaștri. Când privirea se ridica, era fermecată de frumusețea frizelor florale în care se deschideau maci de câmp și de grădină, lotuși, margarete și albăstrele.

Liniștea se așternu în timp ce Ramses urca scara ce ducea la tronul de aur, ultima treaptă fiind decorată cu un leu mușcând dușmanul țâșnit din tenebre, dezordinea care încerca fără încetare să distrugă armonia lui Maat.

Purtând pe cap coroana dublă, cea albă a Egiptului de Sus peste cea roșie a Egiptului de Jos, Ramses purta astfel „Cele Două Puteri” încărcate de magie. Pe frunte, un uraeus de aur, cobra femelă scuipând focul care alunga tenebrele. Regele ținea în mână dreaptă sceptrul „magiei”, asemănător cu bâta ciobanului. Așa cum acesta își aduna animalele și le strângea pe cele rătăcite, așa și faraonul trebuia să reunească energiile împrăștiate. Din pieptarul de aur al lui Ramses, păreau să țâșnească raze de lumină. Preț de câteva secunde, privirea monarhului întârzie pe o pictură sublimă, reprezentând fața unei tinere femei meditând în fața unui desiș de nalbă de grădină. Nu-i amintea ea de Nefertari a cărei frumusețe îl lumina, de dincolo de moarte, pe Ramses cel Mare?

Dar faraonul n-avea timp să fie nostalgic. Corabia statului înainta și cârma trebuia mânuită.

– V-am adunat pentru ca țara întreagă să fie informată, prin intermediul vostru, despre faptele majore. Circulă, pe ici, pe colo, zvonuri nebunești și țin să restabilesc adevărul ai cărui purtători veți fi voi.

Ameni stătea în ultimul rând cu alți scribi, ca și când ar fi ocupat un post secundar. În acest fel, el putea să vadă mai bine reacțiile asistenței. Serramanna, dimpotrivă, preferase să observe primul rând. La cea mai mică manifestare de ostilitate, era pregătit să intervină. Cât despre Setau, își ocupa

locul ierarhic, în stânga viceregelui Nubiei, printre demnitarii cei mai de vază, mulți dintre ei aruncându-și din când în când ochii spre Lotus, îmbrăcată cu o rochie roz cu bretele care lăsa să i se vadă sânii.

Șeful provinciei Dofin, din Egiptul de Jos, înaintă și se înclină în fața monarhului.

– Pot să iau cuvântul, Maiestate?

– Te ascultăm.

– Este adevărat că ministrul Afacerilor externe, Acha, este, în realitate, prizonier la Hattușaş și că am rupt tratatul de pace cu hitiții?

– Prietenul meu Acha a fost asasinat în timp ce se întorcea la Pi-Ramses. El se odihnește pentru totdeauna în pământul Egiptului. Ancheta este în curs, vinovații vor fi identificați și pedepsiți. Pacea cu Hatti este, în mare parte, opera lui Acha și noi o s-o menținem. Tratatul de nebeligeranță cu hitiții este încă în vigoare și va mai fi încă pentru mult timp.

– Maiestate... Putem să știm care va fi viitoarea mare soție regală?

– Fiica lui Hattușil, împăratul Regatului hitit.

Murmure amestecate străbătură asistența. Un general de corp de armată ceru cuvântul.

– Maiestate, nu oferiți prea mult vechiului nostru dușman?

– Atâta vreme cât frumoasa Iset încă mai domnea, am respins propunerea lui Hattușil. Astăzi, acest mariaj este singurul mod de a consolida pacea dorită de poporul Egiptului.

– Va trebui să tolerăm prezența unei armate hitite pe pământul nostru?

– Nu, generale, doar aceea a unei femei.

– Iertați-mi obraznicia, Maiestate, dar o hitită pe tronul Celor Două Țări... nu este o provocare în ochii celor care au luptat în războaiele anatoliene? Mulțumită fiului Domniei

Voastre, Merenptah, trupele noastre sunt pregătite și bine înarmate. De ce ne-am teme de un conflict cu hitiții? În loc să cedăm în fața pretențiilor lor insuportabile, ar fi mai bine să-i înfruntăm.

Prin aroganța lui, gradatul risca să-și piardă postul.

– Propunerile tale nu sunt lipsite de inteligență, estimez Ramses, dar privirea ta este mult prea îngustă. Dacă Egiptul ar declanșa un conflict, el ar încălca tratatul de pace și nu s-ar ține de cuvânt. Crezi că un faraon ar putea să se comporte în acest fel?

Generalul se dădu înapoi și se pierdu printre curtenii pe care argumentele monarhului îi convinseseră.

Supervizorul canalelor ceru și el cuvântul.

– Și dacă împăratul din Hatti ar reveni asupra deciziei și ar refuza să o trimită pe fiica lui în Egipt? N-ați considera această atitudine intolerabilă, Maiestate?

Îmbrăcat cu o piele de panteră, marele preot din Memphis, Kha, înaintă.

– Faraonul îmi permite să-i răspund?

Ramses încuviință.

– Din punctul meu de vedere, declară fiul cel mare al regelui, politica și diplomația nu oferă suficiente garanții pentru luarea unei decizii vitale. Respectul cuvântului dat și Regula lui Maat primează. Dar trebuie, de asemenea, puse în practică legile magiei statului pe care strămoșii noștri ni le-au lăsat. În al 30-lea an al domniei, Ramses cel Mare a trăit cea dintâi celebrare a regenerării sale. De acum înainte va trebui să redăm frecvent suveranului nostru forțele invizibile de care are nevoie pentru a guverna. De aceea, cel mai urgent lucru, în acest al 31-lea an, este să pregătim a doua sărbătoare de regenerare. După aceea, orizontul se va lumina și răspunsurile la întrebările noastre vor veni singure.

– Organizarea este îndelungată și costisitoare, protestă directorul Casei de Aur și de Argint. N-ar fi mai convenabil să renunțăm la această sărbătoare?

– Imposibil, i-o întoarse marele preot. Studiul textelor și calculele astrologilor conduc la aceeași concluzie: în mai puțin de două luni, a doua sărbătoare de regenerare a lui Ramses cel Mare trebuie să fie celebrată. Să ne conjugăm eforturile pentru ca zeii și zeițele să vină și să ne consacram gândurile salvării Faraonului.

Comandantul șef al fortărețelor de pe frontiera de nord-est consideră că e bine să intervină. Militar de carieră, bărbat cu experiență, el se bucura de încrederea a numeroase notabilități.

– Respect.părerea marelui preot, dar ce vom face în cazul unui atac hitit? Când Hattușil va afla că Egiptul pregătește această sărbătoare fără să-i pese de căsătoria cu fiica lui, el se va simți și mai umilit și va declanșa asaltul. În timp ce Faraonul va celebra ritualurile, cine va da ordinele?

– Însăși practicarea acestor ritualuri ne va proteja, spuse Kha cu frumoasa lui voce gravă și melodioasă. Mereu a fost așa.

– Asta e certitudinea unui inițiat obișnuit cu secretele templelor; cea a unui militar experimentat este alta. Hattușil ezită să ne atace, pentru că se teme de Ramses, învingătorul de la Kadesh; îl știe capabil de fapte supranaturale. Dacă regele nu este în fruntea trupelor sale, împăratul din Hatti își va arunca toate forțele în luptă.

– Cea mai bună protecție a Egiptului este de ordin magic, estimează Kha. Distrugătorii, hitiți sau nu, nu sunt decât instrumentele forțelor tenebroase. Nici o armă umană nu le va opri pe acestea. Nu Amon a făcut ca brațul lui Ramses să fie mai puternic decât mii de agresori, la Kadesh?

Argumentul fu izbitor. Nici un alt gradat nu mai formulă vreo obiecție.

– Mi-ar fi plăcut să fiu prezent la acest ritual, preciză Merenptah, dar locul meu nu va fi la frontieră, din ordinul Faraonului?

– Împreună cu alți zece fii regali, tu vei asigura paza teritoriului pe durata sărbătorii.

Decizia lui Ramses liniști adunarea, dar superiorul ritualiștilor, vizibil iritat, își făcu drum până în ultimul rând. Personajul avea craniul ras, o față lungă și fină și o siluetă mai degradă ascetică.

– Dacă Maiestatea voastră îmi dă voie, am câteva întrebări să-i pun marelui preot Kha.

Regele nu manifestă nici o opoziție. Kha se aștepta să fie supus acestei probe, dar spera ca ea să aibă loc în afara curții.

– În ce loc are de gând marele preot din Memphis să celebreze a doua sărbătoare de regenerare?

– În templul din Pi-Ramses care a fost construit în acest scop.

– Regele cunoaște testamentul zeilor?

– Îl cunoaște.

– Cine va conduce ritualul?

– Sufletul nemuritor al lui Seti.

– De unde provine lumina care îi va da faraonului energia celestă?

– Această lumină se naște din ea-însăși și renaște în fiecare clipă în inima Faraonului.

Superiorul ritualiștilor renunță să-i mai pună și alte întrebări. Oricum n-ar reuși să-l prindă pe Kha pe picior greșit.

Cu fața gravă, demnitarul se întoarse spre Ramses.

– În ciuda competențelor marelui preot, Maiestate, consider că celebrarea acestei sărbători de regenerare este imposibilă.

– De ce? se miră Kha.

– Pentru că marea soție regală joacă un rol esențial în ea. Or Faraonul este văduv și n-a luat-o încă de soție pe această prințesă hitită. Și oricum nu știu ca vreo străină să fi avut vreodată acces la misterele regenerării.

Ramses se ridică.

– Crezi că Faraonul nu este conștient de această dificultate?

Teșon prelucra pielea încă din copilărie. Fiu al unui libian arestat de poliția egipteană în urma furtului unor oi și condamnat la mai mulți ani de corvoadă, el nu-și urmase tatăl când acesta se întorsese în țară pentru a propovădui lupta armată împotriva Faraonului. La Bubastis, apoi la Pi-Ramses, Teșon își găsisse de lucru și încet-încet își făcuse un nume în specialitatea sa.

La cincizeci de ani, îl cuprinsesă remușcările. El, cu burta mare și figura jovială, nu-și trădase oare țara de origine, uitând prea ușor derutele militare ale poporului său și umilirile la care îl supusese Egiptul? Devenit un meșteșugar înstărit, șeful unei tăbăcării de treizeci de salariați, el deschidea bucuros ușa libienilor aflați în dificultate. De-a lungul ultimelor luni, devenise omul providențial pentru compatrioții săi din exil. Unii se integrau repede în societatea egipteană, alții își păstrau spiritul revanșard. Dar o altă mișcare luă naștere: o mișcare care îl înspăimânta pe Teșon, care nu-și mai dorea atât de mult să vadă dispărând Cele Două Țări. Și dacă Libia era în cele din urmă victorioasă, și dacă un libian urca pe tronul Egiptului? Dar mai întâi, trebuia eliminat Ramses.

Pentru a scăpa de această himeră, Teșon se concentra asupra muncii. Verifica calitatea pieilor de capră, de oaie, de antilopă și ale altor animale din deșert care îi erau livrate.

După uscare, sărare și afumare, o echipă de specialiști le aplica pământ galben și le înmuia cu urină, găinaț și bălegar de cal. Era operațiunea cea mai urât mirositoare efectuată în acest atelier care primea vizite regulate din partea serviciului de igienă.

După tăbăcirea provizorie cu ulei și alaun, urma adevărata tăbăcire cu un produs bogat în acid taninos, extras din păstăile salcâmului de Nil. Dacă era necesar, pieile se înmuiau încă o dată în ulei, se loveau cu ciocanul și se întindeau pentru a fi subțiate. Teșon era unul dintre cei mai buni, căci el nu se mulțumea cu o tăbăcire grosolană cu grăsime. În plus, avea o îndemânare deosebită la îndoirea pe șevalet și la decuparea pieilor. De aceea, clientela sa era numeroasă și variată. Atelierul lui Teșon confecționa genți, zgărzi și lese pentru câini, curele, sandale, etuiuri și teci pentru dăgi și săbii, caschete, tolbe pentru săgeți, scuturi și chiar suporturi de scriere.

Înarmat cu un cuțit special de tăiat piele, cu lamă semicirculară, Teșon decupa o fâșie dintr-o piele de antilopă de cea mai bună calitate când o namilă mustăcioasă pătrunse în atelierul său.

Serramanna, șeful gărzii personale a lui Ramses... Cuțitul alunecă pe piele, se abătu de la traseu și tăie degetul mijlociu de la mâna stângă a meșteșugarului care nu-și putu stăpâni un țipăt de durere. Sângele îâșni și Teșon ordonă unuia dintre ucenici să curețe pielea, în timp ce el își spăla rana și o unse apoi cu miere.

Nemișcat, uriașul sard asistase la întreaga scenă. Teșon se înclină în fața lui.

– Iertați-mă că v-am făcut s-așteptați... Un accident stupid.

– Curios... Se spune totuși că ai mâna foarte sigură.

Teșon tremura de frică. El, care descindea din războinici libieni, ar fi trebuit să-și doboare adversarul dintr-o singură privire. Dar Serramanna era mercenar, sard și uriaș, pe deasupra.

– Aveți nevoie de serviciile mele?
 – Mi-ar trebui o brățară dintr-o piele bună. În ultimul timp, când mânuiesc barda, resimt o ușoară slăbiciune.
 – O să vă arăt mai multe și vă alegeți.
 – Sunt convins că cele mai solide sunt ascunse în prăvălia din spate.

- Nu, eu...
- Ba da, Teșon. Sunt convins de asta.
- Da, da, acum îmi amintesc!
- Ei, bine, să mergem!

Teșon era lac de sudoare. Ce descoperise Serramana? Nimic, nu putea să știe nimic. Libianul trebuia să se stăpânească, să nu-și trădeze teama lipsită de orice fundament. Egiptul era un veritabil stat de drept. Sardul n-ar fi îndrăznit să folosească forța, de frică să nu fie sever condamnat de un tribunal.

Teșon intră înaintea lui Serramana în mica încăpere unde păstra operele de artă pe care nu intenționa să le vândă. Printre ele, o splendidă brățară din piele roșie.

– Încerci să mă corupi, Teșon?
 – Bineînțeles că nu!
 – O piesă de o asemenea valoare... E demnă de un rege.
 – Îmi faceți o prea mare onoare!
 – Ești un artizan de elită, Teșon. Cariera ta este strălucitoare, clientela remarcabilă, viitorul tău promițător...
 Ce păcat!

Libianul păli.

- Nu înțeleg...
- De ce să calci strâmb când norocul îți surâde?
- Să calc strâmb, eu...

Serramana pipăi un scut din piele maro, demn de un general șef.

- Sunt dezolat, Teșon, dar riști să ai mari necazuri.

– Eu... Dar de ce?

– Recunoști acest obiect?

Serramana îi arată artizanului un tub de piele, servind drept etui pentru papirusuri.

– Ai scos așa ceva din atelier?

– Da, dar...

– Da sau nu?

– Da, recunosc.

– Cui îi era destinat?

– Ritualistului însărcinat cu secretele templului.

Sardul surâse.

– Ești un om sincer și cinstit, Teșon, sunt sigur de asta.

– N-am avut nimic de ascuns, domnule!

– Totuși ai comis o greșeală gravă.

– Care?

– Te-ai servit de acest etui pentru a transmite un mesaj subversiv.

Libianul simți că se înăbușă. Limba i se umflă în gură, tâmpilele deveniră dureroase.

– Este... este...

– Este o greșeală de transmitere, preciză Serramana. Ritualul a fost foarte mirat să găsească în etui o chemare adresată libienilor din Egipt prin care li se ordona să pregătească o revoltă armată împotriva lui Ramses.

– Nu, nu... Este imposibil!

– Acest etui provine din atelierul tău, Teșon, și tu ești cel care a redactat acel mesaj.

– Nu, domnule, vă jur că nu!

– Îmi place mult cum lucrezi, Teșon. Ai greșit amestecându-te într-un complot care te depășește. La vârsta ta și în situația ta, este o eroare de neiertat. N-ai nimic de câștigat și totul de pierdut. Ce nebunie te-a apucat?

– Domnule, eu...

– Nu face jurăminte mincinoase, ai fi condamnat de tribunalul lumii de dincolo. Ai ales un drum rău, prietene, dar îmi place să cred că ai fost înșelat. Cu toții avem momente când ne pierdem luciditatea.

– E o neînțelegere, eu...

– Nu-ți pierde timpul mințind, Teșon. Oamenii mei te iscodesc de mult timp și știu că ești protectorul libienilor revoltați.

– Nu revoltați, domnule! Doar oameni aflați în dificultate pe care un compatriot încearcă să-i ajute... Nu e normal?

– Nu-ți minimaliza rolul. Fără tine, nici o rețea ocultă n-ar putea să se formeze.

– Eu sunt un negustor cinstit, eu...

– Să ne înțelegem, prietene: sunt în posesia unei probe împotriva ta care te va trimite la moarte sau, mai degrabă, la ocnă pe viață. E de ajuns să-i duc acest text vizirului ca să-mi dea ordin să te întemnițez. Te-ar aștepta un proces exemplar și o pedeapsă pe măsura greșelii.

– Dar... eu sunt nevinovat!

– Zău așa, Teșon, nu-mi spune mie asta. Cu o asemenea probă, judecătorii nu vor ezita. N-ai nici o șansă de a scăpa. Nici una, dacă nu intervin eu.

O liniște grea se lăsă în cămăruța în care libianul își ținea cele mai frumoase obiecte.

– Despre ce intervenție este vorba, domnule?

Serramanna pipăi scutul de piele.

– Indiferent de poziția lui, fiecare om are dorințe nesatisfăcute. Și eu sunt la fel ca ceilalți. Sunt bine plătit, locuiesc într-o locuință de serviciu plăcută, am câte femei vreau, dar mi-ar plăcea să fiu mai bogat și să nu-mi fac nici o grijă în privința bătrâneții. Desigur, aș putea să tac și să uit de această probă... Dar totul are un preț, Teșon.

– Un preț... ridicat?

– Nu uita că trebuie să-l fac să tacă și pe însărcinatul cu secretele. Un procentaj cinstit din beneficiile tale m-ar satisface.

– Dacă ne punem de acord, o să mă lăsați în pace?

– Trebuie totuși să-mi fac treaba, prietene.

– Ce-mi cereți?

– Numele libienilor care l-au asasinat pe Acha.

– Dar domnule... Nu le știu!

– Chiar dacă-i așa cum spui, o să le afli în curând. Fii anchetatorul meu particular, Teșon, și n-o să ai de ce să te plângi.

– Si dacă n-o să vă dau satisfacție?

– Ar fi păcat, prietene... Dar sunt convins că vei evita acest dezastru. În mod oficial, îți comand o sută de scuturi și de teci pentru săbiile oamenilor mei. Când vei veni la palat, cere să mă vezi.

Serramanna ieși din atelier, lăsându-l pe Teșon dezorientat. Ameni îl convinsese pe sard să se dea drept un om vernal, gata să-și trădeze regele pentru a se îmbogăți. Dacă Teșon mușca momeala, o să-i fie mai puțin frică să vorbească și-o să-l pună pe Serramanna pe o pistă bună.

În acest al treizeci și treilea an al domniei lui Ramses cel Mare, iarna tibetană, adesea aducătoare de vânturi reci, se arăta blândă. Un imens cer albastru fără nori, un Nil liniștit, maluri unde culturile înverzeau în urma unei bune inundații, măgari încărcăți cu furaje și mergând la trap de la un sat la altul, vaci cu ugere umflate de lapte îndreptându-se spre pășuni, încadrate de văcari și câini, fete jucându-se cu păpușa pe pragul caselor albe în timp ce băieții alergau după o minge de cârpă... Egiptul trăia după ritmul lui etern ca și cum nimic, niciodată, n-avea să se schimbe.

Ramses savura acest moment imobil înscris în cotidian. Câtă dreptate avuseseră strămoșii lui să aleagă malul occidental ca să ridice aici templele pentru veșnicie și să sape locuințe de viață în care, în fiecare dimineață, trupurile de lumină ale regilor și reginelor erau reînnoite de soarele care se ridica! În acest loc erau abolită frontiera dintre lumea de aici de jos și lumea de dincolo; omenescul era aici absorbit de mister.

După ce a celebrat ritualul zorilor în templul ka-ului lui Seti, la Gurnah, Ramses se reculese în capela unde sufletul tatălui său se exprima prin intermediul fiecărei hieroglife gravate pe pereți. În liniștea deplină, el percepu vocea faraonului devenit stea. Când înaintă în marea curte scăldată

de o lumină blândă, cântăreți și muzicieni ieșeau în procesiune din sala coloanelor. Când Meritamon își zări tatăl, se desprinsese de grup, se îndreptă spre el și se înclină încrucișându-și brațele pe piept.

Pe zi ce trecea, ea semăna tot mai mult cu Nefertari. Clară ca o dimineață de primăvară, frumusețea ei părea să-și tragă seva din înțelepciunea templului. Ramses apucă brațul fiicei lui și amândoi meraseră încet pe aleea sfincșilor, străjuită de salcâmi și tamaricși.

– Ești la curent cu evenimentele lumii exterioare?

– Nu, tată, tu o faci pe Maat să domnească, tu te lupți cu dezordinea și tenebrele. Nu asta este important? Zgomotele lumii profane nu trec dincolo de zidurile sanctuarului și este bine să fie așa.

– Mama ta își dorise o astfel de viață, dar destinul i-a rezervat o alta.

– Nu ești tu stăpânul acestui destin?

– Faraonul are datoria să acționeze în această lume, deși gândul lui rămâne în secretul templului. Astăzi trebuie să păstrez pacea, Meritamon. Pentru a face asta, mă voi căsători cu fiica împăratului din Hatti.

– Va deveni marea soție regală?

– Într-adevăr, dar trebuie să celebrez a doua mea serbare de regenerare înaintea acestei căsătorii. De aceea trebuie să iau o decizie care n-ar putea exista efectiv fără acordul tău.

– Eu nu vreau să joc nici un rol în treburile țării, tu o știi.

– Ritualul nu s-ar putea realiza fără participarea activă a unei mari soții regale egiptene. E prea mult să-ți cer să joci acest rol simbolic?

– Asta înseamnă... să părăsesc Theba, să merg la Pi-Ramses și... apoi?

– Deși regină a Egiptului, te vei întoarce aici pentru a trăi așa cum ai ales.

– N-o să-mi impui tot mai des sarcini profane?

– Voi apela la tine doar pentru serbările de regenerare care, după Kha, vor trebui celebrate o dată la trei sau patru ani, până când viața mea se va sfârși. Ești liberă să accepți sau să refuzi, Meritamon.

– De ce m-ai ales pe mine?

– Pentru că anii de reculegere ți-au dat capacitatea spirituală și magică de a juca un rol ritualic covârșitor.

Meritamon se opri și se întoarse spre templul din Gurnah.

– Îmi ceri prea mult, tată, dar tu ești Faraonul.

Setau bombănea. Depart de îndrăgita lui Nubie, paradis al șerpilor, el se simțea ca exilat. Totuși, munca nu-i lipsea. Cu ajutorul lui Lotus care hăituia, în fiecare noapte, prin câmpie, reptile frumusele, el dăduse un nou avânt activității din laboratorul încărcat cu preparate și remedii pe bază de venin. Și, la sfaturile lui Ameni, profita de acest sejur la Pi-Ramses pentru a-și perfecționa cunoștințele în domeniul gestionării. Cu vârsta, Setau admitea că entuziasmul nu era suficient pentru a-i convinge pe înalții funcționari să-i acorde creditele și materialele de care avea nevoie în provincia sa nubiană. Fără a deveni un curtean, el învăța să prezinte mai bine rețetele și obținea rezultate pozitive.

Ieșind din biroul însărcinatului cu marina comercială, care acceptase construirea a trei vapoare de marfă destinate special Nubiei, Setau îl întâlnește pe Kha a cărui față era mai puțin senină ca de obicei.

– Necazuri?

– Organizarea acestei serbări necesită atenția fiecărei clipe... Și tocmai am primit o veste foarte proastă. Șeful antrepozitelor divine din Deltă, pe care contam să-mi furnizeze o mare cantitate de sandale, articole din in și cupe de alabastru, nu îmi oferă aproape nimic. Ceea ce îmi complică foarte mult sarcina.

– Ți-a dat explicații?

– Este plecat într-o călătorie, soția lui mi-a răspuns.

– Comportament destul de neserios! Eu nu sunt decât un administrator debutant, dar această atitudine îmi displace. Hai să vorbim cu Ameni.

Savurând o pulpă de gâscă friptă pe care o înmuia într-un sos de vin roșu, Ameni citi rapid raportul redactat de șeful antrepozitelor divine din Deltă, al cărui sediu administrativ se afla la nord de Memphis.

Concluzia secretarului particular al lui Ramses fu foarte clară.

– Ceva nu merge. Kha nu s-a înșelat adresându-se acestui funcționar iar acesta n-ar fi trebuit să aibă nici o dificultate în a-i furniza necesarul pentru serbarea de regenerare. Nu-mi place asta... Deloc!

– N-ar putea fi o greșeală în dosarele administrației? sugeră Kha.

– Posibil, dar nu în dosarele *mele*.

– Serbarea riscă să fie, în parte, compromisă, mărturisii marele preot. Pentru a întâmpina zeii și zeițele ne trebuie cele mai frumoase pânze de in, cele mai bune sandale, cele...

– Declanșez o anchetă tehnică amănunțită, anunță Ameni.

– Iată o idee de scrib, se revoltă Setau. Va fi lungă și complicată, iar Kha este grăbit. Trebuie acționat într-un mod mai subtil. Numește-mă controlor special și voi afla rapid adevărul.

Ameni se îmbufnă.

– Suntem la limita legalității... Și dacă e vreun pericol?

– Dispun de ajutoare sigure și eficiente. Să nu mai pierdem timpul cu pălăvrăgeli inutile și dă-mi un ordin de misiune scris.

În inima antrepozitelor din nordul Memphisului, doamna Șerit dirija operațiunea cu autoritatea unui general călit în luptă. Micuță, brunetă, drăguță, autoritară, ea îi îndruma pe

conducătorii turmelor de măgari încărcăți cu diverse produse, repartiza sarcinile hamalilor, verifica listele și nu ezita să-și agite bastonul pe sub nasul celor care, destul de rar, o contestau.

O femeie de caracter, cum îi plăcea lui Setau.

Cu părul zburlit, cu barba nerasă de mai multe zile și cu noua lui tunică din piele de antilopă care părea și mai ponosită decât cea veche, Setau fu repede reperat.

– Ce faci acolo, trândavule?

– Aș vrea să vă vorbesc.

– Aici nu se stă la taclale, se muncește.

– Tocmai despre munca dumneavoastră aș vrea să discutăm.

Doamna Șerit avu un zâmbet răutăcios.

– Modul meu de a comanda îți displace, poate...

– Mă preocupă, mai degrabă, calificarea dumneavoastră exactă.

Micuța brunetă fu uimită. Un vagabond nu se exprima în acest fel.

– Cine ești tu?

– Controlorul special numit de administrația centrală.

– Iertați-mă... Dar cu îmbrăcămintea asta caraghioasă...

– Superiorii mei mi-o reproșează, dar tolerează această fantezie în virtutea rezultatelor mele excelente.

– Ca să fie totul în ordine, puteți să-mi arătați ordinul de misiune?

– Iată-l.

Papirusul avea toate pecețile necesare, inclusiv cea a vizirului care aproba inițiativa lui Amenî și Setau.

Doamna Șerit citi și reciti textul care-l împuternicea pe controlor să inspecteze antrepozitele după bunul său plac.

– Soțului dumneavoastră aș fi vrut să-i arăt acest document.

– Este plecat în călătorie.

- N-ar trebui să fie la postul lui?
- Mama lui este foarte în vârstă, are nevoie de el.
- Țineți așadar locul soțului dumneavoastră.
- Cunosoc această muncă și o fac bine.
- Avem o problemă gravă, doamnă Șerit. Nu pareți a fi în măsură să livrați palatului marfa cerută pentru serbarea de regenerare a regelui.
- Ei bine... cererea nu era prevăzută... Și, deocamdată, din păcate acesta-i adevărul.
- Am nevoie de explicații.
- Nu sunt la curent cu tot, dar știu că un important transport de material a fost efectuat către o destinație din altă regiune.
- Care?
- Nu știu.
- Din ordinul cui?
- Nici asta nu știu. Când soțul meu se va întoarce, o să vă poată răspunde și totul va fi în ordine, sunt sigură de asta.
- Începând de mâine dimineață, voi examina inventarele dumneavoastră și conținutul antrepozitelor.
- Mâine prevăzusem curățenie și...
- Sunt grăbit, doamnă Șerit. Superiorii mei îmi cer un raport în cel mai scurt timp. O să-mi puneți așadar arhivele la dispoziție.
- Sunt atât de multe!
- O să mă descurc. Pe mâine, doamnă Șerit.

Doamna Șerit n-avea timp de pierdut. Încă o dată, soțul ei acționase ca un imbecil dând un răspuns prea rapid chestionarelor administrației. Când îi arătase copia scrisorii, ea intrase într-o violentă criză de furie. Prea târziu pentru a mai ajunge din urmă curierul... Șerit își expediasse imediat soțul într-un sat, în sudul Thebei, sperând că incidentul va fi îngropat și că palatul va apela la alte antrepozite.

Din păcate, reacția autorităților fusese total diferită. În pofida aspectului său bizar, acest controlor părea motivat și neînduplecat. Pentru o clipă, Șerit se gândise să-l mituiască, dar această soluție era prea riscantă. Nu-i mai rămânea decât să aplice planul de urgență prevăzut pentru o astfel de situație.

La ora închiderii antrepozitelor, ea îi reținu pe patru dintre hamali. Avea să piardă mult în timpul acestei manevre, dar era singurul mod de a scăpa de justiție. Sacrificiu dureros, care o priva de beneficiile considerabile obținute de pe urma mărfurilor deturnate cu răbdare.

– La miezul nopții, ordonă doamna Șerit angajaților săi, veți intra în clădirea aflată în stânga antrepozitului central.

– Dar este închis, obiectă unul dintre hamali.

– O să vi-l deschid. Veți transporta tot ce se află înăuntru în depozitul principal. Cât mai repede posibil și în liniște.

– Dar e în afara orelor normale de muncă, patroană.

– De aceea o să vă plătesc salariul echivalent cu o săptămână de muncă. Și dacă sunt cu adevărat mulțumită, voi adăuga și o primă.

Un zâmbet larg apăru pe fața celor patru bărbați.

– După aceea, veți uita această noapte de lucru. Ne-am înțeles?

În vocea tăioasă a lui Șerit, amenințarea era abia mascată.

– Înțeles, patroană.

Zona antrepozitelor era pustie. La intervale regulate, polițiștii, însoțiți de ogari, își făceau rondul prin acele locuri.

Cei patru oameni erau ascunși într-o imensă zidărie unde se păstrau săniile de lemn folosite pentru a transporta materiale grele. După ce băuseră bere și mâncaseră pâine proaspătă, ei dormiseră cu schimbul.

La miezul nopții răsună vocea imperioasă a doamnei Șerit.

– Veniți.

Ea trăsese zăvorul de lemn și înlăturase sigiliile din nămol uscat care interziceau intrarea în clădirea unde, în mod oficial, soțul ei păstra lingourile de cupru destinate atelierelor templelor. Fără a pune întrebări, hamalii transportară o sută de ulcioare de vin, calitatea întâia, patru sute cincizeci de bucăți de in fin, șase sute de perechi de sandale de piele, piese de car, o mie trei sute de bucățele de minereu de cupru, trei sute de rulouri de lână și o sută de cupe de alabastru.

În timp ce hamalii puneau ultimele cupe, Setau apăru din fundul antrepozitului unde se ascunsese pentru a asista la scenă.

– Bine jucat, doamnă Șerit, constată el. În acest fel restituiți ceea ați furat pentru a opri ancheta mea. Bine jucat, dar prea târziu.

Femeiușca brunetă își păstră sângele rece.

– Ce-mi cereți în schimbul tăcerii?

– Numele complicilor: cui vindeți obiectele furate?

– N-are importanță.

– Vorbiți, doamnă Șerit.

– Refuzați să negociați?

– Nu-mi stă în fire.

– Cu atât mai rău pentru dumneavoastră... N-ar fi trebuit să veniți singuri!

– Fiți sigură că am o aliată.

Pe pragul antrepozitului apăru Lotus. Cu sânii goi, micuța și drăguța nubiană nu purta decât o fustă scurtă din papirus și ținea un coș de răchită acoperit cu un capac din piele.

Doamna Șerit pufni în râs.

– O aliată cu greutate! îl ironiză.

– Spuneți-le zbirilor dumneavoastră să se care, spuse Setau calm.

– Puneți mâna pe cei doi, ordonă sec doamna Șerit hamalilor.

– Lotus își puse coșul pe pământ și îl deschise. Din el ieși patru vipere șuierătoare, foarte excitate, ușor de recunoscut după cele trei pete albastre și verzi de pe gât. Eliminând aerul din plămâni, ele scoteau un șuierat terifiant.

Sărind pe deasupra grămezilor de stofe, cei patru hamali fugeau de le scăpărau călcâiele.

Viperele o înconjurară pe doamna Șerit, prinsă la strâmtoare.

– Ar fi mai bine să vorbiți, o sfătui Setau; veninul acestor reptile este foarte toxic. Poate că n-o să muriți, dar rănilor provocate organismului vor fi ireparabile.

– Voi spune tot, promise micuța brunetă.

– Cine a avut ideea de a deturna bunurile destinate templelor?

- E... soțul meu.
- Sunteți sigură?
- Soțul meu... și eu.
- De când durează traficul vostru?
- De mai bine de doi ani. Dacă nu era această serbare de regenerare, nu ni s-ar fi cerut nimic și totul ar fi continuat...
- A trebuit să-i năimiți pe sclavi.
- Nici măcar asta! Soțul meu falsifica inventarele și vindeam repede obiectele în loturi mai mult sau mai puțin importante, după ocazie. Cel căruia mă pregăteam să-i vând era foarte înstărit.
- Cine era cumpărătorul?
- Un căpitan de vapor.
- Numele lui?
- Nu-l știu.
- Cum arată?
- Înalt, bărbos, cu o cicatrice pe antebrațul drept, cu ochii căprui.
- El vă plătește?
- Da, cu pietre prețioase și puțin aur.
- Când e data următoarei tranzacții?
- Poimâine.
- Ei bine, conchise Setau bine dispus, vom avea plăcerea să-l întâlnim.

Șlepul acostă după o zi de navigație lipsită de incidente. Transporta ulcioare mari de lut ars care, grație unui secret de fabricație al olarilor din Egiptul Mijlociu, conservau apa potabilă și rece timp de un an. Dar acele ulcioare erau goale, căci ele erau folosite pentru a ascunde obiectele cumpărate de la doamna Tanit.

Căpitanul își făcuse întreaga carieră în marina comercială și tovarășii lui îl considerau un excelent profesionist. Nici

un accident grav, o autoritate respectată de echipajele lui, un minimum de întârziere în livrări... Dar amantele lui costau scump și datoriile creșteau mai repede ca salariul. După câteva reticențe, el fusese constrâns să accepte târgul care i se propunea: transportul mărfurilor furate. Câștigul consistent îi permitea să ducă viața care îi plăcea.

Doamna Șerit era la fel de conștiincioasă ca și el. De obicei, încărcătura era gata și îi trebuia puțin timp pentru a o transfera de la antrepozit la șlep. O activitate banală, care nu mira pe nimeni, cu atât mai mult cu cât inscripțiile de pe cuferele de lemn și coșuri desemnau produse alimentare.

Mai înainte, căpitanul ar trebui să dea o luptă grea. Pe de o parte, doamna Șerit devenea din ce în ce mai lacomă; pe de alta, comanditarul marinarului voia să plătească din ce mai puțin. Discuția risca să fie lungă, dar interlocutorii erau obligați să găsească o cale de a se înțelege.

Căpitanul se îndreptă spre casa de întrevederi a doamnei Șerit. Așa cum conveniseră, ea îi făcu un mic semn cu mâna din înaltul terasei. Totul era așadar în ordine.

Marinarul traversă grădinița și intră în sala de recepție cu două coloane pictate în albastru. De-a lungul zidurilor, banchete.

Pasul ușor al doamnei Șerit coborând scara. În spatele ei, o superbă nubiană.

- Dar... cine este această femeie?
- Nu te întoarce, căpitane, spuse cu voce gravă Setau; în spatele tău e o cobră.
- Este adevărat, confirmă doamna Șerit.
- Cine sunteți voi? întrebă marinarul.
- Un trimis al faraonului. Misiunea mea era să pun capăt deturnării voastre de fonduri. Dar mai vreau să aflu și numele patronului tău.

Căpitanul avea senzația că e victima unui coșmar. Lumea întreagă se prăbușea peste el.

– Numele patronului tău, repetă Setau.

Căpitanul știa că condamnarea va fi grea. Și n-ar fi singurul care ar suporta pedeapsa.

– Nu l-am văzut decât o dată.

– Are un nume?

– Da... Numele lui e Ameni.

Stupefiat, Setau făcu câțiva pași și rămase nemișcat în fața căpitanului.

– Descrie-l!

În sfârșit, căpitanul vedea fața bărbatului care voia să-l aresteze. El era cobra! Convins că Setau inventase prezența reptilei pentru a-l înspăimânta, el se întoarse și încercă să fugă.

Șarpele se repezi și-l mușcă de gât. Sub efectul durerii și al emoției, marinarul își pierdu conștiința și se prăbuși la pământ.

Sigură că drumul era liber, doamna Șerit alergă spre grădiniță.

– Nu! urlă Lotus luată pe nepregătite.

Cea de-a doua cobră, o femelă, o mușcă pe drăguța brunetă de șale în timp ce trecea pragul locuinței ei. Cu răsuflarea tăiată, cu inima prinsă ca într-o menghină, doamna Șerit se târî zgâriind pământul cu unghiile, apoi rămase nemișcată, în timp ce reptila se întorcea ușor la perechea ei.

– Nici o șansă să-i mai salvăm, îi deplânse Lotus.

– Și-au furat țara, îi aminti Setau, și judecătorii lumii de dincolo nu vor fi indulgenți.

Apoi se așeză, bulversat.

– Ameni... Ameni corupt!

Ultima scrisoare a împăratului Hattușil era o capodoperă de diplomatie. Ramses o citise cu atenție de vreo zece ori și tot nu reușea să-și formeze o părere. Împăratul dorea pacea sau războiul? Mai voia să-și mărite fata cu Ramses sau își considera demnitatea jignită?

– Ce crezi, Ameni?

Purtătorul de sandale și secretarul particular al regelui părea să fi slăbit, în ciuda frumoasei cantități de hrană pe care o înghițea în timpul zilei. După o consultație amănunțită, doctorul Neferet îi spuse că nu suferea de nici o boală gravă, dar că ar trebui să nu se mai surmeneze atât.

– Ne lipsește Acha. El ar fi știut să descifreze această proză.

– Părerea ta?

– Deși sunt o natură mai ales pesimistă, am sentimentul că Hattușil îți deschide o ușă. Serbarea ta de regenerare începe mâine; magia îți va oferi un răspuns.

– Sunt fericit să merg la întâlnirea cu comunitatea zeilor și zeițelor.

– Kha a lucrat admirabil, estimez Ameni; nimic nu va lipsi. Cât despre Setau, tocmai a pus capăt unui jaf organizat. Obiectele recuperate sunt deja la Pi-Ramses.

– Vinovații?

– Au pierit într-un accident. Cazul lor va fi supus tribunalului vizirului care va hotărî probabil aneantizarea numelor lor.

– Eu mă retrag până în zori.

– Ka-ul să te lumineze, Maiestate; ca să poți lumina, la rându-ți, Egiptul.

Noaptea de vară târzie era caldă și senină. Ca majoritatea compatrioților săi, Ramses se hotărâse să doarmă sub cerul liber, pe terasa palatului. Întins pe o simplă rogojină, el contempla cerul pe care străluceau sufletele faraonilor deveniți lumină. Axa universului trecea prin steaua polară, în jurul căreia se etala curtea stelelor nemuritoare dincolo de timp și de spațiu. Încă din epoca piramidelor, gândirea înțelepților se înscrisa pe cer.

La cincizeci și cinci de ani, după treizeci și trei de ani de domnie, Ramses oprea fluxul timpului și medita la actele lui. Până atunci, nu încetase să meargă înainte, să treacă peste obstacole, să refuze limitele imposibilului. Deși energia lui nu scăzuse deloc, nu mai vedea lumea ca un berbec năpustindu-se cu coarnele înainte, fără a-și face griji de ce o să urmeze. Să domnești asupra Egiptului nu însemna să-i impui legea unui om, ci să-i dai suflul lui Maat al cărui servitor era în primul rând Faraonul. În tinerețe, Ramses sperase să schimbe mentalitățile, să tragă o societate întreagă după el, să o scape pentru totdeauna de meschinărie, de josnicie, să elibereze inima oamenilor. O dată cu vârsta, visul se spulberase. Oamenii erau mereu egali cu ei-înșiși, atrași de minciună și de rău. Nici o doctrină, nici o religie, nici o politică nu le va schimba natura. Singură justiția și punerea în aplicare permanentă a regulii lui Maat evita haosul.

Ramses se chinuise să respecte ceea ce îl învățase tatăl său, Seti. Dorința lui de a fi un mare faraon, care să-și pună pecetea pe destinul Celor Două Țări, nu mai conta. După ce cunoscuse toate fericirile, după ce cunoscuse apogeul puterii, el nu mai avea decât o singură ambiție: să slujească.

Setau era beat, dar continua să bea vin fiert de oază. Cu picioarele țepene, el măsoara camera de la un capăt la altul.

– Nu adormi, Lotus! Nu e momentul să te odihnești... Trebuie să te gândești și să iei o hotărâre.

– Repeți același lucru de câteva ore!

– Ai face bine să mă ascuți, nu vorbesc aiurea... Tu și cu mine știm. Știm că Ameni este un vândut și un corupt. Îl detest pe scribul acesta sfrijit, îl blestem, aș vrea să-l văd fierbând în cazanele ucigașilor de suflete... Dar este prietenul meu și al lui Ramses. Și atâta timp cât noi vom păstra tăcerea, el nu va fi condamnat pentru furt.

– Furtul acesta nu este legat de un complot împotriva lui Ramses?

– Trebuie să reflectăm și să luăm o hotărâre... Dacă merg să-l văd pe rege... Nu, imposibil. Se pregătește pentru serbarea de regenerare. Nu pot să-i stric acest moment. O să pună să fie arestat Ameni! Și tu, tu nu spui nimic!

– Dormi un pic, vei gândi mai limpede după.

– Nu e suficient să mă gândesc, trebuie luată o hotărâre! Și pentru asta, nu trebuie să dormi. Ameni... Ce-ai făcut, Ameni!

– În sfârșit, o întrebare bună, observă Lotus.

Țeapăn ca o statuie, în ciuda mâinilor tremurătoare, Setau o privi pe nubiană.

– Ce vrei să spui?

– Înainte de a-ți tortura mintea, întreabă-te mai întâi ce a făcut efectiv Ameni.

– E totuși clar ce-a făcut, deoarece căpitanul șlepuului a mărturisit. Există un trafic de mărfuri și creierul acestui trafic este Ameni. Prietenul meu Ameni.

Serramanna dormea singur. După o zi epuizantă în cursul căreia verificase amplasarea diverselor elemente ale dispozitivului de securitate din preajma templului regenerării, el căzuse lat pe pat, nemaigândindu-se nici măcar să profite de trupul delicios al ultimei lui metrese oficiale, o tânără siriană suplă ca o trestie.

Niște strigăte îl treziră.

Smulgându-se cu greu dintr-un somn profund, uriașul sard se scutură, se întinse și se repezi pe culoarul unde intendentul său se certa cu un Setau vizibil pilit.

– Trebuie să deschidem ancheta, imediat!

Serramanna îl îndepărtă pe intendent, îl înhăță pe Setau de gulerul tunicii, îl băgă în camera lui și îi vărsă în cap un ulcior de apă rece.

– Ce e asta...?

– Apă. Ai uitat să bei de ceva timp.

Setau se lăsă să cadă pe pat.

– Am nevoie de tine.

– Cine este noua victimă a șerpilor tăi blestemați?

– Trebuie să începem o anchetă.

– În legătură cu ce?

Setau avu o ultimă ezitare, dar își dădu drumul la gură:

– În legătură cu averea lui Ameni.

– Ce spui?

– Ameni are o avere ascunsă.

– Ce ai băut, Setau? Trebuie să fie ceva mai rău decât veninul de șarpe!

– Ameni posedă o avere ilegală... Și ar putea fi și mai grav! Gândește-te că Ramses ar putea fi amenințat...

— Explică-te.

Într-un mod dezordonat, dar fără a omite nici un detaliu, Setau îi povesti cum el și Lotus puseseră capăt traficului doamnei Șerit.

— Ce valoare au mărturisirile unui bandit precum acest căpitan? E posibil să fi aruncat un nume la întâmplare!

— Părea sincer, obiectă Setau.

Serramanna era consternat.

— Ameni... Ultimul pe care l-aș fi bănuیت că-și trădează regele și țara.

— Adică pe mine m-ai fi bănuیت?

— Nu mă plictisi cu susceptibilitatea ta! E vorba despre Ameni.

— Trebuie să anchetăm, Serramanna.

— Să anchetăm, să anchetăm! Ușor de zis. În timpul serbării de regenerare, trebuie să mă ocup de securitatea lui Ramses. Și apoi, Ameni controlează totul! Dacă a comis fapte necinstite, trebuie să evităm să-l alertăm și să-i permitem să distrugă probele. Îți imaginezi ce-ar fi dacă l-am acuza degeaba?

Setau se luă cu mâinile de cap.

Lotus și cu mine suntem martori. Căpitanul l-a acuzat pe Ameni.

Sardului i se făcu greață. Faptul că un om ca Ameni, fidel între fideli, nu se gândise decât să se îmbogățească, îi întorcea stomacul pe dos. Cu siguranță, nimeni nu-l mai putea salva. Cel mai rău era eventuala complicitate a lui Ameni cu cei care complotau. Oare își folosea averea ascunsă ca să înarmeze brațul adversarilor lui Ramses?

— Sunt beat, recunosc Setau, dar ți-am spus totul. Acum suntem trei care știm.

— Aș fi preferat un alt gen de confidență.

— Cum te gândești să acționezi?

– Ameni dispune de o locuință de serviciu la palat, dar doarme aproape întotdeauna în biroul lui. Ar trebui să facem o percheziție discretă, după ce îl atragem în afara acestuia... Dacă a ascuns acolo aur sau pietre prețioase, o să le descoperim. De cum va ieși, va fi urmărit în permanență și vor fi identificate toate persoanele pe care le primește. Are mai mult ca sigur contacte cu alți membri ai rețelei lui. Să sperăm că oamenii mei nu vor face vreo gafă... Dacă poliția vizirului află despre această anchetă, voi avea necazuri mari.

– Trebuie să ne gândim la Ramses, Serramanna.

– La cine crezi că mă gândesc?

În acea dimineață, întregul Egipt se ruga pentru Ramses. După o domnie atât de lungă, în ce mod va primi el formidabila energie emanând din comunitatea zeilor și zeițelor? Dacă trupul lui nu mai era în stare să servească drept receptacul pentru *ka*, el va fi distrus asemenea unui recipient prea fragil. Focul domniei lui Ramses se va întoarce la focul celest, iar mumia lui va rămâne pe pământ. Dar dacă regele era regenerat, un sânge nou va circula prin venele țării.

Venind din provinciile din Nord și din Sud, efigiile divinităților se reuniseră în templul regenerării din Pi-Ramses unde Kha le primise. Pe toată durata serbării, Faraonul va fi oaspetele lor și se va afla în sânul supranaturalului, într-un spațiu sacru, departe de lumea profană.

Îmbrăcându-se în zori, Ramses se gândea la Ameni. Cât de interminabile i se păreau probabil aceste zile secretarului său particular! Pe toată durata ceremoniilor, el nu putea să-i ceară sfatul regelui și va fi obligat să claseze „în așteptare” o groază de dosare pe care le considera urgente. După Ameni, Egiptul nu era niciodată destul de bine gestionat și nici un funcționar nu-și lua rolul prea în serios.

Purtând pe cap coroana dublă, îmbrăcat cu o robă de in plisat și cu o perizoma aurită, încălțat cu sandale de aur, Ramses se prezintă în pragul palatului.

Doi fii regali se înclină în fața monarhului. Purtând peruci cu păr lung, îmbrăcați în cămăși cu mâneci ample, plisate și fuste lungi, ei ținau o flamură care avea în vârf, sculptat, un cap de berbec, una din încarnările lui Amon, zeul ascuns.

Încet, cei doi purtători ai flamurii merseă în fața farao-nului până la portalul de granit al templului regenerării. Înalt de doisprezece metri, el era precedat de obeliscuri și de coloși simbolizând, asemenea celor de la Abu Simbel, *ka-ul* regal. Încă de la începutul construcției capitalei sale, Ramses prevăzuse amplasarea acestui templu, ca și cum ar fi crezut în capacitatea sa de a domni mai mult de treizeci de ani.

Doi preoți, purtând măști de șacal, îl primiră pe monarh; unul era deschizătorul drumurilor din Sud, celălalt din Nord. Ei îl ghidară pe Ramses pe drumul care traversa o sală cu coloane înalte de zece metri și îl conduseră în sala stofelor. Aici, regele își dădu jos hainele și se îmbrăcă cu o tunică* de în până la genunchi care semăna cu un giulgiu. În mâna stângă, strânse toiagul păstorului iar în dreapta, sceptrul cu trei fâșii care evoca cele trei nașteri ale Faraonului, în regatul din adâncul pământului, de pe pământ și din cer.

Ramses trecuse prin destule încercări fizice, fie că era vorba de lupta cu un taur sălbatic sau de bătălia de la Kadesh unde, singur pe câmpul de luptă trebuise să înfrunte mii de hitiți dezlănțuiți. Dar serbarea de regenerare îl invita la o altă luptă în care intrau în joc energiile invizibile. Murind el-însuși, întorcându-se în increatul din care apăruse, Ramses trebuia să renască din dragostea zeilor și zeițelor și să-și fie propriul succesor. Prin acest act de alchimie, el țesea legături inalterabile între persoana sa simbolică și poporul său, între popor și comunitatea forțelor creatoare.

---

* tunică – în antichitate, tunică era o haină care se purta pe dedesubt, lungă până la genunchi sau până la pământ, cu mâneci sau fără, de obicei strânsă pe talie (n. trad.)

Cei doi preoți cu măști de șacal îl conduseră pe suveran până la o curte mare sub cerul liber, evocând curtea faraonului Djoser de la Saqqara. Era opera lui Kha, mare admirator al arhitecturii din vechime, care realizase această replică în incinta templului de regenerare al lui Ramses.

Ea venea să se întâlnească cu el.

Ea, Meritamon, fiica lui Nefertari, Nefertari însăși, reînviată pentru a-l reînvia pe Ramses. Rochie lungă, albă, colier discret de aur, purtând pe cap cele două pene înalte care simbolizau viața și Regula: strălucitoare, marea soție regală se așeză în spatele monarhului. În timpul tuturor etapelor ritualului, ea îl va proteja prin magia verbului și a cântecului.

Kha aprinse flacăra care lumina statuile divinităților, capelele unde erau plasate și tronul regal pe care se va instala Ramses dacă va ieși biruitor din încercările la care era supus. Marele preot va fi asistat de consiliul oamenilor de vază din Egiptul de Sus și de Jos printre care figurau Setau, Ameni, marele preot din Karnak, vizirul, doctorul șef al regatului — Neferet, „fii regali” și „fiice regale”. Dezmeticit, Setau nu mai voia să se gândească la comportamentul demn de dispreț al lui Ameni. Nu conta decât ritualul care trebuia realizat la perfecție pentru a reînnoi forța vitală a lui Ramses.

Mai marii Egiptului de Sus și de Jos se prosternară în fața Faraonului. Apoi Setau și Ameni, în calitate de „prietenii unici”, spălară picioarele regelui. Purificate, ele puteau străbate toate spațiile, de apă, de pământ și de foc. Vasul din care țâșnea apa avea forma hieroglificei *sema*, reprezentând un ansamblu format din inimă și arteră care simboliza „reunirea”. Prin acest lichid sfințit, Faraonul devenea o ființă coerentă, unificatorul poporului său.

Kha organizase atât de bine ceremoniile încât zilele și nopțile se scurseră precum o oră.

Constrâns să meargă încet, din cauza tunicii mulate pe corp, Ramses făcu eficiente ofrandele alimentare depuse pe altarele

divinităților. Privirea lui și formula „ofrande aduse de Faraon” treziră ka-ul imaterial al bucatelor. Regina îndeplinea funcția de vacă celestă, având sarcina să-l hrănească pe rege cu laptele stelor ca să-i vindece trupul de slăbiciune și de boală.

Ramses veneră fiecare putere divină pentru ca multiplicitatea creației care-i hrănea unitatea să fie apărută. Prin demersul său, el elibera tocmai unitatea inalterabilă ascunsă în fiecare formă și dădea fiecărei statui o viață magică.

Timp de trei zile, procesiuni, litanii și ofrande avură loc în marea curte unde erau prezente divinitățile. Adăpostite în capele la care se ajungea prin niște scărițe, ele delimitau spațiul sacru și își difuzau energia. Când alertă, când meditativă, muzica tamburinelor, a harpelor, a lăutelor și a oboaielor urma ritmul notelor înscrise pe papirusul derulat de conducătorul ritului.

Asimilând sufletul divinităților, dialogând cu taurul Apis și cu crocodilul Sobek, mânuind harponul pentru a împiedica hipopotamul să-i facă rău, Faraonul țesea legături între lumea de dincolo și poporul Egiptului. Prin acțiunea regelui, invizibilul devenea vizibil și se stabilea un raport armonios între natură și om.

Într-o curte anexă fusese construită o estradă pe care se aflau două tronuri lipite; ca să ajungă la ele, Ramses trebuia să urce câteva trepte. Când se așeza pe tronul Egiptului de Sus, el purta pe cap coroana albă; pe cel al Egiptului de Jos – coroana roșie. Și fiecare fază ritualică era realizată prin unul din cele două aspecte ale persoanei regale, dualitate în mișcare, opoziție aparent ireductibilă și totuși potolită în ființa Faraonului. Astfel, Cele Două Țări deveneau una singură fără a se contopi. Stând alternativ pe un tron sau pe celălalt, Ramses era când Horus cel cu privirea pătrunzătoare, când Seth, cel cu putere inegalabilă și întotdeauna al treilea termen care îi împăca pe cei doi frați.

În penultima zi a serbării, regele dezbracă tunica albă pentru a se îmbrăca cu perizoma tradițională a monarhilor din timpul piramidelor, la care agățase o coadă de taur. Venise timpul să se verifice dacă faraonul care domnea asimilase corect energia divinităților și dacă era capabil să ia în stăpânire cerul și pământul.

Întrucât trăise secretul celor doi frați dușmani, Horus și Seth, Faraonul era apt să primească din nou testamentul zeilor care făcea din el moștenitorul Egiptului. Când degetele lui Ramses apucară micul etui din piele în formă de coadă de rândunică conținând inestimabilul document, fiecare om avu inima strânsă. Mâna unei ființe umane, fie ea și stăpânul celor Două Țări, avea oare puterea de a atinge un obiect supranatural?

Ținând strâns testamentul zeilor, Ramses apucă vâsla-cârmă care simboliza aptitudinea sa de a conduce nava statului în direcția cea bună. Apoi, cu pași mari, el străbătu curtea, asimilată Egiptului în întregime ca reflectare a cerului pe pământ. De patru ori fu realizată cursa rituală, în direcția fiecărui punct cardinal, de către regele Egiptului de Jos; și tot de patru ori de regele Egiptului de Sus. Provinciile celor Două Țări fură astfel transfigurate de pașii Faraonului care afirma domnia zeilor și prezența ierarhiei celeste; prin intermediul lui, toți faraonii defuncți reînviau și Egiptul devenea câmpul fecund al divinității.

– Am alergat, proclamă Ramses, am ținut în mână testamentul zeilor. Am traversat întreg pământul și am ajuns în toate cele patru părți. L-am străbătut după inima mea. Am alergat, am traversat oceanul originilor, am atins cele patru zări ale cerului, am mers la fel de departe ca lumina și am oferit pământul fertil suveranei lui, regula vieții.

În această ultimă zi a serbării de regenerare, în orașe și sate, oamenii se pregăteau să se bucure. Se știa că Ramses

triumfase și că energia lui de domnitor era reînnoită. Bucuria nu putea izburci totuși înainte ca monarhul regenerat să arate poporului său energia zeilor.

În zori, Ramses luă loc într-un scaun portativ, dus de mai marii din Egiptul de Sus și de Jos. Spatele lui Ameni suferi, dar el ținu să-și ducă la îndeplinire partea lui de muncă. Faraonul fu condus în cele patru zări și, la fiecare punct cardinal, încordă un arc și trase câte o săgeată pentru a vesti întregului univers că Faraon continua să domnească.

Apoi monarhul urcă pe un tron al cărui soclu era ornat cu douăsprezece capete de lei și se adresă celor patru zări pentru a anunța că regula lui Maat va reduce la tăcere forțele răului.

Încoronat din nou, ca și prima dată, Ramses aduse omagiu strămoșilor săi. Ei, care deschiseseră drumuri în invizibil, constituiau soclul regalității. Setau, care se felicita pentru forța lui de caracter, nu se putu abține să nu plângă. Niciodată Ramses nu fusese atât de mare, niciodată Faraon nu încarnase în asemenea grad lumina Egiptului.

Regele părăsi marea curte în care timpul fusese abolit. El traversă sala cu coloane și urcă scara ce ducea în vârful pilonului. Între cele două turnuri înalte, el apăru asemenea soarelui la amiază și arătă poporului său testamentul zeilor.

Un imens strigăt urcă din mulțime. Prin aclamații, Ramses fu recunoscut demn de a governa. Cuvintele lui vor fi viața, actele lui vor reface legătura dintre cer și pământ. Nilul va fi fecund, va uda poalele colinelor, va depune nămol fertil pe câmpuri, va oferi oamenilor apă limpede și nenumărați pești. Cum divinitățile sărbătoreau, fericirea se răspândi în suflete; grație regelui, mâncarea va fi la fel de abundentă precum firele de nisip pe malurile Nilului. Nu se spunea despre Ramses cel Mare că plămădește prosperitatea cu propriile-i mâini?

Două luni și o zi.

O zi zbuciumată după două luni de anchetă discretă și minuțioasă. Serramanna nu se zgârcise cu mijloacele: cei mai buni oameni ai săi, mercenari experimentați, fuseseră însărcinați să-l spioneze pe Ameni și să-i cerceteze locuințele fără a atrage atenția. Uriașul sard îi prevenise: dacă se lăsau prinși, el îi va dezaproba. Și dacă ei îl implicau, avea să-i sugrume cu mâinile lui. Prime promise: concedii suplimentare și vin de calitate întâi.

Să-l îndepărtezi pe Ameni de biroul lui se dovedise a fi dificil. O inspecție la Fayum îi dăduse sardului o nesperată ocazie. Dar cercetarea nu dăduse nici un rezultat. Nici în locuința lui de serviciu, aproape mereu nelocuită, nici în lăzile sau biblioteca unde în spatele etajerelor, secretarul particular al lui Ramses nu ascundea obiecte ilicite. Ameni continua să lucreze zi și noapte, mânca mult și dormea puțin. Cât despre vizitatorii lui, aceștia aparțineau înaltei administrații și scribul avea obiceiul să se întâlnească cu ei pentru a le cere socoteală sau pentru a le trezi dorința de a servi Statul.

Ascultând rapoartele negative ale sardului, Setau se întreba dacă nu cumva visase. Dar, ca și el, Lotus auzise foarte bine cuvintele pronunțate de căpitanul șlepului. Imposibil să-ți ștergi această mizerie din minte.

Serramanna se gândea să dizolve dispozitivul pe care îl plasase. Oamenii săi deveneau nervoși și n-ar lipsi mult să comită vreo prostie.

Și iată că în această zi furtunoasă se produse incidentul atât de temut. La începutul după-amiezii, în timp ce era singur în biroul său, Ameni primi un vizitator cu totul neobișnuit; un om ras neglijent, prost îmbrăcat, grosolan, cu fața ridată.

Mercenarul aflat la ordinele lui Serramanna îl urmărise până în portul din Pi-Ramses și n-avusese nici o problemă în a-l identifica: un căpitan de șlep.

– Ești sigur? îl întrebă Setau pe Serramanna.

– Tipul a plecat spre Sud cu o încărcătură de ulcioare. Trage singur concluzia.

Ameni în fruntea unei bande de hoți, Ameni care cunoștea administrația mai bine decât oricine și profita de acest lucru în interes personal... Și poate și mai rău.

– Ameni a așteptat ceva timp, observă sardul, dar a fost obligat să reia contactul cu complicii lui.

– Nu vreau să cred asta.

– Îmi pare rău, Setau, dar trebuie să-i spun lui Ramses ceea ce știu.

Uită pierderile, îi scria împăratul Hattușil faraonului Egiptului, păstrează-ți brațul puternic și lasă-ne să ne bucurăm de suflul vieții. În adevăr, tu ești fiul zeului Seth! El ți-a promis țara hitiților, iar aceștia îți vor da tribut tot ce îți dorești. Nu sunt ei la picioarele tale?

Ramses îi arată tăblița lui Ameni.

– Citește și tu... Surprinzătoare schimbare de ton!

– Cei care l-au trimis sunt partizanii păcii, influența reginei Putuhepa a fost predominantă. Maiestate, nu-ți mai rămâne decât să redactezi o invitație oficială pentru a pofti o prințesă hitită să devină regină a Egiptului.

– Pregătește-mi niște formule frumoase pe care eu îmi voi pune sigiliul. Acha n-a murit în zadar; opera vieții lui este astfel încoronată.

– Alerg în biroul meu să pregătesc misiva.

– Nu, Ameni, scrie-o aici. Așază-te pe scaunul meu ca să beneficiezi de ultimele raze de soare.

Secretarul particular al regelui rămase înmărmurit.

– Eu... Pe scaunul Faraonului... Niciodată!

– Ți-e frică?

– Bineînțeles că mi-e frică! Alții au fost trăsniți pentru că au comis o asemenea nebunie!

– Să urcăm pe terasă.

– Dar... scrisoarea...

– Poate să mai aștepte.

Panorama era încântătoare. Somptuoasă și liniștită, capitala lui Ramses cel Mare se cufunda în noapte.

– Această pace pe care ne-o dorim atât, Ameni, nu se află ea aici, în fața ochilor noștri? În fiecare clipă, ar trebui să știm s-o savurăm, asemenea unui fruct rar, și să-i măsurăm adevărata valoare. Dar oamenii nu se gândesc decât să tulbure armonia ca și când n-ar suporta-o. De ce, Ameni?

– Nu... nu știu, Maiestate.

– Nu ți-ai pus niciodată întrebarea?

– N-am avut timp pentru asta. Și apoi Faraonul este acolo ca să răspundă întrebărilor.

– Serramana mi-a vorbit, îi mărturisi Ramses.

– Vorbis... Despre ce?

– Despre o vizită surprinzătoare, în biroul tău.

Ameni nu păru tulburat.

– Despre ce e vorba?

– N-ai putea să-mi spui chiar tu?

Scribul reflectă câteva clipe.

– Mă gândesc că e vorba de acel căpitan de șlep care n-avusese programare și a intrat cu forța. N-am obiceiul să

primesc astfel de oameni! Avea un discurs incoerent, vorbea de docheri și de încărcături care sunt în întârziere... L-am aruncat afară cu ajutorul uneia dintre gărzi.

– Îl vedeai pentru prima oară?

– Și pentru ultima! Dar... de ce toate aceste întrebări?

Privirea lui Ramses deveni la fel de pătrunzătoare ca cea a lui Seth; ochii monarhului străluceau, străpungând crepusculul.

– M-ai mințit vreodată, Ameni?

– Niciodată, Maiestate! Și niciodată nu te voi minți. Cuvintele mele au valoare de jurământ, pe viața Faraonului!

Timp de câteva secunde, Ameni nu mai respiră. Știa că Ramses îl judeca și avea să-și pronunțe verdictul.

Mâna dreaptă a faraonului atinse umărul scribului care simți imediat efectul binefăcător al magnetismului său.

– Am încredere în tine, Ameni.

– De ce eram acuzat?

– De organizarea unei deturnări de bunuri destinate templului și de încercarea de a te îmbogăți.

Ameni fu pe punctul de a leșina.

– Eu, să mă îmbogățesc?

– Avem de lucru. Se pare că pacea ne e la îndemână, dar trebuie totuși să convocăm imediat un consiliu de război.

Setau căzu în brațele lui Ameni, Serramanna bâiguia scuze.

– Evident, dacă faraonul însuși te-a declarat definitiv nevinovat.

– Voi... voi ați putut să mă credeți vinovat? se miră secretarul particular al regelui, care observa scena cu un aer grav.

– Am trădat prietenia noastră, recunosc Setau, dar nu m-am gândit decât la securitatea lui Ramses.

– În acest caz, estimez Ameni, ai acționat bine. Și dacă mai ai și alte bănuieli, ia-o de la capăt. Să-l salvăm pe Faraon este datoria noastră cea mai imperioasă.

– Cineva a încercat să-l discrediteze pe Ameni în ochii Maiestății Sale, aminti Serramanna; unul căruia Setau i-a ruinat traficul.

– Vreau să cunosc toate detaliile, ceru Ameni.

Setau și Serramanna povestiră episoadele anchetei lor.

– Șeful acestei rețele s-a dat drept mine, trase concluzia scribul și l-a înșelat pe căpitanul șlepuului pe care cobra lui Setau l-a trimis în infernul hoților. Lănsând această informație falsă, el arunca suspiciunea asupra persoanei și funcției mele. Era suficientă doar vizita celuiilalt căpitan pentru a vă convinge de vina mea. Fiind eliminat, administrația țării ar fi fost dezorganizată.

Ramses ieși din mutismul său.

– A-i mânji pe apropiații mei, înseamnă a păta guvernarea țării de care sunt responsabil. Se încearcă slăbirea Egiptului chiar în momentul în care se joacă o partidă dificilă cu Hatti. Nu este vorba doar de o simplă afacere de furt, chiar și la scară mare, ci de o cangrenă pe care trebuie s-o oprim cât mai repede.

– Să-l găsim pe marinarul care m-a vizitat, sugeră Ameni.

– Mă ocup eu de asta, spuse Serramanna; acest tip o să ne ducă la adevăratul patron.

– Mă pun la dispoziția lui Serramanna, propuse Setau. Îi datorez asta lui Ameni.

– Fără gafe, ceru Ramses, vreau să știu cine e creierul.

– Și dacă e vorba de Uri-Teșub? interveni Serramanna. Sunt convins că n-are decât o dorință: să se răzbune.

– Imposibil, obiectă Ameni, nu cunoaște suficient modul de funcționare a administrației egiptene ca să fi organizat această deturnare de bunuri.

Uri-Teșub, hotărât să împiedice căsătoria lui Ramses cu fiica lui Hattușil, tiranul pe care l-a îndepărtat de la putere... Regele nu respinse sugestia șefului gărzii sale.

– Un executant a putut să acționeze la ordinele lui Uri-Teșub, insistă Serramanna.

– Gata cu discuțiile, le-o tăie Ramses. Mergeți pe filieră, și repede. Tu, Ameni, vei lucra într-o anexă a palatului.

– Dar... de ce?

– Pentru că ești suspectat de corupție și dat la o parte. Adversarul trebuie să fie convins că planul i-a reușit.

Un vânt violent și rece mătura meterezele capitalei fortificate a Imperiului hitit, Hattușaş. Pe înaltul platou al Anatoliei, toamna se transformase brusc în iarnă. Ploi torențiale făceau drumurile noroioase și îngreunau deplasarea negustorilor. Friguros, împăratul Hattușil se ascundea lângă foc, bând vin cald.

Scrisoarea pe care tocmai o primise de la Ramses îl bucura în cel mai înalt grad. Niciodată Egiptul și Hatti nu vor mai fi în război. Deși exercitarea violenței era uneori necesară, Hattușil îi prefera diplomația. Hatti era un imperiu care îmbătrânea, sătul de prea multe bătălii. De la încheierea tratatului cu Ramses, poporul se obișnuia cu pacea.

În sfârșit Putuhepa se întoarce. Împărăteasa petrecuse mai multe ore în templul Furtunii, pentru a consulta oracolele. Frumoasă, maiestuoasă, marea preoteasă era o suverană respectată, chiar și de generali.

– Cum sunt veștile? întrebă Hattușil neliniștit.

– Proaste. Intemperiile se vor mări, temperatura va scădea.

– În schimb, eu am să-ți anunț un miracol!

Împăratul flutură în aer papyrusul provenind din Pi-Ramses.

– Ramses și-a dat acordul definitiv?

– Pentru că serbarea lui de regenerare a fost celebrată și dat fiind că s-a căsătorit în mod simbolic cu fiica lui pentru

îndeplinirea ritualurilor, faraonul Egiptului, fratele nostru iubit, consimte s-o ia de soție pe fiica noastră. O hitită suverană a celor Două Țări... N-aș fi crezut niciodată că acest vis se va îndeplini!

Putuhepa surâse.

– Ai știut să te umilești în fața lui Ramses.

– La sfatul tău, draga mea... La sfatul tău înțelept. Cuvintele n-au nici o importanță, esențialul era să ne atingem scopul.

– Din nefericire, cerul se dezlănțuie împotriva noastră.

– Vremea va sfârși prin a se ameliora.

– Oracolele sunt pesimiste.

– Dacă întârziem prea mult să-i trimitem fiica, Ramses va crede că e o înșelătorie.

– Ce-i de făcut, Hattușil?

– Să-i spunem adevărul și să-i cerem ajutorul. Știința magicienilor Egiptului este incomparabilă; să liniștească elementele și să elibereze drumul. Să-i scriem imediat scumpului nostru frate.

Cu fața aspră și severă, ras în cap, cu mersul uneori rigid din cauza durerilor de articulații, Kha rătăcea prin imensa necropolă din Saqqara unde se simțea mai în largul lui decât în lumea celor vii. Mare preot al lui Ptah, fiul cel mare al lui Ramses, părăsea rar antica cetate a Memphisului. Epoca piramidelor îl fascina. Kha petrecea ore întregi contemplând cei trei giganți din piatră de pe platoul Gizeh, piramidele construite de Kheops, Khephren și Mykerinos. Când soarele ajungea la zenit, fețele lor acoperite de calcar alb reflectau lumina și luminau templele funerare, grădinile și deșertul. Încarnare a pietrei primordiale ieșite din oceanul originar, în prima dimineață a lumii, piramidele erau, de asemenea, raze de soare pietrificate ce conservau o energie inalterabilă.

Și Kha pătrunsese unul din adevărurile lor: fiecare piramidă era o scrisoare din marea carte a înțelepciunii pe care o căuta în arhivele strămoșilor.

Dar marele preot din Memphis era îngrijorat. În apropierea imensului ansamblu arhitectural de la Djoser, dominat de piramida în trepte, piramida regelui Unas avea nevoie de lucrări de restaurare. Datând de la sfârșitul celei de-a cincea dinastii, având mai mult de un mileniu, venerabilul monument suferea de serioase răni. Înlocuirea mai multor blocuri de parament* era indispensabilă.

Aici, la Saqqara, marele preot Kha dialoga cu sufletele strămoșilor. Stând în capelele lăcașurilor pentru eternitate, el citea coloanele de hieroglife care evocau frumoasele ținuturi de dincolo și destinul fericit al celor care aveau o „voce dreaptă”, pentru că ei duseseră o existență conformă cu regula lui Maat. Descifrând aceste inscripții, Kha redădea viață proprietarilor mormintelor, rămași prezenți pe tărâmul liniștii.

Marele preot al lui Ptah făcea înconjurul piramidei lui Unas când îl văzu pe tatăl său venind spre el. Ramses nu părea el oare unul din aceste spirite luminoase care, în unele momente ale zilei, le apăreau prezicătorilor?

– Care sunt proiectele tale, Kha?

– În viitorul imediat, să accelerez restaurarea piramidelor din Vechiul Imperiu care necesită o intervenție urgentă.

– Ai găsit cartea lui Thot?

– Doar rămășițe... Dar sunt tenace. Sunt atâtea comori la Saqqara, încât mi-ar trebui probabil o viață foarte lungă.

– N-ai decât treizeci și opt de ani. Ptah-hotep n-a așteptat să aibă o sută zece pentru a-și redacta maximele?

– În aceste locuri, tată, eternitatea se hrănește din timpul oamenilor pe care l-a transformat în pietre vii. Aceste capele,

---

* parament – ornament din plăci de piatră a unei construcții (n. trad.)

aceste hieroglife, aceste personaje care venerează secretul vieții și îi aduc ofrandă, nu sunt ele cel mai bun lucru al civilizației noastre?

– Te gândești vreodată la treburile statului, fiule?

– De ce să-mi fac griji din moment ce tu domnești?

– Anii trec, Kha, și voi pleca și eu spre țara căreia îi place liniștea.

– Maiestatea Ta tocmai a fost regenerată și voi organiza și mai bine următoarea ta serbare de regenerare, peste trei ani.

– Nu te interesează nimic legat de administrație, economie, armată...

– N-am nici un gust pentru aceste materii. Riguroasa practică a ritualurilor nu este baza societății noastre? Fericirea poporului nostru depinde de aceasta și înțeleg să mă dedic ei în fiecare zi mai mult. Crezi că sunt pe un drum greșit?

Ramses ridică ochii spre vârful piramidei lui Unas.

– Să cauți cel mai înalt, cel mai vital lucru înseamnă mereu să urmezi calea cea bună. Dar Faraonul este obligat să coboare în lumea subterană și să înfrunte monstrul care încearcă să sece Nilul și să distrugă barca luminii. Dacă n-ar duce această luptă zilnică, ce rit am mai celebra?

Kha atinse piatra milenară, ca și când ea îi hrănea mintea.

– În ce fel pot să-l servesc pe Faraon?

– Împăratul din Hatti dorește să-și trimită fiica în Egipt ca să o iau de soție, dar timpul este atât de rău în Anatolia, încât călătoria unui convoi este imposibilă. Hattușil cere intervenția magicienilor noștri ca să obțină de la zei o ameliorare a vremii. Descoperă cât mai repede textul care să-mi permită să-i dau satisfacție.

Acolo unde se refugiase Rerek, căpitanul șleului, nimeni nu l-ar fi putut dibui. La sfaturile patronului său, își alesese domiciliul pentru câțva timp în cartierul asiatic din Pi-Ramses,

după ce îl vizitase pe un scrib cu fața palidă pentru a-i debita un discurs fără cap și coadă. Dar fusese bine plătit, mult mai bine plătit decât trei luni de muncă pe Nil. Rerek îl revăzuse pe patronul său care era foarte mulțumit de serviciile lui. După el, rezultatul sperat fusese atins. Nu mai era decât o mică neplăcere: patronul cerea ca Rerek să-și schimbe înfățișarea. Mândru de barba și de epiderma lui păroasă, marinarul fusese tentat să se opună. Dar cum era vorba de securitatea sa, se lăsase convins. Imberb, el și-ar relua serviciul în Sud sub un alt nume și poliția i-ar pierde pentru totdeauna urma.

Rerek își petrecea ziua dormind, la primul etaj al unei căsuțe albe. Proprietăreasa îl trezea după trecerea purtătorului de apă și îi făcea rost de plăcinte umplute cu usturoi și ceapă care i se păreau delicioase.

– Bărbierul este în piațetă, îl preveni ea.

Marinarul se întinse. Ras, o să pară mai puțin viril și va seduce mai greu fetele. Din fericire, îi rămâneau alte argumente la fel de convingătoare.

Rerek privi pe fereastră.

În mica piață, bărbierul instalase patru țărushi care susțineau o pânză, pentru a evita arsurile soarelui. Sub acest adăpost, două taburete, cel mai înalt pentru el, cel mai mic pentru client.

Cum se prezentaseră deja o duzină de oameni, așteptarea ar fi fost lungă; trei dintre ei jucau zaruri, ceilalți se așezară cu spatele rezemați de zidul casei. Rerek se culcă la loc și adormi din nou.

Proprietăreasa îl scutură.

– Haideți, coborâți! Sunteți ultimul.

De data asta, nu mai avea porțiță de scăpare. Cu ochii pe jumătate închiși, marinarul coborî scara, ieși din modesta locuință și se așeză pe taburetul cu trei picioare care scârțâi sub greutatea lui.

- Ce dorești? îl întrebă bărbierul.
- Îmi razi barba în întregime și obrajii.
- O barbă frumoasă ca asta?
- E treaba mea.
- Cum vrei, amice, cum mă plătești?
- În papirus, cât o pereche de sandale.
- E mult de lucru...
- Dacă nu-ți convine, mă duc la altul.
- E bine, e bine...

Bărbierul îi umezi pielea cu apă cu săpun, lăsă briciul să alunece ușor pe obrazul stâng pentru a-i verifica eficacitatea apoi, cu un gest brusc, dar precis, i-l puse marinarului sub gât.

- Dacă încerci să fugi, Rerek, dacă minți, o să-ți tai gâtul.
- Cine... cine ești tu?

Setau creastă pielea și un pic de sânge se scurse pe pieptul marinarului.

- Cineva care o să te ucidă, dacă refuzi să răspunzi.
- Întreabă-mă!
- Cunoști un căpitan de șlep cu o cicatrice pe antebrațul stâng și ochi căprui?
- Da...
- O cunoști pe doamna Șerit?
- Da, am muncit pentru ea.
- Ca hoț?
- Am făcut afaceri.
- Cine este patronul vostru?
- Îl cheamă... Ameni.
- O să mă conduci la el.

Cu fața gravă luminată de un surâs abia schițat, Kha se prezentă în fața lui Ramses, care era așezat la biroul lui.

– Am căutat trei zile și trei nopți în biblioteca din Casa Vieții de la Heliopolis, Maiestate, și am găsit cartea conjurațiilor care va alunga vremea urâtă din Hatti: mesagerii zeiței Sekhmet sunt cei care propagă miasme în atmosferă și împiedică soarele să pătrundă printre nori.

– Ce trebuie făcut?

– Trebuie recitate în permanență și, atâta timp cât e nevoie, litaniiile destinate să o liniștească pe Sekhmet. Când zeița își va chema înapoi emisarii plecați spre Asia, cerul se va lumina. Preoții și preotesele s-au pus deja pe treabă. Grație vibrațiilor cântecelor lor și efectului invizibil al riturilor, putem spera într-un rezultat rapid.

Kha se retrase în momentul în care Merenptah venea în goană. Cei doi frați se salutară.

Regele își observă fiii, atât de diferiți și atât de complementari. Nici unul, nici celălalt nu-l decepționau. Kha nu acționa el, în felul lui, ca un om de stat? Kha dispunea de elevația gândirii, indispensabilă pentru a governa, Merenptah de forța necesară pentru a comanda. Cât despre fiica monarhului, Meritamon, ea se întorsese la Theba unde conducea riturile de animare a statuilor regale, atât în

sanctuarul lui Seti cât și în templul pentru veșnicie al lui Ramses.

Faraonul mulțumi zeilor că îi dăruiseră trei copii excepționali care, fiecare în felul lui, transmiteau spiritul civilizației egiptene și se atașau mai mult de valorile lui decât de propria lor persoană. Nefertari și frumoasa Iset puteau să se odihnească în pace.

Merenptah se înclină în fața Faraonului.

– M-ai chemat, Maiestate.

– Fiica lui Hattușil și a Putuhepei se pregătește să părăsească capitala hitită și să vină la Pi-Ramses. Cu titlu diplomatic, ea va deveni mare soție regală și această uniune va pecetlui pentru totdeauna pacea între Hatti și Egipt. Acest pact ar putea să nu fie pe placul anumitor grupări de interese. Misiunea ta va consta în a veghea la securitatea prințesei când va ieși de pe teritoriile controlate de Hatti și va intra în protectoratele noastre.

– Maiestatea Sa să conteze pe mine. De câți oameni pot dispune?

– De câți îți vor fi necesari.

– O armată va fi inutilă, căci se deplasează prea încet și prea greu. Voi lua o sută de soldați căliți, cunoscători ai acestor ținuturi și bine înarmați, și mai mulți mesageri dotați cu cei mai buni cai. În caz de atac, vom ști să rezistăm. O voi informa pe Maiestatea Sa în mod regulat. Dacă un curier va întârzia, forțarea cea mai apropiată ne va trimite imediat ajutor.

– Misiunea este de cea mai mare importanță, Merenptah.

– Nu te voi decepționa, tată.

Încă din zori, un potop se abătu peste Hattușas, amenințând să inunde orașul de jos. Nebunia începuse să câștige teren, când împărăteasa Putuhepa vorbi populației. Nu doar preoții din Hatti implorau fără încetare clemența zeului Furtunii, dar se făcuse apel și la magicienii Egiptului.

Discursul Putuhepei liniști spiritele. Câteva ore mai târziu, ploaia încetă. Nori grei și negri se opriră pe cer, dar o spărtură luminoasă apărură la sud. Plecarea prințesei devenea posibilă. Împărăteasa se duse în apartamentele fiicei sale.

În vârstă de douăzeci și cinci de ani, ea avea frumusețea sălbatică a anatolienelor. Părul blond, ochii negri migdalați, nasul fin, aproape ascuțit, un ten de sidef, mai degrabă înaltă, cu încheieturi delicate, cu un mers demn de originea ei înaltă, prințesa era senzualitatea însăși. În cel mai neînsemnat gest, o notă de moleșală semnifica feminitatea gata să se ofere și, în aceeași clipă, să se dezbrace. Nu exista nici un demnitar care să nu fi visat s-o ia de soție.

– Vremea se îmbunătățește, spuse Putuhepa.

Prințesa își pieptăna ea-însăși părul lung înainte de a și-l parfuma.

– Trebuie deci să mă pregătesc de plecare.

– Ești neliniștită?

– Dimpotrivă! Să fiu prima hitită care se căsătorește cu un faraon, și ce faraon! Ramses cel Mare a cărui glorie a stins focul războinic din Hatti... Cum să-mi imaginez un destin mai fabulos, chiar și în visele mele cele mai bune?

Putuhepa fu surprinsă.

– Ne vom despărți pentru totdeauna și tu n-o să-ți mai revezi niciodată țara... Nu simți o sfâșiere?

– Sunt femeie și o să mă căsătoresc cu Ramses cel Mare, o să trăiesc pe pământul iubit de zei, o să domnesc peste o curte fastuoasă, o să mă bucur de un lux plictisitor, o să gust plăcerile unui climat inegalabil și cine știe ce-o să mai fac! Dar să mă unesc cu Ramses nu-mi ajunge.

– Ce vrei să spui?

– Vreau să-l și seduc. Faraonul nu se gândește la mine, ci la diplomație și la pace, ca și cum eu n-aș fi decât o frază dintr-un tratat! Îl voi face să-și schimbe părerea.

– Riști să fii decepționată.

– Sunt urâtă și stupidă?

– Ramses nu mai este tânăr. Poate că nici n-o să se uite la tine.

– Destinul meu îmi aparține, nimeni nu va putea să mă ajute. Dacă nu sunt în stare să-l cuceresc pe Ramses, la ce bun acest exil?

– Mariajul tău va garanta prosperitatea celor două mari popoare.

– Eu nu voi fi nici o servitoare, nici o singuratică, ci o mare soție regală. Ramses îmi va uita originile, voi domni alături de el și fiecare egiptean se va prosterna în fața mea.

– Îți doresc asta, fata mea.

– Este dorința mea, mamă. Și ea nu este mai prejos de a ta.

Deși nu prea viguros, soarele reapăru. Iarna se instala, cu cortegiul ei de vânt și răceală, dar drumul ce ducea spre protectoratele egiptene va fi în curând practicabil. Putuhepei i-ar fi plăcut să schimbe confidențe cu fiica ei, dar viitoarea nevastă a lui Ramses nu devenise o străină în propria sa locuință?

Raia nu reușea să se calmeze.

Avusese o ceartă violentă cu Uri-Teșub și cei doi bărbați se despărțiseră fără a găsi o cale de înțelegere. Pentru ex-generalul șef al armatei hitite, venirea fiicei lui Hattușil putea fi exploatată în dezavantajul lui Ramses și prințesa nu trebuia împiedicată să ajungă în Egipt. Pentru Raia, dimpotrivă, această căsătorie diplomatică înăbușea ultimele veleități războinice.

Renunțând să se lupte, Hattușil îi făcea jocul lui Ramses. Raia avu chef să-i smulgă bărbuța ascuțită și să-i rupă tunica cu fâșii colorate, atât de tare îl tortura perspectiva. Ura față de Ramses devenise principala sa rațiune de a trăi și era

gata să-și asume orice risc pentru a-l ucide pe acest faraon ale cărui statui colosale tronau în marile temple ale țării. Nu, acest monarh nu va continua să reușească în tot ceea ce făcea!

Uri-Teșub adormea, îndopat cu trai bun și desfrâu, dar el, Raia, nu pierduse sensul luptei. Ramses nu era decât un om și va sucomba în urma unor lovituri date cu forță și precizie. O urgență: să împiedice prințesa hitită să ajungă la Pi-Ramses.

Fără a-l preveni pe Uri-Teșub și pe prietenii lui hitiți, Raia va organiza un atentat cu ajutorul lui Malfi. Când șeful triburilor libiene va afla că Merenptah, fiul lui Ramses, era în fruntea corpului expediționar egiptean, va saliva de plăcere. Să elimini în același timp și prințesa hitită, viitoarea soție a lui Ramses, și pe fiul cel mic al regelui, ce lovitură!

Nici un membru al convoiului nu va supraviețui. Faraonul va crede că e o tresărire de orgoliu a unei facțiuni a armatei hitite, ostile păcii. La fața locului, va trebui să împrăștie arme caracteristice și să abandoneze câteva cadavre de țărani îmbrăcați în soldați ai armatei lui Hattușil. Desigur, bătălia va fi feroce și vor avea pierderi și în rândul libienilor; dar Malfi nu se va împiedica de acest detaliu. Perspectiva unei acțiuni brutale, sângeroase și victorioase îl va inflama pe șeful războinic.

Hattușil își va pierde fiica, Ramses fiul. Și amândoi suveranii vor răzbuna afrontul într-un conflict mai aspru decât precedentele. Acha nu mai era acolo pentru a calma tensiunile. Cât despre Uri-Teșub, el va fi pus în fața faptului împlinit. Ori va coopera, recunoscându-și greșeala, ori va fi eliminat. Raia nu ducea lipsă de idei pentru a măcina statul egiptean din interior; nici o zi de răgaz nu-i va fi acordată lui Ramses.

Cineva bătu la ușa de la depozitul unde negustorul își aranja vasele cele mai prețioase. La ora asta târzie, nu putea fi vorba decât de un client.

- Cine-i acolo?
  - Căpitanul Rerek.
  - Nu vreau să te văd aici!
  - Am fost în pericol, dar am scăpat... Trebuie să vă vorbesc.
- Raia întredeschise ușa.

Negustorul abia avu timp să zărească fața marinarului. Împins din spate, acesta din urmă îl răsturnă pe Raia care căzu de-a berbeleacul, în timp ce Serramanna și Setau năvăliră în depozit.

Uriășul sard se adresa căpitanului Rerek.

– Cum îl cheamă pe acest om? îl întrebă el, arătându-l pe Raia.

– Ameni, răspunse marinarul.

Cu mâinile prinse în cătușe de lemn și gleznele legate cu o frânghie, Rerek era imobilizat. Profitând de obscuritatea care domnea în fundul depozitului, Raia se furișă ca o reptilă și se cățăără pe scara care ducea pe acoperiș. Cu puțin noroc, ar scăpa de urmăritori.

Stând pe unul din colțurile acoperișului, o nubiană drăguță îl fixa cu o privire severă.

– Nu merge mai departe.

Raia scoase un pumnal din buzunarul drept al tunicii.

– Îndepărtează-te sau te omor!

În momentul în care se aruncă, cu brațul ridicat pentru a lovi, o viperă marmorată îl mușcă de călcâiul drept. Durerea fu atât de intensă încât Raia dădu drumul armei, se lovi de margine, își pierdu echilibrul și căzu în gol.

Când Serramanna se aplecă asupra negustorului sirian, se strâmbă cu ciudă. În cădere, Raia își rupsesse gâtul.

Epuizată, satisfăcută, cu trupul îmbătat de virilitatea amantului său, doamna Tanit se întinse peste torsul puternic al lui Uri-Teşub.

– Mai vreau, te implor!

Hititul ar fi cedat bucuros, dar un zgomot de paşi îl alertă. Se ridică şi trase din teacă o sabie scurtă.

Cineva bătea la uşa camerei.

– Cine-i acolo?

– Intendentul.

– Parcă interzisesem să fim deranjaţi! Țipă ca turbată doamna Tanit.

– Un prieten al soţului dumneavoastră... Pretinde că e foarte urgent.

Feniciană îl apucă pe Uri-Teşub de încheietura mâinii.

– Poate că e o capcană.

– Am cu ce să mă apăr.

Uri-Teşub chemă un hitit care făcea de gardă în grădina vilei. Mândru că era în serviciul ex-generalului şef, el dădu raportul cu voce şoptită şi dispăru.

Când amantul său se întoarse în cameră, doamna Tanit, goală, îi sări de gât şi îl acoperi cu sărutări. Simţindu-l preocupat, ea se îndepărtă de el şi îi dădu să bea o cupă de vin fier.

– Ce se întâmplă?
– Prietenul nostru Raia e mort.
– Un accident?
– A căzut de pe un acoperiș, încercând să scape de Serramanna.

Feniciana păli.

– Sardul ăsta blestemat! Dar... o să ajungă până la tine!
– Posibil.
– Trebuie să fugi, să fugi imediat!
– În nici un caz. Serramanna pândește cea mai mică greșeală. Dacă Raia n-a avut timp să vorbească, sunt la adăpost. Disparațiia acestui negustor sirian este mai degrabă o veste bună... Începea să-și piardă sângele rece. Acum, nu mai am nevoie de el, pentru că sunt în contact direct cu libienii.

– Și dacă... ne-am mulțumi cu fericirea noastră?
Cu violență, Uri-Teșub îi frământă sânii doamnei Tanit.
– Mulțumește-te să fii o soție docilă și tăcută și te voi face fericită.

Când el o devoră ca pe o delicatesă, ea leșină de plăcere.

Vânătorii îi prezintă pieile de animale lui Teșon. Libianul alegea el însuși materia primă. N-avea încredere decât în propria lui judecată și se arăta de o severitate extremă, refuzând trei sferturi din mărfurile propuse. De dimineață, îi bruftulise pe doi vânători care îi propuseseră piei de proastă calitate.

Deodată, îi fu aruncată la picioare o tunică din fâșii colorate.

– O recunoști? Întrebă Serramanna.
– Apucat de dureri de burtă, libianul își puse mâinile pe pântecul rotund.
– Este... este o haină obișnuită.
– Examineaz-o cu atenție.

– Vă asigur... Nu văd nimic altceva...

– O să te-ajut, Teșon, pentru că îmi ești simpatic. Această tunică aparținea unui negustor sirian, Raia, un personaj tulbure care n-avea conștiința împăcată și a murit stupid, încercând să fugă. Trecutul lui de spion a ieșit în mod brutal la iveală, s-ar putea spune. Eu însă am o certitudine: că voi doi trebuie să fi fost prieteni sau, mai degrabă, complici.

– Eu nu-l frecventam pe acest...

– Nu mă întrerupe, Teșon. Nu am dovezi, dar nu mă îndoiesc că defunctul Raia, tu și Uri-Teșub ați încheiat un pact împotriva lui Ramses. Moartea sirianului este un avertisment: dacă ceilalți aliați ai tăi mai încearcă să-i facă rău lui Ramses, vor sfârși ca Raia. Și acum, mi-ar plăcea să primesc ceea ce mi se cuvine.

– O să vă trimit acasă un scut din piele și sandale de lux.

– Un început satisfăcător... Ai să-mi dai ceva nume?

– Printre libieni, totul e calm, stăpâne Serramanna! Ei recunosc autoritatea lui Ramses.

– Să continue tot așa. Pe curând, Teșon.

Abia se îndepărtase calul lui Serramanna, că libianul, ținându-se cu mâinile de burtă, se grăbea spre closet.

Împăratul Hattușil era în dezacord cu soția sa Putuhepa. De obicei, împărăteasa aprecia perspicacitatea soțului ei și justețea părerilor lui, dar, de data asta, se certaseră violent.

– Trebuie să-l prevenim pe Ramses în legătură cu plecarea fiicei noastre, insistă Putuhepa.

– Nu, o contrazise împăratul, e mai bine să profităm de situație pentru a ști dacă facțiunile militare au capacitatea să acționeze împotriva noastră.

– Împotriva noastră... Vrei să spui împotriva fiicei tale și a escortei ei! Îți dai seama că ai de gând să-ți folosești propriul copil drept momeală?

– Nu va risca nimic, Putuhepa. În caz de agresiune, cei mai buni soldați hitiți o vor proteja și-i vor nimici pe rebeli. În acest fel, vom da o dublă lovitură: vom elimina rămășițele opoziției militare la politica noastră și vom pecetlui pacea cu Ramses.

– Fiica mea nu trebuie să-și asume nici un risc.

– Decizia mea este luată: va pleca mâine. Numai când va ajunge la frontiera zonei de influență egipteană, după ce va fi traversat Hatti, îl vom avertiza pe Ramses de venirea viitoarei sale soții.

Cât de fragilă părea tânăra prințesă în mijlocul soldaților hitiți care aveau platoșe grele și căști amenințătoare! Echipat cu arme noi, dotat cu cai tineri și sănătoși, detașamentul de elită însărcinat cu escortarea părea invincibil. Împăratul Hattușil știa că fiica sa era în primejdie, dar ocazia era prea bună. Un șef de stat nu trebuia să-și privilegieze puterea, uneori chiar în detrimentul propriei familii?

În mai multe care, dota prințesei și ofrandele pentru Ramses cel Mare: aur, argint, bronz, țesături, bijuterii. Și un cadou care o să-i placă în mod deosebit faraonului: zece cai magnifici de care va avea grijă el însuși și care vor avea onoarea să tragă, pe rând, la carul său.

Cerul era senin, căldura anormală. Pe sub mantalele de iarnă, soldații se sufocau și transpirau. Februarie semăna brusc cu o lună de vară. Această anomalie nu putea să dureze. În câteva ore, fără nici o îndoială, ploaia va cădea și va umple cisternele.

Prințesa îngenunche în fața tatălui ei care o mirui cu ulei de logodnă.

– Ramses va celebra el însuși miruirea căsătoriei, spuse el. Drum bun, viitoare regină a Egiptului.

Convoiul se puse în mișcare. După careta în care stătea tânăra, un alt vehicul de aceeași mărime, la fel de confortabil.

În spate, așezată pe un tron din lemn ușor, împărăteasa Putuhepa.

— Plec cu fiica mea, îi spuse ea împăratului, trecând prin fața lui, și o voi însoți până la frontieră.

Munți ostili, drumuri anevoioase, trecători neliniștitoare, păduri dese unde se putea ascunde agresorul... Împărătesei Putuhepa îi era frică de propria sa țară. Desigur, soldații rămâneau în gardă și numărul lor ar fi trebuit să descurajeze orice agresor. Dar Hatti fusese mult timp teatrul luptelor intestinale și sângeroase. Uri-Teșub în persoană sau unul dintre emulii săi, n-ar încerca să suprimă prințesa, care era simbol al păcii?

Faptul cel mai penibil era absența iernii. Pregătit pentru acest anotimp, organismul trebuia să suporte soarele arzător și uscăciunea. O oboseală neobișnuită se acumula, făcând călătoria insuportabilă. Putuhepa băgă de seamă că vigilența escortei se micșora și că forțele ofițerilor scădeau. Vor fi ei în stare să facă față unui atac masiv?

Prințesa rămânea imperturbabilă, ca și când încercarea n-avea nici o influență asupra ei. Semeață, ea lumina drumul cu voința sălbatică de a-și atinge scopul.

Când pinii foșneau, când susurul vreunui torent de apă semăna cu mersul oamenilor înarmați, Putuhepa tresărea. Unde se ascundeau oare răzvrățiții? Ce strategie adoptaseră? Împărăteasa din Hatti se trezea adesea noaptea, pândind cel mai mic zgomot suspect, și își petrecea ziua scrutând pădurile, pantele abrupte și malurile râurilor.

Prințesa și mama ei nu își vorbeau. Închisă în tăcerea ei, fiica Putuhepei refuza orice contact cu vechea ei existență. Pentru ea, Hatti era mort și viitorul se numea Ramses.

Suferind de căldură, însetat, epuizat, convoiul trecu de Kadesh și ajunse la postul de frontieră din Aya, în Siria de

Sud. Acolo, se ridica o fortăreață egipteană, la marginea teritoriului controlat de Faraon.

Arcașii luă război poziția de tragere la creneluri, poarta mare se închise. Garnizoana credea că e vorba de un asalt. Prințesa coborî din careta ei și încălecă pe unul din caii destinați lui Ramses. Sub privirile stupefiate ale mamei sale și a șefului detașamentului hitit, ea galopă spre orașul fortificat și se opri la poalele meterezelor. Nici un arcaș egiptean n-avusese curajul să tragă.

– Sunt fata împăratului din Hatti și viitoarea regină a Egiptului, declară ea. Ramses cel Mare mă așteaptă pentru a celebra căsătoria noastră. Primiți-mă cum se cuvine, dacă nu, furia Faraonului o să vă ardă precum focul.

Comandantul fortăreței se arătă.

- Aveți o armată în spate!
- Nu e o armată, este escorta mea.
- Acești războinici hitiți sunt amenințatori.
- Vă înșelați, comandante, v-am spus adevărul.
- N-am primit nici un ordin din capitală.
- Anunțați-l imediat pe Ramses de prezența mea.

Răsuflarea îi era grea, ochii înroșiți, pieptul sufocat; Ameni răcise. Noaptea de februarie erau glaciale și palidul soare din timpul zilei nu reușea să încălzească atmosfera. Ameni comandase totuși o mare cantitate de lemne pentru încălzire, dar livrarea lor întârzia. Foarte prost dispus, el se pregătea să-și verse năduful pe unul din subordonații săi când un curier al armatei depuse pe biroul său un mesaj provenind de la fortăreața Aya, din Siria de Sud.

În ciuda unei serii de strănuturi, Ameni descifra textul codat, își aruncă o manta de lână peste roba de in gros, își înfășură gâtul cu un fular și, în pofida plămânilor săi aprinși, alergă până la biroul lui Ramses.

– Maiestate... O veste incredibilă! Fiica lui Hattușil a ajuns la Aya. Comandantul fortăreței așteaptă instrucțiunile voastre.

La această oră târzie, regele lucra la lumina lămpilor cu ulei al căror fitil nu producea nici un fel de fum. Puse pe lampadare înalte din lemn de sicomor, ele distribuiau o lumină blândă și bine repartizată.

– Este cu siguranță o eroare, estimează Ramses, Hattușil m-ar fi prevenit în legătură cu plecarea fiicei lui.

– Comandantul fortăreței se află în fața unei armate hitite care se prezintă ca... un convoi nupțial!

Regele făcu câțiva pași prin vastul său birou încălzit de braser^{*}.

– Un șiretlic, Ameni, un șiretlic al împăratului pentru a verifica întinderea puterii sale chiar în interiorul țării. Convoiul ar fi putut fi atacat de militari nesupuși.

– Ca momeală... Propria sa fiică!

– Acum, Hattușil trebuie să fie liniștit. Merenptah să plece imediat în Siria cu corpul expediționar prevăzut pentru a o proteja pe prințesă. Ordonă comandantului fortăreței din Aya să-și deschidă porțile și să-i primească pe hitiți.

– Și dacă...

– Îmi asum riscul.

La fel de mirați și unii și alții, hitiții și egiptenii fraterizară, sărbătoriră, băură și mâncară împreună ca niște vechi tovarăși de arme. Putuhepa putea să se întoarcă liniștită spre Hattușas, în timp ce fiica sa, însoțită de demnitari și de câțiva soldați hitiți, își va continua drumul spre Pi-Ramses, sub protecția lui Merenptah.

Mâine, va avea loc despărțirea definitivă. Cu ochii aburiți de lacrimi, împărăteasa își privi fiica, frumoasă și cuceritoare.

– Nu te încearcă nici un regret? o întrebă Putuhepa.

– N-am fost niciodată mai bucuroasă.

– Nu ne vom mai vedea.

– Asta e legea vieții. Fiecare cu destinul său... Iar al meu este fabulos!

– Să fii fericită, copilul meu.

– Sunt deja!

Rănită, Putuhepa nici măcar nu-și îmbrățișă fiica. Ultima legătură cu ea tocmai se rupea.

---

* braser – vase metalice cu găuri în care se punea jărat, folosite pentru încălzit (n.trad.)

– Este cu totul anormal, constată comandantul fortăreței din Aya, un militar de carieră cu fața pătrată și vocea aspră. În acest anotimp, munții ar trebui să fie acoperiți de zăpadă și ar trebui să plouă în fiecare zi. Dacă această caniculă continuă, n-o să mai avem apă pentru cisterne.

– Am înaintat în marș forțat, își aminti Merenptah, și am mai mulți bolnavi. Pe drum, majoritatea izvoarelor și a puțurilor sunt secate. Mă tem c-o antrenez pe prințesă într-o aventură destul de periculoasă.

– Cu totul anormal, repetă comandantul, doar o divinitate poate provoca această perturbare.

Merenptah se temea că va auzi această părere.

– Mă tem că n-aveți dreptate. Aveți o statuie protectoare în această fortăreață?

– Da, dar ea nu îndepărtează decât spiritele rele de prin împrejurimi, n-are destulă putere ca să modifice vremea. Ar trebui implorată o divinitate a cărei energie să fie comparabilă cu cea a cerului.

– Aveți suficiente rezerve de apă pentru călătoria noastră de întoarcere?

– Nu, fir-ar să fie! Va trebui să rămâneți aici și să așteptați ploaia.

– Dacă această vară falsă durează, nu va fi apă destulă pentru egipteni și hitiți.

– Suntem în timpul iernii, această uscăciune ar trebui să ia sfârșit în curând.

– Ai remarcat și dumneata, comandante: nu este naturală. Să plec, e riscant, dar nici dacă rămân, nu e mai bine.

Fruntea ofițerului se încreți.

– Dar... ce aveți de gând să faceți?

– Să-l informez pe Ramses. Numai el va ști ce să facă.

Kha derulă pe biroul lui Ramses trei papirusuri lungi pe care le descoperise în arhivele Casei Vieții de la Heliopolis.

– Textele sunt formale, Maiestate; un singur zeu domnește peste climatul Asiei: Seth. Dar nici un colegiu de magicieni nu este calificat pentru a intra direct în contact cu el. Ție și numai ție îți e dat să vorbești cu Seth ca să repună anotimpurile la locul lor. Totuși...

– Vorbește, fiule.

– Totuși, mă opun acestui demers. Puterea lui Seth este periculoasă și de necontrolat.

– Te-ai teme de slăbiciunea mea?

– Tu ești fiul lui Seti, dar să modifichi climatul presupune să mânuiești fulgerul, trăsnetul și furtuna... Or, Seth este imprevizibil. Și Egiptul are nevoie de tine. Să trimitem în Siria mai multe statui divine și un convoi de aprovizionare.

– Crezi tu că Seth le va lăsa să treacă?

Kha plecă capul.

– Nu, Maiestate.

– Deci, n-am de ales. Ori accept lupta pe care mi-o propune, ori Merenptah, prințesa hitită și toți tovarășii lor vor muri de sete.

Fiul mai mare al lui Ramses nu mai avea nici un argument împotriva tatălui său.

– Dacă nu mă întorc de la templul lui Seth, îi spuse Faraonul lui Kha, fii succesorul meu și dăruiește-ți viața Egiptului.

Prințesa hitită, găzduită în apartamentul comandantului fortăreței, ceru să vorbească cu Merenptah. Acestuia i se păru agitată și autoritară, dar se comportă cu considerația cuvenită unei mari doamne.

– De ce nu plecăm imediat spre Egipt?

– Pentru că este imposibil, prințesă.

– Vremea este magnifică.

– Este secetă în anotimpul ploilor și nu avem apă.

– N-o să prindem totuși rădăcini în această fortăreață oribilă!

– Cerul ne este potrivnic, o voință divină ne ținuteriește pe loc.

– Magicienii voștri sunt neputincioși?

– Am apelat la cel mai mare dintre ei: Ramses în persoană. Prințesa surâse.

– Ești un om inteligent, Merenptah, o să-i vorbesc soțului meu despre tine.

– Să sperăm, prințesă, că cerul aude rugile noastre.

– Să nu te îndoiești de asta! N-am venit aici ca să mor de sete. Cerul și pământul nu sunt ele în pumnul Faraonului?

Nici Setau, nici Ameni nu reușiseră să schimbe decizia suveranului. În timpul cinei, Ramses mâncase o bucată de carne tăiată din coapsa unui bou, animal încarnând puterea sethiană, și bău vin puternic din oaze care se afla sub protecția aceluiasi zeu. Apoi, după ce-și purifică gura cu sare, considerată exsudație a lui Seth, purtător al acestui foc terestru indispensabil conservării alimentelor, el se reculese în fața statuii tatălui său, care îndrăznise, prin numele lui, să se proclame reprezentantul terestru al stăpânului furtunii.

Fără ajutorul lui Seti, Ramses n-avea nici o șansă să-l convingă pe Seth. O singură greșeală, un gest ritual neclar, un gând rătăcit și trăsnetul ar lovi. Față în față cu puterea în stare brută, o singură armă: rectitudinea. Acest spirit de dreptate pe care Seti i-l transmisese lui Ramses inițiindu-l în funcția de Faraon.

La miezul nopții, regele intră în templul lui Seth, construit la Avaris, capitala urâtă de invadatorii hyksoși. Un loc consacrat tăcerii și solitudinii, un loc unde doar Faraonul putea pătrunde fără teama de a fi ucis.

Față în față cu zeul Seth, el trebuia să învingă frica, apoi să arunce o privire de foc asupra lumii, să o cunoască în

violența și frământările ei și să devină forța originară, în inima cosmosului, acolo unde nu pătrundea inteligența umană.

Ramses depuse pe altar o cupă de vin și o antilopă-suliță în miniatură, făcută din lemn de acacia. Capabilă să reziste căldurilor extreme ale deșertului și să supraviețuiască în acest mediu ostil, antilopa-suliță era stăpânită de flacăra lui Seth.

– Cerul este în mâinile tale, spuse regele către zeu, pământul sub picioarele tale. Ce poruncești, se va produce. Ai provocat căldură și secetă, dă-ne ploaia iernii.

Statuia lui Seth nu reacționează în nici un fel, ochii ei rămaseră reci.

– Sunt eu, Ramses, fiul lui Seti, cel care îți vorbește. Nici un zeu n-are dreptul să perturbe ordinea lumii și cursul anotimpurilor, orice divinitate trebuie să se supună Regulii. Și tu, la fel.

Ochii statuii se înroșiră. O căldură bruscă invadează sanctuarul.

– Nu-ți dirija puterea împotriva Faraonului, în el sunt reuniți Horus și Seth. Tu ești în mine și eu îți folosesc forța pentru a mă lupta cu tenebrele și pentru a respinge dezordinea. Ascultă-mă, Seth, fă să plouă peste ținuturile din Nord!

Cerul se brăzdă de fulgere și tunetul se dezlănțui deasupra Pi-Ramsesului.

O noapte de luptă începea.

Prințesa îl înfruntă pe Merenptah.

– Această așteptare este insuportabilă! Duceți-mă imediat în Egipt!

– Am ordin să vă asigur securitatea. Atâta timp cât va mai dura această secetă anormală, ar fi imprudent să pornim la drum.

– De ce nu intervine Faraonul?

O picătură de apă căzu pe umărul stâng al prințesei, o a doua se strivi pe mâna ei dreaptă. Ea și Merenptah ridicară în același timp ochii spre cerul care se întunecase și se încărcă de nori negri. Un fulger străpunse norii groși, urmat de o lovitură de trăsnet, și o ploaie puternică se declanșă. În câteva minute, temperatura scăzu.

Conform legii anotimpurilor, iarna rece și ploioasă vâna vara și seceta.

– Iată răspunsul lui Ramses, spuse Merenptah.

Prințesa hitită își lăsa capul pe spate, deschise gura și bău cu lăcomie apa căzută din cer.

– Să plecăm, să plecăm repede!

Ameni se învârtea ca un leu în cușcă în fața ușii de la camera regelui. Așezat, cu brațele încrucișate, încruntat, Setau privea fix în fața lui. Kha citea un papirus magic ale

căruia formule magice le psalmodia în gând. Pentru a zecea oară cel puțin, Serramanna își curăța sabia sa scurtă cu un șifon îmbibat cu ulei de in.

– La ce oră a ieșit Faraonul din templul lui Seth? întrebă sardul.

– În zori, răspunse Ameni.

– A vorbit cu cineva?

– Nu, n-a pronunțat nici măcar un singur cuvânt, declară Kha. S-a închis în camera lui, am chemat medicul-șef al regatului și a acceptat să-l primească.

– Îl examinează de cel puțin o oră! protestă Setau.

– Vizibile sau nu, arsurile lui Seth sunt de temut, preciză marele preot. Să avem încredere în știința lui Neferet.

– I-am dat mai multe remedii pentru sănătatea inimii, își aminti Setau.

În fine, ușa se deschise.

Cei patru bărbați o înconjurară pe Neferet.

– Ramses este în afara pericolului, afirmă medicul-șef al regatului. O zi de repaus și regele își va relua cursul normal al activității. Îmbrăcați-vă bine: vremea o să devină răcoroasă și umedă.

Ploaia începea să cadă peste Pi-Ramses.

Uniți ca frații sub comanda lui Merenptah, egipteni și hitiți traversară Canaanul, o luară pe drumul de coastă străjuit de Sinai și intrară în Deltă. La fiecare oprire, în forturi era sărbătoare. În timpul călătoriei, mai mulți soldați își schimbă armele pe trompete, fluiere și tamburine.

Prințesa hitită devora din ochi peisajele înverzite, se minuna în fața plantațiilor de palmieri, a câmpurilor fertile, a canalelor de irigație, a pădurilor de papirus. Lumea pe care o descoperea nu semăna deloc cu aridul platou anatolian al tinereții ei.

Când cortegiul ajunsese să fie văzut din Pi-Ramses, străzile erau negre de lume. Nimeni n-ar fi putut spune cum se dusesese vestea, dar fiecare știa că fiica împăratului din Hatti avea să-și facă în curând intrarea în capitala lui Ramses cel Mare. Bogații se amestecau cu cei săraci, notabilii erau vecini cu muncitorii, bucuria umplea inimile.

– Extraordinar, comentă Uri-Teșub, aflat în primul rând de spectatori, alături de soția sa. Acest faraon a reușit imposibilul.

– A făcut să plouă după ce l-a înfruntat pe zeul Seth, spuse doamna Tanit, fermecată și ea. Puterile lui sunt infinite.

– Ramses este apa și aerul poporului său, adăugă un cioplitor în piatră; iubirea lui este ca pâinea pe care o mâncăm și ca hainele cu care ne îmbrăcăm. El este tatăl și mama țării întregi!

– Privirea lui sondează spiritele și cercetează sufletele, supralicită o preoteasă a zeiței Hathor.

Uri-Teșub se simțea învins. Cum să lupte împotriva unui faraon stăpânit de o putere supranaturală? Ramses poruncea elementelor naturii, modifica vremea, chiar și în Asia, domnea peste o cohortă de genii capabile să învingă orice armată! Și după cum spunea hititul, nimic nu putuse să împiedice buna desfășurare a călătoriei fiicei împăratului. Orice atac împotriva convoiului ar fi fost sortit eșecului.

Fostul general șef al războinicilor din Anatolia își veni însă în fire. N-o să se lase și el copleșit de magia lui Ramses! Scopul său, unicul său scop era să-l ucidă pe acest om care îi ruinase cariera și redusese mândrul Hatti la un stat vasal. Oricare i-ar fi puterile, acest faraon nu era un zeu, ci un om, cu slăbiciuni și lipsuri. Îmbătat de victoriile și popularitatea sa, Ramses va sfârși prin a-și pierde luciditatea. Timpul va acționa împotriva lui.

Și în plus urma să se căsătorească cu o prințesă hitită! În venele ei curgea sângele unei națiuni de neîmblânzit și avidă

de răzbunare. Crezând că pecetluiește pacea prin această unire, poate că Ramses se înșela grav.

– Iat-o! strigă doamna Tanit, aclamația fiind reluată de mii de piepturi entuziaste.

În interiorul caretei sale, prințesa se termina de machiat. Ea își vopsi pleoapele cu fard verde, pe bază de silicat de cupru hidratat, și trase o linie neagră în jurul ochilor, aplicând cu un bețigaș un fard compus din sulfură de plumb, argint și cărbune vegetal. Își contemplă opera într-o oglindă și fu satisfăcută. Nu îi tremurase mâna.

Ajutată de Merenptah, tânăra hitită coborî din caretă.

Frumusețea ei lăsă mulțimea cu gura căscată. Îmbrăcată cu o rochie lungă verde care îi puneă în valoare tenul de sidef, prințesa avea alura unei regine.

Deodată, toate capetele se întoarseră spre strada principală a orașului de unde se auzea un zgomot caracteristic de galop de cai și roți de car.

Ramses cel Mare venea la întâlnirea cu viitoarea lui soție.

Cei doi cai, tineri și impetuoși, erau descendenții perechii care, alături de leul său, Voinicul, fuseseră singurii aliați ai Faraonului la Kadesh, când soldații săi îl abandonaseră în fața iureșului hitit. Cei doi cai de luptă erau împodobiți cu panaș de pene roșii cu vârful albastru. Pe spate, aveau o cuvertură de bumbac vopsită în roșu, albastru și verde. Hățurile era agățate la centura monarhului care ținea în mână dreaptă sceptrul de iluminare.

Placat cu aur, carul înainta ușor, fără poticneli. Ramses își îndemna caii calm, fără să fie nevoie să ridice tonul. Purtând pe cap coroana albastră, care amintea originea celestă a monarhiei faraonice, suveranul părea în întregime îmbrăcat în aur.

Da, era soarele care își urma drumul, luminând oamenii cu razele lui. Când carul se opri, la câțiva metri de prințesa

hitită, norii cenușii se risipiră și soarele domni ca stăpân absolut pe cerul devenit senin. Ramses, Fiul Luminii, nu era el autorul acestui nou miracol?

Tânăra femeie rămase cu ochii plecați. Regele constată că preferase simplitatea. Un discret colier din argint, brățări subțiri din același metal, o rochie simplă... Absența artificiiilor îi puneau în valoare corpul superb.

Kha se apropie de Ramses și îi întinse un vas din faianță albastră.

Ramses unse fruntea prințesei cu uleiul fin.

– Aceasta este ungerea căsătoriei, declară faraonul. Ea face din tine marea soție regală a stăpânului celor Două Țări. Fie ca forțele rele să se îndepărteze de tine. În această zi, tu te naști din nou, după regula lui Maat, și îți iei numele de „Cea care-l vede pe Horus și perfecțiunea luminii divine”*. Privește-mă, Mat-Hor, soția mea.

Ramses întinse brațul spre tânăra femeie care, foarte încet, își puse palmele în cele ale Faraonului. Ea, care nu cunoscuse niciodată frica, era terorizată. După ce visase atât la acest moment în timpul căruia avea de gând să-și etaleze farmecul, acum se temea să nu leșine ca o fetiță speriată. Ramses degaja un asemenea magnetism încât ea avu impresia că atinge mâna unui zeu și că alunecă într-o altă lume în care nu avea nici un punct de reper. Să-l seducă... Tânăra femeie realiza acum vanitatea intențiilor ei, dar era prea târziu pentru a da înapoi, deși ar fi vrut să fugă și să se întoarcă în Hatti, departe, foarte departe de Ramses.

Cu mâinile prizoniere în cele ale regelui, ea îndrăzni să ridice ochii și să îl privească.

La cincizeci și șase de ani, Ramses era un bărbat magnific, de o prestanță inegalabilă. Cu fruntea lată, destinsă,

---

* În egipteană, Mat-hor-neferou-Râ, pe care l-am prescurtat Mat-Hor (n. a.).

cu arcadele ieșind în evidență, cu sprâncenele stufoase și ochii pătrunzători, cu pomeții proeminenți, cu nasul lung, subțire și coroiat, cu urechile rotunde, tivite fin, cu bustul amplu, el era combinația de vis dintre forță și finețe.

Mat-Hor, hitita devenită egipteană, se îndrăgosti imediat, cu violența femeilor din neamul ei.

Ramses o invită să urce în carul lui.

– În acest al treizeci și patrulea an al domniei mele, pacea cu Hatti este pentru totdeauna proclamată, declară faraonul cu o voce puternică care urcă până la cer. Stele consacrate acestei căsătorii vor fi depuse la Karnak, Pi-Ramses, Elephantine, Abu-Simbel și în toate sanctuarele Nubiei. Vor fi celebrate serbări în toate orașele și în toate satele și se va bea vin oferit de palat. Începând de astăzi, frontierele între Egipt și Hatti sunt deschise. Oamenii și bunurile să circule liber în acest spațiu-imens din care războiul și ura vor fi absente.

Un strigăt formidabil salută declarația lui Ramses.

Cuprins, fără să vrea, de emoție, Uri-Teșub se bucură alături de ceilalți.

De la extremitatea superioară a catargului dublu și până la bordaj, pânza de in dreptunghiulară era umflată de vântul din nord și vaporul regal urca, cu viteză, în susul apei, spre Theba. La proră, căpitanul sonda adesea Nilul cu ajutorul unei prăjini. El cunoștea atât de bine curentul și amplasarea bancurilor de nisip încât nici o manevră greșită nu risca să compromită călătoria lui Ramses și a lui Mat-Hor. Faraonul înălțase el-însuși pânza, în timp ce tânăra lui soție se odihnea într-o cabină împodobită cu flori iar bucătarul jumulea o rață pe care avea s-o gătească pentru cină. Trei cârmaci mențineau cârma prevăzută cu doi ochi magici care indicau direcția bună, un matelot scotea apă din fluviu, ținându-se de balustradă cu o mână, un marinar sprinten ca o maimuță se cățăra în vârful catargului ca să vadă în depărtare și să-l prevină pe căpitan de eventuala apariție a vreunei turme de hipopotami.

Echipajul savurase un vin excepțional din marea podgorie de la Pi-Ramses, datând din anul 22 al domniei, an memorabil în cursul căruia fusese semnat tratatul de pace cu Hatti. Nemaipomenit de bun, vinul fusese păstrat în ulcioare de pământ ars, bej roze, de formă conică, cu gura dreaptă, astupată cu un dop făcut din argilă și paie. Pe flancuri, flori de lotus și o reprezentare a lui Bes, stăpânul

inițierii în marile mistere, personaj bondoc, cu tors gros și picioare scurte, scoțând o limbă roșie pentru a exprima atotputernicia Verbului.

Când Ramses, înviorat de aerul fluviului, se întoarce în cabina centrală, Mat-Hor se sculase. Parfumată cu iasomie, cu sânii goi, îmbrăcată cu o fustă foarte scurtă, ea era seducția însăși.

– Faraonul este stăpânul strălucirii, spuse ea cu o voce blândă, steaua căzătoare lăsând în urmă-i dăre de foc, taurul de neîmblânzit cu coarne ascuțite, crocodilul din mijlocul apelor de care nu te poți apropia, șoimul care-și prinde prada, câinele divin pe care nimeni nu-l poate învinge, furtuna care izbucnește, flacăra care străpunge tenebrele.

– Cunoști bine textele noastre tradiționale, Mat-Hor.

– Literatura egipteană este una din disciplinele pe care le-am studiat. Mă pasionează tot ce s-a scris despre Faraon. Nu este el omul cel mai puternic din lume?

– Trebuie să știi atunci că Faraonul detestă lingușirea.

– Sunt sinceră. Nu există fericire mai mare decât această clipă. Visam la Maiestatea Ta, Ramses, încă de când vă luptați cu tatăl meu. Eram convinsă că numai soarele Egiptului o să-mi dea viață. Astăzi, știu că aveam dreptate.

Tânăra femeie se ghemui la piciorul drept al lui Ramses pe care-l îmbrățișă cu tandrețe.

– Îmi este interzis să-l iubesc pe stăpânul celor Două Țări?

Iubirea unei femei... Ramses nu se mai gândea la asta de mult timp. Nefertari fusese iubirea, frumoasa Iset pasiunea iar acele fericiri țineau de trecut. Această tânără hitită trezea în el dorința pe care o credea stinsă. Savant parfumată, oferindu-se fără a-i cădea în brațe, ea știa să se facă atrăgătoare fără a-și pierde noblețea. Ramses fu cucerit de frumusețea ei sălbatică și de farmecul ochilor ei negri, migdalați.

– Ești foarte tânără, Mat-Hor.

– Sunt femeie, Maiestate, și vă sunt soție. Nu e de datoria mea să vă cuceresc?

– Vino la proră și descoperă țara Egiptului; soțul ei sunt.

Regele acoperi cu o capă umerii lui Mat-Hor și o conduse în partea din față a vaporului. El îi spuse numele provinciilor, ale orașelor și satelor, îi descrie bogăția lor, îi vorbi despre sistemele de irigație, despre obiceiuri și sărbători.

Și ajunseră la Theba.

Pe malul de răsărit, ochii uimiți ai lui Mat-Hor contemplantă imensul templu de la Karnak și sanctuarul *ka*-ului zeilor, luminosul Luxor. Pe malul de apus, dominat de Culmea în care sălășluia zeița liniștii, hitita rămase mută de admirație în fața Ramesseumului, templul pentru veșnicie al lui Ramses, și al colosului din piatră întruchipând *ka*-ul regelui, asimilat unei puteri divine.

Mat-Hor constată că unul din numele Faraonului, „cel care seamănă cu albina”, era pe deplin justificat, căci Egiptul era un stup unde lenea n-avea ce căuta. Fiecare avea ceva de făcut, respectându-se o ierarhie a îndatoririlor. Chiar și în templu, activitatea era neîncetată: în apropierea sanctuarului, se lucra la războaiele de țesut în timp ce în interior cei inițiați celebrau riturile. În timpul nopții, observatorii cerului făceau calcule astronomice.

Ramses nu-i acordă noii lui soții regale nici un răgaz pentru a se adapta. Instalată în palatul din Ramesseum, fu nevoită să se supună exigențelor sarcinii ei și să învețe meseria de regină. Și ea știa că supunerea era indispensabilă pentru a-l cuceri pe Ramses.

Carul regal se opri în fața intrării în satul Deir-el-Medineh, păzit de poliție și armată. Îl urma un convoi care aducea pentru artizanii însărcinați cu săparea și decorarea mormintelor din Valea Regilor și din cea a Reginelor

proviziile obișnuite: pâini, saci de fasole, legume proaspete, pește de cea mai bună calitate, carne uscată și marinată. Administrația furniza, de asemenea, sandale, țeșături și unguente.

Mat-Hor se sprijini de brațul lui Ramses pentru a coborî din car.

– Ce-o să facem aici?

– Pentru tine, ceea ce este esențial.

În aclamațiile artizanilor și ale familiilor lor, cuplul regal se îndreaptă spre casa albă, cu două etaje, a șefului comunității, un om trecut de cincizeci de ani al cărui talent de sculptor atrăgea admirația tuturor.

– Cum să-i mulțumim Maiestății Voastre pentru daruri?

– Cunosc valoarea mâinii tale și știu că tu și frații tăi nu țineți seama de oboseală. Sunt protectorul vostru și vă voi îmbogăți comunitatea pentru ca operele ei să fie nemuritoare.

– Ordonăți, Maiestate, și noi o să facem.

– Vino cu mine, îți voi arăta unde vor fi amplasate cele două șantiere care vor fi deschise imediat.

După ce carul regal porni pe drumul care ducea spre Valea Regilor, Mat-Hor fu cuprinsă de neliniște. Priveliștea falezelor inundate de soare de unde viața părea absentă, îi strânse inima. Smulsă din luxul și confortul palatului, ea suferea șocul pietrei și al deșertului.

La intrarea în Valea Regilor, care era păzită zi și noapte, vreo șaizeci de demnitari, de vârste diferite, îl așteptau pe Ramses. Rași în cap, cu pieptul acoperit de coliere mari, îmbrăcați cu niște fuste lungi și plisate, ei țineau în mână câte o lance din lemn de sicomor care avea în vârf o pană de struț.

– Aceștia sunt „fiii regali”, explică Ramses.

Demnitarii ridicară lăncile, dând onorul, apoi îl urmară pe monarh în procesiune.

Ramses se opri nu departe de intrarea în propriul său mormânt.

– Aici, ordonă el șefului comunității din Deir-el-Medineh, vei săpa un mormânt imens*, cu săli cu coloane și tot atâtea camere funerare câți „fii regali”. Alături de Osiris, îi voi proteja pentru totdeauna.

Ramses îi dădu maistrului planul pe care el însuși îl făcuse pe un papirus.

– Iată aici lăcașul pentru eternitate al mării soții regale Mat-Hor. Vei săpa acest mormânt în Valea Reginelor, în apropierea celui al frumoasei Iset și departe de cel al lui Nefertari.

Tânăra hitită păli.

– Mormântul meu, dar...

– Asta este tradiția noastră, preciză Ramses. Din momentul în care o ființă are îndatoriri înalte, trebuie să se gândească la lumea de dincolo. Moartea este cea mai bună sfătuitoare, căci ea situează acțiunile noastre la locul cuvenit și ne permite să distingem între ceea ce este esențial și ceea ce e mai puțin important.

– Dar eu nu vreau să mă înec în gânduri triste!

– Tu nu mai ești o femeie obișnuită, Mat-Hor, nu mai ești o prințesă hitită preocupată doar de propria ei plăcere, tu ești regina Egiptului. Deci, singurul lucru care contează este datoria ta. Pentru a o înțelege, trebuie să-ți întâlnești propria moarte.

– Refuz să fac asta!

Privirea lui Ramses o făcu imediat pe Mat-Hor să regrete că a pronunțat aceste cuvinte. Hitita căzu în genunchi.

---

* Acest mormânt din Valea Regilor, numerotat cu 5, a fost descoperit în 1820 de James Burton. Cercetările au fost de curând reluate de o echipă americană, uimită de amploarea monumentului. Este vorba de cel mai mare mormânt egiptean care se cunoaște.

– Iertați-mă, Maiestate.

– Ridică-te, Mat-Hor. Nu ești servitoarea mea, ci a lui Maat, regula universului care a creat Egiptul și care îi va supraviețui. Acum, să mergem către destinul tău.

Mândră, în ciuda fricii care o stăpânea, reușind să-și înfrâneze neliniștea, tânăra hitită descoperi Valea Reginelor care, în pofida caracterului ei deșertic, i se păru mai puțin austeră decât cea a Regilor. Cum locul nu era închis între faleze înalte ci deschis către lumea celor vii pe care o simțea foarte aproape, Mat-Hor fu preocupată de puritatea cerului și își aminti de frumusețea peisajelor din adevărata vale, cea a Nilului, unde avea de gând să trăiască nenumărate ore de bucurie și de plăcere.

Ramses se gândea la Nefertari care se odihnea acolo, în sala de aur a unui magnific lăcaș de eternitate, reînviind în fiecare clipă sub forma unui phoenix, a unei raze de lumină sau a unei adieri de vânt care se ridica până în înaltul lumii. Nefertari care plutea într-o barcă, pe fluviul celest, în inima luminii.

Mat-Hor rămase tăcută, neîndrăznind să întrerupă meditația regelui. În ciuda gravității locului și a momentului, ea fu tulburată până în adâncul ființei de prestața și de puterea ei. Indiferent de probele pe care le va avea de trecut, hitita își va atinge scopul: îl va seduce pe Ramses.

Serramanna ajunsese la capătul răbdării. Pentru că șiretenia și blândețea nu dădeau nici un rezultat, gigantul sard se hotărâse să revină la o metodă mai directă. După ce gustase o coastă de vită cu năut, el plecă călare la atelierul lui Teșon.

De data asta, libianul va spune tot ce știe și, mai ales, numele asasinului lui Acha.

Când puse piciorul pe pământ, Serramanna fu surprins de adunătura de oameni din fața atelierului tăbăcarului. Femei, copii, bătrâni, muncitori trăncăneau vrute și nevrute.

– Dați-vă la o parte, ordonă sardul, și lăsați-mă să trec.

Uriașul nu trebui să repete ordinul. Se lăsă tăcerea.

Înăuntru, mirosul era îngrozitor. Serramanna, care se obișnuise să se parfumeze în stil egiptean, ezită să intre. Dar priveliștea echipei de tăbăcari, înghesuiți în apropierea pieilor sărate de antilopă, îl făcu să se aventureze în acel loc dezgustător. El dădu la o parte șirurile de păstăi de aca-cia, bogate în acid tanic, merse pe un pod de pământ galben și își puse enormele lui mâini pe umerii a doi ucenici.

– Ce se întâmplă?

Ucenicii se dădură la o parte. Serramanna văzu cadavrul lui Teșon, cu capul băgat într-un bazin plin cu urină și bălegar.

– Un accident, un teribil accident, explică șeful atelierului, un libian bondoc.

– Cum s-a întâmplat?

– Nimeni nu știe nimic... Patronul trebuia să vină să lucreze dis-de-dimineață și noi l-am găsit așa, când am ajuns.

– Nici un martor?

– Nici unul.

– Asta mă miră... Teșon era un tehnician experimentat. Nu genul care să moară atât de prosteste. Nu, e o crimă și cineva dintre voi știe ceva.

– Vă înșelați, protestă moale șeful atelierului.

– O să verific chiar eu acest lucru, promise Serramanna amenințător. Se impune un interogatoriu serios.

Cel mai tânăr ucenic se fofilă ca un țipar și ieși din atelier, luând-o la sănătoasa. Viața bună nu-i înmuiase însă reflexele sardului care se repezi în urmărirea lui.

Străduțele cartierului muncitoresc n-aveau secrete pentru tânăr, dar forța fizică a șefului gărzii personale a lui Ramses nu-i permise să-și piardă urma. Când ucenicul încercă să escaladeze un zid, mâna grea a lui Serramanna îl apucă de haine.

Aruncat în aer, fugarul urlă și căzu greu pe pământ.

– Șalele mele... Mi-am rupt șalele!

– O să le îngrijești după ce-o să-mi spui adevărul. Nu pierde timpul, pramatie, altfel o să-ți rup și mâinile.

Terorizat, ucenicul începu să vorbească sacadat.

– Un libian l-a ucis pe patronul meu... Un bărbat cu ochi negri, cu față pătrată și păr ondulat... L-a făcut pe Teșon trădător... Patronul a protestat, a jurat că nu v-a spus nimic... Dar celălalt nu l-a crezut... L-a sugrumat și l-a băgat cu capul în bazinul cu bălegar... Apoi s-a întors spre noi și ne-a amenințat: „Numele meu e Malfi și sunt stăpânul Libiei, o să vă ucid dacă spuneți ceva poliției...” Și acum, că v-am povestit tot, sunt mort!

– Nu vorbi prostii, băiete, n-o să mai pui piciorul în atelier, vei lucra ca intendent la palat.

- Nu... nu mă trimiteți la închisoare?
- Îmi plac puștii curajoși. Hai, ridică-te!

Mergând șontâc-șontâc, ucenicul reuși să-l urmeze pe uriaș care părea foarte contrariat. În ciuda a ceea ce sperase, așadar, nu Uri-Teșub îl omorâse pe Teșon.

Uri-Teșub, hititul trădător, asociat cu Malfi, un libian ucigaș, dușman din naștere al Egiptului... Da, iată ce se uneltea în umbră! Dar trebuia să-l convingă și pe Ramses de asta.

Setau spăla bolurile de aramă, ploștile și filtrele de diferite mărimi în timp ce Lotus curăța etajerele laboratorului. Apoi specialistul în venin de șarpe își scoase pielea de antilopă, o înmuie în apă și o stoarse pentru a extrage soluțiile medicinale de care era saturată. Îi revenea lui Lotus sarcina de a transforma din nou tunica în veritabilă farmacie ambulantă grație comorilor pe care le ofereau cobra neagră, vipera șuierătoare, vipera cu coarne și semenele lor. Frumoasa nubiană se aplecă asupra lichidului brun și vâscos. Diluat, va fi un remediu eficace împotriva tulburărilor circulației sanguine și a slăbiciunii inimii.

Când Ramses intră în laborator, Lotus se înclină, dar Setau își văzu de treaba lui.

- Ești prost dispus, constată regele.
- Exact.
- Dezaprobi căsătoria mea cu această prințesă hitită?
- Întocmai.
- Din ce motiv?
- O să-ți poarte ghinion.
- Nu ești prea exagerat, Setau?

– Lotus și cu mine cunoaștem bine șerpii. Ca să descoperi viața în veninul lor, trebuie să fii un specialist. Și această viperă hitită este în stare să atace așa cum nici cel mai bun specialist n-ar ști să prevadă.

– Oare nu mulțumită ție sunt eu imun la reptile?

Setau mormăi. Într-adevăr, încă din adolescență, timp de mulți ani, el îi dăduse lui Ramses să ia o poțiune ce conținea doze infime de venin, pentru a supraviețui oricărui tip de mușcătură.

– Ești prea încrezător în puterea ta, Maiestate... Lotus crede că ești aproape nemuritor, dar eu sunt convins că această hitită va încerca să-ți facă rău.

– Se aude că este foarte îndrăgostită, susură nubiana.

– Și atunci! exclamă îmblânzitorul de șerpi. Când dragostea se transformă în ură, este o armă terifiantă. Această femeie va încerca să-i răzbune pe ai săi, este evident! N-are ea un câmp de bătaie nesperat, palatul regal? Bineînțeles, Ramses nu mă va asculta.

Faraonul se întoarce spre Lotus.

– Ce părere ai?

– Mat-Hor este frumoasă, inteligentă, șireată, ambițioasă și... hitită.

– Nu voi uita asta, promise Ramses.

Regele citi cu atenție raportul pe care i-l dăduse Ameni. Cu fața palidă, cu părul din ce în ce mai rar, secretarul particular al monarhului notase cu o mână sigură și precisă declarațiile inflamate ale lui Serramanna.

– Uri-Teșub, asasinul lui Acha și Malfi libianul, complicele lui... Dar n-avem nici o dovadă.

– Nici un tribunal n-o să-i condamne, recunosc Ameni.

– Acest Malfi... Ai auzit vorbindu-se despre el?

– Am consultat arhivele Ministerului Afacerilor externe, însemnările lui Acha și i-am interogat pe specialiștii din Libia. Malfi este șeful unui trib războinic, foarte răzbunător la adresa noastră.

– Simplă bandă de nebuni sau pericol real?

Ameni se gândi un moment.

– Mi-ar plăcea să-ți dau un răspuns liniștitor, dar circulă zvonul că Malfi ar fi reușit să federalizeze mai multe clanuri care, până acum, s-ar fi sfâșiat între ele.

– Zvon sau certitudine?

– Poliția deșertului n-a reușit să repereze locul în care și-a amplasat tabăra.

– Și totuși, acest Malfi a intrat în Egipt, l-a asasinat pe unul din compatrioții săi în propriul lui atelier și a plecat înapoi fără să fie pedepsit!

Ameni se temea de furia lui Ramses, cu atât mai violentă cu cât era rară.

– Nu știam cât este de periculos, preciză scribul.

– Dacă nu mai știm să recunoaștem răul, cum vom guverna țara?

Ramses se ridică și merse până la fereastra mare din biroul său, de la care contempla soarele, direct în față, fără a-și arde ochii. Soarele, astrul lui protector, îi dădea în fiecare zi energia de a-și asuma sarcina, oricare ar fi fost dificultățile.

– Malfi nu trebuie neglijat, declară regele.

– Libienii nu sunt în stare să ne atace!

– O mână de demoni poate semăna nenorocire, Ameni; acest libian trăiește în deșert, adună forțe distrugătoare și visează să le folosească împotriva noastră. Nu va fi vorba de un război ca acela dus împotriva hitiților, ci de o altfel de înfruntare, mai vicleană, dar nu mai puțin violentă. Simt ura lui Malfi. Crește, se apropie.

Altădată, Nefertari era cea care își folosea talentul de prezicătoare pentru a orienta acțiunea regelui. De când strălucea pe cer, printre stele, Ramses avea sentimentul că spiritul ei trăia în el și că ea continua să-l ghideze.

– Serramanna va face o anchetă amănunțită, spuse Ameni.

- Mai ai și alte griji, prietene?
- Cam vreo sută de probleme, ca în fiecare zi, și toate foarte urgente.
- Inutil să-ți cer să te odihnești un pic, presupun.
- În ziua în care nu voi mai avea nici o problemă de rezolvat, mă voi odihni.

Cu cenușă și natron, amestec de carbonat și bicarbonat de sodiu, cea mai abilă dintre maseuzele palatului freca pielea lui Mat-Hor pentru a o curăța de impurități. Apoi o săpuni pe tânăra hitită cu un săpun pe bază de scoarță și fruct de balanit, arbore bogat în saponină, și o rugă să se întindă pe dalele calde înainte de a o frecționa. Pomada înmiresmată ușura durerile, elimina tensiunile și parfuma corpul.

Mat-Hor era în paradis. Niciodată, la curtea tatălui său, nu se ocupase cineva de ea cu atâta grijă și abilitate. Macheuzele, manichiuristele și pedichiuristele își practicau arta la perfecție și noua regină a Egiptului se simțea mai frumoasă din zi în zi. Nu era asta o condiție indispensabilă pentru a-i cuceri inima lui Ramses? Strălucind de tinerețe și fericire, Mat-Hor se simțea irezistibilă.

– Și acum, decise maseuza, pomada antirid.

Hitita se revoltă.

– La vârsta mea? Ești nebună!

– La vârsta asta trebuie să începeți să luptați împotriva îmbătrânirii și nu când este prea târziu.

– Dar...

– Aveți încredere, Maiestate, pentru mine, frumusețea unei regine a Egiptului este o afacere de Stat.

Învinsă, Mat-Hor își abandonează fața în mâinile masezei care îi aplică o pomadă costisitoare făcută din miere, natron roșu, pudră de alabastru, semințe de schinduf și lapte de măgăriță.

Senzației de răcoare îi urmă una de căldură plăcută, care alunga urâtenia și bătrânețea.

Mat-Hor mergea la banchete și recepții, era invitată acasă la nobili și bogați, vizita haremurile unde învăța arta ȣesutului, a muzicii și a poeziei și se iniția în fiecare zi cu voluptate în modul de viață egiptean.

Totul era și mai frumos decât în visele ei! Nu se mai gândea la Hattușaş, trista și mohorâta capitală a copilăriei ei, dedicată afirmării pe plan militar. Aici, la Pi-Ramses, nu existau ziduri înalte, ci grădini, bazine cu apă și locuințe împodobite cu țigle vopsite care făceau din capitala lui Ramses cetatea turcoazei și unde bucuria de a trăi se amesteca cu cântecul păsărilor.

Prințesa hitită visase la Egipt și acum Egiptul îi aparținea! Ea era regina lui, respectată de toți.

Dar oare domnea cu adevărat? Știa că Nefertari lucrase zilnic alături de Ramses, luase cu adevărat parte la conducerea afacerilor statului și chiar fusese principalul făuritor al tratatului de pace încheiat cu hitiții.

Pe când ea, Mat-Hor, își pierdea timpul în lux și plăceri, dar îl vedea atât de puțin pe Ramses! Desigur, când făceau dragoste, el era plin de dorință și tandrețe, dar rămânea îndepărtat și ea nu exercita nici o putere asupra regelui. Și nu învățase nimic din secretele guvernării.

Acest eșec nu era decât provizoriu. Dacă Mat-Hor l-ar seduce pe Ramses, l-ar domina. Inteligența, frumusețea și viclenia erau cele trei arme ale ei. Bătălia va fi lungă și dificilă, căci adversarul era de talie. Totuși, tânăra hitită nu se îndoia de succesul ei. Ceea ce-și dorise cu ardoare,

obținuse întotdeauna. Și ce voia ea astăzi era să devină o regină atât de prestigioasă încât să șteargă până și amintirea lui Nefertari.

– Maiestate, murmură camerista, cred că... cred că faraonul se află în grădină.

– Du-te și vezi și, dacă este într-adevăr el, vino imediat și spune-mi!

De ce n-o prevenise Ramses în legătură cu prezența lui? La ora aia, spre sfârșitul dimineții, monarhul n-avea obiceiul să-și acorde nici un moment de răgaz. Ce eveniment insolit justifica această excepție?

Camerista se întoarse înnebunită.

– E chiar Faraonul, Maiestate.

– Și... e singur?

– Da, singur.

– Dă-mi rochia cea mai lejeră și mai simplă.

– N-o vreți pe cea din in fin, cu broderii roșii și...

– Grăbește-te.

– Ce bijuterii doriți?

– Fără bijuterii.

– Și... peruca?

– Fără perucă. Ai de gând să te grăbești?

Ramses se așezase ca un scrib la poalele unui sicomor cu coroana mare și frunzișul strălucitor, încărcat de fructe verzi și roșii. Regele purta o perizoma tradițională așa cum purtau faraonii Vechiului Imperiu, în epoca în care se construiau piramide. La încheieturi, două brățări de aur.

Hitita îl observă.

Fără nici o îndoială, vorbea cu cineva.

Ea se apropie, cu picioarele goale. O adiere de vânt făcu să tremure frunzele sicomorului al căror cânt te ungea pe suflet precum mierea. Stupefiată, tânăra femeie descoperi

interlocutorul monarhului: câinele său, Străjerul, care stătea tolănit pe spate!

– Maiestate...

– Vino, Mat-Hor.

– Știați că sunt aici?

– Parfumul tău te trădează.

Ea se așează lângă Ramses. Străjerul se întoarce într-o parte și ia poziția sfinxului.

– Vorbeați cu... vorbeați cu acest animal?

– Toate animalele vorbesc. Când ne sunt apropiate, cum era leul meu și cum este acest câine, moștenitor al unei dinastii a Străjerilor, ei au chiar multe să ne spună, dacă știm să le ascultăm.

– Dar... ce vă povestește?

– Îmi vorbește despre fidelitate, încredere și dreptate și îmi descrie frumoasele drumuri de dincolo pe care mă va conduce.

Mat-Hor se strâmbă.

– Moartea... De ce să vorbim despre această oroare?

– Numai oamenii comit orori. Moartea este o simplă lege fizică și lumea de dincolo de moarte poate deveni plenitudine, dacă existența noastră a fost dreaptă și în conformitate cu regula lui Maat.

Mat-Hor se apropie și mai mult de Ramses și îl privi cu superbii ei ochi migdalați.

– Nu ți-e teamă că-ți murdărești rochia?

– Nu sunt încă îmbrăcată, Maiestate.

– O haină austeră, nici o bijuterie, nici perucă... De ce atâta simplitate?

– Maiestatea Voastră mi-o reproșează?

– Tu ai un rang de purtat, Mat-Hor, și nu poți să te porți ca oricare altă femeie.

Hitita se revoltă.

– Am făcut-o vreodată? Sunt fiica unui împărat și, acum, soția faraonului Egiptului! Existența mea a fost supusă exigențelor etichetei și puterii.

– Etichetei, asta e sigur, dar de ce vorbești despre putere? Tu n-aveai nici o responsabilitate la curtea tatălui tău.

Mat-Hor se simți prinsă în capcană.

– Eram prea tânără... și Hatti este un stat militar în care femeile sunt considerate ființe inferioare. Aici, totul este diferit! Regina Egiptului n-are ea datoria să-și servească țara?

Tânăra își răsfiră părul și pletele ei atinseră genunchii lui Ramses.

– Te simți tu într-adevăr egipteană, Mat-Hor?

– Nu mai vreau să aud vorbindu-se de Hatti!

– Ți-ai renega tatăl și mama?

– Nu, bineînțeles că nu... Dar ei sunt atât de departe!

– Treci printr-o încercare grea.

– Încercare? Nici vorbă, e tot ce mi-am dorit întotdeauna!

Nu mai vreau să aud vorbindu-se de trecut.

– Cum să pregătești ziua de mâine dacă n-ai pătruns secretele celei de ieri? Ești tânără, Mat-Hor, și te zbați căutându-ți echilibrul. Nu-ți va fi ușor să-l găsești.

– Viitorul meu este în întregime conturat: sunt regina Egiptului!

– Să domnești este o funcție care se învață zi de zi, nu este niciodată dobândită.

Hitita păru înciudată:

– Nu... nu înțeleg.

– Tu ești emblema vie a păcii dintre Egipt și Hatti, declară Ramses. Mulți morți au jalonat drumul până la sfârșitul acestui lung conflict. Mulțumită ție, Mat-Hor, bucuria a înlocuit suferința.

– Nu sunt... decât un simbol?

– Vei avea nevoie de mulți ani pentru a pătrunde secretele Egiptului. Învață să o slujești pe Maat, zeița Adevărului și a Dreptății și existența ta va fi luminoasă.

Hitita se ridică și îl privi în față pe stăpânul celor Două Țări.

– Vreau să domnesc alături de Maiestatea Ta, Ramses.

– Nu ești decât o copilă, Mat-Hor. Mai întâi renunță la capriciile tale, poartă-ți rangul și lasă timpul să-și desăvârșească opera. Acum, lasă-mă singur. Străjerul are multe să-mi împărtășească.

Vexată, hitita se întoarse în fugă în apartamentele ei. Ramses n-avea s-o vadă cum plânge de furie.

În lunile care au urmat acestei întrevederi cu Ramses, Mat-Hor fu orbitoare. Împodobită cu rochii somptuoase, ea strălucea de frumusețe și farmec la seratele thebane, jucându-și perfect rolul de regină dedicată mondenităților. Urmând sfaturile regelui, ea se familiariză cu obiceiurile de la curte și aprofundă cunoașterea culturii vechiului Egipt, a cărei profunzime o fascina.

Mat-Hor nu întâmpină nici un fel de ostilitate, dar nu reuși să-i câștige simpatia lui Ameni, despre care toți spuneau că este cel mai apropiat prieten al monarhului. Cât despre Setau, celălalt confident, acesta se întorsese în Nubia în compania lui Lotus, pentru a recolta veninul scumpelor sale reptile și pentru a-și pune în aplicare ideile legate de dezvoltarea regiunii.

Tânăra hitită avea totul, dar nu poseda nimic. Atât de aproape de ea, puterea îi scăpa și amărăciunea începea să-i cuprindă sufletul. Căuta zadarnic modalitatea de a-l cuceri pe Ramses și, pentru prima dată, se îndoia de ea-însăși. Dar nu i-ar fi dat regelui ocazia să observe asta. Așa că își căuta consolarea în petreceri și serbări a căror regină incontestabilă era.

În acea seară de toamnă, Mat-Hor se simți obosită. Le dădu liber slujitorilor și se întinse pe pat, cu ochii deschiși, pentru a putea visa la Ramses, acest om atotputernic și de nepătruns.

O adiere de vânt ridică pânza de in pusă în fereastră. Cel puțin așa crezu ea un moment, până când apăru un bărbat cu părul lung, cu trupul impozant.

Mat-Hor se ridică și își încrucișă brațele peste piept.

– Cine sunteți?

– Un compatriot.

Lumina lunii îi permise reginei să distingă mai bine trăsăturile neașteptatului vizitator.

– Uri-Teșub!

– Îți amintești de mine, fetițo?

– Ai îndrăznit să pătrunzi în camera mea!

– N-a fost ușor, te pândesc de câteva ore. Cum diavolul ăsta de Serramanna nu încetează să mă supravegheze, am așteptat mult timp înainte de a mă apropia de tine.

– Uri-Teșub... L-ai ucis pe împăratul Muwattalis și ai încercat să-i suprimi pe tatăl și pe mama mea!

– Toate astea au fost demult... Astăzi, noi suntem doi hitiți exilați în Egipt.

– Uți cine sunt?

– O femeie frumoasă condamnată să se amăgească cu o lume artificială.

– Sunt regina lui Ramses și regina acestei țări!

Uri-Teșub se așeză pe marginea patului.

– Nu mai visa, fetițo!

– Chem paza!

– Ei bine, cheam-o.

Uri-Teșub și Mat-Hor se înfruntară din priviri. Tânăra se ridică și luă o cupă de apă rece.

– Nu ești decât un monstru și o brută! De ce-ar trebui să te-ascult pe tine, un general trădător?

– Pentru că aparținem aceluiași popor care va fi întotdeauna dușmanul acestui Egipt blestemat!

– Încetează să mai bați câmpii: tratatul de pace este semnat.

– Încetează să te mai îmbeți cu iluzii, Mat-Hor. Pentru Ramses, tu nu ești decât o străină care va fi în curând închisă într-un harem.

– Te înșeli!

– Ți-a acordat el măcar o fărâmbă de putere?

Tânăra nu zise nimic.

– În ochii lui Ramses, tu nu exiști. Nu ești decât o hitită și o ostatecă a acestei păci pe care faraonul o va rupe pentru a strivi un dușman dezarmat. Ramses este viclean și crud, i-a întins lui Hattușil o capcană subtilă și el a căzut în ea. Și tu, tu ai fost sacrificată de propriul tău tată! Distrează-te, Mat-Hor, bucură-te de viață, căci tinerețea trece repede, mult mai repede decât îți imaginezi.

Regina îi întoarse spatele lui Uri-Teșub.

– Ai terminat?

– Gândește-te la ceea ce ți-am spus și vei constata veridicitatea propunerilor mele. Dacă dorești să mă mai vezi, dă-mi de știre fără să-l alertezi pe Serramanna.

– Ce motiv aș avea să te revăd?

– Ți-i iubești țara la fel de mult ca mine. Și nu accepți nici înfrângerea, nici umilirea.

Mat-Hor ezită mult timp înainte de a se întoarce.

O adiere ușoară ridică perdeaua de in, Uri-Teșub dispăruse. Era doar un demon al nopții sau tocmai o trezise la realitate?

Cei șase bărbați cântau cât îi ținea gura, mișcându-și în cadență picioarele într-o cuvă mare, plină cu struguri. Veseli nevoie mare, călcau ciorchinii copti din care avea să iasă un vin excelent. Pe jumătate beți, din cauza vaporilor care se ridicau din cuvă, ei se țineau mai mult sau mai puțin ezitanți de ramurile butucului. Cel mai entuziasmat era Serramanna care le impunea ritmul tovarășilor săi.

– Vă caută cineva, îi spuse un podgorean.

– Continuați, le ordonă Serramanna oamenilor săi, și nu vă înmuiați!

Bărbatul era un gradat aparținând poliției deșertului. Cu fața pătrată, ridată, el nu se despărțea niciodată de arcul, săgețile și sabia lui scurtă.

– M-am prezentat la raport, îi spuse el lui Serramanna. Patrulele noastre străbat, de mai multe luni, în lung și-n lat, deșertul Libiei în căutarea lui Malfi și a răzvrătiților a căror competență este.

– I-ați localizat în sfârșit?

– Din păcate, nu. Acest deșert este imens și noi nu controlăm decât zona din apropierea Egiptului. Este riscant să ne aventurăm mai departe. Beduinii ne spionează și îl previn pe Malfi de apropierea noastră. Pentru noi, el este ca o umbră insesizabilă.

Serramanna fu decepționat și contrariat. Competența polițiștilor din deșert era indiscutabilă. Eșecul lor dovedea că Malfi era un adversar redutabil.

– E sigur că Malfi a unit mai multe triburi?

– Nu sunt convins de asta, răspunse gradatul. Poate nu e decât un zvon, ca atâtea altele.

– Malfi s-a lăudat că deține o dagă de fier?

– N-am auzit nimic de asta.

– Lasă acolo dispozitivul de alertă. La cel mai mic incident, avertizează palatul.

– Cum doriți... dar de ce ne temem atât de mult de libieni?

– Suntem siguri că Malfi va încerca să ne facă rău într-un fel sau altul. Și e suspectat de crimă.

Ameni nu arunca nici un document. De-a lungul anilor, biroul lui din Pi-Ramses se umpluse de arhive, sub formă de papirusuri sau tăblițe de lemn. Trei încăperi anexe adăposteau vechile dosare. În mai multe rânduri, subordonații

lui îi recomandaseră să se debaraseze de textele fără importanță, dar Ameni voia să păstreze maximum de informații, ca să nu fie constrâns să apeleze la diverse administrații a căror lentoare îl exaspera.

Scribul lucra repede. Din punctul său de vedere, orice problemă a cărei soluție trena avea tendința de a se agrava. Și de cele mai multe ori era mai bine să nu conteze decât pe el însuși fără să se mai gândească la nenumăratele relații gata să se destrame imediat ce greul părea de nedepășit.

Satisfăcut de o enormă farfurie de carne fiartă care n-avea să-l îngrășe mai mult ca alte mese, Ameni lucra la lumina lămpilor cu ulei când Serramanna intră în biroul lui.

– Mereu citești...

– Trebuie să se ocupe cineva și de mărunțișuri în țara asta.

– O să-ți prăpădești sănătatea, Ameni.

– Mi-am prăpădit-o demult.

– Pot să m-așez?

– Cu condiția să nu deranjezi nimic.

Uriășul sard rămase în picioare.

– Nimic nou în legătură cu Malfi, se plânse el. Se ascunde în deșertul Libiei.

– Și Uri-Teșub?

– Trăiește pe picior mare cu bogata feniciană. Dacă nu l-aș cunoaște, precum își cunoaște un vânător vânatul, aș jura că a devenit un respectabil bogătan fără alte ambiții decât fericirea conjugală și mâncarea aleasă.

– De ce nu, în fond? Alți străini au fost seduși de o existență liniștită.

– Sigur...

Tonul sardului îl intrigă pe Ameni.

– Ce insinuezi?

– Tu ești un excelent scrib, dar timpul trece și nu mai ești tânăr.

Ameni lăsă pensula și își încrucișă brațele.

– Am cunoscut o femeie fermecătoare și foarte timidă, mărturisînd sardul. Cu toate astea, nu îmi place. În schimb, tu ar trebui s-o apreciezi...

– Vrei să... mă însori?

– În ce mă privește, eu simt adesea nevoia de schimbare... Dar tu, tu i-ai fi credincios unei bune soții.

Ameni se înfurie.

– Viața mea înseamnă acest birou și gestiunea afacerilor publice! Îți imaginezi o femeie aici? Ar aranja totul după capul ei și ar semăna dezordinea și haosul!

– M-am gândit...

– Nu te mai gândi și încearcă mai degrabă să-l identifici pe asasinul lui Acha.

Templul pentru veșnicie al lui Ramses, de pe malul de vest al Thebei, se întindea pe o suprafață de cinci hectare. Conform dorințelor faraonului, pilonii păreau că se înalță până la cer, copacii umbreau bazinele cu apă curată, ușile erau din bronz aurit, dalele din argint și statui animate de prezența *ka*-ului erau amplasate în curțile templului. În jurul sanctuarului, o bibliotecă și antrepozite iar în inima edificiului, capelele dedicate lui Seti, tatăl lui Ramses, Tuyei, mama lui, și lui Nefertari, marea lui soție regală.

Stăpânul Celor Două Țări mergea frecvent pe acest domeniu magic care aparținea divinităților. Aici, el venera memoria acestor ființe scumpe, care vor trăi pentru totdeauna în el. Dar de data asta, vizita avea un caracter excepțional.

Meritamon, fiica lui Ramses și a lui Nefertari, trebuia să îndeplinească un ritual care să-l immortalizeze pe faraonul domnitor.

Când o văzu, Ramses fu din nou frapat de asemănarea cu mama ei. În rochia ei mulată, ornată cu două rozete în dreptul pieptului, Meritamon o întruchipa pe Seșat, zeița Scrierii. Fața ei fină, încadrată de cercei în formă de disc, era fragilă și luminoasă.

Regele o îmbrățișă.

– Cum o duci, scumpa mea fiică?

– Mulțumită ție, pot să meditez în acest templu și să cânt pentru zei. În fiecare clipă simt prezența mamei mele.

– La cererea ta am venit la Theba. Ce mister vrei să-mi dezvălui, tu care ești singura regină a Egiptului recunoscută de temple?

Meritamon se înclină în fața suveranului.

– Maiestatea Sa să binevoiască să mă urmeze.

Zeița pe care o încarna îl conduse pe Ramses până la o capelă unde îl aștepta un preot purtând masca de ibis a zeului Thot. Sub privirea lui Ramses, Thot și Seșat inscripționară cele cinci nume ale regelui pe frunzele unui copac mare gravat în relief în piatră.

– Astfel, spuse Meritamon, analele tale sunt scrise de milioane de ori, așa încât ele vor dăinui pentru totdeauna.

Ramses fu cuprins de o ciudată emoție. Nu era decât un om căruia destinul îi încredințase o sarcină grea, dar cuplul divin evoca o altă realitate, cea a Faraonului, al cărui suflet trecea din rege în rege, de la începuturile dinastiilor.

Cei doi care celebrară ritul se retraseră, lăsându-l pe Ramses să contemple copacul de milioane de ani în care tocmai își înscrisese nemurirea.

Meritamon se întorcea pe domeniul muzicienilor templului când o femeie blondă, somptuos îmbrăcată, îi bară drumul.

– Eu sunt Mat-Hor, spuse ea cu agresivitate. Nu ne-am întâlnit niciodată, dar trebuia să-ți vorbesc.

– Ești soția oficială a tatălui meu, n-avem nimic să ne spunem.

– Dar tu ești adevărata regină a Egiptului!

– Rolul meu este strict teologic.

– Altfel spus, esențial!

– Interpretezi faptele după bunul tău plac, Mat-Hor. Pentru mine, nu va fi niciodată o altă mare soție regală în afară de Nefertari.

– Ea este moartă și eu sunt vie! Din moment ce refuzi să domnești, de ce mă împiedici pe mine s-o fac?

Meritamon surâse.

– Ai o imaginație bogată. Eu trăiesc aici retrasă și nu mă interesează treburile lumești.

– Dar ești prezentă în timpul riturilor de stat, în calitate de regină a Egiptului!

– Asta este voința faraonului. O contești?

– Vorbește-i, convinge-l să-mi dea locul care mi se cuvine. Influența ta va fi determinantă.

– Ce vrei, de fapt, Mat-Hor?

– Vreau dreptul de a domni, căsătoria mă autorizează să fac asta.

– Egiptul nu se cucerește prin forță, ci prin iubire. Pe acest pământ, dacă neglijezi legea lui Maat uitând îndatoririle tale, vei avea deziluzii penibile.

– Nu mă interesează discursurile tale, Meritamon; eu îți cer ajutorul. Eu nu renunț la această lume.

– Ai mai mult curaj ca mine, îți doresc noroc, Mat-Hor.

Ramses medită îndelung în imensa sală cu coloane a templului din Karnak pe care tatăl său Seti o începuse și pe care, el, în calitate de fiu și succesor, o terminase. Pătrunzând prin ferestrele de piatră a *claustra*, soarele lumina, rând pe rând, scenele sculptate și pictate în care se vedea faraonul aducând ofrande divinităților pentru ca ele să rămână pe pământ.

Amon, marele suflet al Egiptului care dădea suflu oricărei nări, rămânea ascuns, dar acționa peste tot. *El se simte în vânt, spunea un imn, dar nu se vede. Noaptea este plină de*

prezența lui. Ceea ce este sus și ceea ce este jos este realizat de el. A încerca să-l cunoști pe Amon, știind că el va scăpa mereu inteligenței umane, nu însemna, cum o afirma *Cartea ieșirii la lumină*, să îndepărtezi răul și tenebrele, să pătrunzi viitorul și să organizezi țara astfel încât să fie asemănătoare cerului?

Bărbatul care înainta spre Ramses avea o față pătrată și dură pe care vârsta nu o împlânzise. Fost controlor al grajdurilor regale, el intrase în serviciul lui Amon de la Karnak și sărise treptele ierarhiei pentru a deveni al doilea profet al zeului. Ras în cap, îmbrăcat cu o robă de in imaculată, Bakhen se opri la câțiva pași de monarh.

– Mare este bucuria de a vă revedea, Maiestate.

– Mulțumită ție, Karnak și Luxor sunt demne de divinitățile care le locuiesc. Ce face Nebu?

– Marele preot nu mai iese din căsuța lui, de lângă lacul sfânt, nu mai are vârsta potrivită, dar continuă să dea ordine.

Ramses aprecia fidelitatea lui Bakhen. Era una din acele ființe excepționale, lipsite de ambiție și al căror rol principal era să acționeze drept. Cel mai mare domeniu sacru al Egiptului era pe mâini bune.

Totuși Bakhen părea mai puțin calm decât de obicei.

– Probleme grave? Întrebă Ramses.

– Tocmai am primit plângeri din partea unor mici sanctuare ale regiunii thebane. În curând nu vor mai avea tămâie și smirnă, indispensabile în timpul practicilor cotidiene ale riturilor. Pentru moment, rezervele de la Karnak vor fi suficiente pentru a le veni în ajutor, dar și stocurile mele vor fi epuizate în două sau trei luni.

– Templele nu trebuiau să fie aprovizionate la începutul iernii?

– Desigur, Maiestate, dar ce cantitate vom primi? Ultimele recolte au fost atât de slabe încât riscăm să rămânem fără

aceste substanțe esențiale. Dacă ritualul nu mai este celebrat în mod satisfăcător, ce se va întâmpla cu armonia țării?

Chiar la întoarcerea lui Ramses în capitală, Ameni se prezintă în biroul său cu brațele încărcate de papirusuri administrative. Toți se întrebau cum un scrib atât de firav avea energia necesară pentru a căra atâta greutate.

– Maiestate, trebuie să interveniți cât se poate de repede! Taxa pe vapoarele de mărfuri este excesivă și...

Ameni se întrerupse. Fața gravă a lui Ramses îl făcu să se răzgândească și să nu-l mai deranjeze cu amănunte.

– Care este situația rezervelor noastre de oliban, tămâie și smirnă?

– Nu pot să-ți spun pe loc, trebuie să verific... Dar nu e nimic alarmant.

– Cum poți fi atât de sigur?

– Pentru că am instituit un sistem de control. Dacă stocurile ar fi scăzut în mod semnificativ, aș fi știut.

– În regiunea thebană, în curând va fi penurie.

– Să folosim rezervele antrepozitelor din Pi-Ramses și să sperăm că viitoarele recolte vor fi bogate.

– Lasă sarcinile mai puțin importante în grija altora și ocupă-te imediat de această problemă.

Ameni îi convocă în biroul său pe directorul rezervelor Dublei Case Albe, pe șeful Trezoreriei și pe superiorul Casei Pinului, însărcinat cu verificarea livrărilor de mărfuri de proveniență străină. Cei trei notabili atinseseră liniștiți vârsta de cincizeci de ani.

– Am fost obligat să plec de la o reuniune importantă, se plânse șeful Trezoreriei, și sper că nu ne-ți deranjat degeaba.

– Sunteți toți trei responsabili cu rezervele de oliban, tămâie și smirnă, le aminti Ameni. Întrucât nici unul dintre voi nu m-a alertat, presupun că situația nu e îngrijorătoare.

– Eu nu mai am aproape deloc oliban, mărturisi directorul rezervelor Dublei Case Albe, dar cu siguranță că nu e și cazul colegilor mei.

– Eu nu mai am decât un stoc mic, preciză șeful Trezoreriei, dar cota de alertă nefiind încă atinsă, n-am considerat necesar să fac un raport scris către colegii mei.

– Situația mea este identică, spuse directorul Casei Pinului. Dacă stocurile mele ar fi continuat să scadă în următoarele luni, n-aș fi ezitat să iau măsuri.

Ameni era consternat.

Cei trei înalți funcționari sacrificaseră spiritul legii în favoarea literei și, ca de obicei, nu comunicaseră între ei.

– Vreau situația exactă a stocurilor voastre.

Ameni calculă rapid: până la primăvara viitoare, n-ar mai rămâne nici un grăunte de tămâie în Egipt, iar smirna și olibanul ar dispărea și ele din laboratoare și din temple.

Și în întreaga țară, va lua naștere și se va amplifica un sentiment de revoltă împotriva lipsei de prevedere a lui Ramses.

Mereu la fel de frumoasă ca o auroră de primăvară, medicul-șef Neferet termină de pregătit un amestec compus din rășină de arbore de fistic, miere, bucățele de aramă și un pic de smirnă, destinat să îngrijească un dinte al ilustrului său pacient.

– Nici un abces, îi explică ea lui Ramses, dar aveți gingiile fragile și o tendință tot mai pronunțată spre artrită. Maiestatea Voastră să nu uite de clătirea gurii și de decocurile cu scoarță de salcie.

– Am pus să se planteze mii de sălcii de-a lungul fluviului și pe marginea bazinelor de apă. Veți dispune în curând de o mare cantitate de produse antiinflamatoare.

– Mulțumesc, Maiestate. Vă mai prescriu și o cocă de mestecat pe bază de împărăteasă, ienupăr, fructe de sicomor și tămâie. Pentru că am adus vorba de tămâie și smirnă a căror acțiune asupra durerii este remarcabilă, țin să vă informez că aceste produse ne vor lipsi în curând.

– Știu, Neferet, știu...

– Când vor fi livrate medicilor și chirurgilor?

– Cât de repede posibil.

Observând încurcătura monarhului, Neferet nu-i mai puse întrebările care-i stăteau pe buze. Problema trebuia să fie

gravă, dar ea avea încredere în Ramses că va scoate țara din acest impas.

Ramses meditase îndelung în fața statuii tatălui său Seti, a cărei față din piatră era intens animată, grație talentului sculptorului. În austerul birou cu pereți albi, prezența lui Seti lega gândirea faraonului care domnea cu cea a predecesorului său. Când trebuia să ia decizii de care depindea viitorul regatului, Ramses nu uita niciodată să consulte sufletul monarhului care-l inițiasse în funcție, cu prețul unei educații riguroase pe care puține ființe ar fi tolerat-o.

Seti avusese dreptate. Dacă Ramses suporta greutatea unei lungi domnii, asta se datora acestei formații exigente pe care i-o datora. O dată cu maturitatea, focul care-l animase scăzuse în intensitate, dar pasiunea tinereții se metamorfozase într-o dorință ardentă de a-și conduce țara și poporul așa cum o făcuseră strămoșii săi.

Când privirea lui Ramses căzu pe marea hartă a Orientului Apropiat pe care o consulta adesea, faraonul se gândi la Moise, prietenul său din copilărie. Și în el ardea un foc, adevăratul său ghid prin deșert, în căutarea Pământului Făgăduit.

În mai multe rânduri, în ciuda părerii consilierilor militari, faraonul refuzase să intervină împotriva lui Moise și a evreilor. Nu trebuiau ei să-și urmeze destinul până la capăt?

Ramses îi chemă pe Ameni și pe Serramanna.

– Am luat mai multe decizii. Una dintre ele va fi pe placul tău, Serramanna.

Ascultându-l pe rege, uriașul sard simți o puternică bucurie.

Tanit, apetisanta feniciană, nu se mai sătura de trupul lui Uri-Teșub. Deși hititul o trata cu brutalitate, ea îi accepta

toate toanele. Datorită lui, ea descoperea în fiecare zi plăcerile uniunii carnale și trăia o nouă tinerețe. Uri-Teșub devenise zeul ei.

După ce o sărută sălbatic, hititul se ridică și, în toată splendoarea nudității lui, se îndepărtă ca un animal.

– Ești o iapă superbă, Tanit! Din când în când o să mă faci aproape să-mi uit țara.

Tanit părăsi la rândul ei patul și lăsându-se pe vine, îmbrățișă pulpele amantului ei.

– Suntem fericiți, atât de fericiți! Să nu ne mai gândim decât la noi și la plăcerea noastră...

– Mâine plecăm la vila ta din Fayum.

– Nu-mi place, dragule, prefer Pi-Ramses.

– Cum ajungem acolo, eu voi pleca și tu, tu îi vei face pe toți să creadă că suntem împreună în acel cuib al iubirii.

Tanit se ridică și își lipi sânii mari de pieptul lui Uri-Teșub pe care îl îmbrățișă cu pasiune.

– Unde te duci și cât timp vei lipsi?

– N-ai nevoie s-o știi. La întoarcerea mea, dacă Serramanna te ia la întrebări, nu trebuie să spui decât câteva cuvinte: nu ne-am părăsit nici o secundă.

– Ai încredere, dragule, eu...

Hititul o pălmui pe feniciană care scoase un strigăt de durere.

– Ești femeie și o femeie nu trebuie să se amestece în afacerile bărbaților. Fii ascultătoare și totul va merge bine.

Uri-Teșub pleca să se întâlnească cu Malfi pentru ca să intercepteze convoiul de oliban, tămâie și smirnă și să distrugă prețioasele produse. După acest dezastru, popularitatea lui Ramses va fi grav afectată și tulburarea va pune stăpânire pe țară, creând condiții propice pentru un atac surpriză al libienilor. În Hatti, gruparea ostilă păcii cu Egiptul o să-l alunge pe Hattușil de pe tron și îl vor aduce

înapoi pe Uri-Teşub, singurul şef de război capabil să învingă armatele Faraonului.

O servitoare înspăimântată apăru în uşa camerei.

– Stăpână, a venit poliția! Un uriaș cu cască și înarmat...

– Scapă de el, îi ordonă Tanit.

– Nu, interveni Uri-Teşub, să vedem ce vrea de la noi prietenul nostru Serramanna. Să aștepte, o să venim.

– Refuz să stau de vorbă cu acest bătăran.

– Dimpotrivă, frumoasa mea! Uiți că suntem cuplul cel mai îndrăgostit din țară? Pune-ți o rochie care-ți lasă sânii goi și parfumează-te.

– Puțin vin, Serramanna? întrebă Uri-Teşub, strângând în brațe o Tanit languroasă.

– Sunt în misiune oficială.

– Și în ce mod ne privește pe noi? întrebă feniciană.

– Ramses i-a acordat azil lui Uri-Teşub în vremuri dificile și e încântat acum de integrarea lui în societatea egipteană. De aceea regele vă acordă un privilegiu de care puteți fi mândri.

Tanit fu uimită.

– Despre ce e vorba?

– Regina întreprinde o vizită în toate haremurile din Egipt unde, în onoarea ei, vor fi organizate numeroase festivități. Am plăcerea să vă anunț că vă numărați printre invitați și că o veți însoți pe tot parcursul călătoriei.

– Este... Este minunat! exclamă feniciană.

– Nu pari prea încântat, Uri-Teşub, remarcă sardul.

– Bineînțeles că da... Eu, un hitit...

– Regina Mat-Hor nu este de origine hitită? Și tu ești căsătorit cu o feniciană. Egiptul este foarte primitiv, când îi sunt respectate legile. E cazul tău, așa că ești considerat un autentic supus al Faraonului.

- De ce ai primit tu sarcina de a ne aduce această veste?
- Pentru că eu sunt responsabil cu securitatea oaspeților de marcă, răspunse sardul cu un zâmbet larg. Și nu te voi pierde din ochi nici o clipă.

Nu erau decât o sută, dar puternic înarmați și perfect antrenați. Malfi formase un comando din care nu făceau parte decât cei mai buni oameni, războinici experimentați amestecați cu tineri luptători cu o energie inepuizabilă.

După un ultim antrenament, în cursul căruia mai muriseră vreo zece incapabili, comandoul părăsise tabăra secretă din inima deșertului libian pentru a o lua spre Nord în direcția fâșiei occidentale a deltei Egiptului. Când în barcă, când pe drumuri noroioase, libienii vor traversa Delta de la vest la est, apoi se vor bifurca spre peninsula arabică pentru a ataca convoiul cu substanțe prețioase. Cu Uri-Teșub și partizanii lui se vor întâlni înaintea de frontieră și acesta le va da indicații precise care le va permite să evite patrulele egiptene și să scape supravegherii pândarilor.

Prima etapă a acțiunii de cucerire va fi un triumf. Libienii oprimați își vor recăpăta speranța și Malfi va deveni eroul unui popor răzbunător, dornic să-și ia revanșa. Grație lui, Nilul se va transforma într-un fluviu de sânge. Dar trebuia mai întâi să lovească Egiptul în valorile lui esențiale: celebrarea ritualurilor și a cultului destinat divinităților, expresii ale respectării regulii lui Maat. Fără tămâie și smirnă, preoții se vor simți abandonați și îl vor acuza pe Ramses că a rupt pactul cu cerul.

Cercetașul se întoarce înapoi.

- Nu putem să mergem mai departe, îi spuse el lui Malfi.
- Ți-ai pierdut mințile?
- Veniți să vedeți și singur, stăpâne.

Culcat pe burtă pe o movilă de pământ moale, ascuns printre spini, lui Malfi nu-i veni să-și creadă ochilor.

Armata egipteană se desfășurase pe o suprafață mare de teren, între mare și mlaștinile pe care le străbăteau în lung și-n lat bărci mici în care se aflau arcași. Turnurile din lemn le permiteau arcașilor să supravegheze un vast orizont. Erau acolo câteva mii de oameni, comandați de Merenptah, fiul mezinul lui Ramses.

– E imposibil de trecut, estimeă cercetașul, vom fi reperați și masacrați.

Malfi nu putea să-i ducă la moarte pe cei mai buni oameni ai săi, viitoarele vârfuri de lance ale armatei libiene. Să distrugi o caravană era ușor, dar să ții piept unui număr atât de mare de soldați egipteni era sinucidere.

De furie, libianul apucă o tufă de spini și o strânse în pumn.

Şeful caravanelor care se îndreptau spre Egipt era uluit. El, un comerciant călit, un sirian de cincizeci şi opt de ani care străbătuse în lung şi-n lat toate drumurile Orientului Apropiat pentru a face negoţ, nu văzuse niciodată o asemenea comoară. Îşi dăduse întâlnire cu producătorii în partea de nord-vest a peninsulei arabice, într-o regiune aridă şi pustie unde temperatura diurnă era toridă şi cea nocturnă adesea glacială, fără a mai pune la socoteală şerpii şi scorpionii. Dar locul era ideal pentru a adăposti un antrepozit secret în care de trei ani, sirianul aduna bogăţiile furate tezaurului egiptean.

Complicilor săi, libianul Malfi şi hititul Uri-Teşub, le spusese cu convingere că stocurile de produse preţioase, de altfel foarte mici din cauza recoltelor slabe, fuseseră distruse. Malfi şi Uri-Teşub erau războinici, nu comercianţi. Ei nu ştiau că un bun negustor nu-şi sacrifică niciodată marfa.

Cu plete negre şi lipicioase întinse pe capul rotund, cu faţa visătoare, cu bustul mare, susţinut de nişte picioare scurte, sirianul minţea şi fura încă din adolescenţă, neuitând să cumpere tăcerea celor care ar fi putut să-l denunţe autorităţilor.

Prieten al unui alt sirian, Raia, spion în solda hitiţilor, care murise în mod brutal, şeful caravanelor strânsese, de-a lungul anilor, o frumuşică avere ocultă. Nu era ea ridicol de

mică în comparație cu incredibilul izvor de bogăție care tocmai fusese depozitată în antrepozitul său?

Înalți de trei metri, în medie, arborii de tămâie din Arabia dăduseră trei recolte atât de abundente încât fusese nevoie să fie angajați de două ori mai mulți muncitori sezonieri decât de obicei. Frunzele de culoare verde închis și florile aurii cu roșu în mijloc nu erau decât ornamente alături de superba coajă maronie. Când o răzuiai, izvorau picături de rășină care adunate și transformate de specialiști în cocoloașe tari, răspândeau în timpul arderii un parfum minunat.

Și ce să mai spui de cantitatea incredibilă de oliban! Rășina lui alburie, lăptoasă și parfumată cursese cu o generozitate demnă de vârsta de aur. Micile lacrimi în formă de pară, albe, gri sau galbene, îl făcuseră pe șeful caravelor să plângă de bucurie. El cunoștea numeroasele virtuți ale acestui produs scump și căutat, antiseptic, antiinflamator și analgezic; ca unguent sau ca plasture, sub formă de pudră sau chiar ca băutură, medicii egipteni îl foloseau pentru a lupta împotriva tumorilor, ulcerelor, abceselor, bolilor de ochi și otitelor. Olibanul stopa hemoragiile și grăbea cicatrizarea rănilor. Era folosit chiar ca antidot al otrăvii. Neferet, celebrul medic-șef al Celor Două Țări, ar plăti în aur pentru indispensabilul oliban.

Și rășina verde de galbanum, și rășina închisă la culoare de labdanum, și uleiul gros și rășinos al arborelui de balsam, și smirna... Sirianul era în pragul extazului. Ce comerciant ar fi crezut că poate avea într-o bună zi o asemenea avere?

Sirianul nu uitase să pregătească o momeală pentru aliații săi, trimițând o caravană pe drumul unde îl așteptau Uri-Teșub și Malfi. Nu greșise oare încredințându-i doar o încărcătură modestă? Din păcate, vestea se răspândea deja: se vorbea de o recoltă excepțională și aceste zvonuri riscau să ajungă prea repede la urechile hititului și ale libianului.

Cum să câștige timp? În două zile, sirianul îi va primi pe negustorii greci, ciprioți și libanezi cărora le va vinde conținutul antrepozitului înainte de a fugi în Creta unde va duce o viață fericită. Două zile interminabile, în cursul cărora se temea să nu-i vadă venind pe aliații săi de temut.

– Un hitit dorește să vă vorbească, îl anunță unul dintre servitori.

Sirianului i se uscă gura și ochii îi ardeau. Catastrofă! Neîncredător, Uri-Teșub venea să-i ceară socoteală. Și dacă îl obliga să deschidă antrepozitul... Trebuia să fugă sau să încerce să-l convingă pe ex-generalul șef al armatei hitite?

Înspăimântat, sirianul fu incapabil să ia o decizie.

Omul care veni spre el nu era Uri-Teșub.

– Tu... tu ești hitit?

– Da, sunt.

– Și ești un prieten de-al...

– Fără nume. Da, sunt un prieten al generalului, singurul om capabil să salveze Hatti de la dezonoare.

– Bine, bine... Zeii fie de partea lui! Când îl voi revedea?

– Va trebui să ai răbdare.

– Doar nu i s-a întâmplat ceva?

– Nu, liniștește-te. Dar este reținut în Egipt de ceremonii oficiale și contează pe tine să respecti întocmai termenii contractului vostru.

– Să n-aibă nici o grijă! Contractul a fost pus în aplicare, totul s-a derulat așa cum a vrut.

– Deci pot să-l liniștesc pe general.

– Să-și vadă de petreceri: dorințele lui au fost împlinite! Când voi sosi în Egipt, îl voi contacta.

Imediat după plecarea hititului, patronul caravanelor dădu pe gât, fără să respire, trei cupe de lichior tare. Avea mai mult noroc decât sperase! Uri-Teșub reținut în Egipt... Cu siguranță exista un zeu al hoților!

Mai rămânea Malfi, un nebun periculos, animat uneori de licăriri de luciditate. De obicei, vederea sângelui era suficientă ca să-l îmbete. Omorând câțiva negustori, probabil că simțise o plăcere la fel de mare ca cea provocată de o femeie și uitase să examineze de aproape mărfurile. Dar dacă se arătase bănuitor, atunci îl va căuta pe șeful caravelor cu furia unui dement.

Sirianul avea multe calități, dar nu și curaj. Să-l înfrunte pe Malfi era peste puterile sale.

În depărtare, un nor de praf.

Comerciantul nu aștepta pe nimeni... Nu putea fi vorba decât de libian și de comandoul său de ucigași.

Copleșit, sirianul căzu lat pe o rogojină; norocul i se schimba. Malfi o să-i taie beregata cu delectare și o să-l lase să moară.

Norul de praf se deplasa încet. Cai? Nu, ar fi înaintat mai repede. Măgari... Da, erau măgari. O caravană, deci! Dar de unde venea?

Încurajat, dar intrigat, negustorul se ridică și nu mai pierdu din vedere cortegiul de patrupeze greu încărcate care avansau în ritmul lor cu pași foarte siguri. Și recunoscă însoțitorii caravanei: cei pe care îi trimisese la moarte pe drumul unde îi aștepta Malfi!

Nu era cumva victima unui miraj? Nu, iată-l pe șeful convoiului, un compatriot mai în vârstă decât el.

– A fost în regulă călătoria, prietene?

– Nici o problemă.

Patronul caravelor abia își ascunse stupefacția.

– Nici cel mai mic incident?

– Nici cel mai mic. Dar nu prea am avut timp să bem, să mâncăm, să ne spălăm și să dormim. Te ocupi tu de încărcătură?

– Bineînțeles, bineînțeles... Du-te să te odihnești.

Caravana teafără și nevătămată, încărcătura intactă... O singură explicație posibilă: Malfi și libienii fuseseră opriți. Poate că nebunul ăla obsedat de război fusese ucis de poliția deșertului.

Noroc și bogăție... Viața îl copleșea pe sirian cu toate fericitările. Ce bine făcuse că își asumase riscul!

Puțin amețit, alergă până la antrepozitul a cărui cheie o avea doar el.

Zăvorul de lemn era rupt.

Livid, patronul caravanelor împinse ușa. În fața lui, lângă un morman de bogății, un om ras în cap, îmbrăcat în piele de panteră.

– Cine... cine sunteți?

– Kha, mare preot la Memphis și fiul mai mare al lui Ramses. Am venit să caut ceea ce aparține Egiptului.

Sirianul își încleștă mâna pe dagă.

– Fără gesturi stupide... Faraonul te vede.

Hoțul se întoarse. Peste tot, ivindu-se din spatele ridicăturilor de nisip, arcași egipteni. Și, în lumina soarelui, Ramses cel Mare, purtând coroana albastră, în picioare în carul său.

Patronul caravanelor căzu în genunchi.

– Iertare... Nu sunt vinovat... Am fost obligat...

– Vei fi judecat, spuse Kha.

Numai la gândul de a apărea în fața unui tribunal care să pronunțe pedeapsa supremă, sirianul își ieși din minți. Cu daga ridicată, el se năpusti asupra unui arcaș care se apropia de el ca să-i pună cătușe de lemn și i-o înfipse în braț.

Considerând că tovarășul lor este în pericol de moarte, trei alți arcași nu ezitară să tragă. Cu trupul străpuns de săgeți, hoțul se prăbuși.

În ciuda părerii defavorabile a lui Amenî, Ramses ținu să treacă el însuși în fruntea expediției. Mulțumită informațiilor furnizate de poliția deșertului și a utilizării baghetei lui

radiesteze, regele localizează punctul de sosire clandestin al caravelor deturnate. Și în același timp observase și o altă anomalie pe care voia s-o verifice.

Carul faraonului se avântă în deșert, urmat de o cohortă de vehicule militare. Cei doi cai ai lui Ramses erau atât de rapizi că se distanțară de restul escortei.

Până la orizont nu era decât nisip, pietre și dune.

– De ce regele se pierde prin aceste singurătăți? îl întreabă un locotenent pe arcașul cu care forma echipajul carului.

– Eu am participat la bătălia de la Kadesh. Ramses nu acționează niciodată la întâmplare. Este călăuzit de o forță divină.

Monarhul trecu peste o dună și se opri.

Cât vedeai cu ochii, arbori minunați cu scoarța galbenă și gri, cu lemnul alb și moale. O extraordinară plantație de oliban avea să-i ofere Egiptului prețioasa rășină ani buni de-acum înainte.

Nervii lui Uri-Teșub erau puși la grea încercare. Nici frumusețea grădinilor, nici calitatea bucatelor, nici farmecul concertelor nu-l puteau face să uite prezența obsedantă a lui Serramanna și insuportabilul său rânjel. Tanit, dimpotrivă, aprecia această vizită a haremurilor în compania unei regine fermecătoare care îi seducea până și pe administratorii cei mai ursuzi. Mat-Hor părea încântată de lingușirile curtenilor dornici să-i intre în grații.

– Excelentă veste, îl anunță Serramanna: Ramses tocmai a săvârșit un nou miracol. Faraonul a descoperit o enormă plantație de oliban și caravanele au ajuns tefere și nevătămate la Pi-Ramses.

Hititul strânse pumnii. De ce Malfi nu intervenise? Dacă libianul fusese arestat sau ucis, Uri-Teșub nu mai avea nici o șansă să semene tulburare în Egipt.

În timp ce Tanit discuta cu câteva femei de afaceri invitate de regină la haremul din Mer-Ur, chiar acela al cărui administrator fusese Moise, Uri-Teșub se așează la o parte, pe un zid jos de pietre uscate, pe malul unui lac de agrement.

– La ce te gândești, scumpe compatriot?

Ex-generalul șef al armatei hitite ridică ochii pentru a contempla o Mat-Hor nespus de frumoasă.

– Sunt trist.

- Care este cauza acestei tristeți?
- Tu, Mat-Hor.
- Eu? Te înșeli!
- Încă n-ai înțeles strategia lui Ramses?
- Arată-mi-o tu, Uri-Teșub.
- Trăiești ultimele tale clipe de vis. Ramses este plecat într-o expediție militară pentru a-și aservi și mai mult populațiile din colonii; trebuie să fii orb ca să nu vezi că se pregătește să atace Hatti? Înainte de a lansa ofensiva, se va debarasa de două personaje supărătoare: tu și eu. Eu voi fi ținut la reședința mea sub supravegherea poliției și voi fi probabil victima unui accident. Tu vei fi închisă într-unul din aceste haremuri pe care le vizitezi cu atâta plăcere.
- Haremurile nu sunt închisori!
- Ți se va încredința o sarcină onorifică și fictivă și nu-l vei mai vedea niciodată pe rege. Căci regele nu se gândește decât la război.
- Cum poți să fii atât de sigur de asta?
- Am rețeaua mea de prieteni, Mat-Hor, care îmi furnizează adevăratele informații, cele la care tu n-ai acces.
- Regina păru tulburată.
- Ce propui?
- Regele este un gurmand. Îi place în mod deosebit o rețetă creată de el, „deliciul lui Ramses”, o marinată cu usturoi dulce, ceapă, vin roșu de oază, carne de vită și file de biban de Nil. Este o slăbiciune pe care o hitită ar trebui să știe s-o exploateze.
- Îndrăznești să-mi propui să...?
- N-o face pe ingenua! La Hattușaş, ai învățat să umbli cu otrava.
- Ești un monstru!
- Dacă nu-l suprimi pe Ramses, te va distruge.
- Să nu-mi mai vorbești niciodată, Uri-Teșub.

Hititul juca tare. Dacă nu reușise să-i strecoare îndoiala și îngrijorarea în suflet, Mat-Hor îl va denunța lui Serramanna. În caz contrar, el va fi realizat o bună parte din drum.

Kha era neliniștit.

Totuși, programul de restaurare pe care îl concepușe pentru Saqqara se materializa deja în rezultate remarcabile. Piramida în trepte a lui Djoser, cea a lui Unas în interiorul căreia fuseseră înscrise primele *Texte ale piramidelor* care dezvăluiau modalitățile de resuscitare ale sufletului regal, monumentele lui Pepi I beneficiaseră de îngrijirile sale atente.

Și marele preot din Memphis nu se oprise aici: el ceruse, de asemenea, echipelor de artizani și cioplitori în piatră să panseze rănilor piramidelor și ale templelor faraonilor din a cincea dinastie, pe situl de la Abusir, în nordul Saqqarei. Chiar și la Memphis, Kha mărise templul lui Ptah care adăpostea de acum înainte o capelă în memoria lui Seti și va fi completat, într-un viitor apropiat, printr-un sanctuar dedicat gloriei lui Ramses.

Când se simțea foarte obosit, Kha se ducea în locul unde fuseseră săpate mormintele regilor primei dinastii, la marginea platoului deșertic al Saqqarei, care domina livezile de palmieri și terenurile cultivate. Sepultura regelui Djjet, evidențiată de trei sute de capete de taur din pământ ars, dispuse în relief pe margini și înzestrate cu coarne adevărate, îi transmitea energia necesară pentru a consolida legăturile dintre prezent și trecut.

Kha nu descoperise cartea lui Thot și uneori se împăca cu ideea eșecului. Acest lucru nu se datorase lipsei lui de vigilență și neglijenței față de cultul taurului? Marele preot promitea să-și îndrepte greșelile, dar trebuia mai întâi să ducă la bun sfârșit programul de restaurare. Dar va reuși? Pentru a treia

oară de la începutul anului, Kha conduse un car până la piramida lui Mykerinos pe care, după ce se va termina restaurarea, voia să graveze o inscripție comemorativă.

Și pentru a treia oară, șantierul era gol, cu excepția unui bătrân cioplitor în piatră care mânca pâine frecată cu usturoi.

– Unde-ți sunt colegii?

– S-au întors acasă.

– Din nou fantoma!

– Da, fantoma a reapărut. Au văzut-o mai mulți. Ținea șerpi în mâini și amenința că omoară pe oricine s-ar apropia. Atâta vreme cât acest spectru nu va fi vânat, nimeni nu va accepta să lucreze aici, nici măcar în schimbul unui salariu mare.

Acesta era dezastrul de care se temea Kha: să se afle în imposibilitatea de a repara monumentele de pe platoul Gizeh. Și această fantomă făcea să cadă pietrele și provoca accidente. Toți știau că era vorba despre un suflet nelinistit, întors pe pământ pentru a semăna nenorocire printre cei vii. În ciuda înțelepciunii sale, Kha nu reușise să-l împiedice să facă rău.

Când văzu apropiindu-se carul lui Ramses căruia îi ceruse ajutorul, Kha își recăpătă speranța. Dar dacă regele eșua, trebuia să declare o parte a platoului Gizeh zonă interzisă și să se resemneze să vadă operele de artă degradându-se.

– Situația se înrăutățește, Maiestate. Nimeni nu mai vrea să mai lucreze aici.

– Ai spus rugămințile obișnuite?

– N-au avut efect.

Ramses contemplă piramida lui Mykerinos, cu fundațiile ei solide din granit. În fiecare an, faraonul venea la Gizeh pentru a căpăta din energia constructorilor care întruchipaseră în piatră razele luminii unind pământul cu cerul.

– Știi unde se ascunde fantoma?

– Nici un artizan n-a îndrăznit s-o urmeze.

Regele îl zări pe bătrânul cioplitor în piatră care continua să mănânce și se apropie de el. Surprins, acesta din urmă lăasă să-i cadă bucata de pâine și îngenunche, cu mâinile întinse în față, cu fruntea în pământ.

– De ce n-ai fugit și tu cu ceilalți?

– Eu nu... nu știu, Maiestate!

– Cunoști locul unde se ascunde fantoma, nu-i așa?

Să-l minți pe rege, însemna să te condamni pentru eternitate.

– Condu-ne.

Tremurând, bătrânul îl conduse pe rege pe potecile dintre mormintele unde se odihneau fideli servitori ai lui Mykerinos care, în lumea de dincolo, continuau să formeze curtea regală. Vechi de mai bine de o mie de ani, cu siguranță, ei aveau nevoie să fie refăcuți, după cum nu întârzie să remarce ochiul exersat al lui Kha.

Cioplitorul în piatră intră într-o curtică al cărei pământ era acoperit cu rămășițe de calcar. Într-un colț, o stivă de blocuri mici de piatră.

– Aici este, dar nu mergeți mai departe.

– Cine este această fantomă? întrebă Kha.

– Un sculptor a cărui memorie n-a fost onorată cum se cuvine și care se răzbună, agresându-și colegii.

După inscripțiile hieroglifice, defunctul condusesese o echipă de constructori în epoca lui Mykerinos.

– Să ridicăm aceste blocuri, ordonă Ramses.

– Maiestate...

– Pune mâna.

Apăru gura pătrată a unui puț. Kha aruncă în el o piatră a cărei cădere păru interminabilă.

– Peste cincisprezece metri, conchise cioplitorul în piatră, când auzi zgomotul impactului pietrei cu fundul puțului. Nu vă aventurați în această gaură.

O coardă cu noduri atârna de-a lungul peretelui.

– Trebuie, totuși, să coborâm acolo, estimă Ramses.

– În acest caz, îmi asum eu riscul, hotărî artizanul.

– Dacă întâlnești spectrul, obiectă Kha, vei ști să pronunți formulele care să-l împiedice să facă rău?

Bătrânul lăsa capul în jos.

În calitate de mare preot al lui Ptah, spuse fiul mai mare al lui Ramses, îmi revine mie obligația de a îndeplini această sarcină. Nu-mi interzice acest lucru, tată.

Kha se angajă într-o coborâre care i se păru interminabilă. Fundul puțului nu era întunecat: pereții de calcar emanau o lumină ciudată. Marele preot puse în sfârșit piciorul pe solul denivelat și merse pe un culoar îngust care ducea la o ușă falsă pe care erau reprezentat defunctul, înconjurat de coloane de hieroglife.

Atunci Kha înțelese.

O fisură mare traversa piatra gravată în toată înălțimea ei și-l desfigurau pe beneficiarul textelor de înviere. Neputând să se încarneze într-o imagine vie, spiritul ei se transformase într-o fantomă agresivă, care le reproșa oamenilor că-i disprețuiseră memoria.

Când Kha urcă afară din puț, el era sfârșit de oboseală, dar radios. În momentul în care falsa poartă va fi restaurată și fața defunctului sculptată din nou cu dragoste, sortilegiul va dispărea.

De la întoarcerea lui la Pi-Ramses, Uri-Teșub nu se mai liniștea. Supravegheat fără încetare de Serramanna în timpul unei călătorii interminabile, redus la inactivitate, privat de informații, el avea chef să masacreze întreg Egiptul, începând cu Ramses. Mai trebuia să suporte și asalturile amoroase ale siropoasei Tanit care avea nevoie de rația ei cotidiană de plăcere.

Ea apăru din nou, pe jumătate goală, într-un nor de parfum...

– Dragule... hitiții!

– Ce-i cu hitiții?

– Sute... sute de hitiți au invadat centrul din Pi-Ramses! Uri-Teșub o apucă pe feniciană de umeri.

– Ești nebună?

– De la servitorii mei știu!

– Hitiții au atacat, au lovit în inima regatului lui Ramses...

E fabulos, Tanit!

Uri-Teșub îi dădu drumul soției și se îmbracă cu o tunică veche, scurtă, cu dungi negre și roșii. Exaltat, ca în vremurile lui bune, el sări în spatele unui cal, gata să se arunce în bătălie.

Hattușil fusese răsturnat, partizanii războiului până la capăt triumfaseră, liniile de apărare egiptene fuseseră

străpunsese în timpul unui atac surpriză și destinul Orientului Apropiat se schimba!

Pe marea alee care ducea de la templul zeului Ptah spre palat, o mulțime în dezordine sărbătorea.

Nu se vedea nici un soldat, nici cea mai mică urmă de luptă.

Uluit, Uri-Teșub se adresă unui polițist blajin care lua parte la bucuria generală.

– Se pare că hitiții au invadat Pi-Ramses!

– Este adevărat.

– Dar... unde sunt?

– La palat.

– L-au ucis pe Ramses?

– Ce spuneți?... Țștia sunt primii hitiți care vin să viziteze Egiptul și i-au adus cadouri suveranului nostru.

Turiști... Uluit, Uri-Teșub se strecură prin mulțime și se prezintă la poarta cea mare a palatului.

– Pe tine te mai așteptau! clamă vocea tunătoare a lui Serramanna. Vrei să asști la ceremonie?

Năuc, hititul se lasă introdus de sard în sala de audiență unde se aflau curtenii.

În primul rând, delegații vizitatorilor, cu brațele încărcate de cadouri. Când Ramses apărură, vorbăria încetă. Unul câte unul, hitiții îi prezentară faraonului lapislazuli, turcoaze, aramă, fier, smaralde, ametist, cornalină și jad.

Regele își opri privirea pe câteva superbe turcoaze. Ele nu puteau proveni decât din Sinai unde, în vremea tinereții, Ramses mersese împreună cu Moise. Îi era imposibil să uite muntele roșu și galben, stâncile lui periculoase și râpele nebănuite.

– Tu care mi-aduci aceste minunății, i-ai întâlnit în drumul tău pe Moise și poporul evreu?

– Nu, Maiestate.

– Ai auzit vorbindu-se de exodul lor?

– Toți se tem de ei, fiindcă le place să se lupte, dar Moise susține că ei vor ajunge în țara lor.

Se pare că prietenul din copilărie al lui Ramses continua să-și urmeze visul. Gândindu-se la anii aceia îndepărtați când li se hotărâse destinele, monarhul nu acorda decât o atenție distrată acumulării cadourilor.

Șeful delegației fu ultimul care se înclină în fața lui Ramses.

– Suntem liberi să mergem prin tot Egiptul, Maiestate?

– Asta este consecința păcii.

– Vom putea să ne onorăm zeii în capitala voastră?

– În partea de răsărit a orașului se ridică templul zeiței siriene Astarte, însoțitoarea zeului Seth și protectoarea carului și a cailor mei. Ei i-am cerut să vegheze asupra securității portului Memphis. Zeul Furtunii și zeița Soarelui pe care îi venerați la Hattușaş sunt bineveniți și la Pi-Ramses.

Când delegația hitită părăsi sala de audiență, Uri-Teşub îl abordă pe unul din compatrioții săi.

– Mă recunoști?

– Nu.

– Sunt Uri-Teşub, fiul împăratului Muwattalis!

– Muwattalis a murit, Hattușil e cel care domnește acum.

– Această vizită... este un șiretlic, nu-i așa?

– Ce șiretlic? Noi am venit să vizităm Egiptul și mulți alți hitiți ne vor urma exemplul. Războiul s-a sfârșit, s-a sfârșit cu adevărat.

Minute în șir, Uri-Teşub rămase nemișcat în mijlocul mării alei din Pi-Ramses.

Directorul Trezoreriei care îl însoțea pe Amenî îndrăzni în cele din urmă să se prezinte în fața lui Ramses. Până atunci, el preferase să-și țină gura, sperând că scandalul nu

va izbucni și că rațiunea va învinge. Dar sosirea vizitatorilor hitiți sau mai exact aducerea cadourilor, provocase asemenea excese încât înaltul funcționar nu mai avea dreptul să tacă.

Să-l înfrunte pe Ramses fiind mai presus de forțele sale, directorul Trezoreriei i se adresase lui Amenî care îl ascultase fără să scoată nici un cuvânt. O dată explicațiile terminate, secretarul particular al monarhului îi ceruse imediat audiență acestuia, ordonându-i demnitarului să repete acuzațiile cuvânt cu cuvânt, fără să omită nici cel mai mic detaliu.

– Tu n-ai nimic de adăugat, Amenî?

– Mai folosește la ceva, Maiestate?

– Erai la curent cu tot?

– Vigilența mea a fost prinsă pe picior greșit, recunosc, dar vă avertizasem totuși.

– Considerați și unul și celălalt că această problemă este rezolvată.

Ușurat, directorul Trezoreriei evită privirea severă a regelui. Din fericire, acesta nu formulase nici o acuzație împotriva lui. Cât despre Amenî, el conta pe Ramses să restabilească regula lui Maat în inima propriului său palat.

– În sfârșit, Maiestate! exclamă Mat-Hor, căzusem pradă disperării din dorința de a vă revedea. De ce n-am fost alături de Domnia Voastră când i-ați primit pe compatrioții mei? Ar fi fost încântați să mă admire.

Superbă în rochia ei roșie împodobită cu rozete din argint, Mat-Hor făcea piruete în mijlocul unui balet al servitoarelor. Ca în fiecare zi, ele vânau și cel mai mic grăunte de praf, aduceau noi bijuterii și haine somptuoase și schimbau sutele de flori care înmiresmau apartamentele reginei.

– Dă liber personalului tău, ordonă Ramses.

Regina se împotrivi.

– Dar... nu mă plâng de el.

Nu un bărbat îndrăgostit avea Mat-Hor în fața ei, ci pe Faraonul Egiptului. Trebuie că avea privirea aia când contraatacase, la Kadesh, năpustindu-se, singur, asupra miilor de hitiți.

– Plecați toate, țipă regina, cărați-vă!

Neobișnuite să fie tratate astfel, servitoarele se retraseră fără grabă, abandonând pe pavaj obiectele pe care le aveau în mâini.

Mat-Hor încercă să zâmbească.

– Ce se întâmplă, Maiestate?

– Crezi că purtarea ta este aceea a unei regine a Egiptului?

– Îmi port rangul, așa cum ați cerut!

– Dimpotrivă, Mat-Hor, te porți ca un tiran ce are capricii inacceptabile.

– Ce mi se reproșează?

– Îl silești pe directorul Trezoreriei să scoată din rezervele lui bogății care aparțin templelor și ieri ai îndrăznit să dai un decret ca să-ți însușești metalele prețioase oferite statului de compatrioții tăi.

Tânăra femeie se revoltă.

– Eu sunt regina, totul îmi aparține!

– Te înșeli amarnic. Egiptul nu este guvernat prin lăcomie și egoism, ci prin legea lui Maat. Acest pământ este proprietatea zeilor. Ei îl transmit faraonului a cărui datorie este de a-l menține în sănătate, prosperitate și fericire. Ceea ce ar fi trebuit să arăți în toate împrejurările, Mat-Hor, era spiritul de dreptate. Când un șef nu mai este un model, țara întreagă se îndreaptă spre decadență și ruină. Acționând astfel, tu atentezi la autoritatea Faraonului și la binele poporului său.

Ramses nu ridicase vocea, dar cuvintele lui erau mai ascuțite decât tăișul unei săbii.

– Eu... eu nu credeam că...

– O regină a Egiptului nu trebuie să creadă, ci să acționeze. Și tu acționezi rău, Mat-Hor. Am anulat decretul tău nedrept și am dat dispoziții pentru a te împiedica să faci rău. De acum înainte vei sta în haremul Mer-Ur și nu vei veni la curte decât la ordinul meu. Nu vei duce lipsă de nimic, dar orice exces va fi de acum înainte înlăturat.

– Ramses... nu poți să-mi refuzi iubirea!

– Țara Egiptului este soția mea, Mat-Hor, și tu ești incapabilă să înțelegi acest lucru.

Viceregele Nubiei nu mai suporta prezența și activitatea lui Setau, prietenul din copilărie al lui Ramses. Sfătuit în mod eficace de soția sa, Lotus, o vrăjitoare nubiană, Setau se implicase atât de mult în dezvoltarea economică a provinciei Marelui Sud încât reușise să pună toate triburile la muncă fără să provoace conflicte între ele! O ispravă pe care viceregele o credea de nerealizat.

În plus, Setau era iubit de cioplitorii în piatră și acoperise regiunea de temple și capele întru gloria faraonului și a zeilor săi protectori. Și tot Setau era cel care veghea la buna organizare a muncilor agricole, stabilea cadastrul și reintroducea impozitele!

Viceregele trebuia să vadă realitatea în față: acest îmblânzitor de șerpi, pe care înaltul funcționar îl considerase un ciudat fără viitor, se dovedea a fi un administrator riguros. Dacă Setau continua să obțină rezultate la fel de remarcabile, poziția viceregelui va deveni foarte inconfortabilă. Acuzat de incapacitate și lene, el și-ar pierde postul.

Să negociezi cu Setau era imposibil. Încăpățânat, refuzând să-și ia liber și să-și reducă programul de lucru, prietenul din copilărie al lui Ramses refuza orice compromis. Viceregele nu încercase nici măcar să-l corupă. În ciuda

rangului lor, Setau și Lotus trăiau simplu, aveau relații cu indigenii și nu manifestau nici un gust pentru lux.

Nu mai rămânea decât o soluție: un accident mortal organizat cu suficientă grijă pentru ca nici o îndoială să nu planeze asupra cauzelor decesului lui Setau. De aceea viceregele convocase la Abu Simbel un mercenar nubian recent ieșit din închisoare. Bărbatul avea un trecut încărcat și era lipsit de orice conștiință morală. O sumă frumoșică l-ar convinge să acționeze fără întârziere.

Noaptea era întunecată. Reprezentând fațada marelui templu, cei patru coloși șezând ce încarnau *ka-ul* lui Ramses priveau în depărtare, scrutând timpuri și spații pe care ochii oamenilor nu puteau să le vadă.

Nubianul aștepta acolo. Avea fruntea îngustă, pomeții proeminenți, buzele groase și era înarmat cu o suliță.

- Eu sunt viceregele.
- Te cunosc. Te-am văzut în fortăreața în care eram închis.
- Am nevoie de serviciile tale.
- Eu vânez pentru satul meu... Acum, sunt un om liniștit.
- Minți. Ești acuzat de furt, există dovezi împotriva ta. Furios, nubianul își înfipse sulița în pământ.
- Cine m-acuză?
- Dacă nu colaborezi cu mine, te vei întoarce în închisoare și nu vei mai ieși de acolo. Dacă te supui, vei fi bogat.
- Ce vreți de la mine?
- Cineva îmi stă în drum. Vreau să mă scapi de el.
- Un nubian?
- Nu, un egiptean.
- Atunci va trebui să mă plătești scump.
- Nu ești în situația de a negocia, spuse sec viceregele.
- Pe cine trebuie să elimin?
- Pe Setau.

Nubianul își luă sulița și o agită în aer, spre cer.

– Asta te costă o avere!

– Vei fi plătit gras, cu condiția ca moartea lui Setau să pară un accident.

– Se înțelege.

Ca beat, viceregele se clătină și căzu în fund. Nubianul nici n-apucă să pufnească în râs, că fu și el victima aceleiași pățanii.

Cei doi încercară să se ridice, dar, pierzându-și echilibrul, căzură din nou.

– Solul tremură, exclamă nubianul, zeul Pământului este furios.

Colina scoase un bubuit, coloșii se mișcă. Însăpăimântați, viceregele și complicele său văzură cum se desprinde capul gigant al unuia dintre ei.

Fața lui Ramses se precipită spre criminali și îi strivi sub greutatea ei.

Doamna Tanit era disperată. De mai bine de o săptămână, Uri-Teșub nu mai făcuse dragoste cu ea. El pleca foarte devreme dimineața, galopa la țară toată ziua, se întorcea sfârșit de oboseală, mânca cât patru și adormea fără să scoată un cuvânt.

Tanit nu reușise să-l interogheze decât o singură dată, când o lovise cu violență, fiind pe punctul de a o omorî. Feniciană nu-și găsea consolarea decât alături de pisicuța ei tigrată și nu mai avea chef nici măcar să-și administreze patrimoniul.

O nouă zi se termina, insipidă și lăncedă. Felina torcea pe genunchii lui Tanit.

Tropăitul unui cal... Uri-Teșub se întorcea!

Hititul își făcu apariția, înflăcărat.

– Vino, frumoasa mea!

Tanit se aruncă în brațele amantului ei care îi smulse rochia și o răsturnă peste perne.

– Dragul meu... Te regăsesc!

Furia pățimașă a amantului său o umplu de bucurie. Uri-Teșub o devoră.

– Ce grijă te macină?

– Mă credeam abandonat... Dar Malfi este în viață și continuă să unească triburile libiene! Unul dintre emisarii lui m-a contactat pentru a-mi spune să-mi păstrez încrederea. Lupta continuă, Tanit, Ramses nu este invulnerabil.

– Iartă-mă că ți-o repet, dragule... dar acest Malfi mă înfricoșează.

– Hitiții se complac în lașitatea lor. Numai libienii îi vor face să iasă din amorțeală și Malfi este omul potrivit în situația de față. Nu avem altă alternativă decât violența și lupta până la capăt... Și contează pe mine pentru a câștiga!

Tanit dormea, sătulă de plăcere. Așezat pe un scaun de culoarea paiului, în grădină, Uri-Teșub, cu mintea plină de vise sângeroase, contempla luna care se înălța pe cer și îi cerea ajutorul.

– Eu voi fi mai eficace decât acest astru, murmură în spatele lui o voce feminină.

Hititul se întoarce.

– Tu, Mat-Hor... Îți asumi astfel de riscuri!

– Regina mai are încă dreptul de a merge unde vrea.

– Pari dezamăgită... Ramses te va repudia?

– Nu, bineînțeles că nu!

– Atunci de ce ești aici, în mare secret?

Frumoasa hitită ridică privirea spre cerul înstelat.

– Aveai dreptate, Uri-Teșub. Sunt o hitită și așa voi rămâne... Niciodată Ramses nu mă va recunoaște ca marea lui soție regală. Niciodată nu voi fi egala lui Nefertari.

Mat-Hor nu-și putu reține câteva suspine. Uri-Teșub vru s-o îmbrățișeze, dar ea se feri.

– Sunt stupidă... De ce să plâng pentru un eșec? Asta este atitudinea celor slabi! O prințesă hitită n-are dreptul să se înduioșeze de destinul ei.

– Tu și eu suntem născuți pentru a învinge.

– Ramses m-a umilit, mărturisi Mat-Hor, m-a tratat ca pe o servitoare! Îl iubeam, eram gata să devin o mare regină, am făcut ce-a vrut, dar el m-a călcat în picioare cu dispreț.

– Ești hotărâtă să te răzbuni?

– Nu știu... Nu mai știu.

– Rămâi lucidă, Mat-Hor! Să accepți umilirea fără să reacționezi ar fi o lașitate nedemnă de tine. Și dacă ești aici, e pentru că ai luat o decizie.

– Taci, Uri-Teșub!

– Nu, n-am să tac! Hatti nu este învins, încă mai poate să-și ridice capul. Am aliați puternici, Mat-Hor, și cu toții avem un dușman comun: Ramses.

– Ramses este soțul meu.

– Nu, e un tiran care te disprețuiește și care a uitat deja de existența ta! Acționează, Mat-Hor, acționează așa cum ți-am propus. Otrava e la dispoziția ta.

Să ucidă visul ei... Putea Mat-Hor să distrugă viitorul pe care și-l dorea atât, să pună capăt zilelor omului pentru care încercase o pasiune nebună, faraonul Egiptului?

– Hotărăște-te, ordonă Uri-Teșub.

Regina fugi în noapte.

Cu zâmbetul pe buze, războinicul hitit urcă pe terasa vilei pentru a fi mai aproape de lună și pentru a-i mulțumi.

– Cine-i în urma mea?

– Sunt eu, Tanit.

Hititul o apucă pe feniciană de gât.

– Ne spionai?

– Nu, eu...

– Ai auzit totul, nu-i așa?

– Da, dar o să tac, ți-o jur!

– Bineînțeles, drăguț, n-ai să comiți o eroare fatală.

Privește, frumoaso, privește!

Din tunică, Uri-Teșub scoase o dagă de fier pe care o ridică înspre astrul nocturn.

– Privește bine această armă. Ea l-a ucis pe Acha, prietenul lui Ramses. Și tot ea îl va ucide pe faraon și îți va străpunge gâtul, dacă mă vei trăda.

Pentru a-și sărbători aniversarea, Ramses îi invitase la masă pe cei doi fii, Kha și Merenptah, ca și pe Ameni, cel mai fidel dintre toți, care avusese ideea de a-i cere bucătarului palatului să pregătească, pentru această ocazie, un „deliciu al lui Ramses”, servit cu un renumit vin din anul trei al domniei lui Seti.

Din fericire pentru viitorul Egiptului, nu exista nici o disensiune între Kha și Merenptah. Fiul cel mare, teolog și ritualist, își continua căutarea cunoașterii, studiind vechile texte și monumente ale trecutului. Mezinul își exersa funcția de general șef și veghea la securitatea regatului. Nici un alt „fiu regal” nu dădea dovadă de maturitatea, exigența și responsabilitatea lor în ceea ce privește statul. Când va considera că va sosi momentul, Ramses își va desemna succesorul cu inima împăcată.

Dar cine s-ar fi gândit să-i succeadă lui Ramses cel Mare care la strălucita vârstă de șaiszeci de ani atrăgea privirile frumoaselor de la palat? Încă de mult, faima monarhului depășise frontierele Egiptului iar legenda sa era pe buzele povestitorilor din sudul Nubiei și până în insula Creta. Nu era el suveranul cel mai puternic din lume, Fiul luminii și neobositul constructor? Niciodată zeii nu făcuseră atâtea daruri unei ființe omenești.

– Să bem întru gloria lui Ramses, propuse Ameni.

– Nu, obiectă monarhul, s-o sărbătorim mai degrabă pe mama noastră, țara Egiptului, acest pământ care este oglinda cerului.

Cei patru bărbați își împărtășiră dragostea pentru o civilizație și o țară care le ofereau atâtea minunății și cărora le dedicau existența lor.

– De ce Meritamon nu este și ea alături de noi? întrebă Kha.

– În acest moment, cântă pentru zei. Este dorința ei și o respect.

– N-ai poftit-o nici pe Mat-Hor, remarcă Merenptah.

– Ea stă de acum înaintea în haremul de la Mer-Ur.

– Totuși, se miră Ameni, m-am întâlnit cu ea în bucătăria palatului.

– Ar fi trebuit să părăsească deja palatul. Începând de mâine, Ameni, să ai grijă ca decizia mea să fie respectată. Merenptah, ai informații referitoare la Libia?

– Nimic nou, Maiestate, se pare că Malfi e un nebun și că visul lui de cucerire nu e decât în creierul lui bolnav.

– Fantoma de la Gizeh a dispărut, anunță Kha, cioplitorii în piatră lucrează acum nestingheriți.

Intendentul palatului îi aduse regelui o misivă. Purtând sigiliul lui Setau, ea avea mențiunea „urgent”.

Ramses rupse sigiliul, desfăcu papirusul, citi repede mesajul prietenului său și se ridică de la masă.

– Plec imediat la Abu Simbel. Terminați cina fără mine.

Nici Kha, nici Merenptah, nici Ameni nu mai avură chef să savureze marinata. Pentru o clipă, bucătarul fu tentat să guste, el și ajutoarele lui. Dar era vorba de cina regală. Să se atingă de ea ar fi fost o insultă și o hoție în același timp. Dezolat, bucătarul aruncă cina de sărbătoare în care Mat-Hor pusese otrava procurată de Uri-Teșub.

Încă o dată, Nubia îl vrăjea pe Ramses. Puritatea aerului, albastrul absolut al cerului, verdele încântător al palmierilor și al bordurii de iarbă cultivată care se hrănea cu apele Nilului pentru a lupta împotriva deșertului, zborul pelicanilor, cocorii încoronați, flamingo roz și ibișii, mirosul mimozelor, magia de ocră a colinelor permiteau sufletului să comunice cu forțele ascunse ale naturii.

Ramses nu părasea prora vaporului rapid care îl ducea spre Abu-Simbel. Își redusese escorta la minimum și desemnase el însuși un echipaj neobosit, format din marinari de elită, obișnuiți cu riscurile navigației pe Nil.

Nu departe de destinație, în timp ce monarhul se odihnea în cabina lui, așezat pe un pat pliant ale cărui picioare erau în formă de capete de rață încrustate cu fildeș, vaporul încetini.

Ramses îl luă la întrebări pe căpitan.

— Ce se întâmplă?

— Pe mal e o armată de crocodili, lungi de cel puțin șapte metri! Și în apă, hipopotami. Deocamdată nu ne putem continua drumul. Chiar o sfătuiesc pe Maiestatea Voastră să debarce. Animalele par nervoase, ar putea să se ia de noi.

— Înaintează fără teamă, căpitane.

— Maiestate, vă asigur...

— Nubia este pământul miracolelor.

Cu răsuflarea înăbușită, marinarii reluară manevrele. Hipopotamii se agitară. Pe mal, un enorm crocodil își scutură coada, înaintă câțiva metri ca un fulger și rămase din nou nemișcat.

Ramses simțise prezența aliatului său chiar înainte de a-l vedea. Dând la o parte cu trompa ramurile joase ale unui acacia, un elefant uriaș scoase un muget care făcu sute de păsări să-și ia zborul și-i înmărmuri pe marinari.

Unii crocodili se refugiară într-o zonă cu iarbă. Alții se aruncară asupra hipopotamilor care se apărau cu putere. Lupta fu scurtă și violentă, apoi Nilul își regăsi liniștea.

Elefantul scoase un al doilea muget pentru Ramses care îi făcu semn cu mâna. În urmă cu mulți ani, fiul lui Seti salvase un elefant rănit. Devenit adult, animalul cu urechi mari și colți grei intervenea în favoarea regelui de câte ori acesta avea nevoie de el.

– N-ar trebui să capturăm acest monstru și să-l ducem în Egipt? sugerează căpitanul.

– Venerează libertatea și ferește-te s-o împiedici.

Două coline proeminente, un golf, nisip aurit, o vâlcea separând cele două coline de munte, arbori de acacia al căror parfum îmbălsăma aerul ușor, frumusețea încântătoare a gresiei nubiene... Priveliștea așezării Abu Simbel îi strânse inima lui Ramses. Acolo, el crease două temple care întruchipau uniunea cuplului regal pe care el îl forma pentru totdeauna cu Nefertari.

Așa cum se temea regele, scrisoarea lui Setau nu conținea nici o exagerare: așezarea fusese victima unui cutremur de pământ. Fața și torsul unuia dintre cei patru coloși șezând se spărseseră.

Setau și Lotus îl primiră pe monarh.

– Răniți? întrebă Ramses.

– Doi morți: viceregele Nubiei și un recidivist.

– Ce făceau împreună?

– Nu știu.

– Stricăciuni, în interiorul templului?

– Constată tu însuși.

Ramses pătrunse în sanctuar. Cioplitorii în piatră erau deja la lucru. Ei proptiseră pilonii stricați ai mării săli și îi redresaseră pe cei care amenințau să se prăbușească.

– Edificiul dedicat lui Nefertari a suferit și el?

– Nu, Maiestate.

– Zeii fie lăudați, Setau.

– Lucrările vor fi prompt făcute și orice urmă a dezastrului va fi ștearsă. Pentru colos, acest lucru va fi mai greu. Am să-ți supun atenției mai multe planuri.

– Nu încerca să-l repara.

– N-o să lași fațada în starea asta, nu?

– Acest cutremur de pământ este un mesaj de la zeul Pământului. Întrucât el a remodelat această fațadă, să nu fim împotriva voinței sale.

Decizia faraonului îl șocase pe Setau, dar Ramses se arătase inflexibil. Numai trei coloși vor perpetua prezența ka-ului regal. Mutilat, cel de-al patrulea va rămâne mărturie a uzurii și imperfecțiunii inerente oricărei opere omenești. Sfărâmarea gigantului de piatră, departe de a dăuna măreției ansamblului, făcea să iasă în evidență forța celor trei camarazi ai săi.

Regele, Setau și Lotus cinară la umbra unui palmier. Îmblânzitorul de șerpi nu-i ceruse monarhului să se ungă cu *assa foetida*, rășină de ferulă* de Persia, al cărei miros îngrozitor punea reptilele pe fugă, dar îi oferise fructele roșii ale unui arbust** care conțineau un antidot împotriva veninului.

– Ai mărit cantitatea de ofrande divine, îi spuse Ramses lui Setau, ai strâns produsul recoltelor în grânarele regale, ai restabilit pacea în această provincie turbulentă, ai construit sanctuare în toată Nubia și ai preferat întotdeauna adevărul în locul minciunii. Ce-ai zice să devii, aici, reprezentantul justiției lui Maat?

---

* *ferula assa foetida* – plantă aromatizantă, înaltă de 2-3 metri, ca un mărar uriaș. Ferula comună are flori galbene, cea persiană – flori albe. Din rădăcina ei se extrage o rășină cu un miros puternic, asemănător usturoiului. Romanii o foloseau pe post de condiment pentru carnea friptă, așa cum este folosită, de altfel, și astăzi. (n.trad.)

** *caparris decidua* (n. a.)

– Dar... acesta este privilegiul viceregelui!

– N-am uitat asta, prietene. Nu ești tu noul vicerege al Nubiei numit printr-un decret datând din anul treizeci și opt al domniei mele?

Setau își căuta cuvintele pentru a protesta, dar Ramses nu-i lăsa destul timp.

– Să refuzi îți este imposibil. Și pentru tine acest cutremur de pământ este un semn. Existența ta capătă astăzi o altă dimensiune. Tu știi cât de mult iubesc acest ținut. Ai grijă mare de el, Setau.

Îmblânzitorul de șerpi se îndepărtă în noaptea parfumată. Avea nevoie să fie singur pentru a se obișnui cu decizia care făcea din el unul dintre primele personaje ale statului.

– Îmi dați voie, Maiestate, să vă pun o întrebare insolentă? Întrebă Lotus.

– Nu e o seară de excepție?

– De ce ați așteptat atât de mult până să-l numiți pe Setau vicerege al Nubiei?

– Trebuia să învețe să administreze Nubia fără să se gândească la asta. Acum el își trăiește vocația și răspunde unei chemări care l-a cuprins încetul cu încetul. Nimeni n-a reușit să-l corupă nici să-l înjosească, pentru că voința de a servi această provincie îi animă fiecare gest. Și îi trebuia timp pentru a deveni conștient de acest lucru.

Ramses intră singur în marele templu de la Abu-Simbel pentru a celebra ritul zorilor. Monarhul urmă drumul luminii care ducea la naos, cuprinzând mai întâi statuile șezând ale lui Amon, apoi cele ale *ka*-lui regal și ale lui Ra. Faraonul, și nu omul însărcinat să îndeplinească această funcție pe pământ, era asociat cu zeul ascuns și cu lumina divină, cu cei doi mari zei creatori care, reuniți sub numele Amon-Ra, formau o ființă desăvârșită.

A patra statuie, cea a zeului Ptah, rămânea în penumbră. Ca fiu al lui Ptah, Ramses era făuritorul regatului și al poporului său; el era, de asemenea, cel care transmitea Verbul grație căruia toate lucrurile deveneau reale. Regele se gândi la fiul său Kha, mare preot al lui Ptah, care alesese să urmeze calea acestui mister.

Când monarhul ieși din marele templu, o lumină blândă scălda esplanada presărată cu arbori și făcea să vibreze culoarea caldă a gresiei nubiene al cărei aur mineral evoca carnea zeilor. Ramses se îndrepta spre templul dedicat lui Nefertari, cea pentru care răsărea soarele.

Și acest soare, tată hrănitor al Egiptului, va răsări până la sfârșitul timpurilor pentru marea soție regală care luminase Cele Două Țări cu frumusețea și înțelepciunea ei.

Regina, imortalizată de sculptori și pictori, îi provocă lui Ramses dorința de a trece în lumea de dincolo și de a o întâlni în sfârșit. El o implora să-l ia de mână, să țâșnească din aceste ziduri în care trăia, pururea tânără și frumoasă, în compania fraților ei, zeii, și a surorilor ei, zeițele, ea care făcea lumea să înverzească și Nilul să scânteieze. Dar, plutind în barca soarelui, Nefertari se mulțumi să-i zâmbescă lui Ramses. Sarcina regelui nu era terminată. Un faraon, oricare sunt suferințele lui omenești, se supunea puterilor celeste și poporului său. Stea nepieritoare, Nefertari cea cu fața blândă și cu vorba înțeleaptă va continua să ghideze pașii lui Ramses pentru ca țara să rămână pe drumul lui Maat, până când aceasta din urmă îi va acorda odihna.

Ziua era pe sfârșite când magia lui Nefertari îl făcu pe rege să-și reîntoarcă fața spre lumea exterioară, spre această lume în care n-avea dreptul să fie slab.

Pe esplanadă, sute de nubieni în costume de gală. Purtând peruci roșcate, cercei din aur, robe albe, lungi până la glezne, și eșarfe cu motive florale, șefii de trib și demnitarii lor aveau brațele încărcate cu cadouri: piei de panteră, inele de aur, fildeș, lemn de abanos, pene și ouă de struț, saci plini de pietre prețioase, evantaie.

Alături de Setau, decanul adunării înaintă spre Ramses.

– Omagiu Fiului luminii.

– Omagiu fiilor Nubiei care au ales pacea, spuse Ramses. Fie ca aceste două temple de la Abu-Simbel, atât de scumpe sufletului meu, să fie simbolul uniunii voastre cu Egiptul.

– Maiestate, întreaga Nubie știe deja că l-ați numit pe Setau vicerege.

O liniștea grea se lăsă peste adunare. Dacă șefii de trib dezaprobau această decizie, dezordinea va renaște. Dar Ramses n-ar tăgădui alegerea lui Setau. El știa că prietenul lui era născut pentru a administra acest loc și că îl va face fericit.

Decanul se întoarse spre Setau, care era îmbrăcat cu tunica lui din piele de antilopă.

- Îi mulțumim lui Ramses cel Mare că a ales omul care știe să salveze vieți, să vorbească cu inima lui și să o cucească pe a noastră.

Emoționat până la lacrimi, Setau se înclină în fața lui Ramses.

Și ceea ce văzu îl îngrozi: o viperă cu corn se apropia de piciorul regelui, unduindu-se pe sub nisip.

Setau vru să strige și să îl alerteze pe monarh, dar fu salutat și luat pe sus de nubieni, într-o mare de aclamații, iar avertismentele lui se înecară în vacarmul bucuriei generale.

Când vîșpera se ridică să lovească, un ibis alb coborât din văzduh își înfipse ciocul în capul reptilei după care își reluă zborul, luându-și prada cu el.

Cei care văzuseră scena nu mai aveau nici o îndoială: cel care salvase viața monarhului era zeul Thot, sub forma unui ibis. Și fiindcă Thot se manifestase astfel, însemna că modalitatea de a guverna a lui Setau va fi dreaptă și înțeleaptă.

Smulgându-se din mulțimea partizanilor săi, acesta putu în sfârșit să se apropie de rege.

- S-ar zice că această viperă...

- De ce te temeai, Setau, din moment ce m-ai făcut imun? Trebuie să am încredere în tine, prietene.

De două ori mai rău, dacă nu de trei sau de zece! Da, era mai rău decât își imaginase Setau. De la numirea lui, era copleșit de muncă și trebuia să primească în audiență o mie și unu de solicitanți ale căror cereri erau unele mai urgente decât altele. În câteva zile își dădu seama că oamenii nu aveau pic de pudoare când era vorba să-și apere propriile interese, fie și în detrimentul intereselor altora.

În ciuda dorinței lui de a se supune regelui și de a-și îndeplini misiunea care i-a fost încredințată, Setau avu tentația de a renunța. Să captureze reptile periculoase era mai ușor decât să rezolve conflictele dintre facțiuni rivale.

Dar noul vicerege al Nubiei beneficia de două ajutoare nesperate. Primul fu acela al lui Lotus a cărui metamorfoză îl surprinse. Ea, îndrăgostita cu inițiative delicioase, liana nubiană care știa să descopere plăcerea încântătoare în trupul amantului său, vrăjitoarea capabilă să vorbească limba șerpilor, îl asista cu răceala unei femei obișnuită să conducă. Frumusețea ei, intactă, în ciuda anilor, fu un avantaj prețios în timpul discuțiilor cu demnitarii triburilor care, dând uitării certurile dintre ei și unele din cererile lor, contemplau formele încântătoare ale soției viceregelui. Pe scurt, ea vrăjea alte reptile.

Al doilea aliat fu și mai surprinzător: Ramses însuși. Prezența monarhului, în timpul primelor discuții ale lui Setau cu ofițerii superiori ai fortărețelor egiptene, fu determinantă. În ciuda minții lor mai degrabă înguste, gradații înțeleseseră că Setau nu era o fantomă și că avea sprijinul regelui. Ramses nu scoase nici un cuvânt, lăsându-și prietenul să vorbească și să-și dovedească valoarea.

După ceremonia de instalare a viceregelui în fortăreața Buhen, Setau și Ramses se plimbară pe metereze.

– N-am știut niciodată să mulțumesc, mărturisi Setau, dar...

– Nimeni n-ar fi putut să te împiedice să te impui. Eu te-am ajutat să câștigi puțin timp, nimic mai mult.

– Mi-ai dat din magia ta, Ramses, și această forță este de neînlocuit.

– Dragostea de țară ți-a călăuzit existența și ai acceptat realitatea pentru că ești un războinic autentic, înflăcărat și sincer precum acest pământ.

– Un războinic căruia tu îi ceri să consolideze pacea!
 – Nu este ea hrana cea mai suavă?
 – O să pleci în curând, nu-i așa?
 – Ești vicerege, soția ta este remarcabilă, de voi depinde
 ca Nubia să prospere.

– O să mai vii pe aici, Maiestate?
 – Nu știu.
 – Totuși, și tu iubești această țară.
 – Dacă aș trăi aici, m-aș așeza sub un palmier, pe malul
 Nilului, în fața deșertului și aș contempla drumul soarelui,
 visând la Nefertari fără să mă mai gândesc la treburile
 Statului.

– Astăzi, abia astăzi, încep să resimt puțin din greutatea
 care apasă pe umerii tăi.

– Pentru că nu-ți mai aparții, Setau.

– Eu nu am puterea ta, Maiestate. Această sarcină nu va
 fi prea grea pentru mine?

– Mulțumită șerpilor, tu ai învins frica. Grație Nubiei,
 vei ști ce înseamnă puterea fără a fi sclavul ei.

Serramanna boxa, lovind un manechin de cârpă, trăgea cu
 arcul, alerga și înota. Acest exces de exerciții fizice nu-i epuiza
 totuși trupul plin de ură împotriva lui Uri-Teșub. Contrar
 speranțelor lui, hititul nici nu-și pierduse sângele rece, nici nu
 comisese greșeala care i-ar fi permis sardului să-l aresteze. Și
 cuplarea lui grotescă cu Tanit lua forma unui mariaj respectabil
 cu care familiile de vază din Pi-Ramses se obișnuiau.

În timp ce șeful gărzii personale al lui Ramses îi dădea
 liber unei superbe dansatoare nubiene a cărei veselă
 senzualitate îl calmase un pic, unul dintre subordonații săi
 intră fără să bată la ușă.

– Ai mâncat, băiete?

– Păi...

– Biban de Nil, rinichi în sos, porumbel umplut, legume proaspete... Îți convine?

– Chiar prea mult, șefu’.

– Când mi-e foame, am urechile înfundate. Să mâncăm, o să vorbim după aia.

O dată masa terminată, Serramanna se întinse pe perne.

– Ce te aduce, băiete?

– Așa cum mi-ați cerut, șefu’, am instalat discret paza în fața vilei doamnei Tanit, în timpul absenței ei. Un bărbat cu părul ondulat și cu o robă multicoloră s-a prezentat de trei ori în fața portarului.

– L-ai urmărit?

– Nu astea erau instrucțiunile voastre, șefu’.

– Deci, nu-ți pot reproșa nimic.

– Exact... A treia oară, l-am filat și mă întrebam dacă n-am comis o prostie.

Serramanna se ridică și cu mâna lui enormă îl bătu pe umăr pe mercenar.

– Bravo, micuțule! Uneori, trebuie să știi să nu ții seama de ordine. Care e rezultatul filării tale?

– Știu unde locuiește.

Serramanna ezitase îndelung. Trebuia să dezlănțuie o acțiune brutală și să-l facă pe acest suspect să vorbească sau era mai bine să-l consulte mai întâi pe Ameni? Altădată, n-ar fi tergiversat lucrurile, dar fostul pirat devenise egiptean și respectul justiției i se părea acum o valoare care permitea oamenilor să coabiteze fără prea multe lovituri și fără să-i insulte pe zei. Astfel, șeful gărzii personale a lui Ramses intră în biroul lui Ameni la ora când secretarul particular și purtătorul de sandale al monarhului lucra singur, la lumina lămpilor cu ulei.

În timp ce citea tăblițele de lemn, Ameni devora un terci de bob, pâine proaspătă și prăjituri cu miere. Și miracolul continua: nici un aliment nu-l îngrășa.

– Dacă mă vizitezi așa târziu, îi spuse el lui Serramanna, nu e semn bun.

– Te înșeli. E posibil să am o pistă interesantă, dar deocamdată n-am întreprins nimic.

Ameni fu surprins.

– Zeul Thot te-o fi luat sub aripa protectoare a ibisului său pentru a-ți insufla un pic de înțelepciune? Ai făcut bine, Serramanna. Vizirul nu glumește când e vorba de respectul datorat aproapelui.

– E vorba de un fenician bogat, Nariș, care locuiește într-o vilă mare. S-a dus de mai multe ori la doamna Tanit.

– Vizite de politețe, ca între compatrioți.

– Nariș nu știa că Tanit și Uri-Teșub erau plecați în călătorie oficială, în compania reginei. De când s-au întors, el n-a venit decât o singură dată, în timpul nopții.

– Ai pus să fie supravegheată locuința lui Tanit fără autorizație?

– Deloc, Ameni, am aceste informații de la un paznic însărcinat cu securitatea cartierului.

– Nu numai că mă iei drept un imbecil, dar o faci și pe diplomatul! Iată un nou Serramanna...

Scribul se opri din mâncat.

– Îmi tai pofta de mâncare.

– Am comis o eroare gravă? se neliniști sardul.

– Nu, modul în care prezinți faptele este viclean și convenabil... Numele lui Nariș mă neliniștește.

– Este un om bogat și fără îndoială influent, dar de ce să scape justiției?

– Este mai influent decât crezi! Nariș este un comerciant din orașul Tyr, însărcinat să pregătească, împreună cu ministrul Afacerilor externe, vizita regelui în Fenicia.

Sardul se înfierbântă:

– Este o capcană! Nariș este în legătură cu Uri-Teșub.

– Face afaceri cu compatrioata lui, doamna Tanit, ea însăși comerciantă bogată. Nimic nu dovedește că ar complota cu hititul.

– Să nu fim orbi, Ameni.

– Mă aflu într-o situație dificilă. După mai multe luni petrecute în Nubia pentru a impune autoritatea lui Setau, Ramses a reluat dosarul protectoratelor noastre din Nord și ale partenerilor noștri comerciali. Legăturile cu Fenicia slăbind un pic, el a decis să le strângă printr-o călătorie oficială. Îl cunoști pe rege: riscul unui atentat nu-l va face să dea înapoi.

- Trebuie să continuăm ancheta și să dovedim că acest Nariș este complicele lui Uri-Teșub!
- Credeai că o să stăm cu mâinile încrucișate?

Apele Nilului reflectau soarele care apunea. În casele celor bogați, ca și în ale săracilor, se pregătea cina. Sufletele morților, după ce plutiseră în compania astrului zilei și se hrăniseră din energia lui, se întorceau în locașurile lor pentru eternitate ca să se regenereze printr-o altă formă de energie, liniștea.

Totuși, în seara aceea, câinii însărcinați să păzească imensa necropolă vor rămâne în gardă căci așezarea primea doi vizitatori de marcă, Ramses cel Mare și fiul său Kha, pradă unei exaltări neobișnuite.

- Cât de fericit sunt să te primesc la Saqqara, Maiestate!
- Ai dus la bun sfârșit lucrările și ai descoperit cartea lui Thot?

– Majoritatea vechilor monumente sunt restaurate, am ajuns la finisare. Cât despre cartea lui Thot, sunt probabil pe cale să o reconstitui pagină cu pagină și mi-ar plăcea să-ți arăt una din ele. În timpul îndelungatului tău sejur în Nubia, sculptorii și artizanii zeului Ptah au lucrat fără încetare.

Bucuria fiului său îl umplea pe Ramses de încântare: rareori îl văzuse atât de fericit.

Pe întinsul domeniu al Saqqarei trona mama-piramidă al lui Djoser și Imhotep, prima construcție în piatră tăiată ale cărei trepte formau o scară spre cer. Dar nu spre extraordinarul monument își conduse Kha tatăl. El urmă un drum necunoscut, care șerpuia prin partea de nord-vest a piramidei.

O capelă cu coloane supraetajate, al cărei fundament era ornat cu stele dedicate divinităților de personaje de vază ale statului, marca intrarea într-o încăpere subterană păzită de preoți înzestrați cu torțe.

– La veșmântul de ceremonie al Faraonului, aminti Kha, este agățată o coadă de taur, căci el este puterea prin excelență. Și această putere este a taurului Apis care îi permite stăpânului Celor Două Țări să treacă peste toate obstacolele. El, boul Apis, duce în spate mumia lui Osiris ca să-l resusciteze prin cursa sa celestă. Am jurat să construiesc pentru taurii Apis un sanctuar pe măsura grandorii dinastiei lor; această operă este acum desăvârșită.

Conduși de purtătorii de torțe, monarhul și fiul său cel mare pătrunseră în templul subteran al taurilor Apis. De-a lungul generațiilor, sufletul zeului trecuse din animal în animal fără ca transmiterea forței sale supranaturale să fi fost întreruptă. Fiecare dintre ei se odihnea într-un enorm sarcofag depus într-o capelă. Mumificați, precum oamenii, taurii Apis erau înhumați cu comorile domniei lor, bijuterii, vase prețioase și chiar mici figurine cu cap de taur care se animau în chip magic în lumea de dincolo pentru a-i scuti de orice oboseală. Constructorii săpaseră și amenajaseră galerii impresionante legând între ele capele în care taurii mumificați își dormeau liniștiți somnul.

– În fiecare zi, preciză Kha, preoți specializați vor aduce ofrande în fiecare capelă pentru ca marele suflet al lui Apis să-i dea faraonului forța de care el are nevoie. Am pus de asemenea să se construiască un sanatoriu în care bolnavii vor fi ținuti în camere cu pereți acoperiți cu ipsos alb și vor face cure de somn. Medicul șef Neferet nu va fi încântat?

– Opera ta este magnifică, fiule, ea va rămâne peste secole*.

– Apis se întoarce spre tine, Maiestate.

Ieșind din tenebre, un colosal taur negru înaintă încet spre faraon. Apis, cel care domnea acum, avea alura unui monarh pacifist. Ramses se gândi la momentul înspăimântător

---

* În 1850, egiptologul francez Mariette a descoperit locul capelor funerare ale taurilor Apis – cunoscut sub numele de Serapeum.

când, la Abydos, tatăl său Seti îl confruntase cu un taur sălbatic. Atâția ani se scurseseră de la acel episod care îi hotărâse destinul Fiului luminii.

Taurul se apropie, Ramses rămase nemișcat.

– Vino în pace spre mine, frate.

Ramses atinse cornul taurului care, cu limba lui aspră, linse mâna monarhului.

Înalții funcționari ai ministerului Afacerilor externe aprobașeră, cu laude puternice, proiectul lui Ramses, felicitându-l pe faraon pentru inițiativa lui remarcabilă și apreciată de toate principatele aflate sub protecția Egiptului și a Regatului hitit. Nimeni nu emisese nici cea mai mică critică, nici chiar o sugestie. Gândirea lui Ramses cel Mare nu era ea divină?

Când Amenî intră în biroul monarhului, observă imediat supărarea monarhului.

– S-o chem pe Neferet, Maiestate?

– Sufăr de un rău pe care nu va putea să-l trateze.

– Lasă-mă să ghicesc: nu mai suporti lingușeala.

– De aproape treizeci și nouă de ani de domnie, curteni fără vlagă și ipocriți, notabili care mă tămâiază în loc să gândească singuri, așa-ziși responsabili care nu există decât prin deciziile mele... Pot să mă bucur?

– Trebuia să treci de șaiszeci de ani, ca să-ți dai seama de adevărata natură a curtenilor? Acest moment de slăbiciune nu ți se potrivește, Maiestate. Și pe mine, drept cine mă iei? Zeii nu mi-au dat înălțimea și lărgimea vederii tale, dar eu îmi exprim totuși opinia.

Ramses zâmbi.

– Și nu aprobi călătoria mea oficială în Fenicia.

– După Serramanna, ai putea fi victima unui atentat.

– Este riscul inerent oricărei deplasări în această regiune.

Dacă magia mea este eficientă, de ce m-aș teme?

– Cum e sigur că Maiestatea Ta nu va renunța la planul său, voi întări dispozitivul de securitate pe cât de mult posibil. Dar este într-adevăr indispensabil să mergi la Tyr? Agenții noștri comerciali sunt în stare să rezolve multe din probleme.

– Subestimezi importanța intervenției mele?

– Ai deci o intenție ascunsă.

– Inteligența este o virtute reconfortantă, Ameni.

Uri-Teşub se sculă târziu şi luă prânzul în grădină, la soare.

– Unde este soţia mea?

– Doamna Tanit are afaceri de rezolvat în oraş.

Hititul nu prea aprecie asta. De ce feniciană nu-i spusese de acest demers? Când se întoarse o apostrofă.

– De unde vii?

– Din când în când trebuie să mă ocup şi de bunurile mele.

– Cu cine te-ai întâlnit?

– Cu un compatriot bogat.

– Numele lui?

– Eşti gelos, dragul meu?

Uri-Teşub o pălmui.

– Nu te amuza sfidându-mă şi răspunde-mi când te întreb.

– M-ai lovit!

– Numele lui!

– Nariş. Vrea să-şi dezvolte comerţul cu Egiptul şi este chiar intermediar în viitoarea călătorie a lui Ramses în Fenicia.

Uri-Teşub o sărută pe feniciană pe buze.

– Pasionant, micuţa mea prepeliţă... Uite ce trebuie să-mi spui imediat, fără a mă provoca în mod stupid. Când trebuie să-l revezi pe Nariş?

– Am încheiat un târg și...

– Găsește o nouă idee ca să lucrezi cu el și află maximum de informații în legătură cu această călătorie. Cu puterea ta de seducție, vei reuși fără greutate.

Tanit încercă să protesteze, dar Uri-Teșub se întinse peste ea. Subjugată, frumoasa feniciană se abandonează în brațele lui. Să lupte împotriva dorinței amantului ei îi era imposibil.

– Toate banchetele sunt anulate, îl anunță Tanit pe Uri-Teșub, care își încredințase mâinile unei manichiuriste.

– Din ce motiv?

– Taurul Apis a murit. În timpul perioadei de doliu, nici o festivitate nu este autorizată.

– Ce obicei ridicol!

– Nu și pentru egipteni.

Tanit îi făcu semn manichiuristei să plece.

– E chiar puterea Faraonului în joc, preciză feniciană. Trebuie să găsească taurul în corpul căruia se va întrupa Apis. Dacă nu, prestigiul lui va avea de suferit.

– Ramses nu va avea nici o dificultate.

– Sarcina nu este simplă, căci animalul trebuie să aibă anumite caracteristici.

– Care?

– Trebuie să întreb un preot specializat în cultul lui Apis.

– Fă în așa fel, ca să fim invitați la funeralii.

Trupul neînsuflețit al bătrânului taur Apis, mort în țarcul său de la templul din Memphis, fusese depus pe patul funerar, în „camera pură” unde, asemenea lui Osiris, avusese parte de onorurile unui priveghi la care asistau Ramses și Kha. Fuseseră recitate pentru defunct formule de resuscitare. Apis, puterea magică a lui Ptah, zeul constructorilor, trebuia să fie tratat cu atenția cuvenită funcției sale.

O dată mumificarea terminată, Apis fusese depus pe o sanie solidă de lemn și transportat până la vaporul regal cu care traversase Nilul. Apoi se organizase o procesiune spre necropola de la Saqqara și spre sepultura subterană a taurilor.

Ramses deschisese gura, ochii și urechile taurului resuscitat în „locuința de aur”. Nici Uri-Teșub, nici Tanit nu fuseseră admiși să fie de față la aceste ritualuri misterioase, dar ei reușiră să facă să vorbească un preot cu gura mare, mulțumit să-și etaleze știința.

– Pentru a deveni un Apis, un taur trebuie să aibă părul negru presărat cu pete albe, un triunghi alb pe frunte, o semilună pe piept și alta într-o parte, și perii cozii alternativi negri și albi.

– Sunt multe animale care corespund acestor criterii? Întrebă hititul.

– Nu, există doar un singur taur făcut așa de zei.

– Și dacă Faraonul nu-l va găsi?

– Își va pierde întreaga vigoare și numeroase nenorociri se vor abate asupra țării. Dar Ramses nu-și va rata sarcina.

– Cu toții suntem convinși de asta.

Uri-Teșub și Tanit se îndepărtară.

– Dacă acest animal există, spuse hititul, să-l dibuim înaintea lui Ramses și să-l ucidem.

Fața lui Ameni era neliniștită și obosită. Obosită, cum ar fi putut fi altfel? Ramses însuși nu-l convinsese niciodată pe prietenul său ca, în ciuda multiplelor sale dureri, să-și înceteze ritmul de lucru.

– Numeroase vești bune, Maiestate! De exemplu...

– Începe cu cea proastă, Ameni.

– Cine te-a pus la curent?

– Tu n-ai știut niciodată să-ți disimulezi sentimentele.

– Cum vrei... Împăratul Hattușil ți-a scris.

– Diplomații noștri corespundează în mod regulat, ce e atât de anormal?

– Ți se adresează ție, fratele lui, pentru că Mat-Hor s-a plâns de soarta pe care i-ai rezervat-o. Hattușil se miră și cere explicații.

Privirea lui Ramses scăpără.

– Fără îndoială că această femeie te-a calomniat ca să provoace mânia tatălui său și ca să reaprindă discordia dintre cele două popoare ale noastre.

– Să-i răspundem cum se cuvine fratelui meu Hattușil.

– M-am inspirat din textele redactate de Acha și ți-am propus o misivă care ar trebui să-l liniștească pe împăratul din Hatti.

Ameni îi arată regelui o ciornă, o tăbliță de lemn uzată, ștearsă și răzuită de sute de ori.

– Frumos stil diplomatic, aprecie Ramses, faci mereu progrese.

– Pot să încredințez redactarea definitivă unui scrib cu mână perfectă?

– Nu, Ameni.

– Dar... de ce?

– Pentru că vreau să redactez eu însumi răspunsul.

– Iartă-mă, Maiestate, dar mă tem că...

– Ți-e teamă de adevăr? Mă voi mulțumi să-i explic lui Hattușil că fiica sa este incapabilă să-și asume funcția de mare soție regală și că ea va petrece de acum înainte zile liniștite într-o retragere îndestulată, în timp ce Meritamon va fi alături de mine la ceremoniile oficiale.

Ameni era palid.

– Hattușil este poate fratele tău, dar este un monarh foarte susceptibil... Un răspuns atât de brutal riscă să-i provoace o reacție care nu va fi o nimica toată.

– Nimeni n-ar trebui să fie ofensat de adevăr.

- Maiestate...
- Întoarce-te la urgențele tale, Ameni, scrisoarea mea va pleca mâine spre Hatti.

Uri-Teșub își alesese bine nevasta. Frumoasă, senzuală, îndrăgostită, admisă în înalta societate și bogată, foarte bogată. Grație averii doamnei Tanit, hititul putuse să angajeze un număr considerabil de persoane care aveau sarcina să-l informeze în ce localități trăiau tauri adulți, cu pielea neagră cu pete albe. Cum Ramses nu începuse încă nici o cercetare, Uri-Teșub spera să profite de avansul pe care-l avea.

În mod oficial, feniciană voia să cumpere turme și își făcuse socoteala să achiziționeze reproducători sănătoși înainte de a se lansa în creșterea animalelor. Căutările începuseră în jurul Pi-Ramses-ului, apoi se extinseră în provinciile care se aflau între capitală și Memphis.

– Ce face Ramses? o întrebă Uri-Teșub pe Tanit care se întorcea de la palat unde stătuse de vorbă cu funcționarii Dublei Case Albe, însărcinați cu aplicarea politicii economice a suveranului.

– Își petrece cea mai mare parte a timpului în compania lui Kha. Tatăl și fiul refac vechiul ritual de reînscăunare a noului Apis.

- Acest taur blestemat a fost descoperit?
- Faraonul și numai faraonul singur trebuie să-l identifice.
- În acest caz, de ce nu face nimic?
- Perioada de doliu nu s-a terminat încă.
- Dacă am putea să depunem la intrarea în templul subteran cadavrul noului Apis... renumitul Ramses ar fi distrus!
- Intendentul meu are un mesaj pentru tine.
- Arată-l, repede!

Uri-Teșub smulse un ciob de calcar din mâinile lui Tanit. Potrivit unui hăitaș, taurul care răspundea criteriilor cerute fusese reperat într-un orașel situat la nord de Memphis. Proprietarul lui cerea un preț exorbitant.

– Plec imediat, anunță Uri-Teșub.

În acea după-amiază însorită, orașul somnola. Lângă puțuri, sub niște palmieri, două fete se jucau cu păpușile. Nu departe, mama lor repara niște coșuri de răchită.

Când calul lui Uri-Teșub năvăli în această lume liniștită, cele două fete, înfricoșate, se refugiară lângă mama lor, ea însăși îngrozită de violența care emana din călărețul cu părul lung.

– Tu, femeie, spune-mi unde locuiește proprietarul unui taur negru, viguros.

Mama se dădu înapoi, strângându-și copiii lângă ea.

– Vorbește sau vei face cunoștință cu pumnii mei!

– La capătul de sud al satului, o fermă cu un țarc...

Calul zvâcni în direcția indicată. După câteva minute de galop, Uri-Teșub zări țarcul.

Un taur splendid, negru cu pete albe, rumega nemișcat.

Hititul sări din șa și îl examinează de aproape: avea toate semnele distinctive ale unui Apis!

Uri-Teșub alergă spre clădirea principală a fermei unde lucrătorii duceau nutrețul.

– Unde este patronul?

– Sub pergolă*.

---

* pergolă – construcție ușoară într-o grădină, formată dintr-o rețea de grinzi susținute de stâlpi pe care se întind plante agățătoare, decorative. (n. trad.)

Uri-Teșub își atingea scopul. Va plăti cât i se cere, fără să discute.

Întins pe o rogojină, patronul deschise ochii.

– Ai călătorit bine?

Hititul încremeni.

– Tu...

Serramanna se ridică încet, etalându-și trupul mătăhălos.

– Te interesează creșterea animalelor, Uri-Teșub? Excelentă idee! E unul din punctele forte ale Egiptului.

– Dar tu nu ești...

– Proprietarul acestei ferme? Bineînțeles că da! O frumoasă proprietate pe care am putut să mi-o permit datorită generozității lui Ramses. Voi petrece aici o bătrânețe liniștită. Nu dorești să achiziționezi cel mai frumos taur al meu?

– Nu, te înșeli, eu...

– Când Ameni și cu mine am constatat că te agitasi, secretarul particular al regelui a avut o idee amuzantă: să pictăm pe pielea acestui animal simbolurile caracteristice taurului Apis. Farsa asta va rămâne între noi, nu-i așa?

Perioada de doliu avea să se termine în curând și ritualiștii începeau să se îngrijoreze: de ce regele nu mergea în căutarea noului Apis? După ce vizitase în mai multe rânduri templul subteran al taurilor mumificați și lucrase zile întregi la ritualul primei dinastii care le permitea taurilor Apis să fie reînviați, Ramses îl asculta pe fiul său, marele preot al lui Ptah, care îi vorbea de munca neîncetată a zeului constructorilor la opera sa din spațiile celeste ca și din stupi sau din pânțele munților. Verbul creator al lui Ptah se revela în inimă și se formula prin limbă, căci orice gândire vie trebuia să se încarneze într-o formă dreaptă și frumoasă.

Cu o săptămână înainte de data fatidică, nici Kha însuși nu-și mai ascunse neliniștea.

– Maiestate, doliul...

- Știu, fiule. Succesorul defunctului Apis există, nu fi îngrijorat.
- Dacă este departe de aici, călătoria va cere timp.
- În noaptea asta, voi dormi în templul subteran și le voi cere zeilor și lui Nefertari să-mi arate drumul.

La căderea serii, regele rămase singur cu dinastia taurilor Apis. El îi cunoștea pe fiecare după nume și făcu apel la sufletul unic care îi lega unul de celălalt. Întins pe patul modest dintr-o celulă de preot, Ramses își încredință spiritul somnului. Nu doar simplei odihne a corpului și simțurilor, ci visului capabil să călătorească asemenea unei păsări neobosite. Ca și cum sufletul său fusese dintr-o dată înzestrat cu aripi, regele părăsi pământul, se ridică spre cer și călători.

Călători prin Egiptul de Sus și prin cel de Jos, prin provincii, orașe și sate, prin temple mari și mici sanctuare, pe deasupra Nilului și a canalelor de irigații, pe deasupra deșertului și a terenurilor cultivate.

Un vânt puternic din nord împingea înspre Abydos vaporul cu două pânze albe. La proră, Ramses gusta plăcerea, niciodată potolită, de a-și admira țara de-a lungul apei.

Cu autoritatea cu care fusese investit, Kha le aduse la cunoștință ritualiștilor și curții că pleacă împreună cu tatăl său să caute taurul Apis și să-l aducă la Saqqara. Cunoscând consecințele dramatice ale unui eșec, marele preot refuza să-l ia în considerație.

- Ajungem, îi spuse el monarhului.
- Călătoria asta mi s-a părut atât de scurtă... Când atâta frumusețe te cuprinde, timpul este abolit.

Întregul cler de la Abydos îl întâmpină pe rege la debarcader. Marele preot îl salută pe Kha.

- Maiestatea sa vine să pregătească misterele lui Osiris?
- Nu, răspunse Kha. Ramses este convins că noua încarnare a taurului Apis se află aici.

– Dacă era așa, am fi prevenit-o pe Maiestatea Sa! Pe ce informații se bazează?

– Numai el singur știe.

Marele preot de la Abydos fu consternat.

– Ați fost tentat să-i dați dreptate tatălui dumneavoastră?

– Doar e Ramses.

Toți se așteptau ca monarhul să exploreze așezările din apropierea orașului. Dar el se îndreptă fără ezitare spre deșert, înspre mormintele faraonilor din prima dinastie. La Saqqara se odihneau mumiile lor, la Abydos dura veșnic ființa lor luminoasă. Sepulturele erau umbrite de tamariciși.

Sub frunzișul lor, Ramses îl văzu.

Un minunat taur negru al cărui bot se ridică pentru a se îndrepta către omul care venea spre el.

Era chiar scena pe care faraonul o văzuse în visul dăruit de comunitatea taurilor Apis.

Patrupedul nu se arată agresiv. Ai fi jurat că regăsea un vechi prieten după o lungă despărțire.

Pe fruntea taurului, un triunghi alb; pe piept și pe flanc, o semilună, iar perii din coada lui erau, alternativ, negri și albi.

– Vino, Apis, te duc la locuința ta.

Când vaporul regal acostă la cheiul principal al portului din Memphis, orașul întreg era deja în sărbătoare. Demnitarii din Pi-Ramses părăsiseră capitala pentru a-l admira pe noul Apis, a cărui forță îi permitea faraonului să mai domnească încă mulți ani. Până și Amenî efectuase deplasarea, dar nu cu intenția de a participa la festivități, ci pentru că era purtătorul unor vești proaste.

Aclamați, taurul și regele, unul lângă altul, coborâra de pe vapor și merseară spre templul lui Ptah unde, într-un imens țarc, în apropierea sanctuarului, avea să trăiască de acum înainte încarnarea lui Apis, înconjurat de vaci, unele mai încântătoare decât altele.

În fața ușii incintei se desfășura un ritual străvechi: o femeie de calitate, onorabilă, care se bucura de o excelentă reputație, ieși înaintea taurului. Ea își ridică rochia deasupra pântecului și își arată sexul. Astfel, în mijlocul râsetelor mulțimii, preoteasa lui Hathor îl întâmpina pe cel care va fecunda vacile, animalele sacre ale zeiței, și va asigura descendența taurilor Apis.

În primul rând al spectatorilor, Uri-Teșub nu mai știa la ce să se uite. La scena asta insolită, la femeia lipsită de pudoare care râdea și ea în hohote, la taurul impasibil sau la poporul căzut în venerație în fața lui Ramses... Acest Ramses care părea indestructibil!

Oricine altcineva ar fi renunțat, dar Uri-Teșub era un hitit, un șef de armată iar Ramses îi furase tronul. Niciodată nu-i va ierta faptul de a fi redus națiunea hitită, altădată cuceritoare și victorioasă, la o adunătură de fricoși plecându-și capul în fața adversarului de ieri.

Marea poartă dublă a templului se închise la loc. În timp ce populația dansa, cânta, mânca și bea pe cheltuiala Faraonului, Ramses, Kha și un colegiu de ritualiști celebrară ritualul înscăunării noului Apis, al cărui punct culminant era cursa taurului purtând pe spatele lui mumia lui Osiris, trupul reîntregit și reînsuflețit al zeului învingător al morții.

– Cum e posibil să-ți placă călătoriile în asemenea hal? bombăni Amenî. Și în acest timp, problemele și urgențele se adună pe biroul meu!

– Dacă te-ai deplasat, observă Ramses, n-ai făcut-o fără un motiv important.

– O să mă acuzi pe deasupra și că ți-am tulburat o perioadă de festivități.

– Ți-am adresat eu vreun reproș serios?

Purtătorul de sandale al regelui bălmăji un răspuns nedeslușit.

– Împăratul Hattușil a răspuns cu o rapiditate surprinzătoare, spuse el. E suficient să citești printre rânduri ca să-ți dai seama de furia lui. El dezaprobă atitudinea ta și amenințările sunt cu greu mascate.

Ramses păstră îndelung tăcerea.

– Pentru că argumentele mele nu l-au convins, vom folosi o strategie diferită. Ia un papirus nou, Ameni, și cea mai bună pensulă. Propunerile mele vor trebui să-l surprindă pe fratele Hattușil.

– Negocierile s-au încheiat, îl informă Tanit pe Uri-Teșub, și negustorul Nariș s-a întors la Tyr ca să-l întâmpine pe Ramses împreună cu primarul orașului și cu personalitățile locale.

Hititul strânse mânerul dăgii de fier de care nu se despărțea niciodată.

– N-ai aflat informațiile cele mai confidențiale?

– Itinerariul nu este secret, iar monarhul va fi însoțit de fiul său Merenptah, general șef al armatei egiptene, care se va afla în fruntea a două regimente de elită. Orice atac împotriva lor ar fi sortit eșecului.

Uri-Teșub turba de furie. Malfi nu avea încă destui oameni pentru a da o bătălie de o asemenea amploare.

- Este totuși curios, adăugă feniciană, înalții funcționari ai Dublei Case Albe n-au manifestat nici o exigență deosebită, ca și cum faraonul nu era deloc preocupat de problemele economice. Totuși există puncte de litigiu pe care Egiptul n-are obiceiul să le treacă sub tăcere.

– Ce concluzie tragi din asta?

– Ramses ascunde adevăratul scop al călătoriei sale.

Uri-Teșub rămase perplex.

– Ai probabil dreptate... Ei, bine, află-le.

– Cum?

- Du-te la palat, fă-i să vorbească pe curteni, fură documente... Descurcă-te, Tanit!
- Dar, dragul meu...
- Nu comenta. Trebuie să știu.

Lată și sigură, poteca urma piciorul muntelui Carmel și cobora în pantă domoală spre mare. Marea... O priveliște ciudată pentru numeroși soldați, o incredibilă câmpie de apă fără limite. Veteranii îi puneau în gardă pe cei mai tineri: dacă să pui piciorul în spuma valurilor nu reprezenta nici un pericol, în schimb, nu trebuia să înoți până departe, pentru că vei fi tras la fund de un geniu malefic.

Ramses mergea în fruntea armatei sale, chiar în spatele lui Merenptah și a cercetașilor. Fiul cel mic al regelui nu încetase, de-a lungul întregii călătorii, să verifice dispozitivul de securitate. Monarhul însă nu dăduse nici un semn de neliniște.

– Dacă vei domni, îi spuse el lui Merenptah, nu uita să te duci în protectoratele noastre la intervale regulate. Iar dacă va fi fratele tău, amintește-i tu acest lucru. Când Faraonul e prea departe și prea absent, revolta încearcă să distrugă armonia; când el este aproape, inimile se potolesc.

În ciuda cuvintelor încurajatoare ale veteranilor, tinerii recruți erau neliniștiți. O suită de valuri violente, spărgându-se de pintenii stâncoși care înaintau în mare, îi făcură să regrete malurile Nilului.

Câmpia li se păru mai puțin respingătoare: câmpuri cultivate, livezi și plantații de măslini dovedeau bogăția agricolă a regiunii. Dar vechea cetate a Tyr-ului era orientată spre larg. Un braț al mării forma un soi de șanț de netrecut, apărătoare împotriva atacului unei flote inamice.

Noul Tyr fusese construit pe trei insulițe separate de canale puțin adânci de-a lungul cărora se aflau bazinele.

Din înaltul turnurilor de observație, tyrienii îi văzură pe Faraon și soldații lui. O delegație condusă de Nariș ieși în întâmpinarea stăpânului Egiptului. Saluturile fură călduroase și entuziasmate, Nariș îl conduse pe Ramses pe străduțele cetății sale. Merenptah rămase cu ochii ațintiți pe acoperișuri de unde, în orice clipă, putea să apară pericolul.

Orașul Tyr era dedicat comerțului. Se vindeau aici sticlărie, vase de aur și argint, țesături colorate în purpuriu și multe alte mărfuri care tranzitau prin port. Înalte, cu patru sau cinci etaje, casele erau așezate unele lângă altele.

Prieten apropiat al lui Nariș, primarul îi oferise lui Ramses, ca reședință, luxoasa lui vilă. Construită în cel mai înalt punct al orașului, ea domina marea. Terasa plină de flori era o minunăție și proprietarul locului mersese cu rafinamentul până la mobilarea imensei sale locuințe în stil egiptean, pentru ca faraonul să nu se simtă înstrăinat.

– Sper că veți fi satisfăcut, Maiestate, spuse Nariș. Vizita Domniei Voastre este o mare onoare. Chiar în această seară veți prezida un banchet care va rămâne înscris în analele noastre. Putem spera că relațiile comerciale cu Egiptul se vor dezvolta?

– Nu sunt ostil acestui lucru, dar cu o condiție.

– Scăderea beneficiilor noastre... Bănuiam că despre asta-i vorba. Nu suntem împotrivă, numai să câștigăm din volumul schimburilor.

– Mă gândeam la o altă condiție.

În ciuda aerului cald, comerciantul fenician simți cum îi îngheață sângele în vine. În urma tratatului de pace, Egiptul fusese de acord ca regiunea să fie sub control hitit chiar dacă, în realitate, ea beneficia de o reală independență. Nu cumva o dezastruoasă dorință de putere îl împingea pe Ramses să pună mâna pe Fenicia, cu riscul de a încălca tratatul de pace și de a provoca un conflict?

- Care sunt pretențiile voastre, Maiestate?
- Să mergem în port, Merenptah ne va însoți.

La ordinul regelui, mezinul fu nevoit să se mulțumească cu o escortă redusă.

La extremitatea occidentală a portului, vreo sută de oameni de vârste și origini diverse, goi și în lanțuri. Unii dintre ei încercau să păstreze o aparență de demnitate, alții priveau în gol.

Tyrienii cu părul ondulat discutau despre prețuri, fie pe individ, fie pe lot. Ei sperau să obțină importante beneficii din vânzarea acestor sclavi sănătoși. Rivalitatea oratorică și financiară se anunța dură.

- Vreau ca acești oameni să fie eliberați, ceru Ramses. Nariș fu amuzat.

– Valorează mult... Permiteți orașului Tyr să vi-i facă cadou, Maiestate.

– Iată adevăratul motiv al călătoriei mele: nici un tyrian care vrea să facă comerț cu Egiptul nu va trebui să fie negustor de sclavi.

Șocat, fenicianul trebui să facă apel la tot sângele lui rece pentru a nu protesta cu putere.

– Maiestate... Sclavia este o lege naturală, societățile negustorești o practică dintotdeauna!

– În Egipt nu există sclavie, spuse Ramses, ființele umane sunt turma Zeului, nici un individ n-are dreptul de a-l trata pe altul ca pe un obiect fără suflet sau ca pe o marfă.

Niciodată fenicianul nu mai auzise un discurs atât de aberant. Dacă interlocutorul lui n-ar fi fost faraonul Egiptului, l-ar fi considerat nebun.

– Prizonierii voștri de război, Maiestate, n-au fost transformați în sclavi?

– În funcție de gravitatea faptelor de care au fost acuzați, ei au fost supuși la perioade de corvoadă mai mult sau mai

puțin lungi. O dată ce și-au recâștigat libertatea, ei au făcut cum au crezut de cuviință. Majoritatea au rămas în Egipt, mulți dintre ei și-au întemeiat acolo o familie.

– Sclavii sunt indispensabili pentru muncă!

– Legea lui Maat cere încheierea unui contract între cel care ordonă lucrul și cel care îl realizează. Dacă nu, bucuria nu poate exista nici în opera cea mai sublimă, nici în munca cea mai ușoară. Și acest contract se bazează pe cuvântul dat de o parte și de alta. Crezi că piramidele și templele ar fi putut fi construite de cohorte de sclavi?

– Maiestate, nu putem schimba obiceiuri atât de vechi...

– Nu sunt naiv și știu că majoritatea țărilor vor continua să practice sclavia. Dar tu cunoști acum pretențiile mele.

– Egiptul riscă să piardă piețe importante.

– Esențialul este că el își păstrează sufletul. Faraonul nu este patronul negustorilor ci reprezentantul lui Maat pe pământ și servitorul poporului său.

Cuvintele lui Ramses se întipăriră în inima lui Merenptah. Pentru el, călătoria la Tyr va rămâne o etapă majoră din viață.

Uri-Teșub era atât de enervat încât, pentru a se calma, tăiase cu toporul un sicomor centenar care umbrea un bazin de apă în care le plăcea rațelor să se zbenguie. Însăpăimântat, grădinarul doamnei Tanit se refugiase în cabană unde își aranja uneltele,

– Iată-te, în sfârșit! exclamă hititul când soția lui trecu pragul domeniului.

Tanit contemplă dezolantul spectacol.

– Ce te-a...

– Sunt la mine acasă și fac ce-mi place! Ce ai aflat la palat?

– Lasă-mă să mă așez, sunt obosită.

Pisoii tigrat sări pe genunchii stăpânei lui. Ea îl mângâie mecanic pe frunte și el începu să toarcă.

– Vorbește, Tanit!

– O să fii dezamăgit: adevăratul scop al călătoriei lui Ramses era lupta împotriva sclaviei care nu încetează să ia proporții la Tyr și în regiune.

Uri-Teșub o pălmui violent pe Tanit.

– Încetează să-ți mai bați joc de mine!

Vrând să-și apere stăpâna, pisioul îl zgârie pe hitit. Acesta îl înhăță de gât și cu tăișul dăgii de fier îi tăie beregata.

Stropită de sânge, îngrozită, Tanit se refugie în camera ei.

Ameni răsufla ușurat, Serramanna era chinuit de gânduri sumbre.

– Ramses s-a întors teafăr și nevătămat din Fenicia, mă simt mai bine, mărturisi secretarul particular al regelui. De ce ești atât de prost dispus, Serramanna?

– Pentru că pista cu Nariș se termină într-o fundătură.

– Ce sperai?

– Să am dovada că acest fenician făcea afaceri suspecte cu doamna Tanit. Aș fi putut s-o ameninț că va fi acuzată dacă ea nu mi-ar fi spus adevărul în legătură cu Uri-Teșub.

– Hititul ăsta te obsedează! Până la urmă o să te înnebunească.

– Uiți că este asasinul lui Acha?

– Ne lipsește dovada.

– Din nefericire, ai dreptate, Ameni.

Sardul se simțea bătrân. El, să respecte legea! Trebuia să se resemneze și să-și accepte eșecul: Uri-Teșub se dovedise destul de viclan pentru a scăpa de justiția egipteană.

– Mă duc acasă.

– O nouă cucerire?

– Nici măcar, Ameni. Sunt obosit și o să mă culc.

– Vă așteaptă o doamnă, îl anunță intendentul pe Serramanna.

– N-am chemat nici o fată!

– Nu e vorba de o „fată”, ci de o doamnă respectabilă.
Am rugat-o să ia loc în sala de oaspeți.

Intrigat, Serramanna traversă camera de primire cu pași mari.

– Tanit!

Frumoasa feniciană se ridică și, cu ochii în lacrimi, se aruncă în brațele uriașului. Era necoafată și obrajii ei purtau urmele loviturilor.

– Protejați-mă, vă implor!

– O fac, dar de ce anume... de cine?

– De monstrul care a făcut din mine sclava lui!

Serramanna se abținu să-și manifeste satisfacția.

– Dacă doriți să acționez în mod oficial, trebuie să faceți plângere, doamnă Tanit.

– Uri-Teșub mi-a omorât pisica, a tăiat un sicomor din grădina mea și nu încetează să mă brutalizeze.

– Acestea sunt delikte pentru care va fi condamnat la plata unei amenzi, ba chiar la corvoadă. Dar nu sunt de ajuns pentru a-l împiedica să facă rău.

– Oamenii dumneavoastră vor veghea asupra mea?

– Mercenarii mei formează garda personală a regelui și n-ar interveni într-o afacere privată... Nu înainte ca ea să devină o afacere de stat.

Oprindu-se din plâns, Tanit se îndepărtă de uriaș și îl privi drept în ochi.

– Uri-Teșub vrea să-l asasineze pe Ramses. Aliatul lui este libianul Malfi cu care a încheiat o înțelegere în propria mea casă. Uri-Teșub este cel care l-a ucis pe Acha cu o dagă de fier de care nu se desparte niciodată. Și tot cu aceeași dagă vrea să-l ucidă pe rege. Acum este o afacere de stat?

Un efectiv de o sută de oameni se desfășură în jurul vilei doamnei Tanit. Arcașii se urcară unii în copacii ce dădeau spre grădina fenicienei, alții pe acoperișurile caselor vecine.

Uri-Teșub era singur sau cu libienii? Va lua servitori ca ostateci, dacă își va da seama că este încercuit? Serramanna le ceruse oamenilor să se apropie în liniște deplină, știind că cel mai mic incident l-ar alerta pe hitit.

Și puțin a lipsit să nu se întâmple asta.

Escaladând zidul incintei, un mercenar nu se ținu bine și căzu într-un boschet.

Când o cucuveau țipă, oamenii lui Serramanna încremeniră. După câteva minute de nemișcare, sardul le ordonă să înainteze.

Uri-Teșub nu mai avea nici o șansă să fugă, dar nu se va lăsa prins fără să lupte. Serramanna spera să-l captureze viu și să-l ducă în fața tribunalului vizirului.

În camera lui Tanit, o lumină.

Serramanna și vreo zece mercenari se târâră pe pământul umed de rouă, ajunseră la dalele din jurul locuinței și se năpustiră în interior.

Servitoarea scoase un strigăt de spaimă și scăpă din mână lampa cu ulei din lut ars care se sparse când se lovi de pământ.

Pentru câteva clipe, domni confuzia. Mercenarii se luptară cu adversari invizibili și stricară mobilele cu lovituri de sabie.

– Liniște! urlă Serramanna. Lumină, repede!

Se aprinseră alte lămpi. Tremurând, servitoarea era prizoniera a doi soldați care o amenințau cu săbiile.

– Unde e Uri-Teșub? întrebă Serramanna.

– Când a văzut că stăpâna a dispărut, a sărit pe cel mai bun cal și a plecat la galop.

De ciudă, sardul făcu țândări, cu pumnul, un vas cretan. Instinctul de războinic al hititului, îi dictase ce să facă; simțindu-se în pericol, fugise.

Pentru Serramanna, să fie admis în austerul birou al lui Ramses însemna să pătrundă în inima sanctuarului cel mai secret al țării.

Erau de față Ameni și Merenptah.

– Doamna Tanit s-a întors în Fenicia după ce a depus mărturie în fața vizirului, spuse Serramanna. Conform spuselor mai multor martori, Uri-Teșub s-a îndreptat spre Libia. S-a întâlnit deci cu aliatul său Malfi.

– E doar o simplă ipoteză, estimă Ameni.

– Nu, e o certitudine! Uri-Teșub nu mai are alt refugiu și nu va renunța niciodată să lupte împotriva Egiptului.

– Din nefericire, se plânse Merenptah, n-am reușit să-i localizăm tabăra. Acest libian se deplasează fără încetare. Dacă ne gândim bine la asta, eșecul nostru este liniștitor: el dovedește că Malfi nu reușește să-și strângă o armată adevărată.

– Vigilența noastră să nu scadă, ordonă Ramses. Alianța celor două ființe malefice și violente constituie un pericol deloc neglijabil.

Serramanna făcu o figură gravă.

– Maiestate, am o cerere să vă prezint.

– Te ascult.

– Sunt convins că ne vom lovi din nou de acest monstru de Uri-Teșub. Vă solicit privilegiul de a mă lupta cu el, în speranța că-l voi uide cu mâna mea.

– Ți-l acord.

– Mulțumesc, Maiestate. Oricare va fi viitorul, grație Domniei Voastre, am avut o viață frumoasă.

Sardul se retrase.

– Pari contrariat, îi spuse Ramses lui Merenptah.

– După interminabile drumuri prin regiuni mai mult sau mai puțin ostile, Moise și evreii se apropie de Canaan, pe care-l consideră Pământul Făgăduit.

– Cât de fericit trebuie să fie Moise...

– Nu este cazul triburilor din regiune care se tem de prezența acestui popor războinic. De aceea, solicit încă o

dată, autorizația de a interveni cu armată și de a înăbuși în fașă acest pericol.

– Moise va merge până la capăt și va crea o țară în care cei credincioși lui vor trăi după placul lor. E bine așa, fiule, și nu vom interveni. Măine vom dialoga cu acest nou stat și vom fi poate aliații lui.

– Și dacă devine dușmanul nostru?

– Moise nu va fi dușmanul țării lui natale. Preocupă-te de libieni, Merenptah, nu de evrei.

Fiul cel mic al lui Ramses nu insistă. Deși nu fu convins de argumentația tatălui său, se conformă datoriei sale de a se supune.

– Am primit vești de la fratele tău Hattușil, anunță Amenî.

– Bune sau proaste?

– Împăratul din Hatti chibzuiește.

Chiar dacă soarele ardea, lui Hattușil îi era frig. În interiorul citadelei sale cu ziduri groase din piatră, nu mai reușea să se încălzească. Așezat lângă focul de lemne care trosnea într-un șemineu mare, el reciti pentru soția lui Putuhepa propunerile faraonului Egiptului.

– Tupeul lui Ramses este incredibil! Îi adresez o scrisoare de mustrare și iată ce îndrăznește să-mi răspundă: să-i trimit o altă prințesă hitită pentru a pecetlui o nouă căsătorie diplomatică și pentru a consolida pacea. Mai mult, îmi cere să mă duc eu-însumi în Egipt!

– Minunată idee, estimeă împărăteasa Putuhepa. Vizita ta oficială va demonstra, în mod strălucit, că pacea încheiată între cele două popoare ale noastre este ireversibilă.

– Nici să nu te gândești! Eu, împăratul hitiților să mă arăt supusul Faraonului!

– Nimeni nu-ți cere să te umilești. Asigură-te că vom fi primiți cu toate onorurile cuvenite rangului nostru. Scrisoarea

prin care-ți dai acordul este redactată. Nu mai trebuie decât să-ți pui pecetea.

– Trebuie să chibzuim înainte și să începem tratative.

– Timpul palavrelor a trecut. Să ne pregătim să plecăm în Egipt.

– Ai trecut în fruntea diplomației hitite?

– Sora mea Nefertari și eu-însămi am făurit pacea. Împăratul Regatului hitit s-o consolideze.

Putuhepa îi adresează un gând înflăcărat omului cel mai seducător pe care îl cunoscuse vreodată, Acha, prietenul din copilărie al lui Ramses, care trăia astăzi în paradisul celor drepți. Pentru el, această zi era una de bucurie.

Când Mat-Hor află vestea care tulbura întreg Egiptul, anunțarea vizitei oficiale a părinților săi, ea speră că va reveni în grații. Desigur, se bucura de o existență îndestulată în haremul de la Mer-Ur și gusta, fără rețineri, din nenumăratele plăceri ale condiției sale. Dar nu domnea și nu era decât o soție diplomatică, privată de orice putere.

Hitita îi scrisese o lungă scrisoare lui Ameni, secretarul particular al monarhului. În termeni virulenți, ea cerea să ocupe funcția de mare soție regală pentru a-i primi pe împăratul și împărăteasa din Hatti și porunca să i se pună la dispoziție o escortă care s-o aducă la palatul din Pi-Ramses.

Semnat de Ramses, răspunsul fu usturător: Mat-Hor nu va asista la ceremonii și va rămâne la haremul din Mer-Ur.

După o violentă criză de furie, hitita chibzui: în ce fel ar putea să-i facă rău faraonului, dacă nu împiedicând venirea lui Hattușil? Obsedată de această idee, ea hotărî să se întâlnească cu un preot al zeului crocodil, care avea reputație de ritualist.

– În Hatti, îi spuse ea, noi consultăm adesea ghicitori pentru a cunoaște viitorul. Aceștia citesc în măruntaiele animalelor.

– Nu e un pic cam... greșos?

– Aici utilizați alte metode?

- Faraonul este cel care știe să vadă ziua de mâine.
- Dar voi, preoții, dețineți secretul anumitor tehnici.
- Există un corp de magicieni de stat, Maiestate, dar formarea lor este îndelungată și exigentă.
- Nu interogați zeii?
- În anumite circumstanțe, marele preot al lui Amon ches-
tionează puterea creatoare, cu autorizarea regelui, și zeul
răspunde prin intermediul oracolului său.
- Și fiecare respectă decizia lui, presupun.
- Cine ar îndrăzni să se ridice împotriva voinței lui Amon?
Simțind reticența preotului, Mat-Hor nu insită mai mult.
În aceeași zi, după ce ordonase personalului să nu
vorbească despre absența ei, ea plecă spre Theba.

Moartea cu surâs blând își amintise în cele din urmă de vârsta venerabilului Nebu, marele preot al lui Amon, care se stinsese în modesta sa locuință din apropierea lacului sfânt de la Karnak cu certitudinea că a slujit bine zeul ascuns, principiu al vieții, și pe faraonul Ramses, reprezentantul lui pe pământ.

Bakhen, al doilea profet al lui Amon, îl anunțase imediat pe rege. Și acesta venise să-i aducă omagiu lui Nebu, unul din acei oameni integri mulțumită cărora tradiția egipteană se perpetua, oricare ar fi fost atacurile forțelor răului.

Liniștea de doliu apăsă asupra imensului templu din Karnak. După ce celebrase ritualul zorilor, Ramses se întâlnește cu Bakhen lângă scarabeul uriaș, situat în partea de nord-vest a lacului sfânt, care simboliza renașterea soarelui după victoria asupra tenebrei.

– A venit timpul, Bakhen. De la îndepărtata noastră înfruntare, ai parcurs un drum lung fără să te gândești niciodată la tine-însuși. Dacă templele din Theba sunt splendide, ți-o datorează în mare parte ție. Gestionarea ta

este ireproșabilă și toate apreciază autoritatea ta. Da, a venit timpul să te numesc mare preot de Karnak și profet al lui Amon.

Vocea gravă și aspră a fostului șef de grajduri tremura de emoție.

– Maiestate, nu cred că... Nebu...

– Nebu te propunea ca succesor de mult, și el știa să judece oamenii. Îți înmânez bastonul și inelul de aur, însemne ale noii tale demnități. Vei guverna acest oraș sfânt și vei veghea ca el să nu se abată de la funcția lui.

– Deja Bakhen își revenea. Ramses simți că se agăța pe moment de numeroasele sarcini, fără a se gândi la prestigiul pe care i-l conferea un titlu atât de invidiat.

– Inima mea nu poate rămâne mută, Maiestate. Aici, în Sud, anumite notabilități sunt șocate de decizia Domniei Voastre.

– Te referi la călătoria oficială a împăratului și a împărătesei din Hatti?

– Exact.

– Mai multe notabilități din Nord le împărtășesc părerea, dar această vizită va avea loc, căci ea va consolida pacea.

– Numeroși călugări doresc intervenția oracolului. Dacă zeul Amon vă dă acordul, orice protest va înceta.

– Pregătește ceremonia oracolului, Bakhen.

Sfătuită de un administrator al haremului de la Mer-Ur, Mat-Hor bătuse la ușa potrivită: aceea a unui bogat comerciant sirian căruia nu-i scăpa nici un eveniment al vieții thebane. Avea o somptuoasă proprietate pe malul estic, nu departe de templul de la Karnak, și o primi pe regină într-o sală cu două coloane, decorată cu picturi reprezentând albăstrele și iriși.

– Ce onoare, Maiestate, pentru un modest negustor!

– Această conversație n-a avut loc și noi nu ne-am întâlnit niciodată: e clar?

Hitita îi oferi un colier de aur sirianului care se înclină surâzând.

– Dacă îmi dai ajutorul de care am nevoie, voi fi foarte generoasă.

– Ce doriți?

– Mă interesează oracolul lui Amon.

– Zvonul este confirmat: Ramses o să-l consulte precis.

– Pentru care motiv?

– Îi va cere zeului să aprobe venirea în Egipt a părinților Domniei Voastre.

Șansa era de partea lui Mat-Hor. Întrucât destinul făcuse cea mai mare parte a lucrului, ei nu-i mai rămânea decât să-l ducă la bun sfârșit.

– Și dacă Amon refuză? întrebă ea.

– Ramses va fi obligat să se supună... Și nici nu îndrăznesc să-mi imaginez reacția împăratului din Hatti! Dar faraonul nu este el fratele zeilor? Răspunsul oracolului n-ar putea fi negativ.

– Eu cer ca el să fie.

– Cum...?

– Ți-o repet: ajută-mă și vei deveni foarte bogat. Cum îți răspunde zeul?

– Preoții poartă barca lui Amon și primul profet îl întreabă pe zeu. Dacă barca înaintează, răspunsul lui este „da”, dacă ea dă înapoi, „nu”.

– Cumpără-i pe purtătorii bărcii și fă ca Amon să respingă propunerea lui Ramses.

– Este imposibil.

– Aranjează să fie înlocuiți cei mai reticenți prin oameni siguri, folosește poțiuni care să-i îmbolnăvească pe incoruptibili... Dacă reușești, te voi acoperi cu aur.

– Riscurile...

– Nu mai ai de ales, negustorule: acum ești complicele meu. Nu renunța și nu mă trăda; dacă nu, voi fi nemiloasă.

Rămas singur în fața săculețelor cu pepite de aur și pietre prețioase pe care i le oferea hitita ca avans la viitoarea sa avere, sirianul chibzui îndelung. Unii spuneau că Mat-Hor nu va recâștiga niciodată încrederea regelui, alții erau convinși de contrariu. Iar câțiva preoți de la Karnak, geloși pe ascensiunea lui Bakhen, erau gata să-i joace o festă urâtă.

Să-i năimești pe toți purtătorii bărcii sacre era irealizabil, dar era suficient să mituiască brațele cele mai robuste. Zeul va ezita, când înainte, când înapoi, apoi își va manifesta clar refuzul.

Partida era jucată... Și bogăția atât de tentantă!

Theba era în fierbere.

La sate ca și în cartierele orașului, se știa că urma să fie celebrată „frumoasa serbare a audienței divine” în cursul căreia Amon și Ramses vor demonstra, încă o dată, comuniunea lor.

În curtea templului unde se desfășura ritualul, nici o personalitate din marele oraș din sud nu lipsea. Primarul, administratorii, stăpânii domeniului nu voiau cu nici un preț să lipsească de la acest eveniment excepțional.

Când barca lui Amon ieși din templul acoperit pentru a apărea în plină lumină, toți își ținură răsuflarea. În centrul bărcii din lemn aurit, naosul conținând statuia divină, ascunsă privirilor omenești. Totuși ea, efigia vie, era cea care urma să ia decizia.

Mergând pe podeaua de argint, purtătorii înaintau cu lentoare. Noul mare preot al lui Amon, Bakhen, remarcă mai multe figuri noi. Dar nu i se spusese de o indispoziție alimentară care îi împiedicase pe unii dintre titulari să participe la ceremonie?

Barca se opri în fața faraonului și Bakhen luă cuvântul.

– Eu, servitorul zeului Amon, îl întreb în numele lui Ramses, Fiul luminii. Faraonul Egiptului are motiv să-l cheme pe acest pământ pe împăratul și împărăteasa din Hatti?

Chiar și rândunelele se opriseră din cursa lor nebunească pe cerul albastru. În momentul când zeul va răspunde afirmativ, piepturile se vor elibera pentru a-l aclama pe Ramses.

Mituiți de negustorul sirian, purtătorii cei mai robuști se consultară din priviri și încercară să facă un pas înapoi.

Zadarnic.

Ei crezură că și colegii lor, hotărâți să meargă înainte, vor opune o rezistență de scurtă durată; astfel că depuseră un efort care trebuia să fie decisiv.

Dar o forță ciudată îi obligă să înainteze. Orbiți de o lumină care venea din naos, ei renunțară să lupte.

Zeul Amon aprobase hotărârea fiului său Ramses, sărbătoarea putea începe.

Era chiar el.

Ușor încovoiat, cu părul grizonat, dar cu ochii la fel de aspri, avea, la prima vedere alura unui om mai degrabă obișnuit care-ți inspira încredere. El, Hattușil, împăratul din Hatti, încotoșmănat într-o manta groasă de lână, luptând împotriva senzației de frig care, iarna ca și vara, nu-l părăsea niciodată.

El, șeful unei națiuni războinice și cuceritoare, comandantul suprem al trupelor hitite la Kadesh, dar și negociatorul tratatului de pace. El, Hattușil, stăpânul incontestabil al unei țări aspre în care nimicise orice opoziție.

Și Hattușil tocmai punea piciorul pe pământul Egiptului, însoțit de două femei frumoase, soția lui, Putuhepa, și o tânără prințesă hitită speriată.

– Este imposibil, murmură împăratul hitit, de-a dreptul imposibil... Nu, acesta nu este Egiptul.

Totuși, n-avea vedenii: era chiar Ramses cel Mare cel care se îndrepta spre vechiul său dușman pentru a-l îmbrățișa.

– Ce mai face fratele meu Hattușil?

– Îmbătrânesc, frate Ramses.

Fuga lui Uri-Teșub, de acum înainte dușman al Egiptului, ca și al Regatului hitit, și căutat pentru crimă, înlăturase orice obstacol din calea vizitei oficiale a lui Hattușil.

– Nefertari ar fi apreciat acest moment extraordinar, îi spuse Ramses Putuhepei, superbă în rochia ei lungă roșie și purtând bijuterii egiptene din aur pe care le primise în dar de la faraon.

– În timpul călătoriei, n-am încetat nici o clipă să mă gândesc la ea, mărturisi împărăteasa; oricare ar fi durata domniei tale, ea va rămâne singura soție regală.

Declarațiile Putuhepei aplanau orice dificultate diplomatică. În lumina unei veri arzătoare, Pi-Ramses era în sărbătoare. Strălucind prin toate focurile, cetatea turcoazei primise mii de demnitari veniți din toate orașele Egiptului pentru a asista la sosirea suveranilor din Hatti și la numeroasele ceremonii pregătite în onoarea lor.

Frumusețea și bogăția capitalei uimi cuplul imperial. Știind că zeul Amon îi dăduse acordul lui Ramses, populația le făcu o primire entuziastă iluștrilor vizitatori. În picioare, lângă faraon, în carul său tras de doi cai împopoțonați, Hattușil trecea dintr-o surpriză în alta.

– Fratele meu nu beneficiază de nici o protecție?

– Garda mea personală veghează, răspunse Ramses.

– Dar acești oameni, atât de aproape de noi... Securitatea noastră nu este asigurată!

– Uită-te la privirea poporului meu, Hattușil: nu conține nici ură, nici agresivitate. Astăzi, ne mulțumește că am clădit pacea și ne împărtășim reciproc bucuria.

– O populație care nu este guvernată prin teroare... Ciudat! Și cum a reușit Ramses să ridice o armată capabilă să reziste forțelor hitite?

– Egiptenii își iubesc țara așa cum o iubesc și zeii.

– Tu, Ramses, m-ai împiedicat să înving. Tu și nimeni altcineva. De câteva clipe, nici măcar nu mai regret acest lucru.

Împăratul hitit își scoase mantaua de lână; nu-i mai era frig.

– Clima îmi convine, constată el. Păcat... Mi-ar fi plăcut să trăiesc aici.

Dată la palatul din Pi-Ramses, prima recepție fu grandioasă. Erau atâtea platouri delicioase încât Hattușil și Putuhepa nu putură decât să ciugulească, în timp ce-și tot înmuiau buzele în cupe umplute cu un vin excepțional. Cântărețe încântătoare, cu sâinii goi, le fermecară urechile și ochii, iar împărăteasa admiră eleganța rochiilor purtate de nobilele doamne.

– Mi-ar plăcea ca această serbare să-i fie dedicată lui Acha, sugerează Putuhepa. El și-a dat viața pentru pace, pentru această fericire de care se bucură în prezent popoarele noastre.

Împăratul aprobă, dar părea contrariat.

– Fiica noastră nu este prezentă, regretă Hattușil.

– Nu voi reveni asupra deciziei mele, declară Ramses. Deși Mat-Hor a comis greșeli grave, ea va rămâne simbolul păcii și, în această calitate, va fi onorată așa cum merită. E nevoie să vă dau mai multe amănunte?

– Inutil, frate Ramses, uneori e bine să ignori anumite detalii.

Ramses evită deci să menționeze arestarea negustorului sirian care-o denunțase pe Mat-Hor, crezând astfel că se dezvinovățește dacă răspândește calomnii pe seama reginei.

– Faraonul dorește să stea de vorbă cu viitoarea soție?

– Nu va fi necesar, Hattușil. Vom celebra cu fast acest al doilea mariaj diplomatic și popoarele noastre ne vor fi recunoscătoare. Dar vremea sentimentelor și a dorințelor a trecut.

– Nefertari este într-adevăr de neuitat... Și e bine așa. Nu cred că prințesa pe care am ales-o, drăguță, dar prea puțin inteligentă, poate să poarte o conversație cu Ramses cel Mare. Ea va descoperi plăcerea de a trăi în stil egiptean

și nu va înceta să se bucure. Cât despre Mat-Hor, căreia nu-i plăcea Hatti, ea va aprecia cu fiecare zi tot mai mult țara ei de adopție unde își dorea atât de mult să locuiască. Cu vârsta, se va cuminti.

Hattușil tocmai pecetluse destinul celor două prințese hitite. În acest al patruzecilea an al domniei lui Ramses, nu mai exista nici un motiv de neînțelegere între Hatti și Egipt. De aceea, ochii căprui ai împărătesei Putuhepa se luminaseră, exprimând o bucurie intensă.

Pilonii, obeliscurile, coloșii, marile curți sub cerul liber, colonadele, scenele de ofrande, podelele de argint îl fascinară pe Hattușil care se arăta, de asemenea, interesat de Casa Vieții, de locașul cărților, de antrepozite, staule, bucătării și birourile în care lucrau scribii. Din întrevederile cu vizirul și miniștrii săi, împăratul hitit ieși foarte impresionat. Arhitectura societății egiptene era la fel de grandioasă precum cea a templelor sale.

Ramses îl invită pe Hattușil să ardă tămâie pentru a răscoli mirosul divinităților și pentru a le atrage spre locuința pe care le-o construise oamenii. Împărăteasa participă la ritualul liniștirii forțelor periculoase, condus de Kha cu rigoarea sa obișnuită. Urmă apoi vizitarea templelor din Pi-Ramses, mai ales a sanctuarelor dedicate zeilor străini. După care împăratul gustă fără reținere un moment de repaos în grădina palatului.

– Ar fi fost regretabil ca armata hitită să distrugă un oraș atât de drăguț, îi spuse el lui Ramses. Împărăteasa este încântată de sejurul ei. Fiindcă suntem pe timp de pace, fratele meu îmi permite să-i cer o favoare?

Relativa pasivitate a lui Hattușil începea să-l intrige pe Ramses. Luptându-se să nu se lase vrăjit de Egipt, strategul reluă:

– Împărăteasa și cu mine suntem uimiți de atâtea minunății, dar uneori trebuie să te gândești și la realități mai puțin plăcute, continuă Hattușil. Am semnat un acord de asistență mutuală în caz de agresiune împotriva țărilor noastre și mi-ar plăcea să văd în ce stare e armata egipteană. Mă autorizează faraonul să vizitez cazarma principală din Pi-Ramses?

Dacă faraonul răspundea „secret militar” sau îl orienta pe împărat spre o cazarmă secundară, Hattușil ar fi știut că acesta pregătea o lovitură urâtă. Era momentul adevărului pentru care acceptase să facă această călătorie.

– Merenptah, fiul meu mai mic, este generalul șef al armatei egiptene. El îi va arăta împăratului din Hatti cazarma principală din Pi-Ramses.

La sfârșitul banchetului organizat în onoarea împărătesei Putuhepa, Hattușil și Ramses făcură câțiva pași de-a lungul bazinului plin cu lotuși albaștri și albi.

– Mă încearcă un sentiment care-mi era necunoscut până acum, mărturisi Hattușil: încrederea. Numai Egiptul știe să creeze ființe de dimensiunea ta, frate Ramses... Să reușești să închegi o prietenie între doi suverani, altădată gata să se distrugă reciproc, e un miracol. Dar noi îmbătrânim, și tu și eu, și trebuie să ne gândim la succesiune... Pe cine ai ales dintre nenumărații tăi fii regali?

– Kha este un om de știință, înțelept, ponderat, capabil să liniștească spiritele în orice împrejurări și să convingă fără a lovi. El va ști să păstreze unitatea regatului și să-și chibzuiască deciziile. Merenptah este curajos, știe să comande și să administreze, este iubit de casta militarilor și temut de cea a înalților funcționari. Și unul și celălalt sunt apți să domnească.

– Altfel spus, încă mai eziți. Destinul îți va trimite un semn. Cu astfel de oameni, nu sunt neliniștit în privința viitorului Egiptului. Ei vor ști să-ți continue opera.

– Dar succesiunea ta?

– Va fi asigurată de un mediocru ales dintre mediocri. Hatti decede, ca și cum pacea i-ar fi tăiat virilitatea și l-ar fi lipsit de orice ambiție. Dar n-am nici un regret, fiindcă oricum n-avea altă alegere. Cel puțin am avut câțiva ani liniștiți în care i-am oferit poporului meu o fericire pe care n-a cunoscut-o niciodată înainte. Din nefericire, țara mea nu va ști să evolueze și va pieri. Ah... mai vreau să-ți cer ceva. În capitala mea, nu obișnuiesc să merg atât de mult și mă dor picioarele. Am înțeles că medicul șef al regatului e foarte competent și că, pe deasupra, e vorba de o femeie foarte frumoasă.

Neferet părăsi marea sală de recepții a palatului, unde conversa cu Putuhepa, pentru a se ocupa de degetele picioarelor imperiale.

– E o boală pe care o cunosc și pe care o pot trata, spuse ea după examinare. Mai întâi o să vă aplic o pomadă pe bază de ocru roșu, miere și cânepă. Mâine dimineață voi folosi un alt remediu pe bază de frunze de acacia și iuiuba, praf de malahit și interior de scoică, totul strivit și transformat în pudră. Această a doua pomadă o să vă dea senzația plăcută de răcoare, dar va trebui să mergeți cu gleznelor bandajate.

– Dacă vă ofer o avere, Neferet, ați accepta să veniți cu mine în Hatti și să fiți medicul meu personal?

– Știți bine că nu, Maiestate.

– Nu voi fi așadar niciodată cuceritorul Egiptului, spuse Hattușil cu un surâs ușor.

Coapse-Frumoase fluiera încetișor un cântec care-l slăvea pe Ramses, în timp ce mergea, cu măgarul său încărcat cu vase de lut, în direcția frontierei de nord-vest a Deltei. Nu departe de coasta roasă de valurile Mediteranei, negustorul ambulant o luă pe cărările sinuoase pentru a ajunge într-un sătuc de pescari unde era sigur că o să-și vândă repede marfa.

Coapse-Frumoase era mândru de numele pe care i-l dăduseră fetele care asistaseră la cursele de viteză dintre bărbați pe nisipul umed, la malul mării. De mai bine de doi ani, nici un concurent nu reușise să-l învingă. Și admiratoarele apreciau efortul atleților goi, folosindu-și energia pentru a-i seduce. Grație coapselor lui, alergătorul cel mai rapid din vestul Deltei nu mai ținea socoteala cuceririlor.

Succesul său n-avea decât părți bune, căci acestor domnișoare le plăceau pariurile iar Coapse-Frumoase trebuia să facă multe afaceri bune pentru a rămâne la înălțimea reputației sale de campion superb și generos. Așa că bătea drumurile cu înflăcărare pentru a obține maximum de profit din comerț.

Niște cocori trecură pe deasupra lui, anunțând nori negri împinși de vânt. Observând poziția soarelui, Coapse-Frumoase înțelese că nu va ajunge unde voia înainte de căderea nopții.

Era mai bine să facă haltă într-una din cabanele de trestie care jalonau pista. Era mai bine căci, în timp ce tenebrele vor cuprinde zona de coastă, creaturi periculoase vor ieși din vizuină și-i vor ataca pe cei imprudenți.

Coapse-Frumoase își descărcă măgarul, îi dădu de mâncare, apoi aprinse un foc folosindu-se de silex și de un baston special. Mâncă doi pești fripți și bău apă proaspătă păstrată într-un ulcior. Apoi se întinse pe rogojină și adormi.

În timp ce visa următoarea lui întrecere și noul său triumf, un zgomot neobișnuit îl trezi. Măgarul râcăia pământul cu copita din față. Între el și stăpânul lui, acesta era un semnal fără echivoc: pericol.

Coapse-Frumoase se ridică, stinse focul și se ascunse în spatele unui boschet de spini. Îi prinse bine, căci vreo treizeci de oameni înarmați, purtând caschete și platoșe, apărură din întuneric. Luna plină din noaptea aceea îi permise să-l vadă bine pe omul care îi comanda. Mergea cu capul descoperit, avea plete lungi și pieptul îi era acoperit de păr roșcat.

– Era un spion aici și a fugit! zise Uri-Teșub înfigându-și lancea în rogojină.

– Nu cred, obiectă un libian. Privește vasele astea din lut și acest măgar: e un negustor ambulant care a oprit aici să se odihnească.

– Toate satele din vestul acestei zone sunt sub controlul nostru. Trebuie să găsim acest spion și să-l ucidem. Să ne desfășurăm.

Patru ani se scurseră de la vizita împăratului Hattușil și a împărătesei Putuhepa. Relațiile dintre Egipt și Hatti rămăneau la fel de frumoase și spectrul războiului dispăruse. Un flux regulat de vizitatori hitiți veneau să admire peisajele și cetățile din Deltă.

Cele două soții hitite ale lui Ramses se înțelegeau de minune. Ambițiile lui Mat-Hor se dizolvaseră sub efectul unei existențe luxoase în timp ce compatrioata ei savura cu lăcomie cotidianul. Împreună, și fără regrete, ele admiseseră că Ramses cel Mare, în vârstă de șaizeci și șase de ani devenise o legendă vie fără influența lor. Iar faraonul, văzând că focul distrugător nu mai bântuia sufletul celor două regine, fusese de acord cu prezența lor în timpul anumitor ceremonii oficiale.

În anul 43 al domniei sale, la cererea presantă a lui Kha, Ramses celebrase a cincea serbare de regenerare, în prezența zeilor și a zeitelor care veniseră în capitală sub forma unor statui animate de *ka*. De acum înainte, faraonul ar trebui să recurgă în mod frecvent la acest proces ritualic pentru a putea suporta greutatea vârstei din ce în ce mai apăsătoare.

Ramses mai trebuia, de asemenea, să se lase consultat în mod regulat de medicul-șef Neferet. Ignorând proasta dispoziție a ilustrului său pacient care, uneori, suporta greu bătrânețea, ea îl scutea de durerile de dinți și frâna evoluția artrozei. Datorită tratamentelor ei, vitalitatea monarhului rămânea intactă și el nu își încetinea ritmul de lucru.

După ce deșteptase puterea divină în sanctuarul său și celebrase ritualul zorilor, Ramses se întreținea cu vizirul, Ameni și Merenptah. El lăsa pe seama acestui trio punerea în aplicare a directivele lui. După-amiaza, studia împreună cu Kha ritualurile importante ale statului și le dădea noi forme.

Regele se detașa încet-încet de administrarea țării, pe care o lăsa pe mâini excelente. El se ducea adesea la Theba pentru a o vedea pe fiica lui, Meritamon, și pentru a se reculege în templul său pentru veșnicie.

În timp ce Ramses se întorcea de la Karnak unde marele preot Bakhen se achita, spre satisfacția generală, de sarcina ce-i revenea, el fu întâmpinat în portul din Pi-Ramses de Merenptah care era îngrijorat.

– Un raport neliniștitor, Maiestate.

Generalul șef al armatei egiptene conduse el însuși carul regal care se avântă în direcția palatului.

– Dacă faptele se adevăresc, Maiestate, mă fac vinovat de neglijență.

– Explică-te, Merenptah.

– Se spune că oaza Siwa, în apropiere de frontiera libiană, ar fi fost atacată de o bandă înarmată aflată la ordinele lui Malfi.

– De când datează această informație?

– De vreo zece zile, dar eu de-abia acum am fost anunțat.

– De ce o pui la îndoială?

– Pentru că identificarea ofițerului însărcinat cu securitatea oazei nu este corectă. Dar probabil că repeziciunea și focul acțiunii sunt cauzele acestei erori. Dacă oaza a fost într-adevăr atacată, trebuie să reacționăm. Și dacă e vorba chiar de Malfi, trebuie să înăbușim în fașă revolta lui!

– De ce te consideri responsabil, fiule?

– Pentru că n-am fost vigilent, Maiestate. Pacea cu Hatti m-a făcut să uit că războiul putea să izbucnească la vest. Și blestematul de Uri-Teșub este tot în libertate... Permite-mi să plec la Siwa cu un regiment și să-i strivesc pe acești răzvrătiți.

– În pofida celor treizeci și opt de ani ai tăi, Merenptah, ai încă înflăcăreața tinereții! Un ofițer cu experiență se va achita de această misiune. Cât despre tine, pune forțele noastre armate în stare de alertă.

– Vă jur că erau bandiți libieni! Îi repeta Coapse-Frumoase gardianului de frontieră somnoros.

– Spui prostii, puștiule. Nu e nici un libian pe-aici.

– Am alergat cu sufletul la gură, voiau să mă ucidă! Dacă nu eram un campion, m-ar fi ajuns din urmă. Căști, platoșe, săbii, lănci... O armată adevărată!

După o serie de căscături, gardianul de frontieră îl privi pe tânăr cu suspiciune.

– Berea tare ți-a tulburat mintea... Nu mai bea! Bețivii o sfârșesc rău.

– Cum era lună plină, insistă Coapse-Frumoase, l-am văzut chiar și pe șeful lor, înainte de a fugi! Un colos cu plete lungi și cu pieptul acoperit de păr roșcat.

Aceste detalii îl treziră pe funcționar. Ca toți gradații din armată, poliție și de la graniță, el primise un desen înfățișându-l pe criminalul Uri-Teșub, cu promisiunea unei prime grase pentru cel care va contribui la arestarea hititului.

Gardianul de frontieră flutură portretul pe sub ochii lui Coapse-Frumoase.

– El este?

– Da, e chiar șeful lor!

De-a lungul fâșiei deșertice occidentale a Deltei, între teritoriul egiptean și mare, administrația militară construisese forturi mici pe lângă care se dezvoltaseră cătune. Ele erau situate unul față de altul la o distanță de o zi de mers cu carul sau de două zile de marș rapid iar garnizoanele aveau ordin să-i informeze pe generalii din Pi-Ramses și Memphis despre cea mai neînsemnată mișcare suspectă a libienilor. Dacă exista o regiune pe care înaltul comandament o considera în mod riguros supravegheată, atunci aceea era.

Când guvernatorul militar al zonei de frontieră primi un raport alarmist fondat pe declarațiile unui negustor ambulant, el se feri să-l trimită superiorilor săi, de frică să nu pară ridicol. Eventualitatea capturării lui Uri-Teșub îl făcu totuși să trimită o patrulă în apropierea locului unde hititul fusese reperat.

Acesta era motivul pentru care Nakti și oamenii lui, smulși din liniștea lor, înaintau în marș forțat printr-o regiune neospitalieră, infestată cu țânțari, având un singur gând: să termine cât mai repede cu această misiune penibilă.

Nakti bombănea la fiecare pas. Când avea să fie mutat și el la Pi-Ramses, într-o cazarmă confortabilă, în loc să urmărească dușmani inexistenți?

– Se vede un fort, șefu’.

„Gardienii de frontieră ne vor lua probabil drept imbecili, gândi Nakti, dar cel puțin ne vor oferi ceva de băut și de mâncare, și vom pleca înapoi chiar mâine dimineață.”

– Atenție, șefu’!

Un soldat îl trase pe Nakti înapoi. Pe cărare, un enorm scorpion negru, în poziție de atac. Dacă ofițerul, pierdut în gânduri, ar fi continuat să meargă, ar fi fost înțepat.

– Ucide-l, îi ordonă gradatul salvatorului său.

Soldatul nu mai avu timp să-și întindă arcul. Zeci de săgeți trase de pe crenelurile fortului se înfipseră în trupurile egiptenilor. Datorită preciziei arcașilor antrenați, libienii comandați de Uri-Teșub îi doborâra la pământ pe toți membrii patrulei lui Nakti.

Cu daga sa de fier, hititul tăie el însuși gâtul răniților.

Ca în fiecare dimineață, guvernatorul militar al zonei de frontieră cu Libia intră în biroul său pentru a consulta rapoartele trimise de forturi. De obicei, această sarcină era expediată rapid căci, pe tăblițele de lemn, figura o singură mențiune: „Nimic de semnalat”.

În dimineața aceea, nici un raport.

Era inutil să caute prea departe vinovatul: soldatul însărcinat cu distribuirea curierului oficial uitase să se trezească. Furios, guvernatorul militar promise să-l demită din funcție și să-l numească spălător.

În curtea fortului, un soldat dădea fără chef cu mătura, doi tineri pedestrași exersau mânuirea săbiei scurte. Guvernatorul merse cu pași repezi până la cartierul poștașilor și al cercetașilor.

Pe rogojini, nimeni.

Stupefiat, guvernatorul se întrebă care sunt motivele unei asemenea anomalii; nici rapoarte, nici soldați însărcinați cu transmiterea lor... Care era cauza acestei incredibile dezordini?

Gradatul rămase cu gura căscată când, deodată, poarta fortului cedă sub loviturile unei grinzi mânuite de libieni dezlănțuiți, cu câte o pană prinsă în păr.

Cu lovituri de bardă, ei îl masacrară pe măturător și pe

cei doi pedestrași, după care îi despică războiul guvernatorului încremenit, care nu încercase nici măcar să fugă. Uri-Teșub scuipă peste cadavru.

– Oaza Siwa n-a fost atacată, îi comunică ofițerul superior lui Merenptah. Am fost victimele unei informații false.

– Nici o victimă?

– Nici victimă, nici răzvrătire. M-am dus acolo degeaba.

Rămas singur, Merenptah căzu pradă angoasei; dacă i se distrăsese atenția în felul acesta, nu era pentru a ataca mai bine în altă parte?

Numai Ramses ar ști să aprecieze amploarea pericolului.

În momentul în care Merenptah urca în car, aghiotantul său alerga spre el.

– Generale, un mesaj de la o garnizoană din apropierea frontierei libiene... Un atac în masă împotriva forturilor noastre! Majoritatea au căzut deja iar guvernatorul zonei se pare că ar fi fost ucis!

Niciodată caii lui Merenptah nu galopaseră cu o asemenea viteză. Sărind din mers din carul său, fiul cel mic al regelui urcă alergând scările palatului. Cu sprijinul lui Serramanna, el întrerupse audiența pe care faraonul o acorda șefilor de provincii.

Fața descompusă a lui Merenptah fu suficientă pentru ca Ramses să înțeleagă că se întâmplase ceva grav. Astfel că regele își concedie oaspeții, promițându-le o viitoare întrevedere.

– Maiestate, anunță generalul șef, libienii au invadat probabil nord-vestul Deltei. Amploarea dezastrului îmi este necunoscută.

– Uri-Teșub și Malfi! exclamă Serramanna.

– Hititul este efectiv menționat în raportul incoerent pe care l-am primit. Iar Malfi a reușit să unească clanurile li-

biene care se sfâșiau între ele! Reacția noastră trebuie să fie violentă și rapidă... Numai să nu fie vorba de o nouă capcană, precum cea de la Siwa.

Dacă grosul trupelor plecau spre nord-vestul Deltei și era vorba de o momeală, Malfi ar ataca Theba și n-ar întâmpina nici o rezistență. Ar trece cetatea sfântă a zeului Amon prin foc și sabie.

De hotărârea lui Ramses depindea viitorul Egiptului.

– Maiestate, spuse Serramanna timid, mi-ați promis...

– N-am uitat: vei veni cu mine.

Cu ochii negri și cruzi, cu fața pătrată, Malfi era considerat de oamenii săi încarnarea unui demon al deșertului, capabil să vadă și în spatele lui și să sfâșie orice adversar cu degetele-i tăioase ca lama. Majoritatea triburilor libiene intraseră sub comanda lui pentru că el știuse, prin lungi discursuri, să le ațâțe vechea ură împotriva Egiptului. În fața ferocității războinicilor libieni, egiptenii, slăbiți de o îndelungată obișnuință cu pacea, o vor lua la fugă. Iar prezența hititului Uri-Teșub, a cărui reputație de bravură nu mai era pusă la îndoială, îi însuflețea pe cuceritori.

– Acolo jos, la mai puțin de două ore de mers, zise Uri-Teșub întinzând brațul drept, sunt primele sate din Deltă. În curând, vom pune stăpânire pe ele. Apoi, vom distruge Pi-Ramses ale căror forțe de apărare vor fi reduse la minimum. Tu vei fi proclamat faraon, Malfi, și ceea ce va mai rămâne din armata egipteană va fi sub suveranitatea ta.

– Strategia ta este infailibilă, Uri-Teșub?

– Este, căci îl cunosc bine pe Ramses. Diversiunea de la Siwa îl va fi tulburat și convins că am hotărât să deschidem mai multe fronturi. Prioritatea lui va fi să protejeze Theba și templele ei. De aceea va trimite spre sud două regimente, fără îndoială sub comanda lui Merenptah. Un al treilea va asigura

apărarea Memphisului. Și cum Ramses are vanitatea de a se crede invincibil, va prelua comanda celui de-al patrulea pentru a ne nimici. Nu vom avea decât câteva mii de oameni în fața noastră, Malfi, și-i vom învinge cu ușurință. Nu-ți cer decât o singură favoare: lasă-mă să-l ucid eu pe Ramses cu daga mea.

Libianul dădu din cap afirmativ. El ar fi preferat să aibă mai mult timp la dispoziție pentru a-și mai căli trupele, dar alerta dată de un negustor ambulant îl obligase să grăbească asaltul.

Un singur regiment nu-l înspăimânta pe Malfi. Libienii erau dornici să se bată. Mult mai puternică din cauza drogurilor, înflăcărea lor va constitui un avantaj în fața egiptenilor timorați.

N-avea de dat decât un ordin: fără cruțare.

– Iată-i, anunță Uri-Teșub.

Ochii lui Malfi străluciră de dorință. În sfârșit, o să răzbune onoarea Libiei, batjocorită de faraoni de atâtea secole, o să distrugă satele opulente și o să ardă recoltele. Pe supraviețuitori o să-i transforme în sclavi.

– Ramses merge în fruntea trupelor sale, constată hititul exaltat.

– Cine este la dreapta lui?

Fața lui Uri-Teșub se întunecă.

– Fiul său cel mic, Merenptah.

– Nu trebuia să comande trupele masate la Theba?

– Vom ucide și tatăl și fiul.

– Și omul din stânga regelui?

– Serramanna, șeful gărzii lui personale... Destinul ne este favorabil, Malfi! Pe ăla, o să-l jupoi de viu.

Pedestrași, arcași și care se desfășurau la orizont într-o ordine perfectă.

– Nu e doar un singur regiment, estimează Malfi.

Consternat, Uri-Teșub nu îndrăzni să răspundă. Cu fiecare minut, vasta câmpie se acoperea de soldați egipteni.

Libianul și hititul cedară în fața evidenței: Ramses își asumase riscul de a veni la întâlnirea cu ei cu cele patru regimente ale zeilor Amon, Ra, Ptah și Seth. Era toată forța de luptă egipteană care, acum, se pregătea să se năpustească asupra dușmanilor.

Malfi strânse pumnii.

– Credeai că-l cunoști bine pe Ramses, Uri-Teșub!

– Strategia lui este aberantă... Cum îndrăznește să-și asume atâtea riscuri?

Libianul constată că retragerea era imposibilă. Arcașii nubieni, comandați de viceregele Setau, le bara drumul.

– Un libian face cel puțin cât patru egipteni, urlă Malfi către oamenii lui. La atac!

În timp ce Ramses rămânea impasibil în carul său, libienii se năpustiră asupra primei linii egiptene. Pedestrașii îngenuncheară ca să le faciliteze țințirea arcașilor al căror tir decimă adversarul.

Arcașii libieni ripostară, dar cu mai puțină eficacitate. Al doilea val de asalt, mult prea dezordonat, se sparse și el la ciocnirea cu pedestrașii regimentului lui Seth. Surveni contraatacul carelor: la ordinul lui Merenptah, ele se înfipseră în revoltați care, în ciuda invectivelor lui Malfi, începură să se împrăștie.

Fugarii se loviră de nubienii lui Setau ale căror săgeți și lănci fură devastatoare. Din acest moment, nu mai era nici o îndoială în privința rezultatului luptei. Majoritatea libienilor, zdrobiți numeric, depuseră armele.

Beat de furie, Malfi își strânse în jurul lui ultimii partizani. Uri-Teșub dispăruse. Nemaigândindu-se la lașul care-l abandonase, libianul nu mai avea decât un singur gând: să omoare câți mai mulți egipteni. Și prima lui victimă nu va fi altul decât Merenptah, aflat la distanță de o lance.

În cea mai mare învălmășeală, privirile celor doi bărbați se încrucișară. În ciuda distanței care îi separa, fiul cel mic al lui Ramses simți ura libianului.

În aceeași clipă, cele două lănci spintecară aerul.

Cea a lui Malfi atinse ușor umărul lui Merenptah, cea a generalului șef se înfipse în fruntea libianului.

Malfi rămase înțepenit câteva clipe, apoi se clătină și se prăbuși.

Serramanna petrecea o zi agreabilă. Mănuind sabia lui grea cu două tăișuri cu o dexteritate remarcabilă, el nu mai ținea socoteala numărului de libieni pe care-i tăiasă în bucăți. Moartea lui Malfi îi descurajă pe ultimii săi partizani și uriașul sard putu să facă o pauză.

Întorcându-se spre Ramses, ceea ce văzu îl îngrozi.

Protejat de o cască și de o platoșă care îi ascundea claiă de păr roșcat, Uri-Teșub reușise să se infiltreze în rândurile egiptene și se apropia de carul regal prin spate.

Hititul avea să-l asasineze pe Ramses.

După o cursă nebună, răsturnându-i pe fiii regali, Serramanna reuși să se interpună între car și Uri-Teșub, dar nu putu să evite lovitura violentă dată de hitit. Daga de fier se înfipse în pieptul uriașului sard.

Rănit de moarte, Serramanna mai avu destulă forță ca să-l apuce de gât pe dușmanul său declarat, sugrumându-l cu mâinile lui enorme.

– Ai eșuat, Uri-Teșub, ești un învins!

Sardul nu-i dădu drumul din strânsoare decât în momentul în care hititul încetă să mai respire. Atunci, asemenea unui animal simțind cum îl cuprinde moartea, el se culcă pe o parte.

Ramses îi susținu capul omului care tocmai îl salvase.

– Ați obținut o mare victorie, Maiestate... Și mulțumită Domniei Voastre, ce viață frumoasă am avut...

Mândru de ultima lui ispravă, sardul plecă spre lumea de dincolo, dându-și sufletul în brațele lui Ramses.

Vase și ceainice din argint masiv, cu margini de aur, cântărind în jur de cincisprezece kilograme, mese pentru ofrande din aur și argint de mai mult de trei chintale, o barcă din lemn de pin de Liban, îmbrăcată în aur și lungă de șaizeci și cinci de metri, plăci de aur destinate ornării coloanelor, patru sute de kilograme de lapislazuli, opt sute de turcoază, acestea erau, printre altele, comorile pe care Ramses le oferise templelor din Theba și Pi-Ramses pentru a le mulțumi divinităților că i-au acordat victoria asupra libienilor și au salvat Egiptul de invazia lor.

Și acest al patruzeci și cincilea an al domniei lui văzuse nașterea unui nou templu al lui Ptah în Nubia, la Gerf Hussein, unde o veche grotă sacră fusese transformată în sanctuar de Setau. Regele inaugurase acest mic Abu Simbel, și el săpat într-un munte de gresie. Acolo, la fel ca în numeroase alte locuri, fuseseră înălțate statui colosale ale monarhului înfățișat ca Osiris.

O dată festivitățile încheiate, Ramses și Setau contemplară apusul soarelui pe Nil.

– Vei deveni un constructor neobosit, Setau?

– Exemplul vine de sus, Maiestate: focul Nubiei este atât de arzător încât trebuie canalizat în pietrele templelor. Nu vor fi ele vocea ta pentru posteritate? Și apoi, vom avea

destul timp să ne odihnim în eternitate! Scurta noastră existență înseamnă efort și numai el ne va acorda longevitatea.

– Întâmpini dificultăți în noile tale funcții?

– Nimic serios. În timpul domniei tale, Ramses, ai nimicit războiul. Pacea cu Hatti, pacea în Nubia, pacea impusă Libiei... Această operă are frumusețea unui edificiu grandios și ea se va număra printre cele mai frumoase creații ale tale. Cât de fericit trebuie să fie Acha acolo unde se află!

– Eu mă gândesc adesea la Serramanna. Și-a dat viața ca să mă salveze.

– Toți apropiații tăi ar fi făcut ca el, Maiestate. Și cum ar putea fi altfel, nu ești tu purtătorul nostru de cuvânt în fața lumii de dincolo?

Plantat în anul 1 al domniei lui Ramses, în grădina palatului din Theba, sicomorul devenise un copac magnific, răspândind o umbră binefăcătoare. Sub frunzișul lui, Ramses o ascultase pe fiica lui cântând din lăută, acompaniată de cântecul pițigoilor.

Ca în fiecare zi, în toate templele din Egipt, preoții se purificaseră cu apa din lacurile sacre și celebraseră riturile în numele Faraonului. Ca în fiecare zi, bucatele fuseseră aduse în sanctuare, fie ele mari sau mici, pentru a fi oferite divinităților înainte de a fi redistribuite oamenilor. Ca în fiecare zi, puterea divină fusese deșteptată și zeița Maat putuse să-i spună regelui: „Tu trăiești din mine, parfumul rozei mele te însuflețește, ochii tăi sunt Maat.”

Fiica lui Ramses și a lui Nefertari puse lăuta la piciorul sicomorului.

– Tu ești regina Egiptului, Meritamon.

– Dacă îmi vorbești așa, Maiestate, înseamnă că te pregătești să-mi tulburi liniștea.

– Bătrânețea mă asaltează, Meritamon. Bakhen veghează asupra prosperității de la Karnak și zilele lui numără mai multe sarcini decât ore. Tu, fiica mea, fii gardianul templului meu pentru veșnicie. Datorită magiei lui, mama ta și cu mine am învins nenorocirea. Fă în așa fel ca riturile și sărbătorile să fie celebrate la momentul potrivit, astfel ca energia Ramesseumului să continue să strălucească.

Meritamon sărută mâna regelui.

– Tată... știi bine că nu ne vei părăsi niciodată.

– Din fericire, nici un om nu scapă de moarte.

– Faraonii n-au triumfat asupra ei? Deși ți-a dat lovituri foarte grele, tu i-ai rezistat și cred chiar că ai împlânzit-o.

– Ea va avea ultimul cuvânt, Meritamon.

– Nu, Maiestate, a lăsat să-i scape ocazia de a te aneantiza. Astăzi, numele tău este prezent pe toate monumentele Egiptului iar renumele tău a depășit frontierele noastre. Ramses nu mai poate muri.

Revolta libienilor fusese înăbușită, pacea domnea, prestigiul lui Ramses nu înceta să crească, dar dosarele spinoase continuau să se îngrămădească pe biroul lui Amenî, care era din ce în ce mai urâcios. Și de data asta nici generalul șef Merenptah, nici marele preot Kha nu aveau o soluție la problema aproape de nerezolvat cu care secretarul particular al regelui se confrunta. Chiar și vizirul se declarase incompetent. Spre cine să se întoarcă, dacă nu spre Ramses?

– Nu-i reproșez Maiestății Tale că face călătorii, declară Amenî; dar, când ești departe de capitală, necazurile au tendința să se adune.

– Prosperitatea noastră e în pericol?

– Continui să cred că într-o arhitectură monumentală, cel mai mic defect poate ruina totul. Eu nu mă ocup de grandios, ci de dificultățile cotidiene.

- Mă scutești de discursul acesta lung?
- Am primit o plângere de la primarul orașului Sumenu din Egiptul de Sus. Puțul sacru care alimentează localitatea seacă și clerul local se dovedește incapabil să împiedice această catastrofă.
- Ai trimis specialiști la fața locului?
- Ai să mă acuzi că nu-mi îndeplinesc cum trebuie funcția? O armată întregă de tehnicieni a eșuat. Și am rămas tot cu acest puț recalcitrant și cu o populație îngrijorată!

Mai multe gospodine se strânseseră pe malul unuia din canalele care irigau câmpurile cetății Sumenu. În toiul după-amiezii ele veneau să spele vesela, departe de spălătorii de rufe cărora le era rezervată o altă porțiune a canalului. Se sporovăia, se schimbau confidențe, se bârfea și nimeni nu se dădea în lături de a critica pe cutare sau cutare. Limba cea mai ascuțită din oraș era cea a Brunetei, frumoasa soție a unui tâmplar.

– Dacă puțul a secat, spuse ea, va trebui să părăsim orașul.

– Imposibil! protestă o servitoare; familia mea locuiește aici de mai multe generații și nu vreau să-mi cresc copiii în altă parte decât la Sumenu.

- Fără apa puțului, cum te vei descurca?
- Preoții trebuie să intervină!
- Au dat greș. Chiar și cel mai savant dintre ei este incapabil să alunge această calamitate.

Orb și șchiop, un bătrân se apropie de grupul de femei.

– Mi-e sete... Dați-mi să beau, vă rog.

Bruneta interveni cu forță.

– Nu ne mai deranja, codașule! Câștigă-ți pâine și o să ai de băut.

– Norocul m-a părăsit, boala m-a copleșit și...

– Am auzit de prea multe ori povestea asta. Cară-te sau o să te gonim cu pietre!

Orbul bătu în retragere, conversațiile se reluară.

– Dar mie o să-mi dați apă?

Femeile se întoarseră atrase de vocea sexagenarului care le întrebaseră. După prestața lui, era ușor să recunoști în el un personaj important.

– Stăpâne, spuse Bruneta, suntem gata să vă satisfacem dorința!

– De ce l-ați respins pe acest nefericit?

– Pentru că nu e decât o pacoste și se ține scai de noi mereu!

– Amintiți-vă legea lui Maat: „Nu vă bateți joc de orbi, nu-i luați în zeflema pe pitici, nu faceți rău șchiopilor, căci, sănătoși sau infirmi, cu toții suntem în mâna Zeului. Nimeni să nu rămână abandonat sau fără ajutor.”

Rușinate, stăpânele lăsară ochii în jos, dar Bruneta se revoltă.

– Cine sunteți, ca să ne vorbiți pe tonul acesta?

– Faraonul Egiptului.

Înmărmurită, Bruneta se ascunse după fustele tovarășelor ei.

– Un blestem apasă asupra puțului principal din Sumenu din cauza atitudinii voastre disprețuitoare și demne de dispreț față de acest nefericit: iată concluzia la care am ajuns după ce mi-am petrecut mai multe zile aici.

Bruneta se prosternă în fața lui Ramses.

– Dacă ne schimbăm atitudinea va fi suficient pentru ca puțul să fie salvat?

– L-ați mâniat pe zeul care sălășluiește în el și trebuie să-l liniștesc.

Când statuia monumentală a zeului Sobek, omul cu cap de crocodil așezat pe un tron, fu scoasă din atelierul sculpto-

rilor de la Casa Vieții din Sumenu, locuitorii cetății se grăbiră s-o vadă. Trasă de o echipă de cioplitori în piatră care o făcură să alunece pe niște butuci dispuși pe pământul înmuiat, efigia înaintă ușor până la puțul principal unde o aștepta Ramses, care recita el-însuși litaniile, rugându-l pe Sobek să aducă din Nun, oceanul primordial care înconjura pământul, apa indispensabilă supraviețuirii oamenilor.

Apoi regele le dădu ordin artizanilor să coboare zeul în fundul puțului ca să-și îndeplinească opera de viață.

Începând de a doua zi, puțul din Sumenu își dăruia din nou prețiosul lichid locuitorilor cetății care organizară un banchet în timpul căruia orbul stătu alături de nevasta tâmplarului.

Născut dintr-un tată egiptean și dintr-o mamă feniciană, Hefat făcuse o carieră strălucită. Școlar studios, student remarcabil la universitatea din Memphis unde talentul lui la matematică îi uimise pe profesorii cei mai exigenți, el ezitase mult timp între mai multe posturi înainte de a intra în serviciul central de hidrologie care administra apele Nilului, de la previziunile creșterii nivelului până la metodele de irigare.

De-a lungul anilor, Hefat devenise interlocutorul obligatoriu al vizirului, al miniștrilor și al șefilor de provincie. Abilitatea cu care își trata superiorii îi permisesese să avanseze în mod regulat în ierarhie, făcând să se uite că modelul său fusese Șenar, fratele mai mare al faraonului. Șenar, trădător de patrie, dar curtean și politician cu o ambiție fascinantă.

Din fericire, Hefat se arătase prudent, evitând să fie pe față de partea lui Șenar care avusese un sfârșit tragic.

Dinamic la cei cincizeci de ani ai lui, căsătorit și tată a doi copii, Hefat părea un notabil bine instalat în vârful unei ierarhii administrative căreia îi controla cu o mână de fier fiecare rotație. Cine ar fi putut presupune că el era ultimul membru important al unei rețele de influență puse la punct de Șenar, în strategia sa de cucerire a tronului?

Aceste amintiri îndepărtate ar fi trebuit să rămână îngropate în pământ, dacă înaltul funcționar nu l-ar fi întâlnit pe

negustorul fenician Nariș a cărui avere îi luase ochii. Hefat își dădu seama că un om de calibrul lui, folosindu-se de competențele pe care le avea, putea și el să devină foarte bogat.

Luând masa cu fenicianul, Hefat deschise bine ochii. Ramses va ajunge în curând septuagenar și va lăsa guvernarea țării pe mâna unor oameni convenționali, incapabili de inițiative. Fiul său mai mare, Kha, era un mistic străin de cerințele administrației, Merenptah se supunea orbește tatălui său și va fi dezorientat după dispariția acestuia, iar Ameni, scribul îmbătrânit, va fi înlăturat.

Dacă te gândeai bine, puterea actuală era mult mai fragilă decât părea. Obligat să recurgă la magia serbărilor de regenerare și la îngrijirile medicului șef Neferet, Ramses decădea.

Nu venise oare momentul să dea o lovitură decisivă și să realizeze visul lui Șenar?

Merenptah îl conduse pe ambasadorul din Hatti în marea sală de audiență a palatului din Pi-Ramses. Diplomatul era singur, fără cohorta obișnuită de purtători de cadouri. El se înclină în fața lui Ramses.

– Maiestate, vă aduc o veste tristă: fratele vostru, împăratul din Hatti, a murit.

De la bătălia de la Kadesh până la vizita în Egipt a împăratului hitit, numeroase amintiri țâșniră din memoria faraonului. Hattușil fusese un redutabil adversar înainte de a deveni un aliat loial. Împreună cu el, Ramses clădise o lume mai bună.

– A fost desemnat succesorul lui?

– Da, Maiestate.

– Este hotărât să respecte tratatul de pace?

Merenptah își ținu răsuflarea.

– Hotărârile împăratului defunct sunt obligatorii pentru succesorii săi, răspunse ambasadorul. Nici măcar o singură clauză a tratatului nu va fi repusă în discuție.

– Transmite-i condoleanțe și gândurile mele afectuoase împărătesei Putuhepa.

– Din păcate, Maiestate, împărăteasa era suferindă și decesul împăratului Hattușil i-a grăbit sfârșitul.

– Asigură-l pe noul conducător al țării de prietenia și bunăvoința mea. Să știe că ajutorul Egiptului nu-i va lipsi.

După plecarea ambasadorului, Ramses i se adresează fiului său.

– Contactează-i imediat pe informatorii noștri și spune-le să-mi trimită, în cel mai scurt timp, un raport detaliat asupra situației din Hatti.

Egipteanul Hefat îl primi pe fenicianul Nariș în frumoasa sa vilă din Pi-Ramses. I-o prezintă pe soția lui și pe cei doi copii, se laudă cu excelența lor educație și cu viitorul frumos care le era rezervat. După un dejun agreabil în timpul căruia schimbă numai banalități, șeful serviciului de hidrologie și comerciantul străin se retraseră sub un chioșc din lemn de sicomor, cu colonete minuțios cizelate.

– Invitația dumneavoastră mă onorează, spuse fenicianul, dar iertați-mă că sunt direct: care este adevăratul motiv? Eu fac negoț, dumneavoastră sunteți un tehnician superior... N-avem nimic în comun.

– Am auzit că politica comercială a lui Ramses nu vă convine.

– Ridicola lui punere în discuție a legitimității sclaviei ne aduce prejudicii, cu siguranță, dar Egiptul va înțelege în cele din urmă că este izolat și că poziția sa nu poate fi menținută.

– Asta ar putea dura ani mulți... Și nouă, dumneavoastră, ca și mie, ne-ar plăcea să ne îmbogățim fără întârziere.

Fenicianul fu intrigat.

– Nu înțeleg unde vreți să ajungeți, Hefat.

– Astăzi, Ramses domnește fără a împărți puterea cu nimeni, dar n-a fost mereu așa. Și această putere absolută ascunde o gravă slăbiciune: vârsta lui. Ca să nu mai vorbesc despre lipsa de talent a celor favoriți pentru succesiune, Kha și Merenptah.

– Nu mă amestec în politică și cu atât mai puțin în cea a Egiptului.

– Dar credeți în atotputernicia profitului, nu-i așa?

– Nu acesta este viitorul umanității?

– Să grăbim acest viitor! Din motive diferite, amândoi avem să ne luăm o revanșă asupra lui Ramses, un rege bătrân, incapabil de acum înainte să mai riposteze. Dar nu în asta constă esențialul. Putem profita de degenerescența puterii centrale pentru a realiza o fantastică operațiune comercială.

– De ce ordin?

– Să triplăm, pe puțin, bogăția Feniciei. Și, cu siguranță, sunt departe de adevăr. Inutil să mai spun că în calitate de inițiator al acestui fericit eveniment, dumneata, Nariș, vei fi ridicat în slăvi.

– Și dumneata, Hefat?

– Deocamdată, prefer să rămân în umbră.

– Care vă e planul?

– Înainte de a-l divulga, trebuie să fiu sigur de tăcerea dumneavoastră.

Comerciantul surâse.

– Dragul meu Hefat, cuvântul dat n-are valoare decât în Egipt. Dacă vă lansați în afaceri, trebuie să abandonați cât mai repede această morală arhaică.

Înaltul funcționar ezita să facă pasul. Dacă fenicianul îl trăda, avea să-și sfârșească zilele în închisoare.

– Bineînțeles, Nariș, o să vă explic totul.

Pe măsură ce Hefat vorbea, fenicianul se întreba cum fusese posibil ca o asemenea nebunie să-i treacă prin cap

unui supus al faraonului. Dar el, Nariș, nu risca nimic, iar egipteanul avea dreptate: dacă operațiunea reușea, ei se alegeau cu o avere fenomenală iar domnia lui Ramses se sfârșea printr-un dezastru.

Merenptah nu reușea să-și scoată din minte episodul libian. El, generalul-șef însărcinat cu securitatea teritoriului, nu știuse să dejoace manevra lui Malfi. Fără clarviziunea și îndrăzneala lui Ramses, răzvrătiții ar fi invadat Delta, ar fi prădat capitala și ar fi ucis mii de egipteni.

Trăgând învățăminte din această experiență, Merenptah inspectase el însuși forturile care aveau sarcina să observe deplasările triburilor libiene și să dea alerta în caz de pericol. Mezinul regelui făcuse schimbări indispensabile, întărise disciplina și insistase asupra misiunii vitale pe care o îndeplineau militarii aleși pentru această sarcină ingrată.

Merenptah nu credea în înfrângerea definitivă a libienilor. Desigur, Malfi dispăruse, dar alți răz bunători, la fel de dușmănoși ca el, îi luau locul și propovăduiau războiul până la capăt împotriva Egiptului. Astfel că generalul-șef hotărâse să întărească protecția flancului de nord-vest al Deltei, având deplinul acord al lui Ramses.

Dar cum va evolua situația în Hatti? Moartea lui Hattușil, suveranul inteligent și realist, nu marca ea începutul unei crize interne pe care ambasadorul încercase s-o mascheze prin declarații liniștitoare? La hitiți, se puneau cu plăcere mâna pe tron, folosindu-se otrava sau pumnalul. Și poate fostul împărat se înșelase, crezând că nimicise orice formă de opoziție.

Nerăbdător să obțină vești sigure din Hatti, Merenptah își menținea regimetele pe picior de război.

Deși nu disprețuia peștele, Străjerul avea o preferință specială pentru carnea roșie. Cu ochii la fel de vioi ca și

precedenții reprezentanți ai dinastiei lui, câinele lui Ramses aprecia conversațiile cu stăpânul său. O masă lipsită de vorbe frumoase n-avea același gust.

Regele și Străjerul își terminau între patru ochi dejunul, când Merenptah sosi la palat.

– Maiestate, am citit toate rapoartele informatorilor și am stat îndelung de vorbă cu șeful agenților noștri de la Hattușaş.

Ramses turnă vin într-o cupă de argint pe care i-o oferi fiului său.

– Nu-mi ascunde nimic, Merenptah, vreau să cunosc adevărul exact.

– Ambasadorul hitit nu ne-a mințit: succesorul lui Hattușil este ferm decis să respecte tratatul de pace și să întrețină relații excelente cu Egiptul.

Revărsarea Nilului... Un miracol reînnoit în fiecare an, un dar al zeilor care declanșa fervoarea populației și recunoștința ei față de faraon, singurul capabil să facă să crească apele fluviului pentru a fecunda pământul.

Și creșterea din anul acela era remarcabilă: unsprezece metri! De la începutul domniei lui Ramses, niciodată nu lipsise apa dătătoare de viață, țâșnind din adâncurile oceanului celest.

O dată confirmată pacea cu Hatti, vara se anunța bogată în serbări și în plimbări dintr-o aglomerație în alta, grație multor bărci reparate în timpul iernii. Ca toți compatrioții săi, înaltul funcționar Hefat admira spectacolul grandios pe care-l oferea Nilul, transformat într-un lac din care răsăreau movilele pe care fuseseră construite satele. Familia era plecată la Theba pentru a petrece câteva săptămâni de vacanță la părinții lui și el avea mână liberă să facă ce vrea.

În timp ce țăranii se odihneau, responsabilii cu irigația munceau fără încetare. Dar Hefat privea creșterea cu alți ochi. În timp ce bazinele de rezervă se umpleau, separate între ele prin diguri de pământ care se vor rupe pe măsură ce va fi nevoie, Hefat se felicita pentru ideea genială care va face din el un om mai bogat și mai puternic decât Ramses cel Mare.

Înalții responsabili ai administrației egiptene îi solicitaseră audiență lui Ramses pentru a-i supune atenției o propunere pe care ei o considerau rezonabilă. Fără a fi dinainte înțeleși, și unii și alții ajunseseră la aceeași concluzie.

Monarhul îi ascultase cu atenție. Fără a le opune un refuz categoric, el nu-i sfătuisese să întreprindă demersul înfățișat, dar le dorea totuși succes. Interpretând cuvintele lui Ramses ca pe o încurajare, directorul Trezoreriei, dând dovadă de un curaj apreciat de colegii săi, se dusesese, în aceeași seară, în biroul lui Ameni, după ce secretarul particular al faraonului își trimisese personalul acasă.

Apropiindu-se de șaptezeci de ani, Ameni era asemănător studentului care-i jurase fidelitate lui Ramses înainte ca destinul acestuia să fie cel al unui faraon: cu tenul palid, firav, mereu la fel de slab și la fel de înfometat, în ciuda cantității de mâncare pe care o înfuleca, suferind frecvent de dureri de spate, dar capabil să reziste oboselii care ar fi doborât orice colos, muncitor înverșunat, precis și meticulos, nedormind decât câteva ore pe noapte și recitind el însuși toate dosarele.

– Un necaz? îl întrebă el pe directorul Trezoreriei.

– Nu chiar.

– Atunci, ce? Am de lucru.

– Noi ne-am întrunit sub conducerea vizirului și...

– Care noi?

– Ei bine... directorul Dublei Case Albe, ministrul Agriculturii...

– Văd. Și care este motivul acestei întruniri?

– De fapt, erau două.

– Să-l vedem mai întâi pe primul.

– Pentru serviciile aduse Egiptului, colegii dumneavoastră din înalta administrație doresc să vă ofere o vilă în localitatea pe care o doriți.

Ameni își puse deoparte pensula.

– Interesant... Și al doilea motiv?

– Ați muncit mult, Ameni, mai mult decât o cerea administrația. Fără îndoială, din cauza devotamentului dumneavoastră, nu v-ați gândit la acest lucru... Dar n-a venit vremea să ieșiți la pensie? O pensie liniștită într-o casă confortabilă, fără a uita de stima generală. Ce credeți?

Tăcerea lui Ameni păru de bun augur.

– Știam că veți asculta de vocea rațiunii, conchise încântat directorul Trezoreriei. Colegii mei vor primi cu satisfacție decizia dumneavoastră.

– Nu sunt atât de sigur de asta.

– Cum?

– Nu voi ieși niciodată la pensie, declară Ameni cu înflăcărare, și nimeni, cu excepția Faraonului, n-o să mă facă să părăsesc acest birou. Atâta timp cât el n-o să-mi ceară să-mi dau demisia, voi continua să muncesc în ritmul meu și după metodele mele. E clar?

– Noi ne gândeam că în interesul dumneavoastră...

– Nu vă mai gândiți la asta.

Hefat și fenicianul Nariș se revăzură acasă la egiptean în timpul unei călduroase zile de vară. Comerciantul aprecie berea rece, ușoară și digestivă care-i era servită.

– Nu vreau să mă arăt pretențios, spuse Nariș, dar cred că am făcut o treabă excelentă: negustorii fenicieni sunt gata să cumpere Egiptul. Dar tu, Hefat, ești gata să-l vinzi?

– Nu mi-am schimbat părerea.

– Data precisă?

– Mi-e imposibil să viollez legile naturii, dar nu mai avem mult timp de așteptat.

– Nici un obstacol serios?

Hefat își afișă încrederea.

– Grație poziției mele administrative, nici unul.
– Sigiliul marelui preot din Memphis nu îți va fi indispensabil?
– Ba da, dar acest mare preot este Kha, pierdut în căutarea sa spirituală și în dragostea pentru pietrele vechi. Nici nu va fi atent la documentul pe care-l va semna.

– Mă preocupă un amănunt, mărturisi fenicianul, de ce vă trădați țara?

– Grație aranjamentului nostru, Egiptul nu va suferi deloc și se va deschide în sfârșit către lumea exterioară care-i va mătura vechile superstiții și obiceiuri desuete, așa cum dorea și cel care mi-a fost model, Șenar. El voia să-l ucidă pe Ramses iar acum eu sunt cel care-l va doborî pe acest tiran. Hitiții, libienii, magicienii au eșuat și Ramses nu se mai teme: dar eu, Hefat, voi învinge.

– Răspunsul este nu, îi spuse Ameni șefului provinciei celor Doi Șoimi, un vlăjgan cu bărbia voluntară.

– Din ce motiv?

– Pentru că nici o provincie nu va beneficia de privilegii particulare în detrimentul altora.

– Am primit totuși încurajări din partea administrației centrale!

– Posibil, dar nici o administrație nu este autorizată să facă legea! Dacă m-aș fi luat după înalții funcționari în orice situație, Egiptul ar fi ruinat.

– Refuzul dumneavoastră este definitiv?

– Sistemul de irigație nu va fi modificat și apa din bazinele de rezervă va fi folosită în perioada obișnuită și nu mai înainte.

– În acest caz, cer să-l văd pe rege!

– O să vă primească, dar nu-l faceți să-și piardă timpul.

Dezavantajat de avizul nefavorabil al lui Ameni, șeful provinciei n-avea nici o șansă să obțină adeziunea lui

Ramses. Nu-i mai rămânea decât să se întoarcă în capitala de provincie.

Ameni era intrigat.

Fie prin curier, fie în timpul întrevederilor directe, șase șefi ai provinciilor importante ceruseră aprobarea deciziei luate de serviciile de hidrologie de la Memphis: de a da drumul foarte repede apei din bazinele de rezervă în scopul măririi suprafeței cultivabile.

Dublă greșeală, după Ameni, căci, pe de o parte, nu se impunea o asemenea dezvoltare agricolă, și, pe de altă parte, irigarea trebuia asigurată în mod progresiv, nu brusc. Din fericire, tehnicienii nu știau că majoritatea șefilor de provincie, dând dovadă de o discreție exemplară, îl consultau întotdeauna pe secretarul particular al regelui înainte de a se aventura pe un teren alunecos.

Dacă n-ar fi avut atâtea probleme de rezolvat, Ameni ar fi făcut cu plăcere o anchetă pentru a-l identifica pe responsabilul acestor aberații.

Scribul începu să studieze un raport cu privire la plantațiile de sălcii din Egiptul de Mijloc dar, incapabil să se concentreze, își întrerupse lectura. Cu siguranță, incidentul acesta era prea grav pentru a fi neglijat.

Ramses și Kha trecură de pilonul de acces din templul lui Thot de la Hermopolis, traversară o curte inundată de soare și fură întâmpinați, pe pragul templului acoperit, de marele preot al zeului. Regele și fiul admirară sălile unde nu pătrundeau decât servitorii lui Thot, patronul scribilor și al savanților, și se reculeseră în sanctuarul său.

– Aici se încheie căutarea mea, declară Kha.

– Ai descoperit cartea lui Thot?

– Am crezut mult timp că este vorba de o scriere foarte veche, ascunsă în biblioteca vreunui templu. Dar am înțeles

în cele din urmă că fiecare din pietrele sanctuarelor noastre era una din literele acestei cărți, redactată de zeul Cunoașterii pentru a da un sens vieții noastre. Thot și-a transmis mesajul prin fiecare sculptură și prin fiecare hieroglifă și spiritului nostru îi revine sarcina să asambleze aceste frânturi, tot așa cum Isis a reunit bucățile împrăștiate ale trupului lui Osiris. Întreaga noastră țară, tată, este un templu asemănător cerului. Și e datoria faraonului să țină această carte deschisă pentru ca ochii inimii să o poată descifra.

Nici un poet, nici chiar Homer, n-ar fi găsit cuvintele potrivite pentru a descrie bucuria și mândria care îl încercau pe Ramses în timp ce asculta cuvintele înțeleptului.

Deși simplă, ideea tehnicianului Hefat era de o eficacitate redutabilă: să scoată înainte de termen rezervele de apă acumulate în bazinele de irigație și să facă responsabilă de această greșeală administrația și în primul rând pe Kha, fiul cel mare al lui Ramses, care avea sarcina să-și pună pecetea pe documentul care-i dovedea, teoretic, autoritatea de supervizor al canalelor.

Liniștiți de studiile falsificate pe care Hefat avusese grijă să le expedieze, șefii de provincie căzuseră în capcană și credeau că vor putea dispune de rezerve suplimentare pentru a-și dezvolta culturile și a-și îmbogăți regiunea. Când își vor da seama de acumularea greșelilor, va fi prea târziu. Nu va mai fi destulă apă pentru asigurarea irigației și speranța de recolte va fi redusă la zero.

Dincolo de Kha, Ramses va fi cel acuzat.

Atunci vor interveni Nariș și comercianții fenicieni care vor oferi, la un preț exorbitant, produsele de care Egiptul va avea nevoie. Trezoreria va fi constrânsă să le accepte condițiile și bătrânul faraon va fi cuprins de zbucium, în timp ce Hefat va culege enormele beneficii ale tranzacției. Dacă circumstanțele erau favorabile, el îl va vâna pe vizir pentru a-i lua locul. Dacă nu, cu averea făcută, se va instala în Fenicia.

Ultima formalitate de realizat: să-i ceară lui Kha să-și pună pecetea. Hefat nu va avea nevoie nici măcar să-l întâlnească pe marele preot care-i va ordona secretarului său să se achite de această sarcină.

Acesta din urmă îl primi călduros pe tehnician.

– Aveți noroc, marele preot este aici și vă va primi bucuros.

– Nu va fi necesar, protestă Hefat, n-aș vrea să-l deranjez.

– Urmați-mă, vă rog.

Nervos, înaltul funcționar fu introdus într-o bibliotecă unde Kha, îmbrăcat cu o tunică care ai fi zis că e făcută din piele de panteră, studia niște papirusuri.

– Sunt fericit să vă întâlnesc, Hefat.

– Este o mare onoare pentru mine, prințe, dar nu doream să vă întrerup din cercetările Domniei Voastre.

– Cum aș putea să vă fiu de ajutor?

– O simplă regularizare administrativă...

– Arătați-mi documentul.

Vocea lui Kha era gravă, tonul său autoritar. Marele preot nu corespundea visătorului pe care și-l imaginase Hefat.

– Este o propunere insolită care necesită un examen atent, estimează Kha.

Tehnicianului îi îngheță sângele în vene.

– Nu, prințe, este o metodă banală pentru a facilita irigația, nimic mai mult.

– Sunteți prea modest! Cum sunt incapabil să dau un aviz, voi transmite acest document unei persoane competente.

„Un alt specialist”, gândi Hefat liniștit; nu-i va fi greu să-l convingă, folosindu-se de poziția sa superioară în ierarhie.

– Iată-l pe cel care vă va judeca, anunță Kha.

Îmbrăcat cu o robă de in fin cu mâneci largi, Ramses purta la încheieturi cele două faimoase brățări din aur al

căror motiv central, din lapislazuli, reprezenta o rață sălbatică.

Privirea faraonului îl străpunse până-n suflet pe Hefat și îl obligă să se dea înapoi până se lovi de etajerele încărcate de papirusuri.

– Ai comis o gravă greșeală, declară Ramses, crezând că știința ta îți va fi suficientă pentru a-ți ruina țara. Nu știi că lăcomia este o boală incurabilă care te face orb și surd? Pentru un tehnician, ai fost destul de superficial considerând că incapabilii guvernează Egiptul.

– Maiestate, vă implor...

– Nu face risipă de cuvinte, Hefat, nu ești demn să le folosești. Disting în comportamentul tău stilul lui Șenar, slăbiciunea care-l face pe un om să se distrugă, trădând-o pe Maat. Viitorul tău este acum în mâinile judecătorilor.

Ameni era cel care, printr-o anchetă riguroasă, salvase țara de la un pericol real. Regelui i-ar fi plăcut să-l recompenseze, dar cum s-o facă fără să-l ofensesze? Între cei doi bărbați, o simplă privire complice fusese de ajuns. Și Amenî se cufundă din nou în munca lui.

Anotimpurile și zilele se scurseră, simple și fericite, până în primăvara celui de-al cincizeci și patrulea an al domniei lui Ramses cel Mare care, după ce-l consultase pe medicul șef Neferet, luase o decizie împotriva sfatului său. Revigorat prin celebrarea celei de-a noua serbări de regenerare, monarhul dorea să viziteze satele egiptene.

Luna mai însemna revenirea căldurilor puternice, binefăcătoare pentru reumatismul regelui.

Era vremea recoltelor. Țăranii înaintau mânuind o seceră cu mâner de lemn și tăiau foarte lungi tije de grâu copt. Apoi spicele erau adunate în snopi și purtate pe arie de măgari neobosiți. Construirea căpițelor de paie cerea mâini de

experți, capabili să ridice piramide trunchiate care trebuiau să rămână în picioare o bună parte a anului.

Când faraonul intra într-un sat, notabilii îl întâmpinau cu o masă de ofrande încărcată cu spice și flori. Apoi monarhul se așeza sub un chioșc și le asculta doleanțele. Scribii luau note și i le transmiteau lui Amenî care ceruse să citească toate rapoartele redactate în timpul călătoriei.

Regele constată că, în ansamblu, agricultura stătea bine și că nu existau probleme fără rezolvare, deși perfecțiunea ieșea din discuție. Cei care pledau pentru cauza lor nu se arătară prea agresivi, cu excepția unui țăran din Beni Hassan a cărui vehemență îi șocă pe cei din anturajul faraonului.

– Îmi petrec zilele pe câmp, se plânse el, nopțile îmi repar uneltele, alerg după animalele care nu încetează să fugă, iar inspectorul cu impozitele mă atacă și mă jefuiește! Cu armata lui de răpitori, el mă tratează ca pe un hoț, mă cotoagește pentru că nu sunt în stare să-i plătesc și îmi aruncă în închisoare femeia și copiii! Cum aş putea fi fericit?

Toți se temeau de o reacție violentă din partea lui Ramses, dar acesta rămase impasibil.

– Mai vrei să formulezi și alte critici?

Țăranul fu uimit.

– Nu, Maiestate, nu...

– Unul din apropiații tăi e scrib, nu-i așa?

Bărbatul nu reuși să-și disimuleze jena.

– Da, dar...

– Te-a învățat un text clasic studiat în toate școlile de scribi care exaltă meseria lor pentru a le denigra mai bine pe celelalte și tu l-ai recitat destul de bine. Dar suferi tu într-adevăr de toate relele pe care mi le-ai prezentat?

– Sunt totuși animale care fug și trec de pe un câmp pe altul... Și acest lucru provoacă supărări.

– Dacă nu ajungi să te înțelegi prietenește cu vecinii tăi, fă apel la judecătorul satului. Și nu accepta niciodată

nedreptatea, oricât de infimă ar fi. În acest fel, îl vei ajuta pe Faraon să guverneze.

Ramses vizită numeroase depozite de cereale și le ordonă celor care măsurau grăunțele să mănuiască oborocul cu atenție. Apoi inaugură, la Karnak, serbarea recoltei, începând să umple unul din cele mai mari hambare de pe domeniul lui Amon. Preoți și demnitari observară că, în ciuda vârstei, stăpânul Celor Două Țări avea încă mâna puternică și gestul sigur.

Bakhen, marele preot, îl însoți pe ilustrul oaspete pe un drum care traversa câmpurile luxuriante din apropierea templului, înainte de a ajunge la ambarcader. Obosit, Ramses acceptase să fie transportat cu lectica.

Bakhen fu primul care îl zări pe leneșul care în loc să muncească alături de camarazii lui, dormita sub o salcie. El spera ca regele să nu-i vadă, dar ochiul lui Ramses era încă ager.

– Această greșeală va fi pedepsită, promise marele preot.

– Măcar o dată, fii indulgent. Nu eu am pus să fie plantate sălcii în tot Egiptul?

– Acest om nu va ști niciodată cât de mult vă datorează, Maiestate.

– Și eu am avut câteodată tentația, ca și el, să adorm sub un arbore și să uit greutatea funcției mele.

Nu departe de ambarcader, Ramses le ordonă celor care-l purtau să-l lase jos.

– Maiestate, se neliniști Bakhen, de ce să mergeți pe jos?

– Privește această micuță capelă, acolo jos... Este în ruină.

Un modest sanctuar al zeiței Recoltelor, o cobra femelă, suferise din cauza timpului și a indiferenței. Printre pietrele depărtate creșteau ierburi otrăvitoare.

– Iată o greșeală adevărată, estimez Ramses. Restaurează și mărește această capelă, Bakhen, înzestrează-o cu o ușă din piatră și să fie instalată în interiorul ei o statuie a zeiței, realizată de sculptorii de la Karnak. Divinitățile sunt cele care au creat Egiptul. Să nu le neglijăm, chiar în aspectele lor cele mai neînsemnate.

Stăpânul Celor Două Țări și marele preot al lui Amon depuseră flori de câmp la piciorul sanctuarului, ca un omagiu adus *ka*-ului zeiței. În înaltul cerului, un șoim plana descriind cercuri.

Pe drumul de întoarcere spre capitală, Ramses se opri la Memphis pentru a sta de vorbă cu fiul său Kha care tocmai terminase programul de restaurare a monumentelor Vechiului Imperiu și de înfrumusețare, pe deasupra, a templului subteran al taurilor Apis.

La debarcader, medicul șef Neferet, la fel de frumoasă și elegantă ca întotdeauna, îl întâmpină pe rege.

– Cum vă simțiți, Maiestate?

– Puțină slăbiciune, dureri dorsale, dar trupul se ține bine. Pari neliniștită, Neferet.

– Kha este foarte bolnav.

– Doar nu vrei să spui că...?

– E o boală pe care o cunosc, dar pe care nu pot s-o tratez. Inima fiului Domniei Voastre este obosită, remediile nu mai au efect.

– Unde este?

– În biblioteca templului lui Ptah, în mijlocul textelor pe care le-a studiat atât.

Regele se duse imediat la Kha.

În pragul vârstei de șaizeci de ani, fața aspră și severă a marelui preot devenise senină. În ochii de un albastru închis se instalase pacea interioară a unei ființe care toată viața se pregătise pentru întâlnirea cu lumea de dincolo. Nici o teamă nu-i deforma trăsăturile.

– Maiestate, îmi doream atât de mult să vă revăd înaintea de plecarea mea...

Faraonul îi luă mâna fiului său.

– Faraonul să-i permită umilului său servitor să se odihnească în muntele vieții ca un prieten util stăpânului său, căci el nu mai este atât de fericit... Permite-mi să aștept frumosul Apus și să rămân unul din apropiații tăi. Am încercat s-o respect pe Maat, ți-am executat ordinele, îndeplinind misiunile pe care mi le-ai încredințat...

Vocea gravă a lui Kha se stinse ușor și Ramses o primi în sufletul lui ca pe o comoară inalterabilă.

Kha fusese înhumat în templul subteran al taurilor Apis alături de acele ființe dragi a căror formă animală ascundea expresia puterii divine. Ramses pusese pe fața mumiei o mască de aur și alegea piese de mobilier funerar, mobile, vase și bijuterii, precum și opere de artă create de artizanii templului lui Ptah și destinate să însoțească sufletul lui Kha pe frumoasele drumuri ale eternității.

Bătrânul rege condusese ceremonia funeraliilor cu o tărie surprinzătoare, stăpânindu-și emoția în timp ce-i deschidea ochii și gura fiului său pentru ca acesta să plece viu în lumea cealaltă.

În fiecare clipă, Merenptah era gata să-i sară tatălui său în ajutor, dar Ramses nu manifestă nici un fel de slăbiciune. Totuși, Amenî simțea că prietenul său din copilărie căuta în străfundul ființei lui forța necesară pentru a da dovadă de o demnitate exemplară în fața noii tragediei care îl lovise.

Peste sarcofagul lui Kha fu pus capacul, mormântul fu sigilat.

Și când nu mai simți privirile curtenilor asupra lui, Ramses izbucni în plâns.

Era una din acele dimineți calde și însorite, cum îi plăceau lui Ramses. Lăsase în grija unui mare preot să

celebreze în locul lui ritualul zorilor și amână întrevederea cu vizirul spre sfârșitul dimineții. Pentru a încerca să uite suferința, regele avea de gând să muncească așa cum era obișnuit, deși energia de până acum îi lipsea.

Dar picioarele îi rămaseră paralizate și el nu reuși să se ridice. Cu o voce imperioasă, își strigă majordomul.

Câteva minute mai târziu, Neferet era la căpătâiul monarhului.

– De data asta, Maiestate, va trebui să mă ascultați și să vă supuneți.

– Îmi ceri prea mult, Neferet.

– Dacă mai aveți vreun dubiu, să știți că tinerețea Domniei Voastre este definitiv pierdută și trebuie să vă schimbați comportamentul.

– Sunteți adversarul cel mai redutabil pe care l-am avut de înfruntat.

– Nu eu, Maiestate, ci bătrânețea.

– Vreau să știu diagnosticul... Și mai ales, să nu-mi ascunzi nimic!

– O să mergeți din nou de mâine, dar sprijinindu-vă într-un baston, și o să șchiopătați un pic din cauza artrozei de la șoldul drept. Mă voi strădui să atenuez durerea, dar odihna este indispensabilă și va trebui de acum înainte să vă economisiți eforturile. Să nu vă mire dacă sunteți uneori anchilozat și aveți senzația de paralizie. Nu va fi decât pasageră, dacă acceptați mai multe masajе pe zi. În unele nopți, o să vă fie greu să vă întindeți. O să vă ajute niște pomezi calmante. Și tratamentul medicamentos va fi completat de frecvente băi de nămol de la Fayum.

– Medicamente... În fiecare zi? Mă consideri un bătrân fără putere!

– V-am spus deja, Maiestate, nu mai sunteți tânăr și n-o să vă mai conduceți singur carul. Dar, dacă deveniți un

pacient docil, o să evitați o degradare rapidă a stării de sănătate. Exerciții zilnice, ca mersul pe jos sau înotul, o să vă păstreze mobilitatea, cu condiția să nu faceți excese. Pentru un om care a uitat toată viața să se odihnească, starea dumneavoastră generală este mai degrabă satisfăcătoare.

Surâsul lui Neferet îl consolă pe Ramses. Nici un dușman nu reușise să-l învingă, în afara acestei blestemate bătrâneți de care se plângea autorul preferat al lui Nefertari, înțeleptul Ptah-hotep. Dar el atinsese o sută zece ani când își redactase *Maximele*! Blestemată bătrânețe al cărei unic avantaj era acela de a-l apropia de ființele dragi pe care își dorea atât de mult să le întâlnească pe câmpiile fertile din lumea cealaltă unde nu exista oboseala.

– Punctul cel mai fragil al Maiestății Voastre, adăugă medicul-șef, sunt dinții. Dar o să am mare grijă pentru a evita orice risc de infecție.

Ramses se supuse cerințelor lui Neferet. În câteva săptămâni își recăpătă o parte din forțe, dar înțelese că trupul său, obosit de prea multe bătălii și încercări, nu mai era decât o unealtă îmbătrânită, pe punctul de a se strica.

Să accepte acest adevăr fu ultima lui victorie.

În liniștea și întunericul templului lui Seth, formidabilă putere a cosmosului, Ramses cel Mare luă ultima lui decizie.

Înainte de a o oficializa sub forma unui decret care urma să aibă putere de lege, stăpânul Celor Două Țări îi convocă pe vizir, pe miniștri, pe înalții funcționari și pe toți demnitarii care ocupau un post de răspundere, cu excepția fiului său Merenptah căruia îi încredință sarcina de a face bilanțul economiei Deltei.

Regele se întreținu îndelung cu bărbații și femeile care, zi de zi, continuau să clădească Egiptul. De-a lungul acestor întrevederi, Ramses fu secondat de Ameni ale cărui numeroase note se dovediră prețioase.

– N-ai comis multe greșeli, îi spuse el secretarului său particular.

– Ați reperat vreuna, Maiestate? În acest caz, semnalați-mi-o!

– Nu era decât o formulă gata făcută pentru a-ți dovedi mulțumirea mea.

– Să admitem că așa e, bombăni Ameni, dar de ce ați încredințat o misiune extravagantă generalului șef?

– Vrei să mă faci să cred că n-ai ghicit?

Sprijinindu-se în baston, Ramses mergea încet pe o alee umbrită, în compania lui Merenptah.

– Care sunt rezultatele investigațiilor tale, fiule?

– Impozitele din regiunea Deltei pe care mi-ai cerut să le controlez au fost stabilite pe baza a 8760 de contribuabili. Fiecare proprietar de vite are în grijă cinci sute de animale și am făcut recensământul a 13.080 de căprari, 22.430 crescători de păsări și 3920 îngrijitori care se ocupă de mai multe mii de măgari. Recoltele au fost excelente, delapidatorii puțin numeroși. Cum se întâmplă cel mai adesea, administrația s-a dovedit superficială, dar am vorbit foarte ferm cu șefii locali să nu-i împiedice pe oamenii cinstiți și să se preocupe mai mult de cei puși pe înșelătorii.

– Cunoști bine Delta, fiule.

– Această misiune m-a învățat multe. Vorbind cu țăranii, am simțit cum bate inima țării.

– I-ai uita pe preoți, scribi și militari?

– Pe aceștia i-am cunoscut bine. Îmi lipsea un contact direct și prelungit cu bărbații și femeile care muncesc pământul.

– Ce părere ai de acest decret?

Ramses îi întinse lui Merenptah un papyrus scris de mâna lui. Fiul lui îl citi cu voce tare.

„Eu, Ramses, faraon al Egiptului, îl ridic pe prințul Merenptah, scrib regal, gardian al peceții, general șef al armatei, la rangul de suveran al Dublei Țări.”

Merenptah îl privi pe tatăl său, sprijinit în baston.

– Maiestate...

– Nu știi câți ani de viață o să-mi mai acorde destinul, Merenptah, dar a venit momentul să te asociez la tron. Fac așa cum a făcut și tatăl meu, Seti. Eu sunt un bătrân, tu ești un om matur care tocmai a trecut ultimul obstacol pe care i l-am impus. Știi să guvernezi, să administrezi, să te bați. Asumă-ți răspunderea pentru viitorul Egiptului, fiule.

Trecuseră doisprezece ani și Ramses, în vârstă de optzeci și nouă, domnea de șaizeci și șapte de ani peste Egipt. Potrivit decretului său, el îi lăsa lui Merenptah grija de a guverna. Dar fiul cel mic al regelui îl consulta frecvent pe tatăl lui care pentru locuitorii Celor Două Țări rămânea faraonul domnitor.

Monarhul locuia o parte a anului la Pi-Ramses iar cealaltă la Theba, mereu în compania credinciosului său Amenî. În ciuda vârstei înaintate și a durerilor de tot felul, secretarul particular al regelui continua să lucreze după metodele lui.

Era la începutul verii.

După ce ascultase melodiile pe care fiica sa Meritamôn le compusese, Ramses își făcea plimbarea zilnică pe câmpia din apropierea templului său pentru veșnicie unde își stabilise reședința. Bastonul îi era acum cel mai bun aliat, căci fiecare pas devenea tot mai dificil.

După cea de-a paisprezecea serbare de regenerare, celebrată cu un an în urmă, Ramses își petrecuse o noapte întreagă stând de vorbă cu Setau și Lotus care făcuseră din Nubia o provincie bogată și fericită. Robustul împlânzitor de șerpi devenise și el un bătrân și chiar drăgălașa Lotus cedase în fața vârstei înaintate. Câte amintiri evocaseră! Câte ore fericite trăiseră! Și nimeni nu adusese vorba de un viitor pe care nici unul dintre ei nu-l mai putea controla.

Pe marginea drumului, o bătrână cocea pâine într-un cuptor. Mirosul plăcut îl atrase pe rege.

– Îmi dai și mie o plăcintă?

Din cauza vederii slabe, stăpâna casei nu-l recunosc pe rege.

– Am o muncă ingrată.

– Care merită plătită, bineînțeles... Acest inel de aur e de ajuns?

Bătrâna se uită cu jind la bijuteria pe care o făcu să strălucească, frecând-o cu poala fusteii.

– Cu asta, aș putea să-mi cumpăr o casă frumoasă! Păstrează-ți inelul și mănâncă din pâinea mea... Dar cine ești tu de ai asemenea minunății?

Pâinea se rumenise îndeajuns. Gustul ei îi aminti de savorile copilăriei, ștergând pentru o clipă tulburările bătrâneții.

– Păstrează acest inel, știi să faci pâine mai bine ca oricine.

Ramses își petrecea bucuros o oră sau două în compania unui olar. Îi plăcea să-i vadă mâinile modelând argila pentru a-i da forma unui ulcior care avea să servească la păstrarea apei sau a hranei solide. Oare zeul cu cap de berbec nu crea și el lumea și umanitatea, în fiecare clipă, pe roata lui de olar?

Regele și artizanul nu schimbau nici un cuvânt. Ascultau împreună muzica roții, trăiau în liniște misterul transformării unei materii informe într-un obiect util și armonios.

Vara începea și Ramses se gândea să plece în capitală unde căldura era mai puțin istovitoare. Amenii nu mai ieșea din biroul lui bine aerisit de ferestre înalte și în ziua aceea regele fu surprins să nu-l găsească la masa lui de lucru.

Pentru prima dată în îndelungata sa carieră, secretarul particular al lui Ramses nu numai că-și acordase un moment

de repaus în plină zi, dar se și expunea la soare cu riscul de a-și arde pielea foarte palidă.

– Moise a murit, spuse Ameni tulburat.

– A reușit?

– Da, Maiestate, a găsit Pământul Făgăduit unde poporul său va trăi de acum înainte liber. Prietenul nostru a mers până la capăt în lunga sa căutare, focul care ardea în el s-a transformat într-un ținut în care apa va fi destulă și mierea din belșug.

Moise... Unul din arhitecții capitalei Pi-Ramses, omul a cărui credință triumfase după numeroși ani de rătăcire, profetul cu un entuziasm indestructibil! Moise, fiul Egiptului și fratele spiritual al lui Ramses, Moise al cărui vis devenise realitate.

Bagajele regelui și ale secretarului său particular erau gata. Înainte de prânz, aveau să se îmbarce pentru a pleca spre nord.

– Însoțește-mă, îi ceru faraonul lui Ameni.

– Unde vrei să mergi?

– Nu e splendidă această zi? Mi-ar plăcea să mă odihnesc la umbra arborelui de acacia de la templul meu pentru veșnicie, la umbra acestui copac plantat în anul doi al domniei mele.

Tonul vocii monarhului îl făcu pe Ameni să se înfioare.

– Suntem pe punctul de a pleca, Maiestate.

– Vino, Ameni.

Marele acacia de la templul pentru veșnicie strălucea în soare și frunzele lui verzi foșneau în bătaia ușoară a vântului. Oare câți acacia, tamaricși, smochini, avocado, grenadier, sălcii și alți reprezentanți ai acestui popor de arbori care îi plăceau atât de mult pusese Ramses să fie plantați?

Străjerul, bătrânul câine moștenitor al unei dinastii de credincioși tovarăși ai regelui, uitase de durerile lui pentru

a-l însoți pe Ramses. Nici el, nici stăpânul lui nu se speriară de baletul zgomotos al albinelor care, neobosite, recoltau nectarul din somptuosul acacia în floare al cărui parfum subtil atrăgea mirosul animalului ca și pe cel al omului.

Ramses se așeză rezemat de trunchiul copacului iar Străjerul se încolăci la picioarele lui.

– Îți amintești, Ameni, cuvintele pe care le spune zeița arborelui de acacia când întâmpină sufletele în lumea de dincolo? „Primește această apă proaspătă, pentru ca sufletul tău să fie liniștit grație ei, grație acestei ape divine care provine din bazinul ritualic al necropolei; primește această ofrandă, pentru ca sufletul tău să se odihnească la umbra mea.” Mama noastră celestă este cea care ne dăruiește viața, aminti Ramses, și tot ea așază spiritele faraonilor printre stelele neobosite și nepieritoare.

– Poate îți este sete, Maiestate. Mă duc să caut...

– Rămâi, Ameni. Sunt obosit, prietene, o oboseală de moarte mă cuprinde. Îți amintești când vorbeam despre adevărata putere? După tine, numai Faraonul era în măsură să o exercite și aveai dreptate, cu condiția ca el să respecte regula lui Maat, luptând fără încetare împotriva tenebrelor. Dacă puterea aceea slăbește, solidaritatea dintre cer și pământ dispare și umanitatea cade pradă violenței și in Justiției. O domnie trebuie să fie asemenea unei serbări, spunea tatăl meu – atât omul sărman cât și cel însemnat trebuie să primească de la Faraon mijloacele de trai, nici unul nu trebuie să fie neglijat în detrimentul celuilalt. Astăzi femeile pleacă și vin după bunul lor plac, copiii râd, bătrânii se odihnesc la umbra copacilor. Grație lui Seti, grație lui Nefertari, grație celor apropiați și credincioșilor care au lucrat la grandoarea și strălucirea civilizației noastre, am încercat să fac această țară fericită și să acționez în spiritul dreptății. Acum, să mă judece zeii.

– Nu, Maiestate, nu pleca!

Străjerul suspină. Un suspin intens, adânc precum oceanul primordial, liniștit precum un apus de soare pe Nil. Și ultimul reprezentant al dinastiei Străjerilor se stinse la picioarele stăpânului său.

Vara începea și Ramses cel Mare intra în eternitate, la umbra arborelui de acacia.

Ameni făcu un gest pe care nu îndrăznise niciodată să-l facă în timpul celor optzeci de ani de prietenie de neclintit: luă mâinile faraonului într-ale lui și le sărută cu ardoare.

Apoi, purtătorul de sandale și secretarul particular al Faronului se așază în poziție de scrib și, cu o pensulă nouă, trasă hieroglifice pe o tăbliță din lemn de acacia.

– Îmi voi consacra restul vieții scrierii istoriei tale, promișe el. În lumea aceasta și în cealaltă, nimeni nu-l va da uitării pe Fiul luminii.

Christian Jacq

RAMSES

*****

La umbra arborelui de acacia

© Institutul Ramses

La cincizeci de ani, după ce a condus Egiptul către o strălucită prosperitate, Ramses ar putea visa la liniștea anilor bătrâneții. Dar fabulosul lui destin nu-i permite încă acest lucru: trebuie să guverneze. Ramses încearcă mai ales să păstreze pacea, obținută cu greu, în ciuda obstacolelor care apar: împăratul hitiților îl somează să o ia de soție pe fiica lui, amenințându-l cu un nou război, libienii, dornici de răzbunare, se revoltă...

Ramses continuă să fie cel care face miracole, Fiul luminii care poate să schimbe vremea, să transforme dușmanul în aliat și să împace puterile divine. Însă, de-a lungul ultimilor patruzeci de ani de domnie, el nu poate împiedica timpul să-i răpească unul câte unul vechii prieteni, lăsându-l de fiecare dată tot mai singur în fața dușmanilor Egiptului.

Și când cel din urmă adversar al său, bătrânețea, va veni, Ramses se va așeza la umbra arborelui de acacia pentru ultima lui călătorie. Abia atunci, scribul Amenî, care și-a servit cu credință suveranul timp de șaiszeci și șapte de ani, se poate opri din scris...

Foto: Françoise Jacq

Christian Jacq este autor a numeroase cărți de succes printre care Champollion l'Égyptien, La Reine Soleil, L'Affaire Toutankhamon (Premiul Maisons de la Presse), Barrage sur le Nil, trilogia Le Juge d'Égypte.

RAMSES

- Vol. I *Fiul luminii*
- Vol. II *Un templu pentru veșnicie*
- Vol. III *Bătălia de la Kadesh*
- Vol. IV *Doamna de la Abu Simbel*
- Vol. V *La umbra arborelui de acacia*

ISBN 973-8457-51-3

9 789738 457515

ISBN 973-8457-79-3

9 789738 457799

www.all.ro